UCHWAŁA NR XXXIII/198/2022
RADY GMINY BARANÓW

z dnia 25 lutego 2022 r.

w sprawie uchwalenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Baranów.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 ze zm.) i art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2021 r. poz. 741 ze zm.) oraz Uchwały Nr VII/46/2019 Rady Gminy Baranów z dnia 31 maja 2019 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Baranów – Rada Gminy uchwala, co następuje::

§ 1. 1. Uchwala się sporządzoną przez Wójta Gminy Baranów zmianę studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Baranów, zwaną dalej "Studium".

2. Ujednolicony tekst zmiany studium stanowi załącznik nr 1 do uchwały.

3. Ujednoliconą część graficzną studium stanowi załącznik graficzny nr 2, prezentujący problematykę uwarunkowań występujących na terenie gminy oraz załącznik graficzny nr 3, prezentujący kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy.

4. Rozstrzygnięcie o sposobie rozpatrzenia uwag zgłoszonych do projektu zmiany studium, stanowi załącznik nr 4 do uchwały.

5. Dokument elektroniczny zawierający dane przestrzenne w formacie pliku GML stanowi załącznik nr 5 do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Baranów.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy
Baranów

Stanisław Antoniewicz

Załącznik nr 1 do Uchwały Nr XXXIII/198/2022
Rady Gminy Baranów z dnia 25 lutego 2022 r.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY BARANÓW

STUDIUM PRZYJĘTO UCHWAŁĄ RADY GMINY BARANÓW NR XXXI/174/2005 Z DNIA 10 LISTOPADA 2005 R.

TEKST UJEDNOLICONY
*ZAWIERAJĄCY ZMIANĘ ZATWIERDZONĄ UCHWAŁĄ NR XXXIII/198/2022 RADY GMINY BARANÓW Z DNIA 25 LUTEGO 2022 R.**

** Zmiany w tekście studium zostały wskazane poprzez szare tło tekstu, dopisany tekst wyróżniony jest kursywą.*

Zleceniodawca:

Wójt Gminy Baranów

Jednostka projektowa:

Pracownia Architektoniczno-Urbanistyczna
mgr inż. arch. Andrzej Lemieszek
24-100 Puławy, ul. Cichockiego 7/23

BARANÓW 2005 R.

Spis treści

I. INFORMACJE WSTĘPNE

1. Cele i zadania studium
2. Charakterystyka ogólna gminy Baranów.
3 Zarys historyczny.

II. UWARUNKOWANIA I KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

1. Podstawowe założenia strategii i polityki przestrzennej zagospodarowania gminy.

1.1. Główne przesłanki i cele strategii
1.2. Cele strategiczne.
1.3. Polityka rozwoju przestrzennego
1.4. Potencjał społeczno-demograficzny.

2. Uwarunkowania geograficzno-przyrodnicze.

2.1. Położenie geograficzne
2.2. Uwarunkowania rozwoju wynikające z położenia gminy w europejskich, krajowych i regionalnych systemach przyrodniczych i ochronnych
2.2.1. Położenie gminy w europejskich systemach przyrodniczych
2.2.2. Położenie gminy w krajowym systemie obszarów chronionych
2.2.3. Położenie gminy w regionalnym systemie ekologicznym
2.2.4. Położenie w regionalnym systemie ochrony wód
2.3. Lokalne przyrodnicze i środowiskowe determinanty zagospodarowania przestrzennego i rozwoju gminy
2.3.1. Litosfera
2.3.2. Klimat
2.3.3. Hydrosfera
2.3.4. Pedosfera
2.3.5. Biosfera
2.4. Waloryzacja przyrodniczo – krajobrazowa
2.5. Kolizje przestrzenne
2.6. Stan ochrony środowiska
2.6.1. Ochrona wód
2.6.2. Gospodarka odpadami
2.6.3. Ochrona atmosfery
2.6.4. Ochrona przyrody
2.7. Ekologia krajobrazu
2.8. Ocena warunków środowiska przyrodniczego w aspekcie możliwych kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy
2.9. Strategia ekologicznego rozwoju gminy
2.9.1. Założenia i cele strategii
2.9.2. Kierunki zmian w strukturze ekologicznej gminy

2.9.3. Kierunki kształtowania systemu ekologicznego
2.9.4.` Ochrona różnorodności biologicznej
2.9.5. Zasady ochrony i zagospodarowania przestrzennego obszarów szczególnej ochrony
2.9.6. Zasady ochrony i zagospodarowania przestrzennego obszarów wymagających ochrony planistycznej
2.9.7. Ustalenia dotyczące bezpieczeństwa ekologicznego gminy
2.9.8. Zasady ochrony i gospodarowania zasobami naturalnymi
2.9.9. Ochrona stanu sanitarnego i rekultywacja środowiska

3. Środowisko kulturowe

3.1. Historia miejscowości
3.2. Architektura sakralna
3.3. Kapliczki
3.4. Budynki użyteczności publicznej i zabytki techniki
3.5. Cmentarze i Miejsca Pamięci Narodowej
3.6. Zabytkowy drzewostan
3.7. Obszary Obserwacji Archeologicznej
3.8. Obiekty zabytkowe
3.9. Wytyczne konserwatorskie dla obiektów i obszarów zabytkowych – do uwzględnienia w opracowaniach planistycznych.
3.10. Strefowanie konserwatorskie

4. Rolnictwo

4.1. Uwarunkowania rozwoju rolnictwa
4.1.1. Jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej
4.1.2. Użytkowanie gruntów
4.1.3. Struktura agrarna
4.1.4. Charakterystyka kierunku i produktywności gospodarstw.
4.1.5. Produkcja roślinna.
4.1.6. Produkcja zwierzęca.
4.1.7. Wyposażenie techniczne gospodarstw rolnych.
4.2. Kierunki rozwoju
4.2.1 Ocena podstaw rozwoju
4.2.2 Kierunki rozwoju rolnictwa
4.2.3 Rozbudowa infrastruktury wiejskiej i poprawa obsługi wsi i rolnictwa
4.2.4 Charakterystyka nowych technologii

5. Uwarunkowania rozwoju turystyki i rekreacji.

5.1. Położenie gminy na tle krajowego oraz regionalnego układu obszarów wypoczynkowych.
5.2. Podstawowe uwarunkowania przyrodnicze i krajobrazowe rozwoju turystyki i rekreacji w gminie.

5.3. Podstawowe założenia rozwoju funkcji.
5.4. Zasady przestrzennego różnicowania funkcji turystycznych i rekreacyjnych
6. Zasady polityki przestrzennej

6.1. Układ strefowy
6.2. Obszary objęte ochrona prawną oraz ograniczeń przestrzennych
6.3. Zasady ochrony i realizacji zagospodarowania przestrzennego
6.3.1. Bilans zmian w strukturze funkcjonalno-przestrzennej gminy
6.4. Szczegółowe uwarunkowania i kierunki kształtowania jednostek osadniczych gminy.

7. Zasady rozwoju infrastruktury

7.1. Komunikacja.
7.1.1.Zasady kształtowania układu komunikacyjnego gminy
7.1.2.Opis zasad i kryteriów modernizacji i rozbudowy układu komunikacyjnego.
7.1.3.Koncepcja rozwoju układu komunikacyjnego w obszarze gminy.

7.2. Uzbrojenie sanitarne i ciepłownictwo.
7.2.1 Założenia rozwoju i wyposażenia w infrastrukturę sanitarną.
7.2.2 Zaopatrzenie w wodę.
7.2.3. Gospodarka ściekowa.
7.2.4. Gospodarka odpadami
7.2.5. Zaopatrzenie w ciepło i gaz

7.3. Elektroenergetyka i telekomunikacja.

8. Uzasadnienie zawierające objaśnienie przyjętych rozwiązań oraz syntezę ustaleń studium.

I. INFORMACJE WSTĘPNE

1. Cele i zadania studium

Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, studium określa politykę przestrzenną gminy, w tym lokalne zasady zagospodarowania przestrzennego, uwzględniając ustalenia strategii rozwoju i planu zagospodarowania przestrzennego województwa, *strategii rozwoju ponadlokalnego oraz strategii rozwoju gminy, o ile gmina dysponuje takim opracowaniem* oraz występujące na jej obszarze uwarunkowania lokalne.

W gminie Baranów obejmują one:

- stan zainwestowania, dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i inżynierii gminnej,
- uwarunkowania ze stanu środowiska: system przyrodniczy gminy, zasoby wodne, rolnicza i leśna przestrzeń produkcyjna;
- uwarunkowania ze stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków;
- ochronę warunków i jakości życia mieszkańców, zagrożenia ich bezpieczeństwa i mienia,
- potrzeby i możliwości rozwoju gminy,
- kształtowanie zagospodarowania z uwzględnieniem usytuowania części gminy w Obszarze Chronionego Krajobrazu „Pradolina Wieprza" oraz występowania innych terenów i obiektów chronionych prawem
- warunki dostosowania wymogów gospodarki przestrzennej do standardów ekologicznych i prawnych.

Zadaniem studium jest:

- Rozpoznanie kompleksowych uwarunkowań rozwojowych gminy, jej potrzeb oraz problemów do rozwiązania,
- Określenie podstawowych kierunków rozwoju i przekształceń funkcji terenu,
- Stworzenie podstaw aktualizacji planów miejscowych, a także koordynacji przedsięwzięć rozwojowych i realizacji programów;
- Określenie podstaw formułowania strategii i programów dotyczących realizacji określonych celów i zadań wynikających z polityki samorządu.

W Studium horyzont czasowy wyraża długookresową strategię polityki przestrzennej; został określony umownie na ok. „15-20 lat". Obejmuje okres realizacji stopniowych przekształceń i rozwoju układu urbanistycznego ośrodków wiejskich oraz struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy. Wobec wielu niewiadomych dotyczących tempa zmian ekonomiczno - społecznych koncepcja urbanistyczna i programowa zapewnia możliwość realizacji różnych sekwencji rozwojowych.

2. Charakterystyka ogólna gminy Baranów.

Gmina usytuowana jest w środkowo-zachodniej części województwa lubelskiego, w powiecie puławskim. Obejmuje obszar o powierzchni 85 km^2 Liczba ludności wynosi (na dzień 30 czerwca 2003 r.) 4395 osoby zamieszkałe w 19 miejscowościach i 18 sołectwach, *liczba ludności na 31 grudnia 2019 r. wynosi 3 886 mieszkańców*.

1) Baranów
2) Czołna
3) Dębczyna

4) Gródek
5) Huta
6) Karczunek
7) Klin
8) Kozioł
9) Łukawica
10) Łukawka
11) Łysa Góra
12) Niwa
13) Nowomichowska
14) Motoga
15) Pogonów
16) Składów
17) Śniadówka
18) Wola Czołnowska
19) Zagóźdź

* *Pogonów i Motoga stanowią jedno sołectwo Pogonów.*

Ośrodkiem gminnym jest Baranów liczący 1680 mieszkańców (38,2 % ogółu mieszkańców), ośrodkiem wspomagającym Śniadówka z 367 mieszkańcami. Gęstość zaludnienia wynosi 51 os./km^2 *(w roku 2003), zaś w roku 2019 gęstość zaludnienia wynosi 47 os./km^2*. Odległość drogowa ośrodka gminnego od Lublina wynosi około 60 km a od Puław 22 km. Gmina sąsiaduje z 5 jednostkami administracyjnymi: od północy z gminami Ułęż i Jeziorzany, od wschodu – z gminą Michów, od południa z gminą Abramów i od południowego-zachodu z gminą Żyrzyn.
Gmina posiada zróżnicowaną strukturę funkcjonalno - przestrzenną. Północna część gminy to rozległa dolina rzeki Wieprz z przewagą łąk i lasów, o wysokich walorach przyrodniczo-krajobrazowych, środkowo-południowa to falista równina o przewadze gruntów ornych i charakterze typowo rolniczym szczególnie południowy fragment o najlepszych klasach bonitacyjnych gleb(III i IV kasa). Wynikiem takich uwarunkowań przyrodniczych jest podział na typy zabudowy poszczególnych jednostek osadniczych (wsi) - w części północnej przeważają wsie o zwartej zabudowie w układach ulicowym, widlicowym oraz zabudowie rozluźnionej i kolonijnej na pozostałym obszarze. Wyjątek stanowi Baranów, który był lokowany. Gminę charakteryzuje średni udział kompleksów leśnych - lesistość wynosi ok. 27,8 %. Użytki rolne stanowią 59,7 % powierzchni gminy, w tym: grunty orne 77,4 % UR, sady – 0,5 % UR, łąki i pastwiska 22 % powierzchni UR. Tereny pozostałe zajmują 17 % powierzchni gminy.

2.Zarys historyczny.

Historia Baranowa i terenów gminy leżących na lewym brzegu Wieprza – w szerokim tu na ok. 4 km obniżeniu dolinnym sięga XIV w. Korzystne niegdyś pod względem komunikacyjnym położenie Baranowa, w ciągu wieków uległo diametralnym zmianom. Wiodący przez miasto trakt z Lublina do przeprawy przez Wieprz i dalej do Ryk lub Łukowa stracił swe znaczenie z chwilą przeprowadzenia głównego traktu Lublin- Warszawa przez Puławy. Obecnie Baranów stanowi centrum lokalnego układu komunikacyjnego. Łączy on osadę z Puławami, Drążgowem, Michowem, Zagóździem i Kurowem. Obecnie główny trakt Lublin – Warszawa omija tereny gminy Baranów.

Przynależności administracyjne świeckie i kościelne

Od 1474r. tereny gminy Baranów leżały na obszarze województwa lubelskiego, w powiecie lubelskim. Po trzecim rozbiorze Polski, w 1795r. województwo lubelskie, określane mianem Nowa lub Zachodnia Galicja, weszły w skład zaboru austriackiego. Po powstaniu Księstwa Warszawskiego, w latach 1809 – 15, zgodnie z nowoutworzonym podziałem administracyjnym, Baranów wszedł w skład departamentu lubelskiego powiatu puławskiego.

W 1816r. w Królestwie Polskim departamenty zamieniono na województwa – z zachowaniem dotychczasowych granic. Województwo lubelskie zostało podzielone na cztery obwody, wśród których tereny gminy należały do obwodu lubelskiego. Dalsza reorganizacja podziału administracyjnego nastąpiła w 1866r. Dawne gubernie podzielono na powiaty. Gubernię lubelską podzielono na dziesięć powiatów. Baranów wszedł w skład powiatu puławskiego.

W 1870r. miasto zostało pozbawione praw miejskich i zamienione na siedzibę gminy, a z czasem utworzono tu również sąd gminny.

Podczas pierwszej wojny światowej, z ziem okupowanych utworzono dwa generalne gubernatorstwa ze stolicami w Warszawie i Lublinie – nie naruszając podziałów na powiaty. W okresie międzywojennym powrócono do poprzedniego podziału państwa na województwa i powiaty.

W okresie okupacji niemieckiej, dawne woj. lubelskie uznano – w ramach Generalnego Gubernatorstwa – za dystrykt ze stolicą w Lublinie, z dotychczas istniejącymi powiatami. Ten podział na powiaty zachowano również po wojnie.

Po ostatnich podziałach administracyjnych gmina Baranów przynależy do powiatu puławskiego, województwa lubelskiego.

Początkowo tereny gminy Baranów pod względem przynależności kościelnych należały do nowoutworzonej w 1334r. parafii w Drążgowie. Parafia ta podlegała dekanatowi kazimierskiemu, w ramach archidiecezji krakowskiej.

Erekcja parafii w Baranowie nastąpiła w 1549r. Prawem parafialnym objęte były okoliczne wsie. W 1603r. były to: Czołna, Wola Czołnowska, Gródek, Piotrowa Wola, Góra, Zalesie. W 1781r. również Zagrody, Zagoździe, Śniadówka, natomiast nie wymieniane są już. Gródek, Piotrowa Wola, Góra i Zalesie.

W 1921r. do parafii baranowskiej należały nadal Wola Czołnowska, Czołna, Śniadówka, Zagoźdź oraz Kozioł, Klin, Huta, Nowo-michowska Kolonia, Zabór, Dębczyna, Motoga, Tartak, Niwa, Łysogóra.

Do 1818r. parafia w Baranowie przynależała do archidiecezji krakowskiej, a następnie diecezji lubelskiej.

W XVIIIw. parafia przynależy do dekanatu parczewskiego, a od początku XIXw. ponownie w dekanacie kazimierskim, następnie puławskim. Obecnie przynależy do dekanatu michowskiego.

II. UWARUNKOWANIA I KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

1. Podstawowe założenia strategii i polityki przestrzennej zagospodarowania gminy.

1.1. Główne przesłanki i cele strategii

Ustala się, następujące kryteria zagospodarowania gminy:
▪ochrona środowiska przyrodniczego i krajobrazu kulturowego,
▪harmonizowanie celów ochronnych, ekologicznych, społecznych i technicznych na zasadzie rozwoju zrównoważonego;
▪kompleksowe podejście do kształtowania rozwoju i zagospodarowania gminy, z uwzględnieniem uwarunkowań zewnętrznych, wynikających z regionalnych i lokalnych powiązań ekologicznych, społecznych, gospodarczych, komunikacyjnych i infrastrukturalnych,
▪racjonalne wykorzystanie zasobów i potencjałów gminy, z poszukiwaniem możliwych rozwiązań problemów i konfliktów w zagospodarowaniu funkcjonalnym.

1.2. Cele strategiczne.

Wiodącym celem rozwoju i zagospodarowania przestrzennego jest zwiększenie potencjału społeczno - ekonomicznego gminy pozwalające na poprawę warunków życia oraz zamożności mieszkańców.

Generalnie gmina powinna poprawić swoją pozycję w regionie pod względem gospodarczym, kulturalnym, społeczno - administracyjnym i rekreacyjnym. Ważną podstawą ugruntowania pozycji jest ukierunkowanie rozwoju ośrodka gminnego, a także generalnie urozmaiconej bazy ekonomicznej gminy, wzbogacenie ośrodków wiejskich o obiekty podnoszące ich rangę w systemie osadniczym gminy i jej otoczenia.

Osiągnięcie celu warunkuje realizacja następujących priorytetów:

- Większe i bardziej efektywne wykorzystanie walorów położenia gminy – walorów rolniczej przestrzeni produkcyjnej, nie skażonej pierwiastkami ciężkimi a przez to przydatnej do produkcji „zdrowej żywności”;
- Intensyfikację rozwoju rolnictwa, szczególnie kierunków produkcji o dużych tradycjach – uprawa zbóż i ziemniaków, chowu bydła i trzody chlewnej;
- Wzbogacenie rozwoju i zagospodarowania gminy o funkcję turystyczną i rekreacyjną w oparciu o walory gminy, szczególnie jej północną część, wykorzystanie kompleksów leśnych przydatnych do rekreacji i rozwoju agroturystyki;
- Popieranie rozwoju wszelkich form przedsiębiorczości i biznesu.
- Podniesienie standardu obsługi ludności poprzez zwiększenie wyposażenia gminy w infrastrukturę społeczną i techniczną.
- Poprawa przestrzennej obsługi komunikacyjnej gminy poprzez modernizację i budowę odcinków drogowych tworzących podstawowy i wewnętrzny układ komunikacyjny.

1.3. Polityka rozwoju przestrzennego

Głównymi determinantami kształtowania struktury przestrzennej gminy określającymi zakres i kierunki zagospodarowania są:

- Kształtowanie ładu przestrzennego i poprawa struktury terenów zabudowanych i otwartych, przez dyscyplinowanie układu osadniczego terenów wiejskich, dążenie do intensyfikacji zabudowy; krystalizowanie i integracja funkcjonalno-przestrzenna jednostek osadniczych. Planowany wzrost rangi miejscowości Baranów jako lokalnego ośrodka obsługi mieszkańców

- koncentracja usług, zagospodarowanie terenów tzw. „dzielnicy przemysłowej" i przeznaczenie ich na ośrodki przedsiębiorczości;

- tworzenie lokalnego systemu ekologicznego, szczególnie terenów otwartych jako podstawowego układu przestrzennego, warunkującego harmonizację procesów urbanizacyjnych i inwestycyjnych z ochroną środowiska przyrodniczego i kulturowego;

- rewaloryzacja i rehabilitacja zdegradowanych zasobów środowiska przyrodniczego i krajobrazu kulturowego, warunkujące zachowanie tożsamości kulturowej społeczności gminy oraz rozwój turystyki i rekreacji;

- delimitacja obszarów turystyki i rekreacji;

- ochrona walorów środowiska i zasobów wód podziemnych wynikająca z uwarunkowań regionalnych, kształtowanie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej, uwzględniające szczególną podatność środowiska przyrodniczego gminy na degradację;

- wzbogacenie oferty funkcji usługowo - administracyjnych w gminie, szczególnie w zakresie kultury, oświaty, ochrony zdrowia, rehabilitacji i profilaktyki, sportu, zieleni i rekreacji, gastronomii, finansów itp.;

- zwiększenie wyposażenia miejscowości wiejskich w placówki i urządzenia usługowe, ukształtowanie lokalnych ośrodków obsługi, atrakcyjnych programowo dla mieszkańców oraz rozbudowa i modernizacja bazy lokalowej usług;

- tworzenie obszarów lub pasm koncentracji przedsiębiorczości jako stref przekształceń i dynamiki rozwoju. Jednocześnie stymulowanie bardziej intensywnego wykorzystania obiektów po b. GS i SKR oraz terenów obsługi rolnictwa;

- Przekształcenie istniejącej bazy obsługi rolnictwa, przez jej modernizację, wzrost ilości ośrodków i terenów stanowiących zaplecze techniczne rolnictwa oraz rozwój usług rzemiosła, a także innych form przedsiębiorczości w sferze gospodarki żywnościowej;

Poprawa integralności kulturowej i funkcjonalnej gminy poprzez zwiększenie związków komunikacyjnych i kształtowanie tożsamości w oparciu o zasoby kulturowe i turystyczne oraz związki kulturalne.

Powyższe cele uznaje się jako wzajemnie współzależne i komplementarne. Ich osiągnięcie powinno być związane z następującymi założeniami:

a) **aktywizacją ekonomiczną obszaru gminy;** powinna ona umożliwić poprawę dochodowości zarówno mieszkańców jak i budżetu gminy. Wymaga to stworzenia w zagospodarowaniu przestrzennym możliwości:
   wykorzystania uwarunkowań i potencjałów rozwoju tego obszaru, w tym korzyści położenia gminy w obszarze wolnym od jakiegokolwiek skażenia,

inwestowania i działań w sferze przedsiębiorczości, biznesu, obsługi, gospodarki żywnościowej,
rozwoju funkcji podnoszących atrakcyjność turystyczno - wypoczynkową gminy.

b) **podniesieniem standardów życia i zamieszkiwania ludności, poprzez:**
poprawę warunków mieszkaniowych, stanu sanitarnego siedlisk rolnych i porządkowanie zabudowy zagrodowej,
poprawę obsługi oraz dostępności usług, w tym szczególnie publicznych,
poprawę atrakcyjności programu zagospodarowania w infrastrukturze społecznej i technicznej ośrodków lokalnych oraz większych miejscowości wiejskich,
zwiększenie oferty miejsc pracy pozarolniczej na obszarze gminy,
podnoszenie kultury i wzbogacanie szans kulturowych obszaru.

c) **wzmocnieniem wyposażenia gminy w program zagospodarowania o randze ponadlokalnej w zakresie usług i bazy ekonomicznej, poprzez:**
budowę obiektów użyteczności publicznej (usługi zdrowia, kultury, sportu i kultury fizycznej itp.)
urozmaicenie struktury gminy o strefy i ośrodki rozwoju różnego rodzaju biznesu i przedsiębiorczości,
eliminowanie obiektów i zagospodarowania substandardowego,

d) **usprawnieniem obsługi obszaru gminy w infrastrukturze technicznej**, w tym szczególnie:
komunikacji i transportu,
w wyposażeniu w infrastrukturę sanitarną, łączności i elektroenergetykę,

e) **minimalizacją istniejących i potencjalnych konfliktów ekologicznych w tym szczególnie poprawę skuteczności ochrony oraz racjonalności wykorzystania środowiska**, m.in. poprzez:
rekultywację terenów zdegradowanych,
przywrócenie walorów naturalnych obszarom zagrożonym w tym m.in. erozją i zanieczyszczeniem,
zapewnienie użytkowania terenu, zgodnie z jego naturalnymi predyspozycjami,

f) **ochroną i kształtowanie tożsamości kulturowej gminy**, **w tym szczególnie ich wizerunku zewnętrznego**, poprzez:
ochronę i rewaloryzację wartości stanowiących cenną spuściznę historyczną obszaru,
poprawę stanu zagospodarowania i estetyki jednostek osadniczych,
promocję walorów turystycznych i widokowych tutejszego krajobrazu kulturowego.

g) **poprawą efektywności funkcjonalnej i ekonomicznej gminy oraz miejscowości wiejskich**, szczególnie z punktu widzenia systemów infrastruktury komunalnej oraz dostępności usług i miejsc pracy, m.in. poprzez zapewnienie:
zwartego przestrzennie rozwoju osadnictwa,
ochrony terenów otwartych i publicznych, niezbędnych dla realizacji celów gminy, zwłaszcza potrzeb ponadlokalnych i związanych z osiągnięciem aspiracji samorządu..

1.4. Potencjał społeczno-demograficzny.

Gmina Baranów pod względem zasobów ludności należy do jednej z mniejszych w województwie lubelskim. Gęstość zaludnienia należy do przeciętnych i wynosi 51 os/km^2, natomiast średnia gęstość zaludnienia w województwie wynosi 63 os/km^2. Gmina Baranów charakteryzuje się przewagą kobiet - w 2003 r. (stan na dzień 2 czerwca 2003 r.) na 106 kobiet przypadało 100 mężczyzn. Przyrost naturalny w gminie jest ujemny i wynosi minus

2,52 ‰, podczas gdy średni przyrost dla wsi lubelskiej jest od kilku lat ujemny i wynosi minus 0,17‰.

Wyszczególnienie	j.m.	Ogółem	Wiek		
			Przedprodukcyjny	Produkcyjny	poprodukcyjny
1995	osób	4394	1116	2309	969
	%	100	25,4	52,5	22,1
1996	osób	4371	1112	2291	968
	%	100	25,4	52,4	22,2
1997	osób	4384	1123	2294	967
	%	100	25,6	52,3	22,1
1998	osób	4354	1091	2302	961
	%	100	25,0	52,9	22,1
1999	osób	4360	1089	2300	971
	%	100,0	25,0	52,7	22,3
2000	osób	4325	1061	2313	951
	%	100	24,5	53,5	22,0
2001	osób	4303	1016	2329	958
	%	100	23,6	54,1	22,3
2002	osób	4301	1012	2337	952
	osób	100	23,5	54,3	22,3
województwo					
1999	%		26,0	58,2	15,8
2002	%		23,8	60,0	16,2

W strukturze wieku dość wysoki jest udział ludności w wieku produkcyjnym wynosi ok. 54,3 %, ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowi ok. 23,5 %, a poprodukcyjnym 22,2 %. Z danych wynika, że gmina Baranów charakteryzuje się niższym udziałem dzieci i młodzieży a także wyższym o 37 % udziałem ludności w wieku poprodukcyjnym niż województwo. Porównanie współczynnika obciążenia ekonomicznego w gminie Baranów ze średnim współczynnikiem województwa wykazuje na bardzo niekorzystną sytuację w gminie, gdyż na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada tu 40,7 osoby w wieku poprodukcyjnym, podczas gdy średnio w województwie współczynnik ten wynosi ponad 27,0 i jest o 50 % wyższy w gminie.

Ludność w gminie Baranów zamieszkuje w 18 sołectwach. Są one bardzo zróżnicowane pod względem liczby mieszkańców.

W latach 1970-2002 mimo wysokiego wskaźnika przyrostu naturalnego obserwujemy spadek liczby mieszkańców - wynosił 8,8 %. W całym niemal omawianym okresie gmina była obszarem intensywnych migracji-przeważał odpływ nad napływem ludności. Ujemne saldo migracji przekraczało w skali roku 45 –55 osób. W ostatnich latach zjawisko to wyrównało się i obecnie ma charakter dość stabilny (około minus 10 - 20 osób).

Od 2000 r. ma miejsce malejąca liczba urodzeń. W wyniku zachodzących procesów systematycznie ulega pogorszeniu struktura wieku. W roku 1985 udział ludności w wieku przedprodukcyjnym wynosił 28,3 %, w wieku produkcyjnym wynosił 55,9 % i w wieku poprodukcyjnym 15,8 %. W roku 1997 struktura ludności w analogicznych przedziałach wynosiła odpowiednio 25,4 %, 52,5 %, 22,1 %, a w 2002 analogicznie 23,5 %, 54,3 %, 22,2 %. Dane te wskazują na zmniejszanie się udziału dzieci i młodzieży oraz starzenie się ludności gminy.

Na terenie gminy w gospodarce narodowej (bez rolników indywidualnych) pracowało 370 osób, w tym 48 % kobiet (stan 31.12.2002 r.), stanowiąc prawie 8 % ludności ogółem i

prawie 15 % ludności w wieku produkcyjnym. Ponad 30 % zatrudnionych na terenie gminy to pracujący w usługach nierynkowych a ponad 45 % w przemyśle i budownictwie.

Na terenie gminy zarejestrowane są 282 zakłady pracy, gros z nich (ponad 93 %) dotyczy sektora prywatnego a ponad 80 % to zakłady osób fizycznych. Jeden zakład pracy zatrudnia śr. ok. 2 osoby. Zakłady pracy to głównie: handel i naprawy (ponad 35 %), budownictwo (prawie 14 %), przemysł (8,8 %), obsługa nieruchomości i firm i nauka (9,3 %) oraz transport, gospodarka magazynowa i łączność (6,0) %.

Należy nadmienić, że na przestrzeni tylko jednego roku przybyło w gminie aż 20 jednostek gospodarczych. Analizując strukturę wewnętrzna należy podkreślić, że największa dynamika dotyczy sekcji PKD (Polska Klasyfikacja Działalności): obsługa nieruchomości i firm, nauk, następnie rolnictwo i łowiectwo a także przemysłu. Struktura wewnętrzna wskazuje również na relatywny spadek zakładów w sekcjach: handel i naprawy, budownictwo oraz transport, gospodarka magazynowa i łączność. Wydaj się, że pomimo niewielkiego wzrostu liczby jednostek, w sekcjach nastąpiło już nasycenie rynku lokalnego.

Z danych spisu rolnego (1996 r. brak innych danych) wynika, że pełnozatrudnionych w rolnictwie było 1286 osób (688 mężczyzn i 598 kobiet).

Na koniec 2002 r. na terenie gminy Baranów zarejestrowanych było 344 osób bezrobotnych (14,5 % ludności w wieku produkcyjnym). Wśród bezrobotnych dominują kobiety. Ich udział wynosi 51,0 % ogółu bezrobotnych. Prawie 76 % nie ma prawa do zasiłku a blisko 52 % stanowią bezrobotni bez pracy powyżej 12 miesięcy.

Wprowadzenie zmiany do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy wymaga oparcia analiz na danych demograficznych aktualnych w czasie sporządzania zmiany.

Gminę Baranów, według stanu na koniec 2019 roku, zamieszkuje 3 886 mieszkańców, z czego 51,4% stanowią kobiety, a 48,6% mężczyźni. Gęstość zaludnienia terenu gminy wynosi 44,76 osób na 1 km^2 (powierzchnia gminy wynosi 8 492 ha), przy średniej w kraju wynoszącej 49 osób na 1 km^2. W wieku przedprodukcyjnym jest 647 osób (16,65%), w wieku produkcyjnym 2 333 osoby (60,04%), a w wieku poprodukcyjnym 906 osób (23,31%). Współczynnik obciążenia demograficznego ludnością w wieku nieprodukcyjnym przypadających na 100 osób w wieku produkcyjnym wynosi 66,57.

Dynamikę zmian liczby ludności w latach 2010 – 2019 przedstawiono w tabeli oraz na wykresie.

Tabela. Ludność gminy Baranów w latach 2010 – 2019.

Rok	Liczba ludności ogółem	Mężczyźni	Kobiety
2010	4149	2021	2128
2011	4118	2008	2110
2012	4093	1977	2116
2013	4061	1955	2106
2014	4032	1949	2083
2015	3999	1931	2068
2016	3982	1923	2059
2017	3948	1911	2037
2018	3915	1903	2012
2019	3886	1889	1997

Źródło: Opracowane na podstawie danych BDL GUS.

Wykres. Ludność gminy Baranów w latach 2010 – 2019.

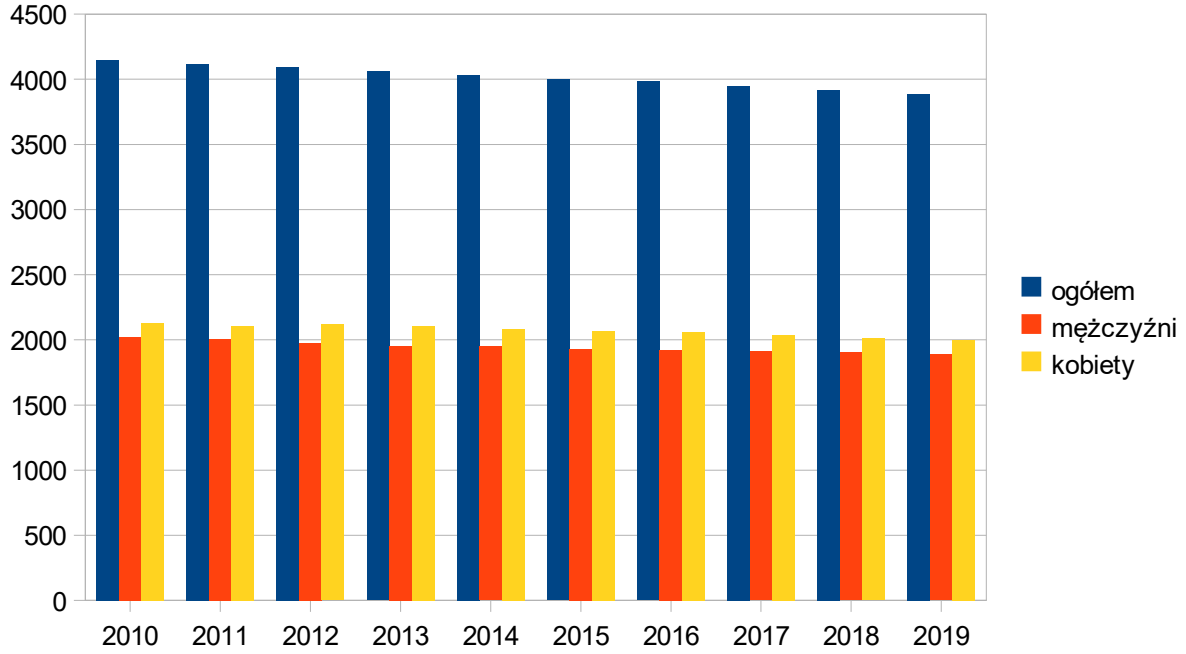

Liczba ludności gminy Baranów stale zmniejsza się, w dłuższej perspektywie czasowej daje się zaobserwować bardzo niekorzystny trend stałego zmniejszania się liczby ludności. Na zmiany liczby ludności wpływają przyrost naturalny oraz migracje ludności.

Przyrost naturalny.

W 2019 r. w województwie lubelskim wskaźnik przyrostu naturalnego (różnica pomiędzy urodzeniami żywymi a zgonami na 1000 ludności) wynosił -1,77, w powiecie puławskim -3,06, a w gminie Baranów -6,16.

Dane dotyczące przyrostu naturalnego w gminie Baranów w latach 2010 – 2019 zestawione są w poniższej tabeli.

Tabela. Przyrost naturalny w gminie Baranów:

L.p.	rok	urodzenia żywe	zgony ogółem	przyrost naturalny	przyrost naturalny na 1000 ludności
1	2010	43	62	-19	-4,58
2	2011	35	53	-18	-4,37
3	2012	47	74	-27	-6,6
4	2013	37	55	-18	-4,41
5	2014	45	65	-20	-4,94
6	2015	32	60	-28	-6,98
7	2016	31	59	-28	-7,03
8	2017	31	61	-30	-7,54
9	2018	34	71	-37	-9,44
10	2019	35	59	-24	-6,16

W całym analizowanym okresie czasu przyrost naturalny uzyskiwał wartości wyłącznie ujemne, czyli liczba zgonów przeważała nad liczbą urodzeń. Przyrost naturalny w latach od 2010 do 2019 wyniósł -249 osób.

Migracje ludności

Saldo migracji wewnętrznych na przestrzeni ostatnich 10 lat było ujemne, za wyjątkiem lat 2010 (dodatnie) i 2016 (neutralne). Saldo migracji zewnętrznych jest przeważnie neutralne, z wyjątkiem lat 2011, 2012 i 2014. Ogólne saldo migracji w badanym okresie jest ujemne, za wyjątkiem roku 2010 (dodatnie) i 2016 (neutralne). Ujemne saldo migracji oznacza, że ilość wymeldowań przewyższa ilość zameldowań. Migracje ludności stanowią drugi, obok przyrostu naturalnego, czynnik wpływający bezpośrednio na liczbę i rozmieszczenie ludności. Ujemne saldo migracji wewnętrznych może być związane z chęcią edukacji mieszkańców poza terenem gminy lub w celach zarobkowych – do miejscowości gdzie jest większy wybór miejsc pracy i są one lepiej płatne.

Tabela. Migracje ludności.

L.p.	rok	saldo migracji wewnętrznych	saldo migracji zewnętrznych	saldo migracji wewnętrznych na 1000 osób	saldo migracji zagranicznych na 1000 osób
1	2010	2	0	0,5	0
2	2011	-14	1	-3,4	0,24
3	2012	-18	-4	-4,4	-0,98
4	2013	-7	0	-1,7	0
5	2014	-8	1	-2	0,25
6	2015	-1	0	-0,2	0
7	2016	0	0	0	0
8	2017	-8	0	-2	0
9	2018	-13	0	-3,3	0
10	2019	-6	0	-1,5	0

Przyrost naturalny wraz z migracjami ludności łącznie stanowią o kierunku zmian liczby ludności. Niestety w badanym okresie występuje ujemne saldo przyrostu naturalnego, a także ujemne saldo migracji. Te zjawiska powodują, że liczba ludności gminy Baranów stale się zmniejsza.

Małżeństwa i rozwody

Mieszkańcy gminy Baranów w 2019 roku zawarli 17 małżeństw, co odpowiada wskaźnikowi 4,4 zawartych małżeństw na 1000 mieszkańców. Wskaźnik ten w skali całego kraju wynosi 4,8, dla województwa lubelskiego wynosi 4,7, a dla powiatu puławskiego – 4,4. W 2019 roku w gminie Baranów odnotowano 1,9 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. Wskaźnik rozwodów dla województwa lubelskiego w 2019 roku to 1,6 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców, a dla powiatu puławskiego wynosi 1,9 na 1000 mieszkańców.

Struktura wiekowa

Średni wiek mieszkańców gminy Baranów wynosi 42,4 lat i jest niższy do średniego wieku mieszkańców województwa lubelskiego (42,1 lat) oraz średniej dla całej Polski (41,9 lat). Średni wiek mieszkanek gminy Baranów wynosi 44,4 lat, średni wiek mężczyzn wynosi 40,2 lat.

Tabela. Struktura ludności gminy Baranów w latach 2010-2019.

Lata	Liczba ludności	W wieku przedprodukcyjnym	W wieku produkcyjnym	W wieku poprodukcyjnym
2010	4149	769	2 493	887
2011	4118	738	2 480	900
2012	4093	727	2 471	895
2013	4061	711	2 441	909
2014	4032	693	2 442	897
2015	3999	669	2 426	904
2016	3982	659	2 420	903
2017	3948	643	2 396	909
2018	3915	637	2 376	902
2019	3886	647	2 333	906

Źródło: Opracowane na podstawie danych BDL GUS.

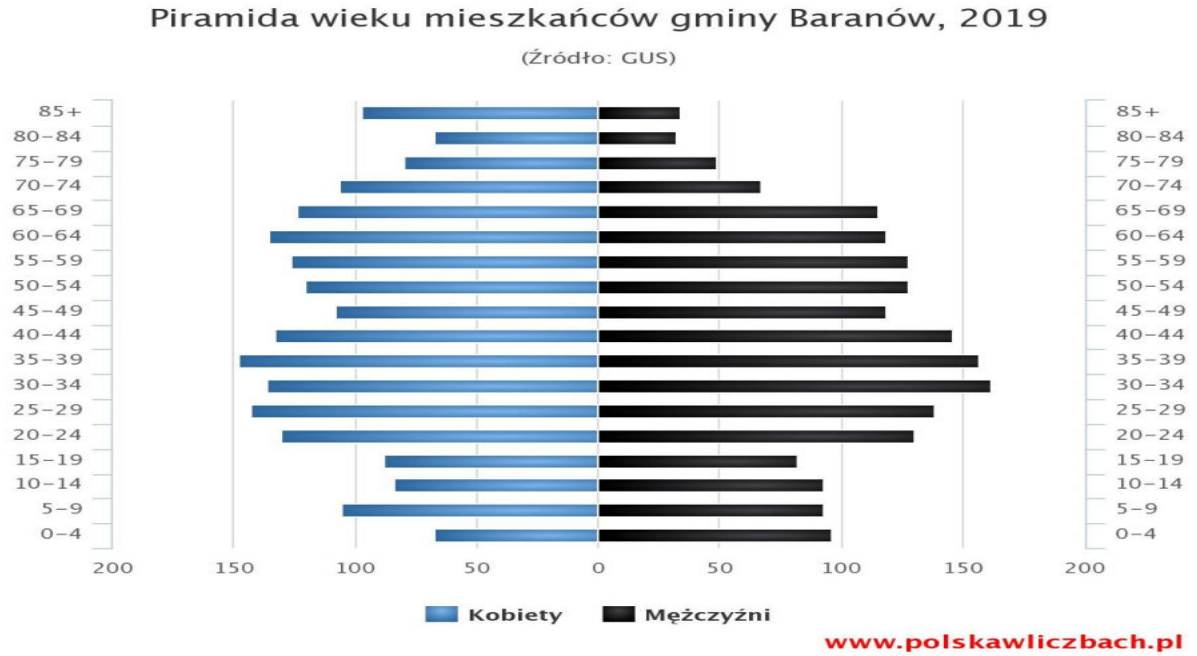

MIESZKALNICTWO

Zasoby mieszkaniowe na terenie gminy Baranów to budynki mieszkalne w zabudowie zagrodowej, budynki mieszkalne jednorodzinne oraz mieszkania w budynku wielorodzinnym. Dominującą formą zabudowy na terenie gminy jest zabudowa zagrodowa, jednak budynki realizowane jako zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna znajdują się niemal w każdej miejscowości jako pojedyncze nieruchomości pomiędzy siedliskami zabudowy zagrodowej.

W ostatnich latach w ciągu roku na terenie gminy Baranów oddawanych jest do użytku od 1 do 8 mieszkań. Przeciętna powierzchnia mieszkań oddawanych do użytku w latach 2010-2019 wynosi 131 m^2. Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego na terenie gminy Baranów w roku 2019 znajdowało się 1350 budynków mieszkalnych, w których były 1 393 mieszkania. Przeciętnie na jedno mieszkanie przypada 2,79 osoby. Średnia powierzchnia mieszkania w gminie zwiększa się nieznacznie na przestrzeni wielu lat, od 91,0 m^2 w roku 2010 do 92,4 m^2 w roku 2019.

Tabela. Zasoby mieszkaniowe – wskaźniki (dane z 31.12.2018 r.)

Zasoby mieszkaniowe - wskaźniki	***gmina Baranów***	***powiat puławski***	***województwo lubelskie***	***Polska***
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania	*92,40*	*73,90*	*77,40*	*74,20*
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	*32,70*	*28,10*	*28,50*	*28,20*
mieszkania na 1000 mieszkańców	*353,80*	*380,40*	*368,90*	*380,50*
przeciętna liczba izb w 1 mieszkaniu	*4,17*	*3,81*	*3,85*	*3,82*
przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie	*2,83*	*2,63*	*2,71*	*2,63*
przeciętna liczba osób na 1 izbę	*0,68*	*0,69*	*0,70*	*0,69*

Źródło: Opracowane na podstawie danych BDL GUS.

Wydatki i dochody budżetu gminy

Suma wydatków z budżetu gminy Baranów wyniosła w 2018 roku 17,4 mln złotych, co daje 4,4 tys złotych w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Oznacza to wzrost wydatków o 13,4% w porównaniu do roku 2017. Największa część budżetu gminy Baranów - 29% została przeznaczona na Dział 801 - Oświata i wychowanie. Duża część wydatków z budżetu przeznaczona została na Dział 900 – Gospodarka komunalna i ochrona środowiska (12,6%) oraz na Dział 600 – Transport i łączność (11,6%). Wydatki inwestycyjne stanowiły 3,4 mln złotych, czyli 19,7% wydatków ogółem.

Suma dochodów do budżetu gminy Baranów wyniosła w 2018 roku 17,6 mln złotych, co daje 4,5 tys złotych w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Oznacza to wzrost dochodów o 8.4% w porównaniu do roku 2017. Największą część dochodów wygenerował Dział 758 - Różne rozliczenia (34.2%). Duża część wpływów pochodzi z Działu 756 - Dochody od osób prawnych, fizycznych i od innych jednostek (21.6%) oraz z Działu 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska (7.3%). W budżecie gminy Baranów wpływy z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych wynosiły 459 złotych na mieszkańca (10,2%), natomiast dochód z tytułu podatków dochodowych od osób prawnych wynosił 0,2 złotych na mieszkańca (0,0%).

PROGNOZA DEMOGRAFICZNA

W 2017 roku Główny Urząd Statystyczny zaprezentował opracowanie „Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030". Prognoza ta została opracowana w oparciu o długoterminowe założenia „Prognozy ludności Polski na lata 2014-2050" oraz „Prognozy dla powiatów i miast na prawie powiatu na lata 2014-2050".

„Prognoza ludności gmin do 2030 r." jako punkt wyjścia przyjmuje stan ludności w dniu 31.12.2016 r. w obowiązującym wówczas podziale administracyjnym. Szczegółowe wyniki prognozy ludności oraz wartości zdarzeń ruchu naturalnego (urodzenia i zgony) oraz wędrówkowego (migracje ludności) zostały udostępnione w formie tabel dla poszczególnych gmin.

Liczba ludności gminy Baranów według prognozy GUS przedstawiona jest w poniższej tabeli:

Tabela. Prognozowana liczba ludności na terenie gminy Baranów.

Rok	**Prognozowana liczba osób ogółem**	**Prognozowana liczba mężczyzn**	**Prognozowana liczba kobiet**
2020	3895	1875	2020
2021	3876	1865	2011
2022	3861	1858	2003
2023	3845	1853	1992
2024	3830	1849	1981
2025	3815	1845	1970
2026	3801	1842	1959
2027	3786	1839	1947
2028	3771	1840	1931
2029	3752	1834	1918
2030	3733	1825	1908

Źródło: Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030, Główny Urząd Statystyczny.

Przytoczona prognoza demograficzna zakłada stałe systematyczne zmniejszanie się liczby ludności gminy Baranów. Zgodnie z tą prognozą liczba ludności gminy Baranów w roku 2030 stanowić będzie zaledwie 96,1% liczby ludności gminy z 2019 roku. Zmniejszanie się liczby ludności wynikać będzie zarówno z ruchu naturalnego, a także z migracji ludności.

Sporządzona w 2014 r. przez GUS prognoza ludności powiatów i miast na prawach powiatu obejmuje dłuższy okres prognostyczny, bo aż do roku 2050. Dla obszarów wiejskich powiatu puławskiego przewiduje ona systematyczne zmniejszanie się liczby ludności w całym okresie prognostycznym. Prognozowana liczba ludności według tej prognozy przedstawiona jest w tabeli.

Tabela. Prognozowana liczba ludności terenów wiejskich powiatu puławskiego.

Rok	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
2020	59 656	29 491	30 165
2025	59 085	29 255	29 830
2030	58 343	28 915	29 428
2035	57 347	28 438	28 909
2040	56 126	27 862	28 264
2045	54 749	27 232	27 517
2050	53 275	26 571	26 704

Źródło: Główny Urząd Statystyczny.

Według tej prognozy liczba ludności obszarów wiejskich powiatu puławskiego w roku 2050 będzie stanowić 89,3% liczby ludności z roku 2020. Przy założeniu, że liczba ludności gminy Baranów będzie się zmieniać proporcjonalnie do liczby ludności obszarów wiejskich w całym powiecie, to prognoza liczby ludności gminy Baranów będzie wyglądać następująco:

Tabela. Prognozowana liczba ludności na terenie gminy Baranów.

Rok	Prognozowana liczba osób ogółem	Prognozowana liczba mężczyzn	Prognozowana liczba kobiet
2020	3895	1875	2020
2025	3858	1860	1998
2030	3809	1838	1971
2035	3744	1808	1936
2040	3665	1771	1893
2045	3575	1731	1843
2050	3478	1689	1788

Opracowanie własne w oparciu o przyjęte założenia oraz prognozę liczby ludności dla powiatów i miast na prawach powiatu GUS.

DOTYCHCZASOWE PRZEZNACZENIE TERENU

Zgodnie z art. 4 ust. 1 Ustawy, ustalenia przeznaczenia terenu dokonuje się w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Na terenie gminy Baranów obowiązują następujące plany miejscowe:

1) *Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Baranów – I etap, zatwierdzony uchwałą Nr XXX/263/2008 Rady Gminy Baranów z dnia 30 grudnia 2008 r.*
2) *Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Baranów – zalesienia, zatwierdzony uchwałą Nr XXX/265/2008 Rady Gminy Baranów z dnia 30 grudnia 2008 r.*
3) *Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Baranów – II etap, zatwierdzony uchwałą Nr XLIX/399/2010 Rady Gminy Baranów z dnia 31 sierpnia 2010 r.*
4) *Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu w miejscowości Śniadówka, zatwierdzony uchwałą Nr XXXIX/337/2018 Rady Gminy Baranów z dnia 16 października 2018 r.*

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego nie obejmują obszaru całej gminy w granicach administracyjnych, co oznacza, że nie wszystkie tereny w granicach gminy mają przeznaczenie ustalone w planach miejscowych. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego gminy Baranów - I etap i II etap obejmują tereny zwartych obszarów zabudowanych w poszczególnych wsiach, przy czym II etap obejmuje ośrodek gminny - Baranów, zaś I etap planu obejmuje pozostałe wsie gminy.

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Baranów - zalesienia, obejmuje obszary przeznaczone do zalesienia, natomiast miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu w miejscowości Śniadówka obejmuje tereny rolnicze (teren upraw polowych objęty zakazem zabudowy oraz dwa wydzielenia pod zabudowę zagrodową) oraz tereny leśne.

Tereny przeznaczone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę mieszkaniową obejmują zabudowę zagrodową oraz zabudowę mieszkaniową jednorodzinną, a także tereny upraw polowych z zabudową. W terenach tych dopuszczona jest, jako funkcja uzupełniająca, realizacja usług dla ludności i produkcji rolniczej nie pogarszających stanu środowiska i o uciążliwości mieszczącej się w granicach terenu będącego w prawnej dyspozycji inwestora. Dopuszczona jest również zmiana użytkowania siedlisk rolniczych na domy letniskowe oraz na cele obsługi rolnictwa, usług i innej działalności gospodarczej, jeśli nie będzie kolidowało to z istniejącym i projektowanym przeznaczeniem terenów przyległych. Tereny przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową należy zatem traktować, w rozumieniu obowiązującego planu miejscowego, jako tereny wielofunkcyjne o przeważającej funkcji zabudowy mieszkaniowej – odpowiednio zagrodowej lub mieszkaniowej jednorodzinnej.

Dla terenów zabudowy mieszkaniowej ustalone są szczegółowe parametry i wskaźniki urbanistyczne oraz dopuszczalne gabaryty budynków. Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna zgodnie z planem powinna być lokalizowana na działkach o powierzchni od 800 do 1500 m^2, powinna mieć nie więcej niż 2 kondygnacje, z czego druga w poddaszu użytkowym. Na każdej działce dopuszczona jest lokalizacja jednego budynku mieszkalnego. Zabudowa zagrodowa powinna być lokalizowana zgodnie z planem miejscowym na działkach o powierzchni 1500 - 3500 m2, budynki mieszkalne powinny mieć nie więcej niż 2 kondygnacje, z czego druga w poddaszu użytkowym.

W miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego wyznaczone są tereny działalności gospodarczej oraz tereny przemysłowe, tereny usług komercyjnych (handlu, gastronomii, inne), tereny usług. Plan miejscowy adaptuje wszystkie istniejące nieuciążliwe zakłady przemysłowe, bazy i składy oraz obiekty przeznaczone na prowadzenie działalności gospodarczej z zakresu produkcji, usług, handlu i zaopatrzenia. Dla nowej zabudowy usługowej, produkcyjnej i magazynowej plan miejscowy warunkuje wysokość wymogami technologicznymi, z preferencją zabudowy jednokondygnacyjnej. W obiektach związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej obowiązuje zabezpieczenie potrzeb parkingowych na terenie inwestora. W planie wyznaczone są również tereny przeznaczone na lokalizację stacji paliw oraz parkingi.

Plany miejscowe przeznaczają tereny na lokalizację infrastruktury technicznej. We wszystkich terenach wydzielonych liniami rozgraniczającymi, nie tylko przeznaczonych na lokalizację infrastruktury technicznej, plan dopuszcza lokalizację obiektów oraz przebieg sieci infrastruktury technicznej pod warunkiem nie kolidowania tych urządzeń z podstawowym przeznaczeniem terenów.

Plany miejscowe adaptują istniejącą sieć drogową, której główne elementy stanowią sieć dróg powiatowych oraz sieć dróg gminnych.

Tabela. Zestawienie powierzchni terenów przeznaczonych pod różne rodzaje zagospodarowania, w szczególności zabudowy, w poszczególnych obrębach ewidencyjnych, według obowiązujących planów miejscowych (powierzchnie w ha).

Lit.	Miejscowość	Zabudowa zagrodowa	Zabudowa jednorodzinna	Zabudowa letniskowa	Usługi, przedsiębiorczość	Tereny upraw polowych	Tereny upraw polowych z zabudową	Tereny zalesień	Tereny lasów i zieleni	Tereny wód powierzchniowych	Tereny cmentarzy	Tereny infrastruktury	Tereny dróg	Łączna powierzchnia objęta planem
A	Pogonów	20,56			0,26	1,25			0,77				4,58	27,43
B	Motoga	7,82			5,01	7,26		0,2	10,65	0,44		0,19	2,32	33,88
C	Baranów	48,79	88,59		19,94	2,19	0,9		9,42	0,13	3,75	0,3	38,3	212,31
D	Składów	11,35				3,83						0,01	0,65	15,84
E	Zagóźdź	14,41		0,88	0,56	3,09				1,15		0,01	2,76	22,86
F	Czołna	32,88			4,13	0,93	2,13		0,59	0,19		0,02	5,8	46,65
G	Wola Czołnowska	21,91			5,58	1,5	0,91		0,67	0,04		0,01	4,17	34,80
H	Kozioł	34,38			1,31	0,84	0,87		0,48			0,01	3,61	41,49
I	Dębczyna	10,61			0,61	0,15		0,28	1,86			0,01	1,56	15,08
J	Nowomichowska	10,85				0,59	1,5		0,06			0,01	1,26	14,28
K	Gródek	10,1			3,37	8,52	0,69	0,81	3,62	0,53		0,01	4,54	32,18
L	Łukawica	16,25				4,56	1,42		1,93	0,77		0,01	2,3	27,23
Ł	Huta	14,84			0,63	0,97			0,17			0,14	1,74	18,49
M	Łysa Góra	8,8					16,98		0,87				2,4	29,05
N	Niwa	14,19			0,03				0,23	0,23		0,01	1,62	16,31
O	Śniadówka	45,69			2,7	0,15	79,2		0,04	0,71		0,23	11,89	140,62
P	Klin	6,23								0,08		0,01	0,68	7,00
R	Karczunek	5,33						0,12	1,22	0,29			0,85	7,81
S	Łukawka	22,18			2,02	36,4	22,59		0,18	0,23		0,02	5,87	89,50
	RAZEM	357,16	88,59	0,88	46,15	72,22	127,21	1,41	32,76	4,78	3,75	0,99	96,92	832,82

Źródło: Opracowanie własne.

Bilans terenów na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego

Zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w studium należy uwzględnić szereg uwarunkowań, m.in. wynikających z dotychczasowego przeznaczenia terenów.

Powierzchnie terenów przeznaczone do zainwestowania, przedstawione w poprzedniej tabeli stanowią obszary zwartej zabudowy, które są w przeważającej części zainwestowane i tylko niektóre z obszarów tam uwzględnionych, dają możliwość realizacji nowej zabudowy.

Tabela. Zestawienie powierzchni ogólnej i niezabudowanej zawartych terenów zabudowy wyznaczonych w planach miejscowych.

Lit.	**Miejscowość**	**Ogólna powierzchnia terenów**			**Powierzchnia terenów niezabudowanych**		
		Zabudowa zagrodowa	**Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i letniskowa**	**Usługi, przedsiębiorczość**	**Zabudowa zagrodowa**	**Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i letniskowa**	**Usługi, przedsiębiorczość**
A	*Pogonów*	*20,56*		*0,26*	*1,38*		
B	*Motoga*	*7,82*		*5,01*	*0,73*		*1,96*
C	*Baranów*	*48,79*	*88,59*	*19,94*	*2,18*	*47,57*	*6,60*
D	*Składów*	*11,35*			*2,16*		
E	*Zagóźdź*	*14,41*	*0,88*	*0,56*	*1,30*		
F	*Czołna*	*32,88*		*4,13*	*6,28*		
G	*Wola Czołnowska*	*21,91*		*5,58*	*3,18*		
H	*Kozioł*	*34,38*		*1,31*	*5,08*		
I	*Dębczyna*	*10,61*		*0,61*	*2,22*		
J	*Nowomichowska*	*10,85*			*3,73*		
K	*Gródek*	*10,1*		*3,37*	*1,66*		
L	*Łukawica*	*16,25*			*2,06*		
Ł	*Huta*	*14,84*		*0,63*	*4,01*		*0,52*
M	*Łysa Góra*	*8,8*			*0,27*		
N	*Niwa*	*14,19*		*0,03*	*0,51*		
O	*Śniadówka*	*45,69*		*2,7*	*3,40*		*0,55*
P	*Klin*	*6,23*			*1,72*		
R	*Karczunek*	*5,33*					
S	*Łukawka*	*22,18*		*2,02*	*1,30*		
	RAZEM	***357,16***	***89,47***	***46,15***	*43,17*	*48,27*	*9,63*

Powierzchnie terenów w prawej części tabeli dają teoretycznie możliwość zrealizowania na nich nowej zabudowy. W praktyce bardzo często okazuje się, że nie będzie możliwości zabudowania gruntów, które mimo wskazania ich pod zabudowę w planie miejscowym, są użytkowane jako grunty orne w gospodarstwach rolnych.

Tabela. Bilans powierzchni użytkowej budynków mieszkalnych:

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba budynków mieszkalnych	1 299	1 306	1 311	1 313	1 321	1 325	1 331	1 350
Liczba mieszkań	1 353	1 360	1 365	1 367	1 375	1 379	1 385	1 393
Powierzchnia użytkowa mieszkań [m^2]	123 416	124 663	125 312	125 483	126 644	127 140	127 917	128 730
Przeciętna liczba osób na jedno mieszkanie	3,03	2,99	2,95	2,93	2,90	2,86	2,83	2,79

Źródło: Opracowane na podstawie danych BDL GUS.

Chłonność terenów wyznaczonych w obowiązującym planie miejscowym

Przy obliczeniu chłonności terenów mieszkaniowych, tzn. przewidywanej liczby potencjalnych mieszkańców, uwzględniono ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Na terenie gminy Baranów przeważającym rodzajem zabudowy, według planu miejscowego, jest zabudowa zagrodowa. Wyjątkowa sytuacja występuje jednak w ośrodku gminnym Baranów, gdzie znaczny odsetek stanowi zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna.

Zasoby mieszkaniowe w 2019 roku na terenie gminy Baranów to 1350 budynków mieszkalnych. Przeciętna powierzchnia zabudowanych terenów (zgodnie z tabelą na poprzedniej stronie wynosząca 332,3 ha) wyznaczonych w planie miejscowym pod zabudowę przypadająca na jeden budynek mieszkalny, to 0,25 ha. Z uwagi na to, że na terenie gminy przeważa zabudowa zagrodowa, w której z jednym gospodarstwem domowym związany jest z reguły jeden budynek mieszkalny przyjmiemy, że na każde gospodarstwo domowe przypada powierzchnia 0,25 ha terenów przeznaczonych w obowiązującym planie miejscowym pod zabudowę mieszkaniową i zagrodową. Istnieją możliwości dogęszczenia zabudowy i uzupełnień zabudowy poprzez zrealizowanie nowych siedlisk, w obszarach przeznaczonych w planie miejscowym pod zabudowę. Jak wskazano w tabeli na poprzedniej stronie, powierzchnia terenów wyznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę zagrodową i mieszkaniową jednorodzinną, dających możliwość realizacji nowej zabudowy wynosi 91,44 ha. Przyjmiemy założenie, iż w budynki mieszkalne będą na terenie gminy realizowane na działkach w taki sposób, że średnio z jednym budynkiem mieszkalnym będzie związane 0,50 ha powierzchni terenów wyznaczonych pod zabudowę w planie miejscowym - budynki w zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej będą realizowane na mniejszych działkach, a w obszarach zabudowy zagrodowej będą realizowane na większych działkach. Możemy oszacować możliwą do zrealizowania liczbę nowych budynków mieszkalnych oraz ich powierzchnię użytkową.

Tabela. Bilans powierzchni oraz chłonności niezabudowanych terenów wyznaczonych w planie miejscowym pod zabudowę mieszkaniową i zagrodową:

Lp.	Tereny	Powierzchnia terenów [ha]	Chłonność terenów [liczba budynków mieszkalnych]	Chłonność terenów [m^2 powierzchni użytkowej]
1.	Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	48,27	96	12 480
2.	Tereny zabudowy zagrodowej	43,17	86	11 180
3.	Tereny ogółem	91,44	182	23 660

Określenie zapotrzebowania na nową zabudowę

Kierunek zmian liczby ludności na podstawie prognozy demograficznej wskazuje na systematyczny spadek liczby mieszkańców na terenie gminy Baranów. Przy uwzględnieniu analizowanych procesów demograficznych liczba mieszkańców w gminie do roku 2050 zmniejszy się o 408 osób w porównaniu z rokiem 2019.

Zgodnie z wymogami dotyczącymi opracowania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy zostanie oszacowane zapotrzebowanie na nowe tereny pod zabudowę mieszkaniową z uwzględnieniem prognozy demograficznej w perspektywie do roku 2050 (perspektywa czasowa nie dłuższa niż 30 lat).

Powierzchnia użytkowa mieszkań w gminie Baranów wynosi 128 730 m^2 w 1393 mieszkaniach, przy liczbie mieszkańców 3886 (dane z roku 2019). Daje to średnio 33,1 m^2 na osobę oraz średnio 92,4 m^2 na jedno mieszkanie.

W ostatnich latach na terenie gminy Baranów zostało wybudowanych i oddanych do użytkowania wiele nowych budynków mieszkalnych. Wskaźniki dotyczące nowej zabudowy zawarte są w poniższej tabeli.

Tabela. Budynki mieszkalne oddane do użytkowania.

Rok	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**
Liczba	8	9	7	4	8	4	6	8
Powierzchnia m^2	972	1 483	911	416	1 161	496	777	813
Średnia powierzchnia budynku mieszkalnego	122	165	130	104	145	124	130	102

Źródło: Opracowane na podstawie danych BDL GUS.

W analizowanym okresie średnio oddawano do użytku 6,75 m^2 budynku mieszkalnego na rok, a średnia powierzchnia oddanych do użytku budynków mieszkalnych wynosi 130 m^2.

W 2016 roku Główny Urząd Statystyczny przygotował i opublikował opracowanie pt. „Prognoza gospodarstw domowych na lata 2016 – 2050". W prognozie tej analizowane są podstawowe dane dotyczące liczby i struktury gospodarstw domowych. Wymieniona prognoza gospodarstw domowych przewiduje zmniejszanie się populacji w kraju oraz w województwie lubelskim, a także liczby osób przypadających na jedno gospodarstwo domowe. W gminie Baranów w roku 2019 średnia liczba osób przypadająca na jedno gospodarstwo domowe wynosiła 2,79. W kolejnych latach liczba ta będzie się zmniejszać.

Tabela. Prognozowana średnia liczba osób przypadająca na jedno gospodarstwo domowe w gminie Baranów (do roku 2050).

Rok	**Liczba ludności**	**Prognozowana liczba osób przypadających na jedno gospodarstwo domowe**
2025	3858	2,69
2030	3809	2,60
2035	3744	2,49
2040	3665	2,39
2045	3575	2,28
2050	3478	2,17

Do roku 2050 liczba gospodarstw domowych, uwzględniając zakładane trendy demograficzne (spadek liczby mieszkańców oraz zmniejszanie się wskaźnika liczby osób na jedno gospodarstwo domowe) może wzrosnąć następująco:
Liczba ludności / Wskaźnik osób na jedno gospodarstwo = Liczba gospodarstw domowych
3478 osoby / 2,17 = 1 602 gospodarstwa domowe.

Na podstawie powyższych analiz można zauważyć, iż mimo prognozowanego spadku liczby ludności gminy o 408 osób, liczba gospodarstw domowych do 2050 roku może się zwiększyć o 209 gospodarstw domowych. Zwiększenie liczby gospodarstw domowych wywołuje analogiczne zapotrzebowanie na nowe budynki mieszkalne. Do roku 2050 będzie zapotrzebowanie na około 209 nowych budynków mieszkalnych jednorodzinne – realizowane zarówno w obrębie wyznaczonych terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej jak i w obrębie terenów zabudowy zagrodowej (budynek mieszkalny stanowi jeden z elementów zabudowy zagrodowej).

Przyjmując przeciętną powierzchnię nowo realizowanych budynków mieszkalnych:
130 m² / 1 gospodarstwo domowe otrzymamy ***zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową w zabudowie mieszkaniowej (budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne oraz zagrodowe) w perspektywie do 2050 roku*** *w wielkości:*
209 gospodarstw x 130 m²/gospodarstwo = 27 170 m².

2. Uwarunkowania geograficzno-przyrodnicze.

2.1. Położenie geograficzne

Gmina Baranów usytuowania jest w północno – zachodniej części województwa lubelskiego i zajmuje powierzchnię 85,0 km². Jej rozciągłość południkowa wynosi 10,0 km, a równoleżnikowa 12,0 km.
Pod względem fizycznogeograficznym gmina leży na pograniczu dwóch subregionów Niziny Południowopodlaskiej: Pradoliny Wieprza i Wysoczyzny Lubartowskiej (Kondracki 1998).
Krajobrazem naturalnym Pradoliny Wieprza (obejmującej północny skraj gminy) jest równina zalewowa, której cechami charakterystycznymi są: w pedosferze – mady, w hydrosferze – płytkie wody gruntowe i coroczne zalewy, zaś w roślinności potencjalnej – zbiorowiska łęgowe. Krajobrazem naturalnym Wysoczyzny Lubartowskiej, w obszarze której znajduje się około 80 % powierzchni gminy, jest falista równina peryglacjalna, której cechami charakterystycznymi są: w pedosferze - gleby rdzawe i bielicowe, w hydrosferze – wody podziemne o zróżnicowanej głębokości i rzadka sieć wód powierzchniowych, zaś w roślinności potencjalnej – bory mieszane i grądy (Richling, Dąbrowski 1995).
Już sama ilość i wyraźna odmienność krain fizycznogeograficznych (ryc.1) na tak niewielkim obszarze, jakim jest gmina, świadczy o różnorodnym środowisku przyrodniczym.

2.2. Uwarunkowania rozwoju wynikające z położenia gminy w europejskich, krajowych i regionalnych systemach przyrodniczych i ochronnych

2.2.1. Położenie gminy w europejskich systemach przyrodniczych

Jednym z najważniejszych celów w dziedzinie ochrony przyrody, stojących przed krajami Unii Europejskiej, jest ochrona różnorodności biologicznej poprzez zachowanie naturalnych siedlisk oraz dzikich gatunków flory i fauny. Cel ten ma być osiągnięty głównie poprzez utworzenie spójnej Europejskiej Sieci Ekologicznej, zwanej siecią NATURA 2000, zrównoważone gospodarowanie zasobami przyrodniczymi i ich stały monitoring. Strategia ta

jest szczególnie widoczna w dwóch dyrektywach Unii Europejskiej, które stanowią prawną podstawę ochrony europejskiej flory i fauny:

•*Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (wersja ujednolicona),*

•Dyrektywie Rady 92/43/EEC z *dnia 21 maja* 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk *przyrodniczych* oraz dzikiej fauny i flory (tzw. dyrektywie siedliskowej).

Północna część gminy Baranów została włączona w granice obszaru Natura 2000 PLH060051 Dolny Wieprz.

Obszar Natura 2000 PLH060051 Dolny Wieprz obejmuje naturalną, rozległą, płaską dolinę rzeczną Wieprza z bogatym mikroreliefem (piaszczyste wzniesienie i muliste obniżenia). Koryto rzeki zachowało naturalny, silnie meandrujący charakter. Towarzyszą mu liczne starorzecza i zastoiska. Do doliny głównej uchodzi kilka małych dolin rzecznych (m.in. Mininy i Świnki). W dolinie Wieprza położonych jest kilka kompleksów stawów. W dnie doliny dominują rozległe, ekstensywnie użytkowane łąki o zmiennym uwilgotnieniu. Lokalnie występują płaty łęgów i zakrzaczeń wierzbowych oraz płaty muraw napiaskowych. W południowo-zachodniej części ostoi znajduje się kompleks leśny (bory świeże, olsy) z zespołem wydm i położonym między nimi, wybitnie cennym przyrodniczo, zbiornikiem wodnym - Jezioro Piskory (gm. Żyrzyn), do którego reintrodukowano marsylię czterolistną. Naturalna dolina Wieprza, z licznymi meandrami i starorzeczami to najlepszy przykład półnaturalnego krajobrazu dużej doliny rzecznej w tej części Polski. Dolina pełni funkcję korytarza ekologicznego o randze krajowej. Jest ważną ostoją siedlisk podmokłych i okresowo zalewanych łąk z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej. Stwierdzono występowanie 8 rodzajów siedlisk przyrodniczych z tego załącznika, zajmujących łącznie 37% obszaru. W ostoi znajduje się jedyne istniejące w Polsce, stanowisko zastępcze marsylii czterolistnej. Roślina została tu wprowadzona w latach 1995-2000. Ponadto występuje tu 6 gatunków zwierząt z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej. Jest to też ważna ostoja ptaków wodno - błotnych. Rozległy, otwarty teren ma bardzo duże walory krajobrazowe.

Kolejnym europejskim systemem przyrodniczym, wpływającym na sposób zagospodarowania części gminy, jest tzw. Europejska Sieć Ekologiczna (EECONET) – spójny przestrzennie i funkcjonalnie system reprezentatywnych i najlepiej zachowanych pod względem różnorodności biologicznej obszarów Europy, zgłoszony, jako ważna inicjatywa międzynarodowa na konferencji w Maastricht (1993). Jego kształtowanie koordynuje Światowa Unia Ochrony Przyrody IUCN. Fragmentem tego systemu jest ustanowiona w Polsce tzw. Krajowa Sieć Ekologiczna ECONET – PL, której ogniwami są tzw. obszary węzłowe (o randze międzynarodowej i krajowej) oraz korytarze ekologiczne (również o randze międzynarodowej i krajowej). Na skraju jednego z korytarzy o randze krajowej, o nazwie „Dolina Dolnego Wieprza" i symbolu 46 k, jest położona gmina Baranów. Korytarz ten zapewnia łączność pomiędzy obszarami węzłowymi: Poleskim, Doliny Środkowej Wisły i Przełomu Bugu, a priorytetem ochronnym w korytarzu jest zachowanie ciągłości przestrzennej siedlisk i ekosystemów.

2.2.2. Położenie gminy w krajowym systemie obszarów chronionych

Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody z 1991 r. krajowy system obszarów chronionych tworzą: parki narodowe, rezerwaty przyrody, parki krajobrazowe i obszary chronionego krajobrazu. Spójność tego układu przestrzennego wzajemnie uzupełniających się form ochrony przyrody zapewniają korytarze ekologiczne, którymi, zgodnie z definicją zawartą

w cytowanej ustawie, są obszary pomiędzy dwoma lub wieloma obszarami chronionymi, niezabudowane, umożliwiające migracje roślin i zwierząt.

Do elementów tego systemu znajdujących się na terenie gminy należy Obszar Chronionego krajobrazu „Pradolina Wieprza". Obejmuje on 33159 ha, z czego w granicach gminy Baranów znajduje się jego środkowa część o powierzchni 3100 ha (36,5 % obszaru gminy).
Dla spójności tego systemu szczególne znaczenie posiada ciągłość przestrzenna struktur przyrodniczych w obrębie OCK „Pradolina Wieprza" (którego część dolinna w ECONET – PL posiada pozycje korytarza ekologicznego o znaczeniu krajowym).

2.2.3. Położenie gminy w regionalnym systemie ekologicznym

Gmina Baranów leży w bezpośrednim sąsiedztwie dwóch węzłów ekologicznych o znaczeniu regionalnym: leśno – torfowiskowego Jez. Piskory i leśno – wodnego w rejonie ujścia Świnki do Wieprza. Kluczowe znaczenie posiada pierwszy z wymienionych węzłów. Zbiegają się w nim tranzytowe struktury przyrodnicze: dwa o charakterze dolinnym (korytarz paneuropejski – Wisły i korytarz krajowy – Wieprza) i jeden o charakterze leśno – łąkowo – torfowiskowym, przebiegający na kierunku NW – SE pomiędzy węzłami rzecznymi: Wieprza i Bystrzycy (rejon Spiczyna) oraz Wisły i Wieprza (rejon Dęblina).
To węzłowo – tranzytowe położenie gminy w regionalnym ruszcie ekologicznym wymusza różnorodność działań zachowawczych i aktywnych w harmonizowaniu przyrody z zagospodarowaniem obszaru gminy.

2.2.4. Położenie w regionalnym systemie ochrony wód

Gmina znajduje się w północnej części Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 406 (lubelskiego). Ze względu na brak izolacji wgłębnych kredowych poziomów wodonośnych przewiduje się ustanowienie na podstawie ustawy Prawo wodne obszaru ochronnego tego zbiornika.

2.3. Lokalne przyrodnicze i środowiskowe determinanty zagospodarowania przestrzennego i rozwoju gminy

2.3.1. Litosfera

2.3.1.1. Cechy przewodnie

Gmina leży w obrębie paleozoicznej jednostki tektonicznej określonej jako rów mazowiecko – podlaski. Wypełniona jest głównie utworami karbonu o miąższości ok. 2000 m. Efektem transgresji, która nastąpiła w jurze i trwała przez cały okres kredy i początek trzeciorzędu, są skały wapienne o łącznej miąższości 1138 m. Ta seria utworów geologicznych jest silnie zaburzona tektonicznie, o czym świadczą zręby i zapadliska o kierunku zbliżonym do NW-SE. Strop kredy górnej to miąższy kompleks utworów węglanowych reprezentowanych przez gezy wapniste, opoki, margle, wapienie margliste i kredę piszącą. Okres trzeciorzędu to kolejne transgresje (zalewy) i regresje (wypłycenia zbiorników morskich i śródlądowych). W nich wyniku powstały zróżnicowane utwory geologiczne. Są one rozprzestrzenione na obszarze całej gminy. Najstarsze z nich to paleoceńskie opoki, gezy i piaski glaukonitowe z fosforytami. Najmłodszymi osadami trzeciorzędu są mułki plioceńskie występujące w południowej części gminy. Na pograniczu

trzeciorzędu i czwartorzędu nastąpiło znaczne ochłodzenie klimatu, które spowodowało zmianę charakteru deponowanych osadów. Zwiększone opady sprzyjały rozwojowi sieci rzecznej i procesom erozyjnym. Dalsze ochłodzenie klimatu spowodowało transgresję lądolodu południowopolskiego, które pozostawiło gliny zwałowe. Na terenie gminy nie zachowały się jednak wskutek intensywnej erozji. Liczne ślady pozostawił natomiast lądolód środkowopolski, który obszar gminy pokrył dwukrotnie, a którego szczególnie miąższe osady pochodzą ze stadiału maksymalnego. Jest to kompleks osadów akumulacji wodnolodowcowej, zastoiskowej i lodowcowej o miąższości od 20 do 40 m. Tworzą go piaski wodnolodowcowe drobno- i średnioziarniste występujące w wielu miejscach i wyrównujące nierówności podłoża oraz piaski wodnolodowcowe ze żwirami (występują głównie w dolinach rzecznych), glina zwałowa (południowa i środkowa część gminy po linię Gródek – Wola Czołnowska - Czołna) oraz iły i mułki zastoiskowe o dużym zróżnicowaniu litologicznym i facjalnym (niewielkie płaty na południe od Baranowa i w pobliżu Pogonowa). Natomiast z okresem deglacjacji lądolodu mazowiecko – podlaskiego (drugiego ze stadiałów zlodowacenia środkowopolskiego) jest związane uformowanie pradoliny Wieprza jako drogi odpływu wód wodnolodowcowych, a później rzecznych.

Lądolód północnopolski nie dotarł na teren gminy. Parokrotne podwyższanie i obniżanie bazy erozyjnej spowodowało akumulację osadów rzecznych Wieprza. Powstały wówczas terasy nadzalewowe, na których rozwijały się procesy eoliczne. Pod koniec tego okresu nastąpiło wcięcie Wieprza w terasę nadzalewową niższą. Ze zlodowacenia północnopolskiego pochodzą jedynie piaski i żwiry rzeczne występujące w dolinie Granicy oraz w pobliżu Pogonowa, Baranowa, Dębczyny i Zagoździa, gdzie budują terasy nadzalewowe.

W holocenie nastąpiła akumulacja torfów, namułów torfiastych i mułków organicznych w odciętych od koryta starorzeczach Wieprza, a także akumulacja mułków i piasków rzecznych oraz mad rzecznych w dolinie Wieprza. Z tego okresu pochodzą utwory eoliczne; uformowane w wydmy ciągną się one długim i wąskim pasem w rejonie przysiółka Bylina; występują również w okolicach Śniadówki, Czołny i Gródka.

Współczesny charakter rzeźby uwarunkowany jest przez podłoże trzeciorzędowe. Główną rolę w ukształtowaniu jej fizjonomii odegrało zlodowacenie środkowopolskie. Jego śladem jest rozległa, zajmująca środkową i południową część gminy, falista równina moreny dennej, znacznie przekształcona u schyłku tego zlodowacenia przez procesy erozyjno – denudacyjne. W ich wyniku miejscami rzeźba powierzchni terenu jest dość urozmaicona.
Bardzo niewielką powierzchnię zajmują równiny torfowe (tj. formy rzeźby utworzone przez roślinność). Występują one pomiędzy Baranowem a Zagoździem w pradolinie Wieprza.

Przez północną część gminy przebiega pradolina Wieprza, wypełniona kilkumetrowej miąższości osadami holoceńskimi. Pradolina jest wcięta w wysoczyznę morenową na głębokość ok. 30 m. W dolinie silnie meandrującej rzeki występuje wiele starorzeczy w różnym stadium rozwoju. Największe zagęszczenie meandrów występuje na w rejonie Składowa. Ta część dna doliny rzecznej, gdzie ma miejsce akumulacja korytowa i przykorytowa, posiada szerokość nie większą, niż 150 m i niskie spadki. Terasa zalewowa niższa wykształcona jest jedynie wewnątrz największych zakoli, a jej powierzchnia jest bardzo silnie modelowana przy wezbraniach rzek. Największą część pradoliny zajmuje terasa zalewowa wyższa. Jej cechą charakterystyczną jest równinna powierzchnia typowa dla facji powodziowych. Zbudowana jest z mad.

Ponad terasę zalewową wznosi się na wysokość 2 – 8 m plejstoceńska terasa nadzalewowa, zbudowana z piasków drobnoziarnistych z domieszką żwirów. Miejscami jest urozmaicona wydmami. Te formy pochodzenia eolicznego są reprezentowane przez wydmy paraboliczne, wały wydmowe oraz połączone wydmy tworzące wzniesienia o nieregularnym kształcie. Szczególną uwagę zwraca forma wydmowa znajdująca się w rejonie przysiółka

Bylina. Sięga 10 m wysokości i ma kształt złożony z wydmy parabolicznej i wału wydmowego o długości 2,5 km. Niewielkie wydmy występują również poza zasięgiem tej jednostki geomorfologicznej, bo również na obszarze wysoczyzny morenowej.

Do form pochodzenia eolicznego należą również zagłębienia deflacyjne. Występują między wydmami na zapleczu wydm parabolicznych. Powstały wskutek wywiewania materiału piaszczystego. Tworzą nieduże powierzchnie, często wypełnione utworami organiczno – mineralnymi.

Maksymalne wysokości bezwzględne osiągane są na południe od miejscowości Kozioł, gdzie wynoszą 178,6 m n.p.m. Z tego miejsca powierzchnia terenu najbardziej zdecydowanie obniża się ku północy. Najniżej położony teren jest w korycie Wieprza koło Pogonowa (119,4 m n.p.m.). Deniwelacja wynosi więc 59,2 m. Większa część obszaru gminy leży na wysokości nie przekraczającej 160 m n.p.m. Wysokości względne, obliczane w polach 6-bocznych o powierzchni 10 km^2 (Uhorczak, Strojna 1974) wahają się od kilku metrów w pradolinie Wieprza do około 40 m w strefie pogranicza gmin Żyrzyn i Baranów. Najczęściej zawierają się w przedziale 20-30 m.

2.3.1.2. Potencjały i szanse rozwojowe

2.3.1.2.1. Warunki rozwoju osadnictwa, rolnictwa i rekreacji

Lekko falisty i płaski charakter rzeźby terenu sprzyja zabudowie kubaturowej i realizacji liniowych inwestycji infrastrukturalnych. Nieco mniej korzystne inwestowaniu urbanistycznemu są warunki geologiczno – inżynierskie podłoża, szczególnie w rejonach występowania wód wierzchówkowych na wysoczyźnie morenowej. Tym niemniej przeważają tereny o korzystnych warunkach budowlanych. Dominujące utwory piaszczysto – żwirowe akumulacji wodnolodowcowej i lodowcowej tworzą grunty spoiste i zwarte, na których nie występują zjawiska geodynamiczne, a głębokość wody przekracza 2 m.

Utrudniona, do niedawna, dostępność pradoliny Wieprza, głównie ze względu na dużą powierzchnię terenów trwale podmokłych, była bardzo korzystną okolicznością z ekologicznego punktu widzenia, ponieważ sprzyjała ekstensywnemu łąkowemu użytkowaniu rozległych terenów o wysokiej aktywności biologicznej i dużym bogactwie przyrodniczym. Przeprowadzone w latach sześćdziesiątych, siedemdziesiątych, osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych melioracje osuszające udostępniły większą część pradoliny ornemu użytkowaniu.

Równinność i lekka falistość obszarów użytkowanych rolniczo należy do atutów warunków rozwoju produkcji rolnej. W dokonanej przez Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach bonitacji rzeźby aż 2711 ha użytków rolnych (45 % ogólnego areału) uznano za tereny bardzo korzystne dla rozwoju rolnictwa, a 3316 ha (55 %) – za tereny korzystne.

Do osobliwości przyrody nieożywionej, atrakcyjnych dla turystyki krajoznawczej, są: malownicze, meandrujące koryto Wieprza (jego długość w granicach gminy wynosi 18 km) i różnorodne formy wydmowe, niejednokrotnie o wysokich walorach dydaktycznych.

2.3.1.2.2. Zasoby surowców mineralnych

Pomimo dość dużego zróżnicowania budowy geologicznej baza surowcowa gminy jest dość uboga. Jej podstawą są kruszywa naturalne, a dopełniają – surowce ilaste i torfy.

Zestawienie udokumentowanych złóż kopalin na terenie gminy Baranów zawarte jest w poniższej tabeli:

Tabela. Udokumentowane złoża kopalin.

Kod	ID	Nazwa złoża	Położenie	Gmina	Charakterystyka złoża	Uwagi
KN	8002	Baranów I	Baranów	Baranów	Powierzchnia: 12,120 ha Zasoby: piasek – 3 931,71 tys. t glina – 272,93 tys. m^3	
KN	18892	Baranów I-1	Baranów dz. 404/1, 404/2, 404/3	Baranów	Powierzchnia: 12,102 ha Zasoby: piasek – 2 796,81 tys. t	
KN	8005	Baranów II	Baranów	Baranów	Powierzchnia: 23,410 ha Zasoby: piasek – 7 206,66 tys. t glina – 1 293,37 tys. m^3	Brak zasobów przemysłowych
KN	18756	Baranów II-1	Baranów, cz. dz. 628, 629	Baranów	Powierzchnia: 10,743 ha Zasoby: piasek – 1 823,12 tys. t	Brak zasobów przemysłowych
KN	18788	Baranów II-1-1	Baranów, cz. dz. 628, 629	Baranów	Powierzchnia: 1,817 ha Zasoby: piasek – 284,67 tys. t	Brak zasobów przemysłowych
KN	8090	Czołna I	Czołna, dz./cz.dz 519, 522, 524, 527	Baranów	Powierzchnia: 25,850 ha Zasoby: piasek – 8 100,81 tys. t glina – 1 154,59 tys. m^3	Brak zasobów przemysłowych
KN	8295	Czołna II	Czołna, cz.dz. 417	Baranów	Powierzchnia: 13,918 ha Zasoby: piasek – 5 581,15 tys. t glina – 398,56 tys. m^3	Brak zasobów przemysłowych
KN	3504	Gródek	Gródek, część dz. 27, 28, 29/1, 29/2, 30/1, 30/2, 31-35	Baranów	Powierzchnia: 3,800 ha Zasoby: piasek – 283,62 tys. t	Brak zasobów przemysłowych
KN	10718	Gródek I	Gródek dz. 29/1, 30/1, 31	Baranów	Powierzchnia: 1,820 ha Zasoby: piasek – 100,13 tys. t	Brak zasobów przemysłowych
KN	5150	Poręba	Pogonów, Wilczanka	Baranów, Żyrzyn	Powierzchnia: 34,709 ha Zasoby: piasek – 5 364,00 tys. t	Brak zasobów przemysłowych

Źródło: Karty złóż dostępne pod adresem http://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web

W wyniku prac geologiczno – poszukiwawczych na terenie gminy wyodrębniono 7 obszarów prognostycznych występowania kopalin:
1)żwiru (w formie płatu utworów rzecznych) na północ od Baranowa,
2)żwiru (w formie płatu utworów rzecznych) na północny – zachód od Baranowa,
3)żwiru (w formie płatu utworów lodowcowych) w okolicach Gródka,
4)piasku (w formie utworów lodowcowych) w postaci pasa ciągnącego się od Baranowa w kierunku na Michów,
5)kruszywa naturalnego (w formie podkładu) w rejonie Żerdzi,

6)utworów ilastych w postaci mułków piaszczystych i gliny zwałowej w rejonie Baranowa,
7)surowców ilastych ceramiki budowlanej w rejonie Poręby.
Najbardziej obiecującym obszarem prognostycznym jest obszar „Żerdź".

Na terenie gminy, oprócz złóż kruszywa naturalnego, występują również złoża torfu. Udokumentowano je w obszarze torfowisk niskich w kat. C_2 w północnej części gminy w dolinie Wieprza. Złoża tworzy torf opałowy.
Należą do nich:
- złoże „Zagrody" udokumentowane na północny – wschód od Baranowa,
- złoże „Skrudki – Pogonów" udokumentowane na pograniczu gmin Baranów i Żyrzyn.

W gminie brak udokumentowanych złóż surowców ilastych ceramiki budowlanej. Jedyna w gminie cegielnia w Dąbrówce eksploatuje jedynie wstępnie rozpoznane złoża. Istnieje możliwość zwiększenia eksploatacji, ale brak szans na udokumentowanie dużego złoża glin lub iłów.

2.3.1.3. Zagrożenia i ograniczenia rozwojowe

Największym zagrożeniem dla litosfery jest niekontrolowana, chaotyczna eksploatacja kruszywa na potrzeby lokalne. Wydobycie surowca odbywa się ze złóż nieudokumentowanych i bez koncesji. W efekcie przybywa wyrobisk, które nie tylko degradują krajobraz obniżając jego walory estetyczne, ale, po zaniechaniu eksploatacji, stają się miejscem gromadzenia śmieci; stwarza to duże zagrożenie dla gleb, wód gruntowych i roślinności. Obecnie na terenie gminy znajduje się około 20 „dzikich" wysypisk śmieci.
Najbardziej zaśmiecone są lasy prywatne, szczególnie ich obrzeża.

Istotnym ograniczeniem dla pozyskania torfów ze złóż są względy ekologiczno – krajobrazowe. Złoża te nie są przeznaczone do eksploatacji zarówno z uwagi na ich stabilizującą rolę w utrzymywaniu równowagi w stosunkach wodnych w dolinie Wieprza, jak i ze względu na położenie na terenie obszaru chronionego krajobrazu.

2.3.2. Klimat

2.3.2.1. Cechy przewodnie

Klimat gminy można określić jako przejściowy pomiędzy mało korzystnym dla człowieka klimatem dziedziny lubartowsko – parczewskiej, do której należy cała gmina, a najbardziej korzystnym dla człowieka (w skali Lubelszczyzny) klimatem dziedziny opolsko – puławskiej, która sięga środkowej część gminy Żyrzyn (Zinkiewiczowie 1975). Dla dziedziny lubartowsko – parczewskiej charakterystyczne są wysokie średnie roczne wartości wilgotności względnej powietrza (68 – 70 %), znaczne wartości parowania wody (860 – 900 mm), stosunkowo duże roczne anomalie temperatury powietrza (1,2 – 1,4 °C) i jedne z największych w województwie prędkości wiatrów (3,0 – 3,5 m/sek). Z kolei dziedzina opolsko – puławska odznacza się wysokimi średnimi rocznymi wartościami temperatury powietrza (ponad 7,8 °C), największą liczbą dni okresu optymalnych dla człowieka temperatur powietrza (ponad 42 dni), najmniejszą w województwie amplitudą roczną temperatury powietrza (poniżej 23,8 °C) i najdłuższym okresem lata (ok. 100 dni).

Gmina posiada bardzo korzystne w skali kraju warunki usłonecznienia. Średnie roczne temperatury powietrza wynoszą 7,3 °C. Okres wegetacyjny trwa od 216 dni na wschodzie do 220 na zachodzie, a okres gospodarczy analogicznie od 248 do 252 dni. Roczne sumy opadów wahają się w granicach 550 – 600 mm i stopniowo maleją wzdłuż osi o kierunku N – S.

Zachmurzenie jest największe w styczniu (78 – 80 %), zaś najmniejsze w lipcu (56 – 58 %). Czas zalegania pokrywy śnieżnej waha się od 65 dni w części zachodniej do 75 dni na wschodzie.

W regionalizacji klimatycznej Polski według Wosia (1999), której podstawą są frekwencje różnych typów pogody, gmina Baranów sytuuje się w Regionie Wschodniomałopolskim, jednym z większych regionów klimatycznych, które w liczbie XXVIII zostało wyróżnionych na terenie kraju. Region ten obejmuje wschodnią część Wyżyny Małopolski, zachodni fragment Wyżyny Lubelskiej i południowy skraj Niziny Mazowieckiej. Na uwagę w tym regionie zasługuje występująca tutaj stosunkowo mała liczba dni z pogodą umiarkowanie ciepłą, których średnio w roku jest 122. Wśród nich mało jest dni (mniej niż 40) z dużym zachmurzeniem. Stosunkowo liczniej natomiast zjawiają się dni z pogodą przymrozkową umiarkowanie zimną z opadem (jest ich w roku około 14) oraz niektóre typy pogód z grupy mroźnych. Pogoda umiarkowanie mroźna z opadem cechuje 10 dni w roku, a pogoda dość mroźna z opadem - prawie 11 dni.

2.3.2.2. Potencjały i szanse rozwojowe

Z punktu widzenia potrzeb mieszkańców i rekreacji szczególnie ważne są cechy klimatu lokalnego (topoklimatu), wpływającego w głównej mierze na bioklimat (to jest zespół czynników meterologicznych wpływających na organizmy żywe, w tym na zdrowie człowieka). W gminie Baranów przeważają tereny o bardzo korzystnych i korzystnych warunkach klimatycznych, to jest związanych z wierzchowinami o suchym podłożu. Generalnie w pradolinie Wieprza panują średnio korzystne warunki klimatyczne.

Na podkreślenie zasługuje bioklimat borów sosnowych rosnących na siedliskach boru świeżego (dominujących w gminie). Jest on specyficzny pod względem bioterapeutycznym i psychoregulacyjnym; bo oddziaływujący leczniczo na choroby układu oddechowego. Właściwości te w szczególności dotyczą drzewostanów sosnowych na wydmach, gdzie tworzą bór suchy.

Stan warunków areosanitarnych gminy jest dość zadawalający. Badania monitoringowe stężeń zanieczyszczeń przeprowadzone na terenie powiatu puławskiego w 2002 r. nie wykazały przekroczeń wartości dopuszczalnych. Jednak te wyraźne symptomy poprawy sytuacji w zakresie czystości atmosfery są dość świeżej proweniencji, ponieważ pochodzą z przełomu ostatniej dekady XX wieku i pierwszej dekady XXI wieku.

2.3.2.3. Zagrożenia i ograniczenia rozwojowe

Kilkudziesięcioletnia emisja pyłów i gazów z Zakładów Azotowych „Puławy" spowodowała dużą koncentrację zanieczyszczeń w środowisku. Skutki tego zjawiska szczególnie dotkliwie odczuły drzewostany iglaste (wzrost koncentracji azotu w igliwiu prowadzi do zamierania drzewostanów i przekształcania lasów w zarośla z dominacją krzewów). W rezultacie w II-giej strefie zagrożeń znalazły się lasy w południowo – zachodniej części gminy.

2.3.3. Hydrosfera

W regionalizacji hydrograficznej Lubelszczyzny (Michalczyk, Wilgat 1998) gmina Baranów w całości sytuuje się w jednym z dwóch subregionów Niziny Mazowieckiej o nazwie Mazowsze. Subregion ten ma nieco większe zasilanie atmosferyczne niż sąsiadujący z nim region Polesia (dzięki temu odpływ całkowity i podziemny są tu większe), a mniejsze od sąsiadującego od południa subregionu Wyżyny Lubelskiej z Roztoczem o nazwie

Płaskowyż Nałęczowski, Równina Bełżycka i Kotlina Chodelska. Odznacza się silnym zróżnicowaniem gęstości sieci wód płynących i deficytem wodnym.

2.3.3.1. Cechy przewodnie

Wody podziemne

Obszar gminy należy do lubelsko – radomskiego regionu hydrogeologicznego. Część skrajnie zachodnia znajduje się w obszarze podregionu radomskiego, w którym, pod przepuszczalnymi i półprzepuszczalnymi utworami powierzchniowymi występują trzy poziomy wodonośne:

- czwartorzędowy – w piaskach i żwirach,
- trzeciorzędowy – w opokach, wapieniach, marglach i gezach,
- kredowy – w opokach i marglach.

Pozostała część gminy należy do podregionu lubelskiego, w którym, pod słabo przepuszczalnymi (w dolinie Wieprza – półprzepuszczalnymi) utworami powierzchniowymi, głównym użytkowym poziomem wodonośnym jest poziom kredowy. Ujmowany jest tylko przez studnie głębinowe. Wydajność typowej studni waha się w granicach 10 – 30 m^3/h.
Wartości hydroizohips rosną zgodnie z ogólnym nachyleniem powierzchni terenu od 120 m n.p.m. w części NW (rejon Pogonowa) do 160 m n.p.m. w części SE (rejon Śniadówki).
Wody podziemne o głębokości zwierciadła wody 0 – 2 m występują w pradolinie Wieprza oraz w dolinach jego dopływów. Są to wody przypowierzchniowe (śródglebowe) bądź gruntowe, zasilane bezpośrednio w procesie infiltracji wód opadowych. Charakteryzują się swobodnym zwierciadłem, podlegającym w ciągu roku wahaniom w zależności od wielkości opadów. Wody podziemne o głębokości zwierciadła wody 2 – 5 m, zasilane w podobny sposób, stwierdza się głównie w obszarze zwydmionej terasy nadzalewowej. Na pozostałym obszarze gminy głębokość występowania pierwszego zwierciadła wody przekracza 5 m, obniżając się do około 20 m w rejonie południowo – wschodnim. Są to wody o dobrych parametrach fizykochemicznych, niezanieczyszczone, bez zapachu, przeźroczyste. Nadają się do spożycia.
Wody w utworach czwartorzędowych tworzą najczęściej pierwszy poziom wodonośny. Na wysoczyźnie występują w utworach wodnolodowcowych; ich poziomy, z reguły zasobne, najczęściej mają charakter zawieszony. Występują na głębokości od kilku do kilkunastu metrów, zwykle pod ciśnieniem. Są powszechnie użytkowane przez studnie kopane i część studni głębinowych.
W pradolinie Wieprza poziom wodonośny tworzą piaski rzeczne, a jego miąższość wynosi około kilkunastu metrów; zasilany jest wodami tej rzeki. Zwierciadło wód poziomu trzeciorzędowego występuje pod ciśnieniem. Wody tego poziomu mają charakter szczelinowy. W pradolinie Wieprza mają kontakt z piaszczystymi osadami czwartorzędowymi, które je pośrednio zasilają.
Wody kredowe posiadają również charakter wód szczelinowych występujących pod znacznym ciśnieniem.

Wody powierzchniowe

Gmina Baranów prawie w całości leży w dorzeczu Wieprza. Wieprz stanowi północną i północno – zachodnią granicą gminy na długości około 18 km. Średni spadek rzeki na tym odcinku wynosi 0,26 %. Wieprz jest rzeką meandrującą z licznymi zakolami, odsypami i odciętymi starorzeczami. Starorzecza położone w pobliżu koryta rzeki są zawodnione,

natomiast starorzecza starsze, leżące na obrzeżu doliny, najczęściej są suche. Wskaźnik krętości rzeki na tym odcinku wynosi 1,9.Roczny przepływ Wieprza w Kośminie (gm. Żyrzyn) w 30-leciu 1951 – 1980 wahał się w granicach od 22 m^3/sek (1952) do 70m^3/sek (1970). Średni wieloletni przepływ wynosi 37 m^3/sek. W przebiegu rocznym przepływów Wieprza wyróżniają się: dwa okresy niżówkowe (1. XI. – 20 III i 25.V – 31 X) i jeden wezbraniowy (21 III – 24 V). Wezbranie wiosenne wynika z roztopów i opadów. Reżim rzeki jest ustrojem śnieżno – deszczowym.

Poza Wieprzem jedynym większym ciekami w gminie są Bylina i Granica. Bylina, o długości 17 km, odwadnia wschodnią część gminy. W swoim dolnym odcinku zasila staw w Zagoździu o powierzchni 1,5 ha. Zachodnia część gminy odwadnia Granica. Większa część jej zlewni nie wykazuje stałego odpływu powierzchniowego.

Z wód stojących w pełni naturalny charakter posiadają jedynie starorzecza. Z reguły są niewielkie. Największe z nich w rejonie Składowa przekracza długość 1 km.
Sztuczny charakter mają doły potorfowe (torfianki), ale wskutek wieloletniej samoistnej renaturalizacji w większości upodobniły się do naturalnych zbiorników.
Stałe mokradła (trwałe podmokłości) występują w obrębie terasy zalewowej doliny Wieprza, gdzie są związane z zanikającymi starorzeczami. Na terenie gminy brak źródeł (dwa niewielkie zasilają stawy w Baranowie). W gminie znajdują się dwa kompleksy stawów w Motodze i Baranowie.

2.3.3.2. Potencjały i szanse rozwojowe

Na podkreślenie zasługuje duża zasobność kredowego piętra wodonośnego. Ujmowaniu wód głębinowych sprzyjają na ogół korzystne warunki hydrogeologiczne. Np. w Baranowie przy poborze 60 m^3/h w studni wodociągu grupowego wystąpiła depresja tylko 3,5 m. Jednak niewiele studni głębinowych użytkujących wody podziemne osiąga znaczne wydajności jednostkowe. W ujęciach stwierdza się wody wysokiej jakości (klasa I b). Najczęściej wymagają jedynie prostego uzdatniania.

Uwagę zwracają walory hydrograficzne doliny Wieprza, a także występowanie dwóch kompleksów stawów, które, po zapewnieniu stałych dostaw wody, mogłyby stać się dobrą bazą dla gospodarki rybackiej i sportu wędkarskiego.

2.3.3.3. Zagrożenia i ograniczenia rozwojowe

Trudności w zaopatrzeniu gospodarstw wiejskich w wodę na terenie gminy wynikają z braku możliwości wykorzystania wód powierzchniowych i niskich zasobów wód podziemnych. Udokumentowane zasoby eksploatacyjne w kat. B nie sięgają 1000 m^3/h.

Czynnikiem, który spowodował niekorzystne zmiany stosunków wodnych, były melioracje wodne o charakterze osuszającym. Ich wynikiem było przyśpieszenie odpływu ze zdrenowanych gruntów ornych i osuszenie podmokłych terenów łąkowych, zwłaszcza w dolinie Wieprza. Brak natomiast urządzeń hydrotechnicznych umożliwiających nawadnianie użytków zielonych. Coraz bardziej dotkliwe stają się niedobory wody, zwłaszcza w latach suchych.

W chwili obecnej przydatność wód Wieprza dla nawodnień i rekreacji jest, ze względu na silne zanieczyszczenie, znikoma. Rzeka prowadzi wody nie odpowiadające normom, a największe ładunki ścieków przyjmuje w środkowej części swojego dorzecza. Inne przepływające przez gminę rzeki (Bylina, Granica) prowadzą tak małe ilości wody, że zrzuty nawet niewielkich ilości ścieków powodowałyby ich zupełną degradację.

2.3.4. Pedosfera

2.3.4.1. Cechy przewodnie

Skałami glebotwórczymi są głównie (w podregionie abramowskim wyłącznie) utwory plejstoceńskie reprezentowane przez osady morenowe, glacifluwialne i zastoiskowe. Są to głównie gliny i piaski zwałowe, piaski fluwioglacjalne i pyły wodnego pochodzenia. Dominują gleby bielicowe wytworzone z piasków słabo gliniastych, natomiast pod lasami – bielice wytworzone z piasków luźnych. Pierwsze z nich cechuje głęboki profil, mała zawartość próchnicy, kwaśny odczyn i na ogół mała zasobność w składniki pokarmowe, zaś drugi typ bielic – słabe zróżnicowanie profilu, bardzo mała zawartość koloidów i próchnicy oraz silne zakwaszenie. W obszarze zdenudowanych moren gleby bielicowe wykształciły się z glin zwałowych i piasków naglinowych. Są zwięzłe i mało przepuszczalne, czego efektem jest zwiększone uwilgocenie i oglejenie. W części północnej i północno – zachodniej wykształciły się gleby na siedliskach hydrogenicznych; w pradolinie Wieprza są to mady.

2.3.4.2. Potencjały i szanse rozwojowe

W gminie dominują gleby średniej jakości. Brak jest gleb w I i II klasie bonitacyjnej, natomiast gleby w klasie III stanowią 17,7 % powierzchni użytków rolnych. Pod względem glebowo – rolniczym w obrębie gruntów ornych zdecydowanie przeważają gleby w kompleksach żytnich (4, 5, 6 i 7), które zajmują 75,7 % ogólnego areału. Wśród nich największą powierzchnię ma kompleks żytni bardzo dobry, stanowiący 21,5 % ogółu gruntów ornych w gminie.

Użytki rolne w terenie gminy zajmują powierzchnię 6 027 ha, co stanowi 70,9 % - całej powierzchni. Grunty orne z sadami zajmują 4 667 ha, a użytki zielone – 1 360 ha. Tak duża powierzchnia gleb łąkowych stwarza korzystne warunki do prowadzenia hodowli.

2.3.4.3. Zagrożenia i ograniczenia rozwojowe

Największe zagrożenie dla jakości gleb stanowi postępujące zakwaszenie. Odczyn bardzo kwaśny wykazuje 55 % gleb, a kwaśny 27 %. Potrzeby wapnowania określa się jako konieczne na 77 % gleb, a wskazane – na 17 %.

Większych problemów środowiskowych nie stwarza natomiast erozja wodna powierzchniowa. Erozją słabą (I-go stopnia) jest zagrożonych jedynie 150 ha (1,3 % powierzchni gminy).

2.3.5. Biosfera

2.3.5.1. Cechy przewodnie

Szata roślinna

Jak na panujące na Lubelszczyźnie warunki naturalne gmina Baranów jest dość silnie zróżnicowana siedliskowo. W regionalizacji geobotanicznej (Matuszkiewicz 1993) w granicach gminy wyodrębniają się 2 podokręgi (podstawowe jednostki geobotaniczne) Doliny Dolnego Wieprza i Żyrzyński (należące do okręgu Równiny Lubartowskiej). Podział geobotaniczny gminy w dużym przybliżeniu odzwierciedla zróżnicowanie fizycznogeograficzne. Pod względem siedliskowym i florystycznym najbardziej urozmaicone

są północna i zachodnia część gminy, natomiast uboższa pod tym względem jest jej część środkowa i południowa.

Na terenie gminy stwierdza się występowanie zbiorowisk wodnych, szuwarowych, łąk i pastwisk, leśnych i zaroślowych, ruderalnych oraz segetalnych.

Zbiorowiska wodne są związane z Wieprzem i jego starorzeczami, stawami, oczkami wodnymi oraz rowami melioracyjnymi i małymi ciekami. Najczęściej spotykanym zespołem roślinności wodnej pływającej jest *Lemno – Spirodeletum* z rzęsą drobną i spirodelą wielokorzeniową. Rzadkimi na terenie gminy zespołami są: *Wolffietum arrhizae* z wolfią bezkorzeniową i *Riccietum fluitantis*. Spośród zbiorowisk roślinności częściowo zanurzonych w wodzie na szczególną uwagę zasługuje dość częsty w gminie, a rzadki na Lubelszczyźnie, zespół *Nupharo – Nymphaeetum* z grążelem żółtym i grzebieniem białym. Spotykany jest w starorzeczach i oczkach wodnych w dolinie Wieprza oraz w rowach melioracyjnych w północnej części gminy. Rzadko natomiast stwierdza się występowanie zespołu *Hydrocharo – Stratiotetum* z osoką aleosowatą lub żabiściekiem pływającym i zespołu *Hottonietum palustris* z okrężnicą bagienną.

Największa różnorodność panuje wśród zespołów roślin zanurzonych w wodzie. Dominują w rowach melioracyjnych.

Do często spotykanych na terenie gminy należą zbiorowiska szuwarowe. Panują w starorzeczach i stawach, ale często również występują na brzegach Wieprza, wzdłuż rowów melioracyjnych i w oczkach wodnych. Do najpospolitszych zespołów należą: *Typhetum anqustifoliae* z oczeretem jeziornym, *Phraqmitetum communis* z trzciną pospolitą, Typhetum latifoliae z pałką szerokolistną, *Glycerietum maximae* z manną mielec, *Sagittario – Sparganietum* ze strzałką wodną lub jeżogłówką gałęzistą, *Eleocharitetum palustrius* z ponikłem błotnym i *Phalaridetum arundinaceae* z mozgą trzcinowatą. Za osobliwości należy uznać zespół prząstki pospolitej (*Hippuridetum vulgaris*) i tataraku zwyczajnego (*Acoretum calami*). Spośród zespołów wielkich turzyc przeważają zespoły: *Caricetum elatae* z turzycą sztywną, *Caricetum acutiformis* z turzycą błotną, *Caricetum resicariae* z turzycą pęcherzykowatą i *Caricetum gracilis* z turzycą zaostrzoną. Zbiorowiska torfowisk niskich z klasy *Scheuchzerio – Caricetea fuscae* zgrupowane są głównie na zakwaszonych bagienkach rozsianych na terenie gminy.

O znacznym rozprzestrzenieniu zbiorowisk łąk i pastwisk decydują liczne w gminie siedliska hydrogeniczne. Jednak niewiele z nich zachowało naturalny charakter. Zajmują one jedynie najbardziej wilgotne miejsca w dolinie Wieprza i wzdłuż rowów melioracyjnych. Należą do nich między innymi: *Cirsietum rivularis* z ostrożeniem łąkowym, *Scirpetum silvatici* z sitowiem leśnym, *Filipendulo – Geranietum* z wiązówką błotną i *Epilobio – Juncetum effusi* z sitem rozpierzchłym.

O utracie walorów naturalnych przez zbiorowiska łąkowe zdecydowały melioracje i masowe podsiewanie mieszanek traw. Dominują wysokoproduktywne łąki świeże, tzn. o umiarkowanym stopniu uwilgotnienia. Do najczęściej spotykanych łąk dwukośnych należą: *Alopecuretum pratensis* z wyczyńcem łąkowym, *Arrhenatheretum medioeuropaeum* z rajgrasem i Poo – Festucetum rubrae z wiechliną łąkową i kostrzewą czerwoną.

Na terenach pastwiskowych dominuje zespół *Lolio – Cynesuretum* z życicą trwałą i grzebienicą pospolitą. Dla siedlisk suchych dość charakterystyczne są murawy piaskowe, które reprezentują zespoły bliźniczki psiej trawki i szczotlichy siwej. Najczęściej występują na obrzeżach lasów oraz w obrębie młodników, zrębów i piaskowni.

Zróżnicowanie fitosocjologiczne zespołów leśnych jest w dużym stopniu zgodne z podziałem przyrodniczo – leśnym regionu. Zbiorowiska leśne to w większości sztuczne, różnowiekowe drzewostany sosnowe; stanowią one około 90 % drzewostanów w gminie.

Na siedliskach boru mieszanego świeżego i boru świeżego, występują zbiorowiska przypominające zespół kontynentalnego boru mieszanego (*Querco roboris – Pinetum*).

W drzewostanie gatunkiem panującym jest sosna, a w domieszce występuje kilka gatunków drzew liściastych z grabem, dębem szypułkowym i brzozą brodawkową na czele. Na siedliskach suchych boru świeżego wykształciły się fragmenty śródlądowego boru suchego (*Cladonio – Pinetum*) z przewagą wrzosu lub borówki brusznicy. Na wilgotniejszych siedliskach występuje zespół *Festuco Ovinae – Pinetum* z kostrzewą owczą, subkontynentalny bór świeży *Peucedano – Pinetum* i suboceaniczny bór świeży *Leucobryo – Pinetum*.
Siedliska lasu wilgotnego i boru mieszanego wilgotnego zajmują fragmenty zespołu *Querco – Pinetum*, w którym jako domieszka w drzewostanie sosnowym, występuje świerk. Obniżenia terenu w pobliżu kwaśnych łąk śródleśnych zajmuje śródłąkowy bór wilgotny *Molinio – Pinetum* z trzęślicą modrą, a miejsca okresowo zalewane wodą – kontynentalny bór bagienny *Vaccinio uliginosi – Pinetum* z bagnem zwyczajnym.
Na siedliskach lasu świeżego wykształcił się grąd subokontynentalny reprezentowany przez zespół *Tilio – Carpinetum*. W pradolinie Wieprza występują najcenniejsze pod względem ekologicznym – płaty olsu porzeczkowego (*Ribo nigri – Alnetum*) oraz łęgów: wiązowo – jesionowego (*Ficario- Ulmetum campestris*), jesionowo – olszowego (*Circaeo – Alnetum*) i gwiazdnicowego (*Stellario – Alnetum*).
W pradolinie Wieprza, zachowały się również resztki łęgu wierzbowo – topolowego (*Salici – Populetum*), liczniejsze są natomiast wikliny nadrzeczne (*Salicetum triandro – vinimalis*). Wzdłuż rowów melioracyjnych i w obniżeniach terenu występują łozowiska z wierzbą szarą lub kruszyną. Niewielkie fragmenty łęgu Circaeo – Alnetum występują w dolinie Byliny od Karczunku po Zagóźdź oraz w dolinie Granicy od Marianki do Pogonowa. Spośród innych zbiorowisk zaroślowych najpowszechniej, głównie na obrzeżach lasów, występują zespoły z tarniną.

Roślinność ruderalna występuje na zrębach leśnych, wzdłuż tras komunikacyjnych (głównie ruchliwych dróg), w otoczeniu zabudowy, w rejonach wysypisk śmieci i gruzowisk, a także w uczęszczanych przez człowieka strefach przywodnych i przyleśnych oraz w obrębie zdegradowanych łąk i pastwisk.

Największą powierzchnię w gminie zajmują zbiorowiska segetalne (chwastów gleb uprawnych). Ich zespoły różnicują się w zależności od uprawy oraz typu gleby. Dominują te, które są związane z uprawami zbożowymi i ziemniakami.

Świat zwierzęcy

Podstawowymi siedliskami decydującymi o charakterze fauny w gminie są siedliska leśne i zaroślowe na wysoczyźnie, siedliska polne, a także tereny osadnicze, z którymi są związane gatunki synantropijne. Najcenniejsze są siedliska wodno – błotne, łęgowe i łąkowe w dolinie Wieprza, gdzie gnieździ się wiele rzadkich gatunków ptaków.
Najbardziej naturalny charakter zachowały zoocenozy w mało przekształconej dolinie Wieprza. Dotyczy to zwłaszcza ptaków wodnych, łąkowych i zaroślowych związanych z siedliskami pasa meandrowego rzeki, płazów, których miejscami rozrodu są zarastające starorzecza, a także fauny bezkręgowej (trzmieli i motyli), występującej na mało przekształconych i okresowo zalewanych łąkach.
Poza doliną Wieprza ciekawsze zespoły zwierzęce, zwłaszcza ptasie, występują w niewielkich kompleksach leśnych.

2.3.5.2. Potencjały i szanse rozwojowe

Z biotycznych zasobów naturalnych stosunkowo największe perspektywy można wiązać z zasobami leśnymi. W skali województwa nie są one jednak zbyt duże. Lasy zajmują

powierzchnię *2 364,31 ha, co stanowi 27,84 powierzchni gminy (według stanu z roku 2020).* W strukturze własności przeważają lasy prywatne, zajmujące powierzchnię *1942 ha, co stanowi 82,1% ogólnej powierzchni lasów.*

Zasobność lasów państwowych w gminie określa się zasobnością ogółu lasów należących do Nadleśnictwa Puławy; z końcem lat osiemdziesiątych nie przekraczała ona 175 m^3/ha. Zasobność drzewostanów lasów prywatnych przeciętnie stanowi 70 % zasobności drzewostanów lasów należących do Skarbu Państwa.

Znaczącą powierzchnię (1 360ha) zajmują tereny pod roślinnością łąkową. Mogą stanowić podstawę bardziej efektywnej gospodarki łąkowej pod warunkiem poprawy sposobu gospodarowania wodą na łąkach kośnych.

Mozaikowa struktura siedliskowa północnej i dolinnej części gminy, częściowo podmokłej i w różnorodny sposób użytkowanej, jest bardzo korzystną cechą przestrzeni przyrodniczej z punktu widzenia odporności środowiska na zakłócenia. Stwarza również szansę na skuteczną realizację programu podnoszenia różnorodności biologicznej środowiska na co najmniej ¼ powierzchni gminy.

Należy również podkreślić, że objęcie doliny Wieprza statusem ostoi NATURA 2000, a także programy rolno – środowiskowe mające na celu harmonizację użytkowania rolniczego z przyrodą stwarzają szansą na rentowną produkcję rolną pomimo spodziewanych ograniczeń środowiskowych na chronionej części obszaru gminy.

2.3.5.3. Zagrożenie i ograniczenia rozwojowe

Do największych zagrożeń biosfery należą:

- melioracje traktowane jednostronnie, tzn. jako odwodnienia, które z reguły prowadzą do nieodwracalnych niekorzystnych przekształceń zbiorowisk higrofilnych,
- niekontrolowana sukcesja ekologiczna na wypadających z użytkowania łąkach prowadząca do przekształcenia się ekosystemów łąkowych w zaroślowe i w dalszych stadiach rozwoju, leśne,
- monotypizacja drzewostanów w skutek masowego protegowania sosny,
- polowania i zręby prowadzone w najcenniejszych przyrodniczo rejonach doliny Wieprza.

2.4. Waloryzacja przyrodniczo - krajobrazowa

Wyniki badań przyrodniczych przeprowadzonych w latach dziewięćdziesiątych XX w. i po roku 2000 w ramach prac nad koncepcjami sieci ekologicznych (ECONET – PL, CORINE, NATURA 2000) dowodzą, że wartości przyrodniczo – krajobrazowe północnej części gminy niewiele ustępują wartościom innym, objętych wyższymi formami ochrony, części województwa lubelskiego.

Dla potrzeb studium dokonano waloryzacji gminy pod względem tych wartości. Jej podstawą jest istniejąca i proponowana ochrona prawna, mająca oparcie w rozpoznanych zasobach przyrody.

Szczególną uwagę zwraca dolina Wieprza, której przyznaje się rangę międzynarodową. W sieci Ekologicznej ECONET – PL uznana jest za korytarz ekologiczny o randze krajowej, zaś ze względu na walory siedliskowe *wpisana została do* sieci NATURA 2000 jako Specjalny Obszar Ochrony (ostoja siedliskowa). Dolina dolnego Wieprza aktualnie traktowana jest jako ostoja ptasia o randze krajowej oraz stanowi obszar badawczy awifauny w ramach programu wdrożeniowego ECONET – PL. Na terenie projektowanego Obszaru Specjalnej Ochrony stwierdzono występowanie następujących gatunków ptaków wymienionych w artykule 4 Dyrektywy Komisji Europejskiej 79/409/EEC oraz wymienionych w Aneksie II Dyrektywy Komisji Europejskiej 92/43/EEC: bąk, bielik,

błotniak stawowy, błotniak łąkowy, bocian biały, bocian czarny, derkacz, gąsiorek, ortolan, podróżniczek, puchacz, rybitwa białoczelna, rybitwa czarna, rybitwa rzeczna, zimorodek.

Rangę krajową przyznano pozostałej części Obszaru Chronionego Krajobrazu „Pradolina Wieprza", obejmującej pogranicze wysoczyzny morenowej i pradoliny Wieprza oraz zalesioną część wysoczyzny z dość zróżnicowaną strukturą siedliskową, a tym samym florystyczną i faunistyczną, a także z harmonijnym krajobrazem.

Znaczenie przyrodnicze o wymiarze regionalnym (ponadlokalnym) posiadają stosunkowo mało przekształcone dolinki Granicy i Byliny, natomiast rangę lokalną przypisano drobnoprzestrzennym leśnym i nieleśnym występującym na wysoczyźnie morenowej i wpływających korzystnie na różnorodność biologiczną agroekosystemów. Szczególnie charakterystyczny rys krajobrazu stanowią w południowo – wschodniej części gminy (Gródek, Łukawka, Karczunek).

2.5. Kolizje przestrzenne

Rysujące się na terenie gminy kolizje przestrzenne występują na styku środowisko przyrodnicze – zagospodarowanie przestrzenne i są związane z eksploatacją zasobów naturalnych. Kolizje te wynikają z obecnego sposobu użytkowania środowiska bądź mają charakter potencjalny. Za sprzeczny z wymogami ochrony przyrody i z potrzebą kształtowania wysokiej produktywności biologicznej ekosystemów w korytarzu ekologicznym należy uznać utrzymujący się od co najmniej kilku dekad kierunek użytkowania rolniczego doliny Wieprza, polegający z jednej strony na ornym użytkowaniu gleb łąkowych (nie jest więc adekwatny do naturalnych siedlisk), zaś z drugiej strony – na intensywnej gospodarce łąkowej, której towarzyszą melioracje odwadniające. Niedostosowanie sposobu użytkowania ziemi do charakteru siedlisk, a także drastyczna ingerencja w stosunki wodne, prowadzą do niekorzystnych przekształceń naturalnych i cennych przyrodniczo, siedlisk oraz osłabiają drożność przestrzenną korytarza ekologicznego.

Potencjalne niebezpieczeństwo jeszcze większej destabilizacji stosunków wodnych oraz degradacji krajobrazu jest związane z faktem udokumentowania w dolinie Wieprza dwóch złóż torfu: „Zagrody" i „Skrudki" (pkt. 3.1.2.1.). Kolizja jest niejako podwójna, ponieważ jest związana zarówno z charakterem złoża (torf współtworzy cenne siedliska przyrodnicze), jak i z położeniem w dolinie, pełniącej funkcje korytarza ekologicznego w randze krajowej.

2.6. Stan ochrony środowiska

2.6.1. Ochrona wód

Stopień ochrony wód przed zanieczyszczeniem jest niewystarczający. W 2000 r. tylko 15 % gospodarstw było skanalizowanych. W stosunku do 1997 r. przyrost wyniósł 7 %. Tak niewielki stopień poprawy sytuacji w tym względzie jest tym groźniejszy dla zasobów wód powierzchniowych i podziemnych, że 76 % gospodarstw jest zwodociągowanych. *Do roku 2019 nastąpił rozwój systemów gospodarki ściekowej, odsetek budynków mieszkalnych podłączonych do sieci kanalizacyjnej wzrósł do 33,7%.*

Długość sieci głównej wodociągowej wynosi *74,6 km*, a *ilość przyłączy do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania wynosi 1 307.* Stosunek długości kanalizacji sanitarnej do długości sieci wodociągowej w kilometrach nie przekracza 0,30 *(w roku 2019 wskaźnik ten wynosi 23,46)*.

W Baranowie funkcjonuje mechaniczno – biologiczna oczyszczalnia ścieków o przepustowości kilkudziesięciu tys. m^3/rok. Zlokalizowana jest na północ od ośrodka gminnego na terasie nadzalewowej.

2.6.2. Gospodarka odpadami

Na terenie Gminy Baranów nie ma możliwości przetwarzania odpadów komunalnych. Zgodnie z „ Planem Gospodarki Odpadami dla Województwa Lubelskiego 2022". Odpady komunalne zebrane z tereny Gminy Baranów przekazywane są do Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych prowadzonej przez Zakład Usług Komunalnych Sp. z o.o. w Puławach.

Zrekultywowane wysypisko posiada wymiary 170x30 m i jest uszczelnione geomembraną. W dnie założony jest drenaż do odprowadzania wód odciekowych. Na składowisku gromadzone *były* odpady komunalne stałe zarówno z gospodarstw domowych, jak i obiektów usługowych.

2.6.3. Ochrona atmosfery

Na terenie gminy brak obiektów z zainstalowanymi urządzeniami służącymi ochronie powietrza, jednak te, które funkcjonują (zakłady przetwórstwa owocowo – warzywnego w Baranowie, piekarnie, tartak, masarnie, młyny) nie stwarzają szczególnych zagrożeń dla warunków aerosanitarnych. Zagrożenie stanowią natomiast położone poza gminą Zakłady Azotowe „Puławy" (pkt 3.2.3.).
Większość palenisk domowych funkcjonuje w oparciu o paliwo stałe. Gmina nie jest zgazyfikowana.

2.6.4. Ochrona przyrody

Obszarami chronionymi na podstawie ustawy o ochronie przyrody jest Obszar Chronionego Krajobrazu „Pradolina Wieprza" *oraz Obszar Natura 2000 Dolny Wieprz PLH060051.*

Łączna powierzchnia obszaru chronionego krajobrazu wynosi 33159 ha. W granicach gminy Baranów znajduje się jego środkowa część o powierzchni 3100 ha, co stanowi 36,5 % obszaru gminy. Obejmuje on południową część doliny Wieprza z przylegającą do niej i w dużym stopniu zalesioną wierzchowiną. Granica OCK przebiega północnym skrajem wsi Łukawica, a potem drogą polną do Dębczyny. Stamtąd do Baranowa granica przebiega drogą asfaltową. Dalszy przebieg granicy wyznacza wschodni i południowy skraj lasu Dąbrówki. Zgodnie z Rozporządzeniem Nr *38 Wojewody Lubelskiego z dnia 16 lutego 2006 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Pradolina Wieprza"* tereny, wchodzące w skład obszaru chronionego krajobrazu, pozostają w wykorzystaniu gospodarczym zgodnie z ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Na terenie obszaru chronionego krajobrazu obowiązuje:
1)szczególna dbałość o estetykę krajobrazu, w tym:
a)ochrona punktów i panoram widokowych,
b)ochrona naturalnego krajobrazu dolin rzecznych i zbiorników wodnych,
c)ochrona krajobrazu naturalnych ekosystemów,
2)szczególna dbałość o harmonię użytkowania gospodarczego z wartościami przyrodniczo – krajobrazowymi,
3)wymóg zachowania przestrzennej zwartości oraz przestrzennych powiązań pomiędzy obszarami o wysokiej aktywności biologicznej.

W przyszłości przepis ustanawiający Obszar Chronionego Krajobrazu „Pradolina Wieprza" oraz ustalający obowiązujące w obszarze zasady mogą zostać zmienione, zgodnie z przepisami odrębnymi.

2.7. Ekologia krajobrazu

Krajobraz postrzegany w aspekcie ekologicznym to w różnorodny sposób rozmieszczone w przestrzeni i różnej rangi jednostki ekologiczne, powiązane ze sobą zależnościami, wynikającymi z obiegu materii pod wpływem energii i przenikające się na pograniczach.
Zależności te manifestują się w różnych układach (kombinacjach): troficznych, hydrologicznych i przestrzennych (tzn. takich, gdzie podstawowym punktem odniesienia jest terytorium). Na szczególną uwagę zasługują modele przestrzenne, m.in. ze względu na ich dużą przydatność w planowaniu przestrzennym. Sposób funkcjonowania tych układów jest przedmiotem badań ekologii krajobrazu.

Wśród tych modeli na szczególna uwagę zasługuje model strefowo – pasmowo – węzłowy.

Zastosowanie tego modelu strefowo – pasmowo – węzłowego w opisie funkcjonowania krajobrazu z jednej strony umożliwia bliską optymalnej identyfikację najcenniejszych i najbardziej wrażliwych elementów jego struktury, zaś z drugiej - poprzez porównanie układu ekologicznego z układem antropogenicznym krajobrazu - pozwala na precyzyjne określenie rejonów zagrożeń i charakteru zagrożeń dla stabilności krajobrazu. Taki model funkcjonowania krajobrazu określany jest również jako System Przyrodniczy Gminy (SPG).

W układzie ekologicznym gminy definiowanym zgodnie z tym modelem można wyróżnić trzy podsystemy (układy) strukturalne:

- strefowy,
- pasmowy,
- węzłowy.

W układzie strefowym wyodrębniają się trzy rodzaje stref ekologicznych: jednorodne, mieszane i mozaikowe.

Do stref jednorodnych należą:

- leśne, obejmujące wschodni skraj Lasów Żyrzyńskich (Las Dąbrówki) i Las Dębczynę,
- polne – środkowa i południowa, obejmujące agroekosystemy większej części gminy.

Za strefę mieszaną należy uznać strefę leśno – łąkową, rozciągającą się w dolinie Byliny.

Za strefę mozaikową należy uznać strefę wodno – łąkowo – polno – leśną związaną z pradoliną Wieprza.

Opis funkcjonowania krajobrazu w układzie strefowym umożliwia jego ocenę pod kątem zróżnicowania struktury ekologicznej i, w konsekwencji, stwarza szansę optymalnej polityki ochrony i kształtowania różnorodności biologicznej środowiska.

Elementami konstytuującymi układ pasmowy są ciągi i korytarze ekologiczne. Uzupełniają go powiązania przyrodnicze, w tym takie, które wymagają wzmocnienia bądź kontynuacji. Elementy te, które można określić wspólnym mianem pasm ekologicznych, to trasy migracji materii, energii i informacji biologicznej w krajobrazie. Gdy przebiegają wewnątrz stref o dużym potencjale ekologicznym określane są jako ciągi ekologiczne (jest nim np. meandrujący Wieprz).
Trasy migracji gatunków łączące zbliżone do siebie charakterem strefy ekologiczne to tzw. korytarze ekologiczne. System ciągów i korytarzy ekologicznych oraz powiązań przyrodniczych można również określić mianem sieci ekologicznej.

Analiza procesu interakcji sieci ekologicznej oraz sieci komunikacyjnej i osadniczej (tj. wzajemnego oddziaływania na siebie tych sieci) stwarza możliwość oceny stopnia zgodności funkcjonowania przyrody i gospodarki. Jest również podstawą do zagospodarowania działań (ekologicznych, techniczno – przestrzennych, urbanistycznych) prowadzących do osłabienia negatywnych dla drożności sieci ekologicznej skutków interakcji tych układów sieciowych.

Układ węzłowy jest formą układu skupionego, a podstawowym elementem jego struktury jest węzeł ekologiczny. Za węzeł ekologiczny przyjmuje się zagęszczenie na określonym obszarze biomasy o jednorodnym lub różnorodnym przyrodniczym charakterze. W zależności od stopnia rozległości przestrzennej może obejmować nawet całą strefę ekologiczną lub dwie niewielkie strefy sąsiadujące ze sobą (wówczas często bywa określany jako obszar węzłowy). W gminie Baranów jest tak w przypadku leśnej strefy w rejonie Dębczyn (zróżnicowanej siedliskowo), w skali regionu lubelskiego postrzeganej jako leśny obszar węzłowy. Ponadto w gminie funkcję węzłów spełniają: mokradła, a przede wszystkim kompleksy leśne o różnej wielkości, ale odznaczające się zwartością. Najczęściej zbiegają się w nich ciągi i korytarze ekologiczne.

Określenie dyspersji w krajobrazie potencjału ekologicznego ułatwia ocenę zakresu prawnej ochrony przyrody w stosunku do potrzeb i pozwala na formułowanie wniosków dotyczących ewentualnego rozszerzenia tego zakresu. Jest również wstępnym warunkiem takiego strefowania zagospodarowania obszaru objętego planem, które zapewni „przyjazne" otoczenie cennych, a często również bardzo wrażliwych na degradację, terenów pod względem przyrodniczym.

Charakterystyczną cechą układu ekologicznego gminy jest jego rusztowa struktura. Współtworzą ją:

- przebiegające równoleżnikowo fizjocenozy leśne i rolnicze,
- przełamujące się przez nie na kierunku zbliżonym do południowego doliny dopływów Wieprza.

O ile dla potencjału ekologicznego gminy (w sensie nagromadzonej biomasy) kluczowe znaczenie posiadają obszary węzłowe (w gminie są to zwarte i duże kompleksy leśne), to dla zasilania ekologicznego taką rangę posiadają pasmowe struktury o funkcji korytarzy ekologicznych.

Podstawowymi elementami Systemu Przyrodniczego Gminy są:

- węzeł leśny Dębczyna,
- korytarz ekologiczny doliny Wieprza.

Elementy te są postrzegane jako ważne ogniwa systemu regionalnego, współdecydujące o sposobie funkcjonowania krajobrazu południowej części Niziny Południowopodlaskiej.

2.8. Ocena warunków środowiska przyrodniczego w aspekcie możliwych kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy

Biorąc pod uwagę wartości środowiska, prawne uwarunkowania ochronne dotyczące zasobów przyrody, stan sanitarny środowiska oraz jego naturalne predyspozycje do pełnienia określonych funkcji, wyróżnia się następujące grupy obszarów:

I.Obszary o wybijających się wartościach przyrodniczych, objęte ochroną prawną lub wymagające takiej ochrony:

A.Obszary i obiekty przyrodnicze podlegające zaostrzonej ochronie na podstawie ustaw szczególnych, to jest:

- Obszar Chronionego Krajobrazu „Pradolina Wieprza”;
- *Obszar Natura 2000 PLH060051 Dolny Wieprz.*

B.Obszary o wyróżniających się w skali regionalnej i lokalnej wartościach przyrodniczych, wskazane do ochrony prawnej, to jest:

- drobnoprzestrzenne obiekty przyrodnicze wskazane do ochrony indywidualnej jako pomniki przyrody ożywionej lub użytki ekologiczne.

II.Obszary o podwyższonej wartości ekologicznej i użytkowej wymagające pozostawienia w dotychczasowym użytkowaniu:

A.Doliny rzeczne i obniżenia pozadolinne, stanowiące, jako główne powiązania ekologiczne, osnowę Systemu Przyrodniczego Gminy.

Jako rejony koncentracji chronionych siedlisk przyrodniczych (głównie torfowisk niskich), obszary użytków zielonych i gleb organicznych, a zarazem tereny inwersyjne z płytką wodą gruntową, powinny być wykluczone z zabudowy i zachować charakter terenów otwartych.

Do największych obszarów tej kategorii należą:

- dolina Wieprza,
- doliny dopływów Wieprza: Byliny i Granicy.

B.Obszary leśne pełniące, poza funkcjami ochronnymi (kategoria I A), funkcje ekologiczne i klimatyczne jako nadrzędne nad funkcją gospodarczą.

Również ze względu na walory estetyczne powinny stanowić nieusuwalny składnik krajobrazu kulturowego i zbliżonego do naturalnego.

Wiodącą rolę odgrywają:

- dobrze utrzymane, choć w sumie o niewielkiej powierzchni) lasy państwowe,
- tzw. lasy ekologiczne ważne, tj. – o składzie gatunkowym w pełni dostosowanym do siedlisk; są to nieliczne w gminie łęgi i olsy.

C.Obszary gleb klasy III, *szczególnie* chronione przed zmianą użytkowania na cele nierolnicze na podstawie ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

III.Obszary o przeciętnych walorach przyrodniczych i użytkowych środowiska, nie podlegające ochronie przed zmianą użytkowania, przydatne pod różne formy zagospodarowania:

A.Tereny występowania gruntów klasy *IV i* V o stosunkowo najlepszych wartościach produkcyjnych w grupie gleb niechronionych; wskazane w pierwszej kolejności do wykorzystania rolniczego, o korzystnych warunkach fizjograficznych do rozwoju zabudowy.

B.Tereny występowania gruntów ornych klasy VI o najsłabszych wartościach użytkowych; wskazane do zalesień i, w pierwszym rzędzie do lokalizacji zabudowy, również ze względu na korzystne warunki fizjograficzne.

C.Tereny występowania użytków zielonych w pozadolinnych obniżeniach terenowych o słabej wartości produkcyjnej; wskazane do pozostawienia w dotychczasowym użytkowaniu

jako łąki i pastwiska, głównie ze względu na niekorzystne dla osadnictwa warunki fizjograficzne.

2.9. Strategia ekologicznego rozwoju gminy

2.9.1. Założenia i cele strategii

Podstawowym założeniem strategii opartej na koncepcji rozwoju zrównoważonego jest takie stymulowanie procesów gospodarczych i społecznych, aby zachować zasoby i walory środowiska w stanie zapewniającym trwałe możliwości korzystania z nich zarówno przez obecne, jak i przyszłe pokolenia, przy jednoczesnym zachowaniu trwałości funkcjonowania naturalnych procesów przyrodniczych.

Założenie te w polityce ekologicznej państwa , przekłada się na szereg konkretnych zasad, z których, w warunkach naturalnych gminy, zagrożeń środowiska i sytuacji społeczno – gospodarczej, pierwszoplanowe znaczenie przypisuje się zasadom:
-równego dostępu do środowiska dla obecnego i przyszłych pokoleń oraz dla wszystkich użytkowników,
-zintegrowanego podejścia do ochrony środowiska,
-likwidacji zanieczyszczeń, uciążliwości i zakłóceń w środowisku,
-uspołecznienia polityki ekologicznej.

Realizacja tych, priorytetowych dla gminy zasad, sprzyjać będzie poprawie bezpieczeństwa ekologicznego mieszkańców i działalności gospodarczej, przy czym pod pojęciem bezpieczeństwa ekologicznego należy rozumieć nie tylko właściwy, to jest zgodny z normami stan sanitarny i jego zabezpieczenie przed klęskami żywiołowymi, ale również możliwość rekreacji i wypoczynku, a także trwałe zachowanie gatunków roślin i zwierząt egzystujących w warunkach zbliżonych do naturalnych.
O ile poprawa stanu środowiska, zresztą nienajgorsza na tle województwa, jest częściowo uzależniona od sytuacji w regionie(głównie warunki aerosanitarne), o tyle ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej, kształtowanie warunków przyrodniczych oraz kreowanie nowych form korzystania z zasobów naturalnych, są uzależnione od przyjętej przez gminę strategii postępowania i konsekwencji w jej realizacji.

Zalecany model rozwoju gminy wynika z krajowego Planu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW).

PROW jest dokumentem operacyjnym, którego celem jest zrównoważony rozwój obszarów wiejskich finansowany z budżetu Unii Europejskiej i ze środków krajowych. Jednym z działań PROW adresowanym do gminy Baranów jest tzw. Program Rolnośrodowiskowy. Jest on tworzony w oparciu o Rozporządzenie Rady (WE) 1257/1999 w sprawie wsparcia rozwoju wsi. Celem programu jest dotowanie praktyk rolniczych służących ochronie środowiska na obszarach wiejskich, innymi słowy, chodzi o harmonizowanie produkcji rolniczej z walorami środowiska przyrodniczego. Do zadań programu należą m.in.: propagowanie dobrej praktyki rolniczej, rozwój rolnictwa ekologicznego, zachowanie różnorodności biologicznej gatunków i siedlisk, ochrona przed erozją, ochrona wód przed zanieczyszczeniami pochodzącymi z rolnictwa, kształtowanie krajobrazu.
Program składa się z różnych pakietów rolnośrodowiskowych, które mają przyczynić się do realizacji tych zadań. Zgrupowane są w czterech schematach programu rolnośrodowiskowego:
I – Ochronie różnorodności biologicznej obszarów rolnych,
II – Ochronie środowiska przyrodniczego i krajobrazu,

III – Rolnictwie ekologicznym,
IV – Ochronie zasobów genetycznych w rolnictwie,
z których na terenie gminy Baranów, z racji położenia w jednej z czterech wyodrębnionych na Lubelszczyźnie tzw. stref priorytetowych o nazwie Strefa Polesia Wołyńskiego i Dolnego Wieprza, realizowany będzie schemat II.
Schemat ten został ukierunkowany na promocję rolnictwa zrównoważonego oraz rozwiązanie problemów środowiskowych o zasięgu regionalnym, np. ochronę i kształtowanie struktury krajobrazu w celu zachowania walorów przyrodniczych i zwiększenie naturalnych mechanizmów samoregulacyjnych w krajobrazie, np. poprzez wprowadzenie zadrzewień i stref buforowych itp. W ramach Schematu II, oprócz minimum rolnośrodowiskowego, będą realizowane, jako obligatoryjne, pakiety systemowe (w przypadku gminy Baranów – rolnictwo zrównoważone) oraz pakiety środowiskowe, dotyczące kształtowania środowiska i krajobrazu.
W gminie pakiety te obejmują następujące kategorie:
-renaturyzacja łąk,
-tereny otwarte,
-tworzenie stref buforowych.

Celem pakietu „renaturyzacja łąk" w gminie powinno być przede wszystkim przywrócenie utraconych walorów przyrodniczych i krajobrazowych terenów typowych dla trwałych użytków zielonych, zwłaszcza na obszarach chronionych.
Celem pakietu „tereny otwarte w krajobrazie rolniczym" jest przywrócenie przestrzeni otwartych w krajobrazie rolniczym orz zapobieganie i zwalczanie sukcesji.
Szczególnie ważnym w gminie pakietem przyrodniczym powinien być pakiet „tworzenie stref buforowych".
Celem tworzenia stref buforowych jest:
•zwiększenie udziału właściwie ukształtowanych stref buforowych na granicy terenów użytkowanych rolniczo i terenów nierolniczych,
•zwiększenie różnorodności siedlisk dla dzikich gatunków na terenach o uproszczonej strukturze krajobrazu (tworzenie nowych ostoi),
•wprowadzenie elementów (korytarzy ekologicznych) ułatwiających przemieszczanie się zwierząt w krajobrazie rolniczym.

Dopuszczalna będzie również realizacja tzw. pakietów przyrodniczych, spośród których w gminie możliwe są do zastosowania:
-łąki półnaturalne jednokośne,
-łąki półnaturalne dwukośne,
-pastwiska ekstensywne,
-zadrzewienia śródpolne.

2.9.2. Kierunki zmian w strukturze ekologicznej gminy

Pomimo, że struktura użytkowania ziemi w gminie na ogół jest zgodna z naturalnymi predyspozycjami terenu, istnieje potrzeba modyfikacji struktury ekologicznej, zarówno pod względem zasięgu ekosystemów naturalnych i utrzymywanych przez człowieka, jak i ich charakteru i składu gatunkowego. Zmiany powinny zmierzać w kierunku podniesienia ogólnej stabilności krajobrazu, zwiększenia produktywności ekosystemów oraz przyrodniczego wzbogacenia środowiska. W istniejących warunkach naturalnych gminy za główne sposoby jej wzbogacania przyrodniczego uznaje się zalesienia. Małą retencję i fitomelioracją traktuje się jako działania wspomagające.

2.9.2.1. Zalesienia

Zalesieniom, w zależności od lokalnych uwarunkowań, przypisuje się funkcje:
•fizjotaktyczne (ochronne), głównie w aspekcie zapobiegania marginalizacji gruntów rolnych i porolnych,
•fizjocenotyczne, polegające na zapewnieniu warunków do zachowania różnorodności biologicznej na poziomie krajobrazowym, ekosystemowym i gatunkowym,
•stabilizujące i usprawniające funkcjonowanie systemu ekologicznego,
•produkcyjne, szczególnie w sytuacjach, w których sprzyjają osiągnięciu większej zwartości i ciągłości przestrzennej poprzez kompleksy leśne.

Funkcje fitocenotyczne wprowadzanych zalesień przeplatają się w zasadzie z każdą inną, leżącą – jako główną – u podstaw zmian w strukturze ekologicznej gminy.
Pod zalesienia wskazuje się w pierwszym rzędzie środkową część gminy; ze względu na dość słabe gleby istnieją tam największe szanse zwiększenia zawartości kompleksów leśnych, a także kształtowania powiązań przyrodniczych o charakterze leśnym, które wspomagałyby funkcjonowanie krajowego korytarza ekologicznego doliny Wieprza.
W trakcie wyznaczania granicy polno – leśnej, kierując się wymogami ochrony różnorodności biologicznej środowiska i ochrony krajobrazu:
•nie zmieniano użytkowania leśnego terenu na nieleśne, nie wyrównywano linii brzegowej lasu, poza stykiem lasu z gruntami ornymi,
•wykluczono spod zalesień śródpolne i śródleśne nieużytki gospodarcze (głównie siedliska hydrogeniczne i przesuszone), mające istotne znaczenie dla różnorodności biologicznej środowiska na wszystkich trzech wspomnianych uprzednio poziomach.

2.9.2.2. Kształtowanie stosunków wodnych

Ponieważ większa część gminy nie wykazuje stałego odpływu powierzchniowego brak szans na znaczący rozwój małej retencji w oparciu o nowe obiekty. Istnieją natomiast możliwości odtworzenia istniejącej niegdyś retencji w dolinie Byliny. Na obiekcie zwanym „Stopień Zagóźdź", którego łączny obszar wynosi 150 ha, można zgromadzić 10 tys. m^3 wody. Ponadto do modernizacji przeznacza się stawy w Baranowie o łącznej powierzchni ok. 17 ha i maksymalnej pojemności 50,6 tys. m^3.

O wiele mniejsze ilości wody (ok. 3 tys. m^3) można zgromadzić w kompleksie melioracyjnym Pogonów – Motoga.

W obliczu narastającego deficytu wody, a także szczególnej roli ekosystemów wodnych w utrzymywaniu i podnoszeniu stabilności krajobrazu, ustala się odtworzenie obiektów małej retencji i modernizację istniejących zgodnie z rysunkiem studium.

Z uwagi na konieczność zapewnienia możliwie najbardziej korzystnych warunków funkcjonowania siedlisk hydrogenicznych – kluczowych dla różnorodności biologicznej środowiska – na obszarze całej gminy ustala się obowiązek utrzymywania małej retencji wodnej (głównie przetamowań) na śródleśnych ciekach. Wymagana również dbałość o właściwy stan urządzeń nawadniających (rowów, zastawek, przepustów i innych urządzeń piętrzących).

2.9.2.3. Fitomelioracja

Fitomelioracja to kompleks działań mających na celu poprawę warunków środowiskowych przy pomocy form trwałej szaty roślinnej, właściwej dla danego regionu

geobotanicznego, z uwzględnieniem uwarunkowań fitogeograficznych i synchorologicznych. Przy zabiegach fitomelioracyjnych stosuje się dwa rodzaje użytków trwałych: o przewadze drzew i krzewów oraz o przewadze darni.

Zadrzewienia i zakrzewienia to pojedyncze drzewa i krzewy lub ich skupiska, nie stanowiące zbiorowisk leśnych. W odróżnieniu od lasów nie stanowią odrębnych ekosystemów, ponieważ pozostają pod dominacją czynników zewnętrznych. Bywają natomiast składnikiem ekosystemów nieleśnych, w tym również agroekosystemów i traktowane są jako istotne narzędzie w kształtowaniu przyrodniczej równowagi krajobrazu. Zakładane w różnych układach przestrzennych, głównie kępowych, na miedzach, rozstajach i skrzyżowaniach dróg polnych, stanowić będą istotny czynnik urozmaicania krajobrazu rolniczego i obniżenia podatności deflacyjnej gruntów ornych.

Z kolei darń najlepiej chroni glebę przed erozją wodną i wietrzną, a także jest pożądana w strefie łączenia pola ornego z łąkami i ze wszystkimi formami zadrzewień i zakrzewień jako pas przejściowy i urozmaicający (buforowy). Takie funkcje trwałych zadarnień to wystarczający powód ochrony przed zaorywaniem łąk i muraw, zarówno w dnach dolin i obniżeń, jak i w strefach ekotonalnych: polno – łąkowych i polno – leśnych.
W gminie Baranów do fitomelioracji przeznacza się w pierwszym rzędzie:
- wylesione: środkową i południową część gminy,
- strefy ekotonalne oddzielające ekosystemy łąkowe od agroekosystemów i terenów zabudowy zagrodowej w Baranowie i Pogonowie.

2.9.3. Kierunki kształtowania systemu ekologicznego

Z katalogu działań najczęściej podejmowanych dla udrożnienia i stabilizacji bądź rozwoju (w sensie zwiększenia liczby połączeń przyrodniczych) systemu ekologicznego, za najbardziej pożądane i możliwe do zastosowania w gminie Baranów uznaje się:
- wzmocnienie, poprzez dolesienia, powiązań przyrodniczych rysujących się pomiędzy zlewniami Byliny i Granicy,
- zmeandrowanie uregulowanego (nadmiernie wyprostowanego) odcinka dolnej Byliny,
- obudowa biologiczna tych odcinków koryta tej rzeki, które są pozbawione zieleni ochronnej,
- poszerzenie przepustów w liniowych barierach antropogenicznych, to jest w nasypach drogowych, przecinających pasmowe struktury ekologiczne (ciągi i korytarze),
- likwidację obiektów destrukcyjnych tkwiących w systemie (głównie dzikich śmietnisk).

Działania renaturalizacyjne i ochronne prowadzone w strefach koryt rzecznych nie mogą kolidować z zadaniami, jakie ciążą na administratorze rzeki w zakresie jej utrzymania. W związku z tym w uzasadnionych przypadkach i w uzgodnieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Przyrody dopuszcza się możliwość:
- zabezpieczenia erodowanych brzegów i dna rzeki,
- ograniczonej wycinki drzew i krzewów w strefie koryta, utrudniających swobodny przepływ w czasie wezbrań.

2.9.4. Ochrona różnorodności biologicznej

Różnorodność biologiczna to zróżnicowanie wszystkich żywych organizmów, różnego pochodzenia, obejmująca, między innymi, ekosystemy lądowe i wodne oraz zespoły ekologiczne, których są częścią, włączając w to także zróżnicowanie w obrębie poszczególnych gatunków, międzygatunkowe oraz zróżnicowanie ekosystemów (art. 2 Konwencji o Różnorodności Biologicznej).

Ochrona różnorodności biologicznej to zespół sprzężonych ze sobą działań podejmowanych w celu zachowania i wzbogacenia zasobów przyrody ożywionej na wszystkich poziomach organizacji biosfery: genetycznym, gatunkowym i ekosystemowym (zespołów ekologicznych).

W odniesieniu do terenów o szczególnych walorach bioróżnorodności, z siedliskami cennych gatunków, z naturalnymi i mało przekształconymi ekosystemami leśnymi i bagiennymi oraz z rzadkimi zbiorowiskami roślinnymi (a więc terenów Obszaru Chronionego Krajobrazu „Pradolina Wieprza" oraz wyodrębniającej się w jego granicach ostoi NATURA 2000) generalna strategia działań powinna polegać na:

- zachowaniu stosunków ekologicznych w stanie nienaruszonym, bądź
- podnoszeniu walorów bioróżnorodności środowiska poprzez podtrzymywanie (nie przeszkadzanie) takich procesów sukcesji ekologicznej, które przejawiają się w pojawianiu się w ekosystemach gatunków rodzimych, dla których zaistniała możliwość powstania nisz ekologicznych).

W odniesieniu do terenów łęgowych, strategia działań powinna polegać na zachowaniu niezmienionych stosunków wodnych, a w przypadku gruntów Skarbu Państwa, również na kreowaniu nowych wartości w przyrodzie ożywionej, zwłaszcza poprzez introdukcję tych gatunków, które mogłyby rozwijać się w środowisku w sposób harmonijny, nie wypierając gatunków rodzimych, bądź, co jest jeszcze bardziej korzystne, umożliwiając wejście do ekosystemów gatunków rodzimych.

W przypadku lasów produkcyjnych, również tych, które znajdują się poza obszarami chronionymi, generalna strategia działań powinna umożliwiać stopniowe zwiększenie roli środowiskotwórczej funkcji lasów kosztem ich funkcji produkcyjnej. Do głównych działań, które powinny być podejmowane w ramach tej strategii, należą:

- przebudowa drzewostanów w kierunku zwiększenia ich różnorodności i zgodności z siedliskiem,
- zwiększenie udziału starszych klas wiekowych drzewostanów,
- zalesianie obszarów porolnych i terenów zdegradowanych przyrodniczo.

W celu zachowania różnorodności ekosystemowej na terenach leśnych niezbędne jest jak najszersze wykorzystanie mikrosiedlisk poprzez wprowadzanie na te niewielkie powierzchnie właściwych im gatunków.

W odniesieniu do krajobrazu rolniczego wzrostowi różnorodności biologicznej sprzyjać będzie wdrożenie programów rolnośrodowiskowych. Ich realizacja umożliwi:

- ochronę i odtwarzanie miedz, enklaw łąkowych, oczek wodnych zadrzewień i zakrzewień śródpolnych, będących miejscami przeżycia dla zwierząt i roślin, współtworzących ekosystemy polne,
- ograniczenie stosowania pestycydów na części pól, co umożliwiłoby przeżycie wielu gatunkom w warunkach intensywnej uprawy na pozostałych partiach pól,
- urozmaiconą rotację roślin uprawnych,
- utrzymanie ekstensywnego sposobu użytkowania terenów o niższej przydatności rolniczej,
- ochronę ekotonów i okrajków, którym najbardziej zagraża zaorywanie.

W gminie Baranów obszarami priorytetowymi w tym względzie są dość ubogie przyrodniczo grunty rolne miejscowości: Kozioł, Huta, Śniadówka, Niwa i Czołna.

2.9.5. Zasady ochrony i zagospodarowania przestrzennego obszarów szczególnej ochrony

Na podstawie ustaw szczególnych na terenie gminy Baranów w odniesieniu do obszarów o szczególnych walorach przyrodniczych i krajobrazowych obowiązują:

- przepisy ogólne dotyczące zagospodarowania Obszaru Chronionego Krajobrazu „Pradolina Wieprza",
- *przepisy ogólne dotyczące zagospodarowania obszaru Natura 2000 PLH060051 Dolny Wieprz,*
- przepisy szczegółowe w formie zakazów dla Obszaru Chronionego Krajobrazu „Pradolina Wieprza",
- szczególne zasady zagospodarowania stref ochronnych wokół stanowisk gatunków zwierząt objętych ochroną strefową,
- przepisy w formie zakazów odnoszące się do dziko występujących roślin objętych ochroną gatunkową.

Ponadto funkcję ochronną, regulowaną szczególnymi zasadami zagospodarowania, przypisuje się, oprócz obszarów chronionych na podstawie ustaw o ochronie przyrody i o lasach, również:

- terenom przeznaczonym do objęcia statusem użytku ekologicznego,
- terenom proponowanym do objęcia statusem obszaru ochronnego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych,
- lasom prywatnym wskazanym do statusu lasu wodochronnego,
- obszarom nie przewidzianym do ochrony prawnej, ale o kluczowym znaczeniu dla różnorodności biologicznej środowiska na poziomie ekosystemowym,
- innym, poza wyżej wymienionymi, elementom Systemu Przyrodniczego Gminy, współdecydujących o ekologicznych warunkach rozwoju gminy i stabilności krajobrazu, tj.:

-pozostałym dolinom rzecznym i pozadolinnym obniżeniom terenowym, użytkowanych jako łąki i pastwiska,

-lasom gospodarczym, których funkcję ochronną traktuje się równorzędnie z funkcją produkcyjną.

W odniesieniu do zasobów naturalnych obowiązują również:

- przepisy dotyczące zasad użytkowania gleb chronionych: mineralnych klas I – IV i organicznych,
- przepisy dotyczące zasad użytkowania terenów udokumentowanych złóż surowców mineralnych pozostających w bilansie zasobów.

2.9.5.1. Ustalenia dotyczące zasad zagospodarowania terenów chronionych na podstawie ustawy o ochronie przyrody

Studium adaptuje zasady zagospodarowania Obszaru Chronionego Krajobrazu „Pradolina Wieprza" oraz odnoszące się do niego zakazy ustanowione Rozporządzeniem Nr *38 Wojewody Lubelskiego z dnia 16 lutego 2006 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Pradolina Wieprza".*

W Obszarze Chronionego Krajobrazu „Pradolina Wieprza" zakazuje się:

1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor i legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego

połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką,

2) *realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska;*
3) *likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;*
4) *wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;*
5) *wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwosuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;*
6) *dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;*
7) *likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych;*
8) *lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.*

Zakaz, o którym mowa w pkt 2 nie dotyczy realizacji przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, ale brak będzie niekorzystnego oddziaływania na przyrodę Obszaru. Zakaz, o którym mowa w pkt 3 nie dotyczy prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody. Zakaz, o którym mowa w pkt 4 nie dotyczy terenów, dla których udzielono koncesji na wydobywanie kopalin. Zakaz, o którym mowa w pkt 8 nie dotyczy obiektów lokalizowanych w obszarach wyznaczonych w studium lub planie miejscowym lub w ciągach istniejącej zabudowy.

W przypadku zmiany aktu prawnego lub przyjęcia nowego aktu prawnego regulującego zasady ochrony Obszaru oraz ustanawiającego zakazy obowiązujące w obszarze należy stosować nowe zasady.

W odniesieniu do obszaru Natura 2000 PLH060051 Dolny Wieprz zabronione jest:

- *podejmowanie działań mogących w znaczący sposób pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków roślin i zwierząt, a także w znaczący sposób wpłynąć negatywnie na gatunku, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000,*
- *realizacja planowanych przedsięwzięć, które nie są bezpośrednio związane z ochroną obszaru Natura 2000 lub nie wynikają z tej ochrony, jeżeli mogą one znacząco oddziaływać na ten obszar, jest dopuszczalna po uzyskaniu decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia,*
- *na obszarach Natura 2000 nie podlega ograniczeniu działalność związana z utrzymaniem urządzeń i obiektów służących bezpieczeństwu przeciwpowodziowemu oraz działalność gospodarcza, rolna, leśna, łowiecka i rybacka, a także amatorski połów ryb, jeżeli nie zagrażają one zachowaniu siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk roślin lub zwierząt ani nie wpływają w sposób istotny negatywnie na gatunki roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000.*

2.9.5.2. Ustalenia dotyczące zasad zagospodarowania stref ochronnych wokół stanowisk gatunków zwierząt objętych ochroną strefową

W stosunku do miejsc rozrodu i regulowanego przebywania zwierząt gatunków chronionych, które to miejsca pozostają do wiadomości służb leśnych i Regionalnego Konserwatora Przyrody w Lublinie, zabronione jest dokonywanie zmian polegających na wycinaniu drzew lub krzewów, prowadzeniu robót melioracyjnych, wznoszeniu obiektów, urządzeń i instalacji oraz prowadzeniu prac mających wpływ na ochronę miejsc rozrodu i regularnego przebywania tych zwierząt.

2.9.5.3. Ustalenia dotyczące ochrony stanowisk rodzimych dziko występujących roślin objętych ochroną gatunkową

W stosunku do stanowisk roślin chronionych obowiązują zakazy:
- dokonywania zmian stosunków wodnych,
- stosowania środków chemicznych,
- niszczenia ściółki leśnej,
- niszczenia gleby

w ich pobliżu, z wyjątkami określonymi w ustawie o ochronie przyrody.

2.9.5.4. Ustalenia dotyczące zasad zagospodarowania terenów (obiektów) wskazanych do objęcia ochroną prawną

Tereny (obiekty) wskazane do objęcia ochroną prawną przewidzianą ustawami o ochronie przyrody i o lasach obejmuje się ochroną planistyczną.

2.9.5.4.1. Ustalenia dotyczące terenów wskazanych do ochrony na podstawie ustawy o ochronie przyrody

a. Projektowane pomniki przyrody

Do statusu pomnika przyrody wskazuje się:
1) dąb szypułkowy w Dębczynie (przy szosie do Zagoździa) o obw. pnia 355 cm i wysokości 22 m,
2) klon zwyczajny w Baranowie (przy szosie do Ułęża, koło kapliczki) o obw. pnia 300 cm i wysokości 17 m,
3) aleję 38 jesionów wyniosłych Baranowie (przy szosie do Żyrzyna) o obw. pni od 160 do 270 cm oraz kasztanowiec o obw. pnia 250 cm.

Do czasu objęcia obiektów ochroną prawną i określenia tym samym, rodzaju zakazów, obowiązuje utrzymanie ich w dotychczasowym stanie.

b. Projektowane użytki ekologiczne

Do statusu użytku ekologicznego wskazuje się:
1) kompleks starorzeczny na północ od Pogonowa;
przedmiotem ochrony powinny być:
- naturalny układ przestrzenny roślinności wodnej i szuwarowej w starorzeczach,
- łąki o dużym stopniu naturalności,
- rzadkie gatunki roślin,

•różne stadia sukcesyjne w zarastających starorzeczach;

2) kompleks starorzeczny koło Składowa i Starej Wsi;

przedmiotem ochrony powinny być:

•naturalny układ przestrzenny roślinności wodnej i szuwarowej w starorzeczach,
•łąki o dużym stopniu naturalności,
•rzadkie gatunki roślin,
•różne stadia sukcesyjne w zarastających starorzeczach,
•miejsca lęgowe rzadkich gatunków ptaków,
•żerowisko i miejsca koncentracji bociana białego.

Do czasu objęcia terenu statusem użytku ekologicznego i określenia, tym samym, rodzaju zakazów, obowiązuje nienaruszalność stosunków wodnych i zespołów roślinnych.

e. Projektowane lasy ochronne

Do statutu lasu wodochronnego wskazuje się, zgodnie z rysunkiem Studium, część lasów prywatnych położonych w pradolinie Wieprza i dolinie Byliny. Szczególne zasady prowadzenia gospodarki leśnej w lasach wskazanych do objęcia kategorią lasów ochronnych określi akt prawny uznający je za ochronne.

2.9.5.4.2. Ustalenia dotyczące terenów wskazanych do ochrony na podstawie ustawy Prawo Wodne

Uznaje się za zasadne objęcie statusem obszaru ochronnego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 406, na terenie którego w całości znajduje się gmina Baranów. Jest to obszar występowania wód kredowych silnie narażonych na zanieczyszczenia powierzchniowe ze względu na brak warstw izolujących lub niewystarczającą izolację. Celem ochrony przed degradacją zasobów wód tego zbiornika jest zachowanie wgłębnych poziomów wodonośnych z czystymi wodami do wykorzystania teraz i w przyszłości.

Ustanowienie obszaru ochronnego głównego zbiornika wód podziemnych następuje w drodze aktu prawa miejscowego przez wojewodę na wniosek Wód Polskich. Na obszarze ochronnym może być zakazane lub ograniczone wykonywanie robót lub czynności, które mogą spowodować trwałe zanieczyszczenie gruntów lub wód. Katalog możliwych do wprowadzenia zakazów lub ograniczeń zawarty jest w ustawie Prawo wodne.

2.9.6. Zasady ochrony i zagospodarowania przestrzennego obszarów wymagających ochrony planistycznej

Istotne miejsce w polityce przestrzennej zajmuje ochrona planistyczna. W zakresie ochrony zachowawczej (a częściowo i czynnej) środowiska wspomaga ona ochronę prawną, wyznacza bowiem dopuszczalne ramy zagospodarowania przestrzennego użytkowania obszarów nie kwalifikujących się do objęcia ustawowymi formami specjalnej ochrony, ale wymagających, ze względu na kluczowe znaczenie dla stabilności krajobrazu przyrodniczego, szczególnego potraktowania w studium i planie.
W studium ochroną planistyczną obejmuje się te elementy struktury przyrodniczej gminy, które decydują o funkcjonowaniu środowiska bądź wspomagają je i wprowadza się jedną, związaną z tym aspektem ekologicznych uwarunkowań zagospodarowania, specjalną formę ochrony planistycznej o szczególnych zasadach użytkowania terenu, to jest System Przyrodniczy Gminy.

2.9.6.1. Ustalenia ogólne dla obszarów wymagających ochrony planistycznej.

2.9.6.1.1. Główne elementy struktury przyrodniczej gminy

a) Dna dolin rzecznych i pozadolinnych obniżeń terenowych

Ustala się ochronę den dolin rzecznych oraz innych obniżeń terenowych – w granicach oznaczonych na rysunku studium – przed zagospodarowaniem niezgodnym z ich funkcją ekologiczną poprzez:

- wykluczenie lokalizacji obiektów budowlanych, poza przypadkami określonymi i dopuszczonymi w Studium,
- zakaz takich form użytkowania powierzchni biologicznie czynnej (w tym szczególnie użytkowania ornego), które osłabiają naturalną funkcję dolin lub zagrażają ich wartościom przyrodniczym,
- zakaz eksploatacji surowców mineralnych,
- renaturalizację tych najbardziej przekształconych odcinków dolin, których znaczenie w sieci ekologicznej przekracza wymiar lokalny.

Ponadto do dolin rzecznych stosuje się również inne zasady zagospodarowania, związane z Systemem Przyrodniczym Gminy (pkt 9.6.2.). Ponieważ wskutek melioracji wodnych i intensywnej gospodarki łąkowej doliny zostały w znacznym stopniu odlesione, ochroną należy objąć zachowane resztki zadrzewień, głównie przykorytowych skupisk drzew i krzewów.

b) System hydrologiczny

Ustala się ochronę systemu hydrologicznego gminy, na który składają się:

- wody płynące: Wieprz wraz z dopływami: Granicą i Byliną,
- sieć rowów *melioracyjnych*,
- wody stojące naturalne: (niewielkie rozlewiska i oczka wodne) i sztuczne (stawy),
- mokradła stałe i okresowe.

W odniesieniu do rzek obowiązują:

- ochrona pozostałości naturalnej roślinności przybrzeżnej,
- zakaz eksploatacji surowców mineralnych z koryt rzecznych.

W odniesieniu do rowów melioracyjnych ustala się wymóg okresowej ich konserwacji, umożliwiającej zachowanie przez nie drożności.

Ze względu na stabilizujący wpływ na stosunki wodne, a nierzadko również duże walory przyrodnicze, obejmuje się ochroną wszystkie zbiorniki wodne, niezależnie od wielkości. Ustala się integralną ochronę ekosystemów wód stojących, tj. zarówno czystości wód i ukształtowania pobrzeży zbiorników, jak i roślinności i fauny z tymi zbiornikami związanych. Wyłącza się spod odwodnień wszystkie mokradła stałe i okresowe.

c) Lasy

W strukturze przyrodniczej gminy terenom leśnym przypisuje się znaczenie węzłowe. Istniejące zasoby leśne adaptuje się na zasadach określonych w ustawie o lasach i w stosunku do nich ustala się następujące zasady polityki przestrzennej:

- wprowadza się zakaz zmiany przeznaczenia terenów z leśnego na nieleśne,
- na terenach leśnych wyklucza się lokalizację zabudowy kubaturowej poza obiektami służącymi obsłudze gospodarki leśnej,

•dopuszcza się, na warunkach określonych w planie, przystosowanie lasów niewskazanych do funkcji ochronnej do ograniczonej penetracji pieszej, rowerowej i konnej, wykorzystując w tym celu istniejący układ dróg i duktów leśnych oraz polany śródleśne, z możliwością realizacji zadaszeń, węzłów sanitarnych, pól biwakowych itp. urządzeń, ale każdorazowo w uzgodnieniu z administracja leśną,
•przyjmuje się, jako powszechnie obowiązujący w planie urządzenia lasów Nadleśnictwa Puławy, wymóg kształtowania struktury gatunkowej lasów w kierunku powiększenia różnorodności biologicznej ekosystemów leśnych, zwiększenia odporności drzewostanów na czynniki zewnętrzne i dostosowania ich struktury gatunkowej do typu miejscowego siedliska leśnego.

Ponadto do terenów leśnych stosuje się również inne zasady zagospodarowania, związane z systemem Przyrodniczym Gminy.

2.9.6.1.2. Uzupełniające elementy struktury przyrodniczej gminy

Do uzupełniających elementów struktury przyrodniczej gminy, które wpływają na różnorodność biologiczną i krajobrazowa, należą:
•lądowe ekosystemy nieleśne,
•zadrzewienia.

1) Obejmuje się ochroną przed zmianą użytkowania wartościowe pod względem przyrodniczym, lądowe ekosystemy nieleśne, to jest:
•łąki śródpolne,
•suche murawy, utrzymujące się miejscami na nieużytkowanych rolniczo fragmentach siedlisk, na których stwierdzi się (m.in. w inwentaryzacji przyrodniczej gminy) występowania rzadkich chronionych gatunków roślin.

W odniesieniu do tych ekosystemów obowiązują zakazy:
•zmiany użytkowania na orne,
•zalesień,
•zabudowy.

2) Obejmuje się ochroną przed zniszczeniem:

•zadrzewienia półnaturalne i naturalne: łęgowe, olsowe i pastwiskowe,
•zadrzewienia śródpolne, wzbogacające pod względem biocenotycznym krajobraz kulturowy.

2.9.6.2. Ustalenia szczególne dla obszarów wymagających ochrony planistycznej

System Przyrodniczy Gminy

System Przyrodniczy Gminy (SPG) to ekologicznie aktywny, ciągły przestrzennie układ, na który składają się zarówno elementy o randze krajowej i regionalnej (wojewódzkiej), jak i lokalnej. Jego podstawę tworzą takie główne elementy struktury krajobrazu jak:
•doliny rzeczne oraz obniżenia pozadolinne zajęte przez torfowiska,
•zwarte kompleksy leśne tworzone zarówno przez lasy państwowe należące do Nadleśnictwa Puławy, jak i lasy prywatne.

System uzupełniają:
•mniejsze kompleksy leśne położone na gruntach Skarbu Państwa i prywatnych,
•drobnoprzestrzenne ekosystemy leśne (zagajniki) oraz zadrzewienia śródpolne,
•lokalne trwałe i okresowe, najczęściej śródpolne, mokradła,
•suche śródpolne naturalne murawy.

W systemie wyodrębniają się następujące elementy funkcjonalne:
•węzeł ekologiczny o charakterze leśnym Dębczyna,
•korytarz ekologiczny doliny Wieprza o znaczeniu krajowym,
•lokalne korytarze ekologiczne zbliżone siedliskowo do węzłów i głównie z tego powodu stanowiące trasy wymiany i migracji gatunków pomiędzy węzłami,
•potencjalne powiązania przyrodnicze – przeznaczone do kształtowania.

Celem ustanowienia lokalnego SPG jest:
•stworzenie właściwych warunków dla funkcjonowania przyrody, głównie w tej części gminy, która jest użytkowana gospodarczo, tj. w środkowej i południowej,
•uaktywnienie procesów odpornościowych środowiska, zwłaszcza w wyniku kolejnych dolesień na gruntach mało przydatnych dla rolnictwa,
•zapewnienie związków funkcjonalnych pomiędzy ekosystemami naturalnymi i zbliżonymi do naturalnych a otwartymi terenami rolnymi, współdziałającymi z systemem ekologicznym dla utrzymania stabilności krajobrazu,
•utrzymanie i stabilizacja związków funkcjonalnych pomiędzy ponadlokalnymi i lokalnymi elementami systemu.

Zasady gospodarowania w SPG podporządkowuje się funkcjom ekologicznym i ochronie środowiska. Za te funkcje uzupełniające uznaje się rekreację, gospodarkę leśną i rolno – hodowlaną, podlegające określonym rygorom.

Z sytemu wyklucza się:
•lokalizację wszelkich inwestycji mogących destabilizować równowagę ekologiczną i dysharmonizować krajobraz, a w szczególności zakładów przemysłowych i ferm, a także magazynów, składów i baz w postaci zwartych i monolitycznych form zabudowy kubaturowej *poza terenami wskazanymi na rysunku studium przeznaczonymi na prowadzenie działalności przemysłowej, produkcyjnej, składowej i magazynowej*,
•lokalizację dużych kopalń surowców mineralnych (tj. prowadzących eksploatację przemysłową) *poza terenami wskazanych na rysunku studium obszarów udokumentowanych złóż oraz terenów przeznaczonych na lokalizację kopalni*,
•składowanie odpadów, a także lokalizację wylewisk i grzebowisk,
•odprowadzanie ścieków do wód i gruntu.

Funkcja stabilizacji równowagi środowiska, która jest funkcją pierwszoplanową SPG, wymaga działań, z jednej strony – pielęgnacyjnych konserwujących (ochrona zachowawcza: planistyczna i prawna), zaś z drugiej – działań wzmacniających i wzbogacających środowisko. W istniejących warunkach naturalnych gminy za główne czynniki sprawcze podniesienia stabilności krajobrazu uznaje się i zalesienia. Mała retencja realizowana powinna być głównie poprzez gromadzenie wody w kompleksach melioracyjnych oraz odtwarzanych stawach.

Ponieważ SPG jest źródłem zasilania ekologicznego dla terenów przekształconych i ubogich pod względem przyrodniczym, istotne znaczenie przypisuje się gospodarowaniu zasobami przyrody w systemie. Powinno ono podlegać takim rygorom, które uniemożliwiać będą przekroczenie granic odnawialności zasobów, względnie nie dopuszczą do utraty przez środowisko walorów naturalnych. Dotyczy to w szczególności:

- gospodarki leśnej, która winna być ukierunkowana na podniesienie odporności ekosystemu leśnego (szczególnie w lasach prywatnych znajdujących się pod słabszym nadzorem służb leśnych,
- rolnictwa, które na gruntach słabszych powinno zmierzać do form ekstensywnych,
- zagospodarowania rekreacyjnego systemu (w części dopuszczonej do rozwoju funkcji rekreacyjnej) zgodnie z naturalna chłonnością środowiska.

2.9.7. **Ustalenia dotyczące bezpieczeństwa ekologicznego gminy**

2.9.7.1. Ochrona przeciwpowodziowa

W ramach projektu "Informatyczny System Osłony Kraju przed nadzwyczajnymi zagrożeniami" (ISOK) zostały opracowane mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego. Mapy opracowane przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej PIB - Centra Modelowania Powodzi i Suszy w Gdyni, Poznaniu, Krakowie i we Wrocławiu zostały przekazanie przez Prezesa KZGW w ostatecznej wersji jednostkom administracji w dniu 15 kwietnia 2015 r.

Znaczne obszary gminy Baranów zagrożone są wystąpieniem powodzi o prawdopodobieństwie wystąpienia raz na sto lat lub częściej. Granica terenów zagrożonych powodzią wyznaczona została na rysunku studium na podstawie map w wersji kartograficznej w formacie pdf dostępnych na Hydroportalu KZGW, pod adresem: http://mapy.isok.gov.pl.

W projektach dokumentów planistycznych, w nawiązaniu do art. 166 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, należy uwzględnić obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz ograniczenia obowiązujące w tych obszarach.

Zgodnie z art. 77 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią zakazuje się:

- *gromadzenia ścieków (między innymi w formie szamba), odchodów zwierzęcych, środków chemicznych, a także innych substancji lub materiałów, które mogą zanieczyścić wody, prowadzenia odzysku lub unieszkodliwiania odpadów, w szczególności ich składowania,*
- *lokalizowania nowych cmentarzy.*

Racjonalnie prowadzona polityka przestrzenna na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią powinna być ukierunkowana na niedopuszczenie do zabudowy obiektami przeznaczonymi na pobyt ludzi, w tym głównie terenów, które w aktualnym stanie faktycznym są niezabudowane.

Ustala się następujące zasady dotyczące ochrony przeciwpowodziowej:

- *dążenie do lokalizacji zabudowy poza wskazanymi obszarami narażonymi na niebezpieczeństwo powodzi (nie dotyczy terenów wskazanych w studium do zainwestowania),*
- *pozostawienie obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi w użytkowaniu łąkowo - wodnym z zakazem zalesiania i zadrzewiania,*
- *racjonalne retencjonowanie wód oraz użytkowanie budowli przeciwpowodziowych, a także sterowanie przepływami wód,*
- *budowanie i utrzymywanie wałów przeciwpowodziowych i kanałów ulgi,*

- *zachowanie i tworzenie wszelkich systemów retencji wód, budowa i rozbudowa zbiorników retencyjnych, suchych zbiorników przeciwpowodziowych oraz polderów przeciwpowodziowych,*
- *poprawa stanu koryta potoków,*
- *doposażenie gminnych jednostek straży pożarnej, doskonalenie procedur i wyposażenie gminnych formacji obrony cywilnej i osób uczestniczących w procesie zarządzania kryzysowego przeciwdziałaniu klęskom i zagrożeniom.*

W obszarach szczególnego zagrożenia powodzią ustala się ponadto zakaz podnoszenia rzędnych terenu przy zagospodarowaniu działek w związku z realizacją zabudowy. Warunki zabudowy terenów przeznaczonych na ten cel w obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, w tym rzędne posadowienia obiektów budowlanych i sposób ich realizacji z uwzględnieniem wymagań ochrony przeciwpowodziowej zostaną ustalone na etapie opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lub jego zmian.

W obszarach funkcjonalnych, położonych w całości lub częściowo w granicach terenów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi o prawdopodobieństwie wystąpienia raz na sto lat wprowadza się następujące ograniczenia dotyczące lokalizacji zabudowy:

- *na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią obowiązuje zabezpieczenie obiektów przed wodą powodziową.*

2.9.7.2. Ochrona przed poważnymi awariami

Zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego przez teren gminy Baranów nie przewiduje się tranzytowego przewozu substancji niebezpiecznych.

2.9.8. **Zasady ochrony i gospodarowania zasobami naturalnymi**

Gospodarowanie zasobami naturalnymi, zarówno nieodnawialnymi (surowcami mineralnymi), jak i odnawialnymi (wodnymi, leśnymi, glebowymi, genetycznymi) podporządkowuje się zasadzie zrównoważonego rozwoju.
Oznacza to:
- racjonalną eksplatację surowców mineralnych z pełnym wykorzystaniem złoża i z uwzględnieniem uwarunkowań środowiskowych,
- dostosowanie skali eksploatacji zasobów odnawialnych do możliwości ich samoodnawiania.

Generalne zasady ochrony i gospodarowania zasobami naturalnymi wynikają z ustawy Prawo ochrony środowiska oraz z ustaw szczególnych, odnoszących się do poszczególnych zasobów naturalnych, tj. z ustaw: Prawo geologiczne i górnicze, Prawo Wodne, o lasach, Prawo łowieckie, o ochronie gruntów rolnych i leśnych oraz o ochronie przyrody.

2.9.8.1. Zasady eksploatacji kopalin

W celu racjonalizacji eksploatacji surowców mineralnych jej dostosowania do wymogów ochrony środowiska, ustala się następujące warunki pozyskiwania kopalin:
- wyklucza się przemysłową eksploatację kopalin zarówno na terenie istniejących obszarów prawnie chronionych, jak i projektowanych,
- dopuszcza się eksploatację złóż kruszywa naturalnego na cele lokalne:
  - na gruntach nieleśnych,
  - z pozostawieniem ponad poziomem wód gruntowych półki złoża o miąższości co najmniej 1,0 m – w celu uniknięcia skażenia poziomu wodonośnego,

- po uprzednim zdjęciu warstwy glebowej nie naruszając jej struktury – dla wykorzystania jej w celach rekultywacyjnych,
- z wykorzystaniem kopalin towarzyszących,

•na terenach nie przewidzianych do ochrony dopuszcza się eksploatacje przemysłową i na cele lokalne złóż surowców ilastych ceramiki budowlanej i kruszywa naturalnego pod warunkiem udokumentowania złóż i uzyskania koncesji.

Ze względu na występowanie złóż torfów na terenach siedlisk cennych przyrodniczo, złoża te wskazuje się do wyłączenia z eksploatacji.
Za najbardziej wskazany kierunek zagospodarowania zrekultywowanych gruntów uznaje się zalesienia.

2.9.8.2. Gospodarka wodna

Spośród czynników racjonalizujących gospodarowanie wodą główne znaczenie w nadchodzących latach przypisuje się, poza mechanizmami rynkowymi (których wprowadzenie jest uzależnione od przewidywanych zmian w ustawodawstwie), działaniom naprawczym, głównie w zakresie jakości zasobów wodnych.

Zasady gospodarowania wodą ustala się w, oparciu o przygotowane do zatwierdzenia „Warunki korzystania z wód dorzecza Wieprza".

2.9.8.3. Gospodarka leśna

Gospodarkę leśną w gminie uznaje się za wielofunkcyjną. Jej główne kierunki wyznaczają 4 grupy funkcji:
- fizjotaktyczne (środowiskowe),
- fizjocenotyczne (cenne biocenozy i biotopy),
- społeczne,
- gospodarcze.

Funkcje fizjotaktyczne (które proponuje się nadać kolejnym lasom) wymagają prawnej sankcji poprzez nadanie wskazanym w Studium lasom kategorii lasu wodochronnego.

Funkcje fizjocenotyczne, które nie wykluczają fizjotaktycznych, pełnią głównie lasy o podstawowym znaczeniu w ochronie różnorodności biologicznej (w gminie są to przede wszystkim olsy i łęgi).

Z funkcji społecznych na pierwszy plan wybija się funkcja rekreacyjna. Przypisuje się ją w pierwszym rzędzie Lasom Dąbrówki.

Realizacja modelu wielofunkcyjnej gospodarki leśnej wymaga stosowania wszystkich właściwych kierunków działań. Jednak waga poszczególnych funkcji (zhierarchizowana na wstępie), stan lasów, a także możliwości wykonawcze leśnictw, będą wymuszały priorytetowe traktowanie niektórych działań.

W kształtowaniu struktury przestrzennej lasów szczególnie znaczenie będzie miało wprowadzenie zalesień:
- sprzyjających ich większej spójności wewnętrznej i kształtowaniu stref ekotonowych,
- umożliwiających wzmacnianie istniejących i tworzenie nowych korytarzy ekologicznych,
- zmniejszających fragmentaryzację średnich kompleksów leśnych poprzez łączenie ich w większe.

W warunkach istniejących zagrożeń gminie i stanu środowiska, szczególne znaczenie ma poprawa warunków do zachowania różnorodności biologicznej głownie poprzez możliwość przemieszczania się gatunków rodzimej flory i fauny.

Podstawą proekologicznej gospodarki leśnej jest spójna koncepcja hodowli, ochrony i użytkowania lasu oraz ograniczanie ingerencji człowieka w naturalne procesy rozwoju ekosystemów.

2.9.8.4. Gospodarka łowiecka

Za bardzo istotny aspekt rozwoju gospodarki łowieckiej uznaje się wzrost różnorodności przyrodniczej łowisk polnych i leśnych , osiągany w ramach ekologizowania produkcji rolnej i gospodarki leśnej, jednak bardziej aktywna i elastyczna powinna być sama gospodarka łowiecka.

Niezbędne są zwłaszcza:
- bardziej energiczne przeciwdziałanie kłusownictwu, głownie poprzez usprawnienie działalności służb kontrolnych w obwodach łowieckich,
- systematyczne inwentaryzowanie w obrębie łowisk polnych podstawowej sieci ciągów ekologicznych – ważnego składnika krajobrazu rolniczego – i zgłaszanie jej nadleśnictwom, Wojewódzkiemu Konserwatorowi Przyrody Narodowego i Zarządowi Lubelskich Parków Krajobrazowych, celem uwzględniania ich w planach zagospodarowania przestrzennego (jest to najbardziej skuteczna prawna ochrona tych elementów środowiska przyrodniczego łowisk polnych, które w głównej mierze decydują o warunkach życiowych zwierząt, stale lub okresowo tu bytujących),
- wykupywanie najwartościowszych powierzchni przez koła łowieckie,
- doskonalenie statystyki łowieckiej, traktowane jako instrument planowania i kontroli gospodarki łowieckiej.

2.9.8.5. Gospodarka glebami

Racjonalną pod względem agroekologicznym i ekonomicznym, to jest dostosowaną do naturalnych predyspozycji gospodarką glebami, uznaje się za podstawę poprawy jakości produkcji rolnej w gminie.
Taki gospodarowanie wymaga:
- ochrony gleb klas najwyższych (III) przed przeznaczeniem ich na cele nierolnicze; zakaz nie dotyczy przeznaczania gleb pod obiekty i urządzenia służące realizacji celów publicznych (dróg i liniowych obiektów infrastruktury technicznej),
- ograniczania przejmowania gleb nadających się do wykorzystania rolniczego lub leśnego lub stwarzających cenne możliwości wzrostu różnorodności biologicznej (poprzez przeznaczanie słabszych gleb pod sukcesję ekologiczną) na inne cele,
- lepszym dostosowaniu do biologicznego potencjału gleb formy ich zagospodarowania oraz przyjętych kierunków i intensywności produkcji, z ewentualnym uwzględnieniem możliwości korygowania naturalnych właściwości gleb (głównie poprzez nawożenie organiczne lub odkwaszające wapnowanie).

2.9.8.6. Gospodarowanie zasobami i składnikami przyrody

Poprzez zasoby przyrody ożywionej rozumie się zasoby genetyczne roślin, zwierząt i grzybów zarówno dziko występujących, jak i użytkowanych przez człowieka.

Przestrzenny wymiar działań zapewniających trwałość tych zasobów, ich optymalną wielkość i ochronę różnorodności genetycznej polega na ochronie, utrzymaniu i racjonalnym zagospodarowaniu naturalnych i półnaturalnych ekosystemów, w gminie Baranów, poza

doliną Wieprza bardzo nielicznych. Priorytetowe znaczenie przypisuje się tym działaniom w odniesieniu do mokradeł, a więc ekosystemów decydujących o bardzo delikatnej i wrażliwej na zakłócenia równowadze przyrodniczej. W przypadku tych ekosystemów, a także ekosystemów łąkowych ich ochronie w warunkach gospodarczego użytkowania służyć będą programy rolnośrodowiskowe (pkt 9.1.).

Celem zapewnienia dziko występującej zwierzynie jak najlepszych warunków życiowych ustala się:

- ochronę ich tras migracyjnych,
- zakaz wznoszenia w pobliżu rzek i zbiorników wodnych obiektów budowlanych uniemożliwiających lub utrudniających zwierzętom dostęp do wody, z wyjątkami określonymi w ustawie o ochronie przyrody (2).

Za naczelną zasadę gospodarowania zasobami przyrody nieożywionej uznaje się oszczędne użytkowanie przestrzeni, co przede wszystkim powinno wyrażać zakazem rozpraszania zabudowy. Ponadto ochronie podlegają szczególnie cenne twory i składniki przyrody nieożywionej, do których na terenie gminy należą: cieki i zbiorniki wodne oraz wydmy.

2.9.9. **Ochrona stanu sanitarnego i rekultywacja środowiska**

2.9.9.1. Ochrona atmosfery

Pomimo braku istotnych zagrożeń dla czystości powietrza i dość zadawalającego stanu higieny atmosfery, należy kontynuować działania w zakresie ochrony powietrza. Dalsza poprawa warunków aerosanitarnych będzie osiągnięta w wyniku:

- objęcia gminy procesem gazyfikacji,
- fitomeliorowania terenów rolnych, które osłabiać będzie erozję wietrzną i tym samym zmniejszać naturalne zapylenie powietrza.

2.9.9.2. Ochrona wód

Poprawa jakości wód powierzchniowych w warunkach zróżnicowanych układów osadniczych (to jest zabudowy skoncentrowanej bądź rozproszonej) wymaga zindywidualizowanego podejścia do problemów gospodarki ściekowej w gminie. Tereny o zwartej zabudowie przeznacza się do objęcia kanalizacją sanitarną. Natomiast na terenach o zabudowie rozproszonej powinny być preferowane małe oczyszczalnie przydomowe.
W sytuacji bardzo zaawansowanego procesu wodociągowania wsi, szczególnie ważne jest zabezpieczenie studni przydomowych przed zanieczyszczeniem.
Ponadto wskazane jest również upowszechnienie rolnictwa biodynamicznego, zużywającego mniej, z korzyścią dla stanu sanitarnego wód podziemnych środków chemicznych niż rolnictwo tradycyjne.

2.9.9.3. Rekultywacja powierzchni ziemi

Do rekultywacji i zagospodarowania wskazuje się wyrobiska i tereny poeksploatacyjne oznaczone na rysunku studium. Jest to tym pilniejsze, że w niektórych z nich gromadzone są śmiecie, stanowiące zagrożenie przede wszystkim dla wód gruntowych. Likwidacji wymagają wszystkie dzikie wysypiska odpadów. Skutecznemu unieszkodliwianiu odpadów służyć będzie konteneryzacja systemów ich gromadzenia.

3. Środowisko kulturowe

3.1. Historia miejscowości

Jakkolwiek historię Baranowa rozpoczyna rok 1544, to dzieje istniejącej tutaj wcześniej wsi o nazwie Laskowice sięgają okresu znacznie wcześniejszego. Po raz pierwszy jest ona wzmiankowana w akcie erygowania parafii w Drążgowie w 1334r. W tym okresie, aż do XVIw. Laskowice były własnością królewską, obsadzoną przez rodzinę rycerską Ślizów. Jednak ze względu na brak przekazów archiwalnych, trudno stwierdzić, czy funkcjonowała tutaj siedziba rodu.

Wieś spełniała powinności zarówno wobec plebana Drążgowskiego, jak i w mniejszej części Gołębskiego.

W 1503 r. wsie Laskowice i Czołna stają się własnością Mikołaja Firleja z Dąbrowicy „w dożywotnim posiadaniu" Od tego czasu historia osady na ponad 100 lat została związana z dziejami rodu Firlejów herbu Lewart.

Firlejowie otrzymali z czasem królewskie przyzwolenie na lokacje nowych miast – założyli ich kilka, w tym Baranów.

Baranów został założony na dogodnym terenie, przez który wiódł szlak z Lublina przez Kurów do przeprawy przez Wieprz i dalej do Łukowa – na Podlasie i Ryk – na Mazowsze. Na odcinki Laskowice – Drążgów prowadził on przez most na Wieprzu zbudowany (po połowie) przez właścicieli tych osad, tj. Firlejów i Kłoczowskich.

W przypadku Baranowa podstawowym czynnikiem miastotwórczym był więc układ komunikacyjny. Założenie miasta przy szlaku i przeprawie przez rzekę stwarzało korzystne perspektywy rozwoju gospodarczego.

18 marca 1544 r. na Sejmie Piotrkowskim król Zygmunt August zezwala Piotrowi Firlejowi (synowi Mikołaja) na założenie miasta Baranowa. Sam akt lokacji nie zachował się.
Miasto otrzymało prawo magdeburskie, ustanowiono władze municypalne z wójtem, burmistrzem i radą, w skład której wchodzili rajcy. Symbolem władz miasta był ratusz – wzmiankowany w źródłach archiwalnych już w 1574 r. Zapewne też w tym czasie miastu zezwolono na używanie pieczęci z herbem, którym był herb założycieli – Lewart.
Przypuszczalnie rozległość miasta (z tzw. rolami kmiecymi) przy lokacji wynosiła - wg opisów statystycznych miast powiatu lubelskiego z 1861 r. - 61 łanów

Głównymi zajęciami mieszczan było rzemiosło, handel i rolnictwo. Akta XVI-wieczne wskazują na rozwinięcie się tu charakterystycznego dla Baranowa garncarstwa.
Już w 1546 r. istniał tu browar, być może był on wówczas własnością miasta, skoro jeszcze w XVII w. określany jest jako „Browary miejskie". Wzmiankowany w 1599 r. młyn na rzece Wieprz stanowił własność dziedzica.

Podstawowym atrybutem miejskości Baranowa były targi i jarmarki. W 1553 r. król Zygmunt August udzielił miastu przywileju na targ tygodniowy w poniedziałek i trzy dodatkowe targi w ciągu roku.

Powstanie parafii w Baranowie było procesem wtórnym, w stosunku do powstania ośrodka miejskiego. Drewniany kościół został ufundowany i uposażony przez Piotra Firleja w roku 1549. Poświęcenia dokonał biskup krakowski Samuel Maciejowski 8 stycznia 1550 r.

Po śmierci Piotra Firleja, Baranów przeszedł na własność jego syna – Mikołaja, który został przywódcą różnowierców w Małopolsce. W tej sytuacji parafia w Baranowie została zamieniona na gminę różnowierczą – jako jedna z pierwszych w dobrach Firlejów. W 1553 r. kościół zamieniono na zbór kalwiński.
W 1595 r. Baranów przechodzi na własność Ponętowskich, którzy są wyznania katolickiego W mieście ponownie funkcjonuje kościół, który ponownie był konsekrowany w 1612 r. przez biskupa krakowskiego Andrzeja Próchnickiego.

W 1563 r. wzmiankowana jest szkółka parafialna – mieszcząca się w budynku plebanii, utrzymywana z funduszów kościelnych.
W XVIII i XIXw. właścicielami dóbr baranowskich byli: Marcin Leśniowolski, Rozwadowscy, Marcin Chomętowski, Tarło, Michałowscy, Byszewscy, Piotr Wichliński, Józefa z Walickich hr. Zamoyska.

W 1 ćw. XVIIw. w Baranowie pojawiła się ludność Żydowska, stanowiąc drugą pod względem liczebności grupę narodowościową. W tym czasie musiała tu powstać synagoga i kirkut. Nieco później została założona szkoła żydowska.

W 1695 r. nawiedził miasto pożar i zniszczył część domów mieszkalnych w rynku oraz dużą część mieszczańskich i dworskich zabudowań gospodarczych.

W 2 poł. XVIIIw. wzniesiono nową, murowaną świątynię, którą w 1779 r. konsekrował biskup A. Lenczewski.

Źródła archiwalne informują o dalszym funkcjonowaniu Baranowskiej szkoły parafialnej, a od 1847 r. – elementarnej. Ponadto w mieście funkcjonowała służba zdrowia, „instytut" głuchoniemych oraz szpital.
Wśród ważniejszych zakładów o charakterze przemysłowym należy wymienić: gorzelnie, olejarnię, cegielnię, browar oraz młyn wodny.
W XIXw. obserwuje się osłabienie gospodarcze miasta i malejącą rangę w rankingu miast Lubelszczyzny. Przyczyną takiego stanu było m.in. peryferyjne położenie miasta – z chwilą przeprowadzenia głównego traktu warszawskiego przez Puławy, a na Podlasie przez Kock.
Ostatecznie w 1870 r. Baranów zamieniono na osadę miejską. Wiązało się to ze zrównaniem mieszkańców osady i wsi pod względem wysokości płaconych podatków. Nadal jednak Baranów odgrywa rolę lokalnego ośrodka rzemieślniczo- handlowego, obsługującego okoliczne wsie.
Kolejnymi właścicielami w XIXw. są: Zofia hr. Tarnowska, Władysław Grosse, Zusman i Abraham Iawitzowie, Iwan Kanty Piotrowski. Pod koniec XIXw. dobra są sukcesywnie rozdrabniane.

Przed II wojną światową dominującą grupę mieszkańców stanowiła ludność żydowska – zajmująca się głównie handlem i rzemiosłem. Nadal w mieście istniała bóżnica i kirkut – poza miastem. Podczas wojny ludność żydowska została wysiedlona.
W okresie okupacji niemieckiej okolice Baranowa były terenem działań oddziałów partyzanckich BCh, AK i AL.

Analiza układu przestrzennego

Akt lokacyjny Baranowa nie zachował się. Głównym dokumentem dla odtworzenia historii miasta jest zapis w księdze miejskiej z 1571 r.
Czytamy w nim, że Baranów został założony przez Piotra Firleja z Dąbrowicy *„na surowym korzeniu"* 13 listopada 1544 r. Wynika z tego, że tereny istniejącej tu wcześniej wsi Laskowice zostały rozmierzone od nowa pod nowo lokowane miasteczko, które miało być ośrodkiem rzemieślniczo – handlowym dla okolicznych wsi, należących do dóbr baranowskich.

W układzie urbanistycznym miasta zwraca uwagę jego otwarty charakter, na który miało wpływ rolnictwo – główne zajęcie mieszkańców. Wyraźna granicę dla zabudowy stanowiła od północy rzeka Wieprz, z ciągnącymi się wzdłuż niej terenami podmokłymi, zaś od północnego zachodu – stawy, przypuszczalnie już od XVIw. hodowlane. Od południa granicę zabudowy stanowiła ulica Opłotki (Długa). Prawdopodobnie wynikało to z ukształtowania terenu - na południe od Baranowa rozciąga się Wysoczyzna Lubartowska, dosyć łagodnie opadająca w kierunku miasta. Na zachód, wschód i południowy- wschód zabudowa rozwinęła się naturalnie wzdłuż dróg dojazdowych.

Rozplanowanie Baranowa pochodzi z czasu lokacji. Główną rolę odegrał tutaj istniejący układ komunikacyjny. Zasadnicze znaczenie miał przebieg traktu z Lublina do przeprawy przez Wieprz i dalej na Podlasie do Łukowa, być może również na Mazowsze – przez Ryki – wzmiankowany już w roku 1471.
Rynek rozplanowano więc w punkcie zbiegu sieci dróg . Trakt lubelski łączył się przed miastem z drogą z Michowa – na terenie miasta określany jako ulica Kurowska, następnie Lubelska, obecnie Michowska – przebiegał przez południowo- wschodni narożnik Rynku i przecinał go po przekątnej, prowadząc do Drążgowa (ob. ul. Błotna).
Droga z Kazimierza Dolnego wpadała na Rynek przez narożnik południowo- zachodni i łączyła się z traktem na Podlasie.
Rozplanowanie miasta z rynkiem o kształcie nieregularnego czworoboku zbliżonego do trapezu, z wybiegającą z każdego narożnika ulicą, reprezentuje „układ wirowy" – typowy dla miasteczek nowożytnych. Rynek był jedynym placem targowym, tutaj koncentrowało się życie społeczno- gospodarcze i religijne.
W początkowym okresie zabudowa skupiała się przy rynku oraz przy głównych ulicach wylotowych. Działki przyrynkowe posiadały zabudowę frontową – mieszkalną, oraz tylną stanowiącą zaplecze gospodarcze. Budynki inwentarskie zajmowały specjalnie do tego celu wydzieloną część miasta.
W 1549 r., na północ od Rynku został wzniesiony kościół, obok niego ulokowano cmentarz oraz zabudowania plebańskie – mieszkalne i inwentarskie.
W połowie XVIIw. znajdujemy wzmiankę o istnieniu w Baranowie zabudowań dworskich, do których wiodła „ulica dworska". Zabudowania dworskie oddzielał od miasta duży staw rybny przedzielony groblą (ul. Dworska).

Przy głównych ulicach wychodzących z Rynku już od XVIIw. zaczęły się wyodrębniać bloki rynkowe. Zabudowa częściowo zwarta o charakterze miejskim w pobliżu Rynku, dalej rozluźniała się przybierając charakter wiejskich zagród.

Istotne znaczenie dla życia społeczno- gospodarczego miał napływ dużej grupy ludności żydowskiej w 1623 r. Największe jej skupisko stanowił południowy i zachodni blok rynkowy oraz ulica Bóżnicza. W poł. XVIIw., na zamknięciu ul. Bóżniczej wzniesiono synagogę, a poza miastem, przy drodze do Kurowa wydzielono tereny pod kirkut.
Miasto posiadało również: szkołę parafialną – usytuowana prawdopodobnie w Rynku, zakłady przemysłowe, tj. cegielnię, browar i gorzelnię – nieznana jest ich lokalizacja.
W XIXw. nadal głównym elementem rozplanowania miasta pozostawał Rynek wraz z pierwotnie ukształtowanym układem drożnym. Nadal słabo rozwinięta pozostała sieć uliczek wewnętrznych.. Nie uległa zmianie również ilość posesji. Nadal istniało około 150 domów. Analiza kartograficzna wskazuje na ekspansję zabudowy głównie w kierunku zachodnim (ul. Puławska – w 1864 r. 47 posesji), i w nieco mniejszym stopniu w kierunku wschodnim i południowym (ul. Michowska – 21 posesji, ul. Kocka – 10).
Sam Rynek odznaczał się również różnorodnością stopnia zabudowy. Zwarta zabudowa występowała w pierzejach południowej i zachodniej, we wschodniej – rozluźniona, zaś północna była niezabudowana.
W 1 poł. XIXw (przed 1829 r.) poza obręb miasta przeniesiono cmentarz grzebalny – na północ od drogi do Michowa. Od lat 40-tych XIXw. władze miasta starały się o pozwolenie na budowę studni, które otrzymały w 1852 r. na *„studnię drewnianą z takową pompą".* Została ona usytuowana na placu rynkowym.
Na przełomie XIX i XXw. częściowemu przekształceniu uległ Rynek – uzyskując kształt zbliżony do trójkątna. Przyczyną tych zmian był prawdopodobnie pożar miasta (1899 r.) i ekspansja zabudowy we wschodniej pierzei. Przy rynku zabudowa zwarta znajdowała się w pierzejach południowej i zachodniej, a także przy ul. Bóżniczej. Przed 1928 r. jedynie przy ul. Puławskiej znajdowała się zwarta zabudowa drewniana, parterowa. Budynku usytuowane

kalenicowo. Na tyłach działek znajdowała się zabudowa gospodarcza. Przy pozostałych ulicach dominowała zabudowa rozluźniona o charakterze wiejskim usytuowana kalenicowo. Wśród zabudowy nadal dominowała sylweta kościoła parafialnego ponad dachami domów mieszczańskich. Drugim budynkiem wyróżniającym się dzięki swej sylwecie i usytuowaniu na zamknięciu zabudowanej uliczki Bóżniczej była synagoga.
Na północny zachód od rynku usytuowane były zabudowania dworskie. Sam dwór zlokalizowany był prawdopodobnie w północno- wschodniej części „cypla" – był budynkiem murowanym, parterowym, trójdzielnym z sienią przelotową na osi. Reprezentacyjne wejście wiodło od wschodu (od strony kościoła).

Po uwłaszczeniu w 1866 r. dobra baranowskie zaczęły coraz bardziej podupadać, co łączyło się z rozdrobnieniem częściową parcelacją w 1938 r.
W okresie międzwojennym w skład dóbr wchodziło: ok. 150 ha gruntu (w tym 100 ha stawów), liczna zabudowa folwarczna, czworaki i dwór. Po II wojnie światowej został on zburzony przez mieszkańców miasta, pozostała jedynie część budynków gospodarczych – zaadaptowana na PGR.
Plan miasta do II wojny światowej odpowiada aktualnemu układowi przestrzennemu. Do chwili obecnej zasadniczy układ komunikacyjny pozostał bez zmian. Główne znaczenie nadal posiadają drogi do Puław, Kurowa, Michowa i Drążgowa. Sieć uliczek wewnętrznych nie została na ogół naruszona.
Prawie całkowicie uległa zmianie zabudowa przy Rynku – z wyjątkiem pierzei wschodniej - oraz przy ulicach Bóżniczej i Rybnej. Usunięto również budynki z placu Rynkowego – poza budynkiem Urzędu Gminy .

W granicach administracyjnych gminy znajdują się również miejscowości – nieco mniejsze od samego ośrodka gminnego – notowane w źródłach historycznych już w XV i XVIw. Jednak obecna sieć osadnicza gminy przybrała obecny kształt dopiero w XXw.
Mapa Polski Karola Pertheesa z 1786 r. dokumentuje istnienie wsi: Baranów, Czołna, Wola Czołnowska, Pogonów, Składów, Łukawica i Śniadówka. Ta ostatnia miejscowość znajdowała się na małej polanie w zwartym kompleksie lasów ciągnących się od Wisły do dolnego biegu Mininy. Ukształtowanie tych wsi, oprócz Baranowa i Czołny pozwalają zakwalifikować je jako ulicówki. Kartografia z początku XIXw. ujawnia stopniowe wylesianie obecnego obszaru gminy bez znaczących zmian sieci osadniczej.

Czołna (1462 r.) **–** od 1550 r. należąca do parafii Baranów. Do 1505 r. własność królewska, potem Grotów i Firlejów. W 1827 r. były tu 22 dymy i 153 mieszkańców. W XIX w. był tu folwark – po którym brak śladów.
Łukawka– w końcu XVIII w. własność Janiszewskich, od 1802 r. Eligiusza Miaskowskiego, po którym od 1827 r. dziedziczy Julianna żona Anastazego Strzeleckiego. Po nich dziedziczy syn Emilian, który w 1890 r. sprzedaje dobra Wacławowi Kudelskiemu. Połowa jego dóbr w 1912 r. zostaje zajęta przez Towarzystwo Kredytowe, resztę, na podstawie testamentu z 1919 r. otrzymało 7 dzieci – dopiero w 1932 r. po dojściu do pełnoletności. Folwark (z nomenklaturą Podgórze) obejmował: 522 mórg ogrodów, 84 mg łąk, 356 mg lasów, nieużytków i placów 21 mg, 1 budynek murowany i 22 drewniane oraz młyn wodny i cegielnię – nie zachowane. W 1946 r. majątek o pow. 344 ha przejęto na skarb państwa. W miejscowości tej istniała część zwana *Łukawka – park* odkupiona przez Wacława Kudelskiego od Towarzystwa Kredytowego. Syn jego Władysław w 1900 r. odsprzedał ją księdzu Konstantemu Szyszkowskiemu, który przekazał ją Tow. Do walki z gruźlicą. Wraz z budynkami na licytacji w 1936 r. kupiła Aleksandra Pawłowska (stąd nazwa Pawłowszczyzna) – w 1946 r. upaństwowione.

Łukawica (1563 r.) – w 1827 r. liczyła 17 dymów i 140 mieszkańców. Według Towarzystwa. Kredytowego Ziemskiego istniał tu rozległy folwark liczący 582 mg, w tym lasy pastwiska, grunty orne, wody i lasy. Funkcjonował również młyn wodny.
Huta (1819 r.) – folwark obejmujący 575 mórg i 12 budynków. Folwark ten w 1879 r. oddzielono od dóbr baranowskich. Nazwa pochodzi od wytapiania szkła w lasach.
Pogonów (1334 r.) – w 1827 r. było 29 dymów i 239 mieszkańców. Przebywały tutaj oddziały bojowe GL. W 1946 r. wieś odznaczona Krzyżem Grunwaldu III klasy.
Składów – pierwotnie Michowskich, w XV w. Oleśnickich. W 1827 r. liczyła 12 dymów i 61 mieszkańców. Ok. 1838 r. na obszarze wsi było kilka jezior, zwanych „wieprzyska". Są to pozostałości po wylewach Wieprza.
Zagóźdź (1674 r.) – liczący w XIX w. 9 dymów i 67 mieszkańców.
Śniadówka – Smlodowka, Piotrowa Wola Sniodowka - w XVI w. własność Andrzeja Firleja. Wieś kilkakrotnie pacyfikowana w czasie okupacji.
Motoga – wieś znana z funkcjonującego tu od 1880 r. młyna „nad stawem". W 1890 r. był on własnością Andrzeja Czapskiego, w 1901 Seroczyńskich, w 1919 r. Kaznowskiej, od 1930 Jaroszków.
Dębczyna – pierwsze wzmianki w źródłach pojawiły się w1899 r.
Obecny stan osadnictwa jest następstwem kolonizacji XIX i XX- wiecznej. Pojawiły się wówczas liczne wsie samotnicze związane z parcelacją i komasacją gruntów. Dominują one w południowej i środkowej części gminy.

3.2. Architektura sakralna

Na terenie gminy funkcjonuje jedna parafia historyczna w Baranowie oraz współczesna kaplica parafialna w Śniadówce, pw. MB Wspomożenia Wiernych, wybudowana w 1988 r.

Pierwszy kościół w Baranowie wzniesiony został w 1549 r. pod wezwaniem NMP i św. Jana Chrzciciela, konsekrowany w 1550 r.
Według zapisów w księgach wizytacji z lat 1603-1748 był to budynek drewniany, orientowany, z dachem krytym gontem, jednonawowy z prezbiterium. W prezbiterium wykonano posadzkę kamienną, w nawie – ceglaną. Wnętrze przykryto drewnianym stropem. W kościele znajdowały się trzy drewniane ołtarze – w poł. XVII w. zamienione na murowane. W latach 1603 – 1650 do kościoła dobudowano kaplice – w miejscu drewnianej zakrystii. Kaplica pełniła rolę baptysterium, znajdowała się tutaj biblioteka. Cmentarz przykościelny otoczony był drewnianym parkanem. Na cmentarzu znajdowała się również kostnica i drewniana dzwonnica z trzema dzwonami.
Z wizytacji przeprowadzonej w 1748 r. dowiadujemy się, że *„kościół drewniany stary zniszczony...przy nim kaplica...w tey kaplicy odprawia się nabożeństwo z powodu ruiny kościoła...".* Zniszczoną świątynię rozebrano, a na jej miejscu rozpoczęto w roku 1764 budowę nowej, według projektu arch. Józefa Gringenberga. Budowę ukończono w 1781 r.
Nowa świątynia reprezentująca późnobarokowe formy stylowe zlokalizowana była pośrodku prostokątnego cmentarza otoczonego murem z bramą- dzwonnicą na osi kościoła i czterema kapliczkami.
Kościół jest budowlą jednonawową, sklepioną półkoliście, z dwiema zakrystiami. Elewacja frontowa bogato modelowana, wystrój wnętrza z okresu budowy kościoła. Dzwonnica – brama wybudowana wraz z kościołem, wyposażona w dwa dzwony z 1961 r.

W skład zabudowań plebańskich wchodziła plebania, folwark i trzy budynki mieszkalne. Plebania wybudowana w 1744 r., usytuowana była w miejscu późniejszej ogranistówki.

Obecna plebania (nieużytkowana), wybudowana została ok. 1915 r., w linii ogrodzenia kościoła – jako budynek parterowy, z drewnianym, dekoracyjnym gankiem w części frontowej.

3.3. Kapliczki

Uzupełnieniem tradycji polskiej i krajobrazu kulturowego są elementy małej architektury sakralnej reprezentowane przez kapliczki i krzyże przydrożne, charakteryzujące się różnorodnością form architektonicznych, sięganie do tradycji kultury ludowej przy jednoczesnej transformacji współczesnej tych elementów.
Do Polski wyraz *kapliczka* został przeniesiony z Czech, gdzie brzmiał *kapla, kaple, kaplice.*
Miejsce ich lokalizacji nie jest przypadkowe. Od najdawniejszych czasów stawiano je u wylotu traktów komunikacyjnych, na granicy miasta czy wsi, w miejscach cudownych objawień, ważnych wydarzeń historycznych bądź nieszczęśliwych wypadków. Fundatorami były wspólnoty mieszkańców osad czy miasteczek oraz osoby indywidualne - jako wyraz aktu wdzięczności i podziękowania.
Na terenie gminy Baranów zachowały się nieliczne przykłady zabytkowych kapliczek - z przełomu XIX/XX w. i 1 poł. XX w. - głównie murowanych, prezentujące jednorodność formy architektonicznej. Jest to forma rozczłonkowanego słupa z arkadową wnęką w górnej kondygnacji i figurką Matki Boskiej.
Kapliczki zachowały się w: **Baranowie -** dwie przy ul. Puławskiej i jedna na rozstaju dróg do Kurowa i Michowa, **w Zagóździu i Śniadówce.**

3.4. Budynki użyteczności publicznej i zabytki techniki

Spośród zachowanych budynków użyteczności publicznej należy wymienić:
W Baranowie: **dom ludowy-** zlokalizowany w rynku (ob. użytkowany jako sklepy i posterunek Policji), budowę jego rozpoczęto w 1939 r. i ukończono w czasie wojny. Jest to budynek murowany, dwupiętrowy, z półkolistą przybudówką od wschodu.. Usytuowany został na placu rynkowym, w jego południowo- wschodniej części.
Szkoła – usytuowana przy drodze do Michowa, murowana, parterowa, przykryta dachem dwuspadowym, trzytraktowa z gankiem od frontu.
Nowa apteka – zlokalizowany przy ul. Błotnej 6, murowany, z drewnianą werandą od frontu i drewnianymi szczytami, kryty dachem naczółkowym.
Łukawka – szkoła – zlokalizowana na skraju wsi, drewniana, powstała w latach 20-tych XXw. – obecnie użytkowana jako budynek mieszkalny.

Na terenie gminy funkcjonowało kilka młynów i wiatraków, które w większości przetrwały do naszych czasów.
Jednym z najlepiej zachowanych przykładów jest **wiatrak koźlak w Czołnie –** XIX/XXw., przebudowany 1920 r. -wpisany do rejestru zabytków,
Ponadto: **młyn wodny –** ob. elektryczny **w Zagóździu,** drewniany, ok. 1930 r., **w Dębczynie (Bylinie) -** drewniany, ok.1930 r., **w Motodze –** drewn. – murow., 1880, przebudowany po 1944 r.

3.5. Cmentarze i Miejsca Pamięci Narodowej

Cmentarz parafialny w Baranowie – założony w 1829 r., zlokalizowany we wschodniej części miejscowości – przy drodze prowadzącej do Michowa. Rozplanowany na planie prostokąta z nieregularnym układem kwater, ogrodzony murowanym ogrodzeniem. Teren wyróżnia się w krajobrazie jako skupisko wysokiej zieleni. Kaplica cmentarna została wzniesiona na pocz. XX w. Na cmentarzu znajduje się mogiła powstańców z 1863 r. i powstańca A. Kalickiego z 1916 r.

Cmentarz żydowski w Baranowie – **założony po 1623 r., nieużytkowany od 1943 r. Zlokalizowany na niewielkim wyniesieniu terenu, poza zabudową, przy drodze lokalnej Baranów – Chrząchówek – po stronie zachodniej. Rozplanowanie cmentarza nieczytelne, brak jego wyodrębnienia w terenie. Teren obsadzony topolami.**

Mogiła powstańców poległych w 1863 r. w Łukawce – zlokalizowana na skraju niewielkiego wąwozu, ok. 2 km na południowy zachód od skrzyżowania dróg Baranów-Michów i Gródek- Łukawka. Do niedawna w miejscu tym znajdowało się kilka ziemnych mogił. Obecnie teren został oczyszczony, uporządkowany i zniwelowany. Ustawiono nowy, drewniany krzyż. Miejsce zaznaczone jest przez dwa dęby rosnące po obu stronach mogiły.

Pomnik na placu przed kościołem w Baranowie – **wzniesiony w 1928 r. dla uczczenia 10-lecia odzyskania niepodległości.**

Pomnik w Śniadówce – zlokalizowany przy nieużytkowanej szkole – *w hołdzie poległym i pomordowanym mieszkańcom wsi w latach 1939-45. W 43 rocznicę pacyfikacji wsi.*

3.6. Zabytkowy drzewostan

Zabytkowy drzewostan występujący na terenie gminy związany jest przede wszystkim z zespołem kościelnym w Baranowie, terenem przykościelnym gdzie zlokalizowany jest obelisk oraz terenem cmentarza parafialnego, który w krajobrazie miejscowości wyróżnia się jako skupisko zieleni wysokiej. Nieliczny zabytkowy drzewostan zachował się na terenie dawnego zespołu dworskiego (obecnie baza GS). Są to jednak jedynie pojedyncze egzemplarze.

Jednym z charakterystycznych elementów zieleni komponowanej w krajobrazie jest drzewostan w postaci alej ciągnących się wzdłuż traktów komunikacyjnych, które należy uczytelniać i kontynuować, np. wzdłuż drogi do Żyrzyna, ok. 300 m długości, jesionowa.

3.7. Obszary Obserwacji Archeologicznej

Obszar gminy Baranów został całkowicie rozpoznany pod względem archeologicznym badania powierzchniowe prowadzone były w 1997 r. i 2001 r. Badania Archeologicznego Zdjęcia Polski obejmują obszary: **70-78, 71-77, 71-78, 72-77, 72-78.** Dokumentują one licznie występujące ślady osadnictwa ze wszystkich epok – od epoki kamiennej i mezolitu, aż po okres nowożytny.

Obszar 70-78

Obejmuje on południowo – zachodni skrawek gminy Baranów, tj. całość gruntów wsi Składów. Zlokalizowano tutaj dwa stanowiska świadczące o istnieniu osadnictwa wczesno-średniowiecznego.

Obszar 71-77

Obejmuje wieś Baranów oraz Pogonów, Czołnę, Wolę Czołnowską oraz część wsi Niwa. Obszar ten niemalże w całości stanowi zdenudowana wysoczyzna morenowa pokryta piaskami akumulacji lodowcowej z głazami narzutowymi zlodowacenia środkowopolskiego. Zarejestrowane znaleziska sięgają mezolitu, poprzez neolit, epokę brązu, żelaza, wczesne średniowiecze po okres nowożytny. Uzyskano liczną grupę inwentarzy krzemiennych i ceramicznych pradziejowych nieokreślonych chronologicznie.

Niemalże wszystkie stanowiska zlokalizowane są w obrębie pól ornych. Do nielicznych należą stanowiska odkryte na terenie nieużytków położonych na rozoranych wałach wydmowych usytuowanych w północnej części prostokąta, tj. w rejonie terasy zalewowej Wieprza w okolicach Pogonowa i Baranowa.. Wśród zebranych źródeł pradziejowych wyróżnia się stosunkowo pokaźna liczba stanowisk dokumentujących osadnictwo (zarówno osady jak i ślady penetracji ich zaplecza) kultury mierzanowickiej. Natomiast w grupie zabytków z okresu późniejszego bardzo licznie reprezentowane jest śladowe osadnictwo z wczesnego średniowiecza.

Obszar 71-78
Obejmuje on wsie: Składów, Dębczynę, Zagóźdź, Nowomichowską, Kozieł, Wolę Czołnowską, Hutę, Łukawicę, Gródek, Łukawkę i Karczunek.
Obszar położony jest na pograniczu mezoregionów Pradoliny Wieprza oraz Wysoczyzny Lubartowskiej, stanowiących południowo wschodni skraj Niziny Południowopodlaskiej. Badany obszar dostarczył 34 nowe stanowiska. Rozpiętość chronologiczna sięga paleolitu schyłkowego, mezolitu, neolitu, epoki brązu, żelaza i wczesnego średniowiecza. Uzyskano również liczną grupę inwentarzy krzemiennych i ceramicznych nieokreślonych chronologicznie. W przeważającej większości stanowiska zlokalizowane są na gruntach ornych. Nieliczne znajdują się na wałach wydmowych zlokalizowanych w północno-zachodniej części prostokąta (Dębczyna stan. 3/3 i 4/4). Zebrane materiały dokumentują w większości bliżej nie określone ślady osadnictwa, na tle których wyróżniają się tzw. stanowiska osadowe (Dębczyna stan. 4/4 – osada kultury trzcinieckiej, Meszno stan 8/23 – osada (?) kultury mierzanowickiej oraz stan. 9/24 – obozowisko (?) z mezolitu (?)).
Obszar 72-77
Obejmuje południowe fragmenty gminy Baranów, tj. miejscowości: Śniadówka, Kol. Czołna, Niwa.
Przeprowadzona prospekcja terenowa potwierdziła brak występowania na tym terenie większych skupisk osadniczych.
Obszar 72-78
Obejmuje północną i północno-zachodnią część gminy Baranów. Większe skupisko stanowisk i śladów osadnictwa odkryto na północnym skraju gminy, w okolicach wsi Śniadówka. Nie przedstawiają one większej wartości poznawczej.

Reasumując należy stwierdzić, że osadnictwo na terenie gminy Baranów skoncentrowało się przede wszystkim w dolinie Wieprza i okolicach głównego ośrodka – Baranowa. Pozostały teren z przewagą terenów piaszczystych i kompleksów leśnych nie sprzyjał rozwojowi osadnictwa.
Rekonstruując dzieje tego terenu, możemy zauważyć, że jego zagospodarowanie należy zawdzięczać rodzinie Firlejów, którzy lokowali tutaj większe centa osiedleńcze.

3.8. Obiekty zabytkowe

1.)wpisane do rejestru zabytków województwa lubelskiego

Czołna **- wiatrak koźlak**, drewniany, ok. 1900r., przebudowany w 1920r.,
nr rejestru A/752

Baranów **- zespół kościoła parafialnego – nr rejestru A/922**
- kościół parafialny p.w. św. Jana Chrzciciela, mur. 1764-81,
arch. Józef Gringenberger (?), remont. 1873 i 1955-56.
- **brama- dzwonnica**, mur. przed 1781r.
- **ogrodzenie z 4 kapliczkami,** mur., przed 1781r.
- **plebania** ***wraz z gruntem pod budynkiem w zespole kościelnym*****,**
mur., ok. 1915 r.
- ***cmentarz przykościelny wraz z drzewostanem w granicach ogrodzenia***

2.) obiekty *wpisane do gminnej ewidencji zabytków, nie wpisane do rejestru*

Lp.	*Miejscowość*	*Obiekt*
1.	*Baranów*	*Kapliczka słupowa*
2.	*Baranów*	*Cmentarz żydowski*
3.	*Baranów*	*Cmentarz parafialny z pomnikiem powstańców 1863*
4.	*Łukawka*	*Cmentarz powstańczy 1863*
5.	*Baranów*	*Pomnik 10-lecia odzyskania niepodległości*
6.	*Baranów*	*Lamus dworski – pozostałość zespołu dworskiego*
7.	*Baranów, ul. Puławska*	*Kapliczka słupowa*
8.	*Baranów, ul. Błotna*	*Kapliczka słupowa*
9.	*Czołna*	*Kapliczka słupowa*
10.	*Czołna*	*Krzyż przydrożny*
11.	*Czołna*	*Kapliczka przydrożna*
12.	*Dębczyna*	*Młyn wodny*
13.	*Huta*	*Kapliczka słupowa*
14.	*Kozioł*	*Kapliczka słupowa*
15.	*Łukawica*	*Kolumna z figurą św. Floriana*
16.	*Łukawica*	*Krzyż przydrożny*
17.	*Łukawica*	*Obelisk kamienny z inskrypcją*
18.	*Karczunek*	*Kapliczka słupowa*
19.	*Wola Czołnowska*	*Kapliczka słupowa*
20.	*Śniadówka*	*Kapliczka słupowa*
21.	*Śniadówka*	*Kapliczka w formie krzyża*
22.	*Zagóźdź*	*Młyn wodny*
23.	*Zagóźdź*	*Kapliczka słupowa*

3.) zabytki archeologiczne (stanowiska i obszary) ujęte w gminnej ewidencji zabytków:

Lp.	*Miejscowość*	*AZP nr obszaru*	*AZP nr stanowiska na obszarze*	*funkcja/czas powstania*
1	*Baranów*	*71 - 77*	*9*	*pradziejowy ślad osadniczy, osada wczesnośred.*
2	*Baranów*	*71 - 77*	*10*	*osada pradziejowa i wczesnośredniowieczna*
3	*Baranów*	*71 - 77*	*11*	*osada pradziejowa i wczesnośredniowieczna*
4	*Baranów*	*71 - 77*	*12*	*osada pradziejowa i wczesnośredniowieczna*
5	*Baranów*	*71 - 77*	*13*	*pradziejowy ślad osadniczy, osada wczesnośred.*
6	*Baranów*	*71 - 77*	*14*	*osada pradziejowa i wczesnośredniowieczna*
7	*Baranów*	*71 - 77*	*15*	*wczesnośredniowieczny ślad osadniczy*
8	*Baranów*	*71 - 77*	*16*	*osada pradziejowa i wczesnośredniowieczna*
9	*Baranów*	*71 - 77*	*17*	*ślad osadniczy pradziejowy i wczesnośred.*

Lp.	Miejscowość	AZP nr obszaru	AZP nr stanowiska na obszarze	funkcja/czas powstania
10	Baranów	71 - 77	18	ślad osadniczy pradziejowy i wczesnośred.
11	Baranów	71 - 77	19	wczesnośred. ślad osadniczy, pradziejowa osada
12	Baranów	71 - 77	20	pradziejowa osada, wczesnośred. ślad osadniczy
13	Baranów	71 - 77	21	ślad osadniczy pradziejowy i wczesnośred.
14	Baranów	71 - 77	22	ślad osadniczy pradziejowy i wczesnośred.
15	Baranów	71 - 77	23	pradziejowa osada, wczesnośred. ślad osadniczy
16	Baranów	71 - 77	24	pradziejowy ślad osadniczy
17	Baranów	71 - 77	25	pradziejowa osada, wczesnośred. ślad osadniczy
18	Baranów	71 - 77	26	pradziejowa osada, wczesnośred. ślad osadniczy
19	Baranów	71 - 77	27	pradziejowa osada
20	Baranów	71 - 77	28	pradziejowy ślad osadniczy
21	Baranów	71 - 77	29	pradziejowa osada, wczesnośred. ślad osadniczy
22	Baranów	71 - 77	30	pradziejowa osada, wczesnośred. ślad osadniczy
23	Baranów	71 - 77	31	pradziejowa osada, wczesnośred. ślad osadniczy
24	Baranów	71 - 77	32	pradziejowa osada
25	Baranów	71 - 77	33	wczesnośredniowieczny ślad osadniczy
26	Baranów	71 - 77	34	wczesnośredniowieczny ślad osadniczy
27	Baranów	71 - 77	35	wczesnośredniowieczny ślad osadniczy
28	Baranów	71 - 77	36	pradziejowy ślad osadniczy
29	Baranów	71 - 77	37	pradziejowy ślad osadniczy
30	Baranów	71 - 77	38	wczesnośredniowieczny ślad osadniczy
31	Baranów	71 - 77	39	pradziejowa osada
32	Baranów	71 - 77	40	pradziejowy ślad osadniczy
33	Baranów	71 - 77	41	wczesnośredniowieczny ślad osadniczy
34	Baranów	71 - 77	42	pradziejowy ślad osadniczy
35	Baranów	71 - 77	43	obozowisko pradziejowe
36	Baranów	71 - 77	44	pradziejowy ślad osadniczy
37	Baranów	71 - 77	45	pradziejowy ślad osadniczy
38	Baranów	71 - 77	46	wczesnośredniowieczny ślad osadniczy
39	Baranów	71 - 77	47	wczesnośredniowieczny ślad osadniczy
40	Baranów	71 - 77	48	pradziejowy ślad osadniczy
41	Czołna	71 - 77	49	pradziejowy ślad osadniczy
42	Baranów	71 - 77	50	pradziejowy ślad osadniczy
43	Dębczyna	71 - 78	3	pradziejowy ślad osadniczy
44	Dębczyna	71 - 78	4	pradziejowa osada
45	Dębczyna	71 - 78	5	pradziejowy ślad osadniczy
46	Dębczyna	71 - 78	6	pradziejowy ślad osadniczy
47	Dębczyna	71 - 78	7	pradziejowy ślad osadniczy
48	Dębczyna	71 - 78	8	pradziejowy ślad osadniczy

Lp.	Miejscowość	AZP nr obszaru	AZP nr stanowiska na obszarze	funkcja/czas powstania
49	Dębczyna	71 - 78	9	pradziejowy ślad osadniczy
50	Dębczyna	71 - 78	10	pradziejowy ślad osadniczy
51	Zagóźdź	71 - 78	11	pradziejowy ślad osadniczy
52	Zagóźdź	71 - 78	12	pradziejowy ślad osadniczy
53	Zagóźdź	71 - 78	13	wczesnośredniowieczny ślad osadniczy
54	Śniadówka	72 - 78	1	osada wczesnośredniowieczna
55	Zagóźdź	71 - 78	14	pradziejowy ślad osadniczy
56	Zagóźdź	71 - 78	15	pradziejowy ślad osadniczy
57	Meszno	70 - 78	66	osada pradziejowa i wczesnośred.
58	Pogonów	71 - 77	51	pradziejowy ślad osadniczy
59	Pogonów	71 - 77	52	pradziejowy ślad osadniczy
60	Pogonów	71 - 77	53	pradziejowy ślad osadniczy
61	Pogonów	71 - 77	54	pradziejowa osada
62	Pogonów	71 - 77	55	pradziejowy ślad osadniczy
63	Pogonów	71 - 77	56	ślad osadniczy pradziejowy i wczesnośred.
64	Pogonów	71 - 77	57	pradziejowy ślad osadniczy
65	Pogonów	71 - 77	58	pradziejowa osada
66	Pogonów	71 - 77	59	osada pradziejowa i wczesnośred.
67	Pogonów	71 - 77	60	pradziejowa osada
68	Pogonów	71 - 77	61	ślad osadniczy pradziejowy i wczesnośred.
69	Pogonów	71 - 77	62	pradziejowy ślad osadniczy
70	Pogonów	71 - 77	63	pradziejowa osada
71	Pogonów	71 - 77	64	pradziejowy ślad osadniczy
72	Składów	70 - 78	72	pradziejowy ślad osadniczy
73	Składów	70 - 78	73	pradziejowy ślad osadniczy
74	Śniadówka	72 - 78	2	osada nowożytna
75	Śniadówka	72 - 78	3	osada nowożytna
76	Śniadówka	72 - 78	4	osada nowożytna
77	Śniadówka	72 - 78	5	osada nowożytna
78	Śniadówka	72 - 78	6	osada nowożytna
79	Śniadówka	72 - 78	7	osada nowożytna
80	Śniadówka	72 - 78	8	osada nowożytna
81	Karczunek	72 - 78	9	osada nowożytna
82	Zagóźdź	71 - 78	16	pradziejowy ślad osadniczy
83	Zagóźdź	71 - 78	17	pradziejowy ślad osadniczy
84	Gródek	71 - 78	18	pradziejowy ślad osadniczy
85	Gródek	71 - 78	19	wczesnośredniowieczny ślad osadniczy
86	Gródek	71 - 78	20	pradziejowy ślad osadniczy
87	Łukawica	71 - 78	31	pradziejowy ślad osadniczy

Lp.	Miejscowość	AZP nr obszaru	AZP nr stanowiska na obszarze	funkcja/czas powstania
88	Huta	71 - 78	32	pradziejowy ślad osadniczy
89	Łukawica	71 - 78	34	pradziejowy ślad osadniczy
90	Baranów	71 - 77	65	osada miejska z okresu staropolskiego
91	Łysa Góra	72 - 77	20	pradziejowy ślad osadniczy

3.9. Wytyczne konserwatorskie dla obiektów i obszarów zabytkowych – do uwzględnienia w opracowaniach planistycznych.

W opracowaniach planistycznych należy uwzględnić szeroko rozumianą ochronę krajobrazu kulturowego jako „przestrzeni historycznie ukształtowanej w wyniku działalności człowieka, zawierającą wytwory cywilizacji oraz elementy przyrodnicze" (art. 3. pkt. 14 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r.).
Zgodnie z art. 4 ochrona zabytków polega na podejmowaniu przez organy administracji publicznej działań mających na celu m.in. 1/ zapewnienie warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających trwałe zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie; 2/ zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytku; 3/ udaremnianie niszczenia i niewłaściwego korzystania z zabytków; 4/ kontrolę stanu zachowania i przeznaczenia zabytków; 5/ uwzględnianie zadań ochronnych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz przy kształtowaniu środowiska.

A. Obiekty i obszary wpisane do rejestru zabytków.

W odniesieniu do obiektów i obszarów wpisanych do rejestru zabytków wszelka działalność inwestycyjna i budowlana obejmująca: prace remontowe, modernizacyjne, porządkowe, wtórne podziały terenu, budowę nowych obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej oraz wycinkę drzew, wymaga uzyskania pozwolenia Lubelskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Lublinie.
Ponadto obowiązują:
- *maksymalne zachowanie substancji zabytkowej, jej gabarytów, układu kompozycyjnego i przestrzennego oraz dominant, akcentów architektonicznych, ekspozycji w krajobrazie,*
- *w miarę możliwości jak najpełniejsze zachowanie historycznych podziałów działek,*
- *usunięcie obiektów dysharmonijnych lub ich przekształcenie zgodnie z walorami obiektów podlegających ochronie,*
- *dostosowanie do wymogów konserwatorskich inwestycji w zakresie infrastruktury technicznej, niezbędnej do prawidłowego funkcjonowania obiektów i obszarów objętych ochroną.*

Zespół kościoła parafialnego w Baranowie, nr rejestru A/922
Stanowi dominantę w układzie urbanistycznym i krajobrazie miejscowości. Otoczony wysoką zielenią kościół jest największym jej skupiskiem. Naturalny, krajobraz (bez zabudowy) od strony północno- wschodniej stanowi właściwą oprawę dla zabytkowego zespołu.

Wnioski do planu miejscowego:
-należy utrzymać relacje przestrzenne zespołu z otaczającym krajobrazem. W tym celu należy wykluczyć zabudowę w sąsiedztwie założenia i na jego przedpolu,

-podjęcie prac remontowych elewacji kościoła i dzwonnicy - łącznie z malowaniem,
-naprawa zniszczonych fragmentów ogrodzenia (liczne pęknięcia pionowe muru),
-należy przeprowadzić prace pielęgnacyjne i konserwację drzewostanu w obrębie cmentarza przykościelnego. W miejsce wyciętych drzew nasadzić nowe – tego samego gatunku.

Czołna – wiatrak koźlak, nr rejestru A/752
Zlokalizowany na płaskim, otwartym terenie. Obiekt właściwie wyeksponowany na tle miejscowości.
Teren wokół wiatraka wygrodzony drewnianym, sztachetowym ogrodzeniem. Obiekt wyremontowany, właściwie utrzymany. Teren wokół uporządkowany i zagospodarowany niską zielenią.

Wnioski do planu miejscowego:
-utrzymanie obiektu i jego otoczenia w krajobrazie miejscowości,
-zachowanie i właściwa konserwacja substancji architektonicznej,
-zakaz wprowadzania wtórnych nasadzeń wysokiej zieleni w bezpośrednim otoczeniu wiatraka.

B. Obiekty figurujące w *gminnej ewidencji zabytków, nie wpisane do rejestru zabytków*

Obiekty i obszary ujęte w gminnej ewidencji zabytków, nie wpisane do rejestru zabytków, oznaczono w części graficznej studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Baranów. Posiadają one cenne walory architektoniczne, historyczne i kulturowe, tworzą tożsamość kulturową gminy i stanowią o jej odrębności. Ochrona polega na usankcjonowaniu ich w strukturze zagospodarowania przestrzennego gminy oraz określenia zasad i działań, które zapewniają prawidłową ochronę i funkcjonowanie obiektu (obszaru) zabytkowego.
Obowiązują następujące zasady:
- *zachowanie istniejących elementów historycznych i substancji architektonicznej – ich ochrona i konserwacja,*
- *zakaz dokonywania zmian w substancji zabytkowej lub strukturze przestrzennej,*
- *zapewnienie prawidłowej ekspozycji obiektu (obszaru) zabytkowego,*
- *w bezpośrednim sąsiedztwie obiektów (obszarów) zabytkowych zabrania się wznoszenia obiektów o przeskalowanej kubaturze, nie harmonizujących z zabytkową substancją lub o funkcjach kolidujących lub degradujących obiekt zabytkowy,*
- *podporządkowanie infrastruktury technicznej do warunków konserwatorskich,*
- *usunięcie obiektów dysharmonijnych lub ich przekształcenie zgodnie z walorami obiektów podlegających ochronie.*

Zgodnie z obowiązującymi przepisami, w odniesieniu do obiektów budowlanych lub obszarów niewpisanych do rejestru zabytków a ujętych w gminnej ewidencji zabytków pozwolenie budowlane wydaje właściwy organ budowlany w uzgodnieniu z właściwym konserwatorem zabytków.

C. Zabytki archeologiczne (stanowiska i obszary) ujęte w gminnej ewidencji zabytków

Podczas realizacji robót ziemnych związanych z inwestycjami w obrębie wskazanych obszarów i stanowisk archeologicznych należy prowadzić badania archeologiczne w zakresie inwestycji. Wykonanie czynności badawczych należy powierzyć uprawnionemu specjaliście archeologowi. Na prowadzenie badań archeologicznych należy uzyskać odrębne zezwolenie właściwego konserwatora zabytków, zgodnie z przepisami odrębnymi.

W przypadku ujawnienia podczas pozostałych, nienadzorowanych archeologicznie prac ziemnych i budowlanych przedmiotów, które posiadają cechy zabytku archeologicznego (np. fragmenty naczyń glinianych, szklanych, kafli, fragmenty konstrukcji murowanych, drewnianych, wyroby metalowe, znaleziska monetarne, materiały kostne będące pozostałością pochówków itp.) osoby prowadzące roboty obowiązane są wstrzymać wszelkie prace mogące uszkodzić odkryte zabytki oraz podjąć działania zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami.

Uwarunkowania ochrony krajobrazowej

Baranów – układ urbanistyczny wraz z historyczną zabudową,
Zachowany układ przestrzenny i rozplanowanie miasta, którego początki sięgają XVI w. upoważnia do objęcia ochroną w planie zagospodarowania przestrzennego poprzez określenie zasad i sposobu zagospodarowania oraz dopuszczalnych przekształceń - w nawiązaniu do uwarunkowań historycznych oraz szeroko rozumianego krajobrazu kulturowego obejmującego:
-rozplanowanie dawnego miasta, tj. sieć ulic i placów.
-sposób kształtowania zabudowy wzdłuż głównych ulic oraz wokół Rynku, jej formę i gabaryty.
-zachowaną historyczna substancję architektoniczną oraz drzewostan w postaci szpalerów i alei wzdłuż ciągów komunikacyjnych.
-utrzymanie powiązań krajobrazowych od strony północnej z doliną rzeki Wieprz i stawami
Sformułowanie takich szczegółowych ustaleń winno mieć miejsce na etapie planu miejscowego. Pozwoli to na zabezpieczenie wymogów wynikających z ochrony konserwatorskiej.
Przekształcenia urbanistyczne jakie miały miejsce na przestrzeni ostatnich kilkudziesięciu lat spowodowały nieodwracalne zmiany w krajobrazie Baranowa. Powoli zanika drewniana zabudowa – a na jej miejscu powstają nowe budynki – często „bezstylowe" – nie mające żadnego odniesienia w tradycji miejsca.
W tym celu niezbędne jest wprowadzenie do opracowań planistycznych następujących priorytetów wynikających w ochrony krajobrazu kulturowego:
1.zachowanie historycznego rozplanowania miasta i sieci drożnej, w tym utrzymanie parametrów technicznych dróg – bez możliwości ich poszerzania i wtórnego regulowania,
2.maksymalna ochrona zabytkowej substancji architektonicznej – z dopuszczeniem rozbiórki jedynie obiektów w złym stanie technicznym (w uzgodnieniu z WKZ) – na podstawie ekspertyzy technicznej i inwentaryzacji architektonicznej,
3.zakaz dokonywania wtórnych podziałów własnościowych – głównie w części dawnego Rynku i kościoła oraz kwartałów przyrynkowych,
4.utrzymanie Rynku w formie otwartej, niezabudowanej przestrzeni – jako powrotu do pierwotnego ukształtowania oraz stworzenia perspektywy widokowej dla zespołu kościelnego,
5.odtworzenie reprezentacyjnego dojazdu do dawnego zespołu dworskiego – poprzez groblę z uformowaniem alei dojazdowej z jednoczesnym zachowaniem kształtu tzw. „cypla", na którym wznosił się dwór,
6.ochrona drzewostanu, w tym stanowiącego szpalery wzdłuż ciągów komunikacyjnych – z zaleceniem jego uzupełnienia,
7.zakaz tworzenia współczesnych dominant architektonicznych,
8.nawiązanie nowej architektury do form tradycyjnych, w tym: styl, forma, detal, rozwiązania materiałowe itp.,

9.zakaz wprowadzania zabudowy wielkokubaturowej (wielorodzinnej) w obrębie historycznie rozplanowanego układu urbanistycznego Baranowa,
10.zakaz wprowadzania funkcji przemysłowej w zabytkowe centrum,
11.zachowanie obiektów kultu jak kapliczki i krzyże przydrożne.

Cmentarze
W odniesieniu do tej grupy obiektów zabytkowych, stanowiących jednocześnie miejsce kultu, obowiązuje utrzymanie charakteru miejsca – miejsca pamięci zmarłych oraz nieodzownego elementu krajobrazu kulturowego.
Zachowaniu podlega rozplanowanie cmentarza, zachowanie najstarszych nagrobków in situ lub wyznaczenie miejsca dla ich właściwej ekspozycji. Uporządkowanie i utrzymywanie cmentarzy w należytym porządku - dotyczy to głównie dawnego cmentarza żydowskiego w Baranowie oraz mogiły w Łukawce. Miejsca te wymagają oznakowania - ze względu na ich nieczytelność w terenie.
Maksymalna ochrona drzewostanu. Utrzymanie niezainwestowanej strefy ochronnej wokół cmentarza w celu należytej jego ekspozycji w krajobrazie miejscowości.

Kapliczki
Zakorzeniona w kulturze polskiej tradycja opieki nad tymi obiektami przyczynia się do funkcjonowania tych obiektów zazwyczaj w dobrym stanie. Kapliczki są sukcesywnie odnawiane i nadal pozostają miejscem kultu.

Młyny
Obiekty te – dość licznie zachowane na terenie gminy, stanowiące o jej tożsamości - należy objąć szczególną opieką. Wszystkie one są własnością prywatną. Najciekawszy przykład to wiatrak koźlak w Czołnie – objęty ochrona prawną.
Wszelkie prace prowadzone przy obiektach winny uwzględniać następujące wytyczne konserwatorskie:
-zachowanie formy i bryły obiektów,
-zakaz wtórnych przekształceń – w tym materiałowych,
-zachowanie otoczenia obiektu, tj. terenu wokół i przy zabytku w celu ochrony wartości widokowych i jego ochrony przed szkodliwym oddziaływaniem czynników zewnętrznych.

Ochrona i kształtowanie krajobrazu kulturowego

Priorytetem działań planistycznych winna być ochrona obszarów i elementów krajobrazu kulturowego gminy o najwyższych wartościach oraz kształtowanie harmonijnych układów przestrzennych wiążących walory użytkowe i estetyczne w zagospodarowaniu i zabudowie terenu.
Krajobraz kulturowy obejmuje między innymi takie elementy jak: historyczne układy drożne, obszary ruralistyczne wsi wyróżniające się jednorodnością kulturową i tożsamością krajobrazu, obszary obserwacji archeologicznej, relikty zieleni komponowanej w postaci alej i szpalerów oraz kompleksów naturalnej zieleni, ukształtowanie i zieleń terenów doliny Wieprza – o cennych walorach krajobrazowych.
Celem ochrony jest:
-zachowanie ekspozycji krajobrazu w dalekim widoku i ochrona przestrzeni rolniczej.
-utrzymanie dotychczasowego sposobu użytkowania terenów polnych oraz zachowanie struktury przestrzennej gminy (istniejącej relacji między terenami niezainwestowanymi i zabudowanymi) przez ograniczenie wszelkich form zainwestowania do terenów ukształtowanej i kształtującej się zabudowy wiejskiej,

-zachowanie zabytkowych cech układów ruralistycznych – z uwzględnieniem typów zabudowy, sposobu jej kształtowania w danej miejscowości, linii zabudowy, gabarytów, użytych materiałów budowlanych i tradycyjnych rozwiązań architektonicznych.
Na obszarze gminy poza wyznaczonymi terenami pod zabudowę, w szczególności winny obowiązywać:
- zakaz lokalizacji zabudowy wielkokubaturowej,
- zapobieganie rozproszeniu zabudowy,
- zakaz lokalizacji nowych budynków w otwartym terenie poza wyznaczonymi siedliskami,
- uzupełnienie zabudowy w istniejących siedliskach pod warunkiem utrzymania gabarytów – I kondygnacja,
- ograniczenia gabarytów zabudowy - do I kondygnacji - w strefie przydolinnej Wieprza ze względów na znaczną ekspozycję tych terenów w widoku z przeciwnego brzegu rzeki,
- tworzenie osłon krajobrazowych przez nasadzenia zieleni wysokiej wokół zabudowy (pojedyncze siedliska) istniejącej na tym obszarze,
- kształtowanie układów zieleni na kierunkach powiązań ekologicznych (zalesienia), przydrożnej (szpalery, aleje) śródpolne,
- ograniczenia budowy obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej (w tym wieże telefonii komórkowej) w otwartym krajobrazie.

Zarząd Województwa Lubelskiego przystąpił do sporządzania audytu krajobrazowego, jednak do czasu opracowania zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Baranów, prace nad tym dokumentem nie zostały zakończone. Nie zostały jeszcze sformułowane rekomendacje i wnioski w audycie krajobrazowym, nie zostały także określone granice krajobrazów priorytetowych przez audyt krajobrazowy.

4. Rolnictwo

4.1. Uwarunkowania rozwoju rolnictwa

4.1.2. Jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej

Gmina Baranów ma gorsze od przeciętnych w województwie warunki do produkcji rolniczej. Wartość ogólnego wskaźnika jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej (wyrażona wg punktacji IUNG) wynosi 62,6 pkt i plasuje gminę w grupie jednostek o najniższej przydatności do produkcji rolniczej. Przeważają grunty klasy IV, które stanowią ponad 45 % ogólnej powierzchni użytków rolnych w gminie. Grunty podlegające ścisłej ochronie prawnej, klasy I-III stanowią 17,3 % ogólnej powierzchni użytków rolnych. Dalsze 20,7 % zajmują grunty klasy V, zaś grunty klasy VI stanowią 16,8 %. Rolnicza przestrzeń produkcyjna jest zróżnicowana. Szczegółową klasyfikację gleb przedstawiono na odrębnej mapie. Z mapy glebowo-rolniczej wynika, że najlepsze warunki do produkcji rolniczej występują we wsiach: Pogonów, Baranów, Śniadówka, Niwa, Czołna i Łysa Góra.

Tabela 1: Jakość rolniczej przestrzeni produkcyjne.

Elementy jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej	**Wartość w punktach**		**Województwo = 100 %**
	Baranów	**Województwo**	
Bonitacja:			
gruntów ornych	45,0	66,2	68,0
trwałych użytków zielonych	43,9	42,2	104,0
Przydatność rolnicza:			
gruntów ornych	47,5	62,5	76,0
trwałych użytków zielonych	42,5	40,5	104,9
Wskaźnik syntetyczny jakości i przydatności:			
gruntów ornych	46,2	62,4	74,0
trwałych użytków zielonych	43,2	41,3	104,6
Wartość bonitacji:			
jakości i przydatności rolniczej	45,6	59,6	76,5
agroklimatu	10,0	10,7	93,5
rzeźby terenu	4,4	3,9	107,7
warunków wodnych	2,8	4,7	59,6
Ogólny wskaźnik rolniczej przestrzeni produkcyjnej	**62,6**	**77,9**	**80,4**

Wielkości podane dla województwa dotyczą Województwa Lubelskiego w granicach administracyjnych sprzed 1999 r. – brak innych danych

Z danych porównawczych wynika, że zasadnicze elementy decydujące o jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej są niższe od wskaźników charakteryzujących średnie warunki przyrodnicze w województwie. Wskaźniki charakteryzujące użytki zielone świadczą o ich wyższej jakości i przydatności, zaś wskaźnik charakteryzujący rzeźbę terenu świadczy o lepszej dostępności do pól niż w innych regionach województwa.
Z publikacji IUNG w Puławach wynika, że grunty poszczególnych klas bonitacyjnych w gminie zajmują odpowiednio:
→ Klasa I - nie występuje
→ Klasa II - nie występuje

→ Klasa III – 810 ha 17,3 %
→ Klasa IV 2110 ha 45,2 %
→ Klasa V 964 ha 20,7 %
→ Klasa IV 783 ha 16,8 %

Do głównych zagrożeń rolniczej przestrzeni produkcyjnej należą:
- zakwaszenie gleb, niedobory pierwiastków w glebie. Zakwaszenie gleb jest zjawiskiem niezwykle niekorzystnym zarówno w aspekcie ekonomicznym jak też przyrodniczym. W gminie Baranów odczyn gleb bardzo kwaśnych i kwaśnych dotyczy aż 90,0 % użytków rolnych. Gleb bardzo kwaśnych o pH ≤ 4,5 jest aż 63 %, gleb kwaśnych o pH 4,5-5,5 jest 27 % powierzchni użytków rolnych.

Gleby występujące w gminie charakteryzują się także bardzo niską i niską zawartością magnezu – aż 82 % gleb wykazują takie cechy. Niedobory fosforu dotyczą 30 % powierzchni UR (wielkość wyższa od średniej charakteryzującej województwo), a potasu aż 72,0 % (wielkość wyższa od średniej wielkości charakteryzującej województwo). Niska jest także zawartość potasu – dotyczy to około 50 % gleb więcej niż średnio w województwie.

Wymienionym, bardzo niekorzystnym zjawiskom (tj. bardzo wysokiemu udziałowi gleb bardzo kwaśnych i kwaśnych, poważnym niedoborom najistotniejszych składników mineralnych) towarzyszy także stosunkowo duży udział gleb (32%) wymagających melioracji. Ponadto, ponad 15% gruntów zagrożonych jest erozją wodną.

4.1.3. Użytkowanie gruntów

Użytkowanie gruntów w gminie Baranów przedstawiono na podstawie wyników powszechnego spisu rolnego przeprowadzonego w 2002 r.

Wyszczególnienie	Powierzchnia ogólna gminy	Powierzchnia użytków rolnych						
		Ogółem	Gr.orne	Sady	Łąki	pastwisk	Lasy	inne
Grunty ogółem wg granic administracyjnych	8503 ha	5078	3768	46	1015	248	1981	1444
	100%	59,7	44,3	0,5	11,9	2,9	23,3	17,0
	-	100%	74,2	0,9	20,0	4,9	-	-
Grunty w indywidualnych gosp. rolnych	6218 ha	4897	3633	46	975	242	1033	288
	100%	78,8	58,4	0,7	15,7	3,9	16,6	4,6
	-	100%	74,3	0,9	19,9	4,9	-	-
Województwo w granicach adm.	100%	62,8	49,9	1,8	9,1	2,0	22,5	14,7
	-	100%	79,4	2,9	14,4	3,3	-	-
Województwo gospod.indywid.	100%	87,1	69,7	2,7	12,1	2,6	8,1	4,8
	-	100%	80,0	3,1	13,9	3,0	-	-

W granicach administracyjnych gminy znajduje się ponad 8,5 tys. ha, co stanowi 3,4 % powierzchni województwa.
Niższy, niż średni w województwie, jest udział użytków rolnych (o 3,1 %) a wyższy pozostałych gruntów i nieużytków.

W strukturze użytków rolnych gmina ma wyższy udział użytków zielonych (o 7,2 % - co jest cecha wyróżniającą gminę), a niższy gruntów ornych (o 5,2 %) i sadów (o 2,0%). Gospodarstwa indywidualne w gminie Baranów charakteryzują się niższym udziałem użytków rolnych niż w województwie o 8,3 %, a wyższym lasów i gruntów leśnych (o 8,5 %).

Struktura użytków rolnych gospodarstw indywidualnych jest podobna do omawianych struktur wg granic administracyjnych.

W gminie Baranów 2285 ha powierzchni użytkują inne jednostki nie będące indywidualnymi gospodarstwami rolnymi. Są to głównie „pozostałe grunty i nieużytki" (50,6 %) oraz lasy i grunty leśne (41,5%). Są to grunty Skarbu Państwa, grunty: komunalne, spółdzielcze i kościelne.

4.1.3. Struktura agrarna.

Z powszechnego spisu rolnego 1996 r. wynika, że w gminie Baranów funkcjonowało 892 indywidualne gospodarstwa rolne. W odniesieniu do zatrudnienia w rolnictwie - na 100 ha użytków rolnych przypada średnio 25,3 pracujących osób (pełnozatrudnionych), w tym: 13,5 mężczyzn i 11,8 kobiet. Największy udział mają gospodarstwa o wielkości od 2-5 ha – prawie 35%. Udział gospodarstw o powierzchni 5-7 ha wynosił 20,9 %. Gospodarstwa o pow. 7-10 ha stanowiły 20,2 %, a o pow. 10-15 ha 9,0 %, natomiast gospodarstwa powyżej 15 ha stanowią tylko 2,2 %. Średnia powierzchnia gospodarstwa w gminie wynosi 5,9 ha, przy średniej dla województwa lubelskiego ok. 5,8 ha użytków rolnych.

Strukturę agrarną obliczono na podstawie powszechnego spisu rolnego z 1996 r.

	Indywidualne gospodarstwa rolne wg grup obszarowych					
Ogółem	1-2	2-5	5-7	7-10	10-15	15 i >
892	116	310	186	180	80	13
100%	13,0	34,7	20,9	20,2	9,0	2,2

Struktura gospodarstw jest typowa dla obszarów podmiejskich – prawie połowa gospodarstw to gospodarstwa o powierzchni do 5 ha, które w dzisiejszych warunkach ekonomicznych nie są w stanie zapewnić utrzymania typowej rodzinie rolniczej.
Z ogólnej liczby 892 gospodarstw 12 nie prowadzi żadnej produkcji, 401 prowadzi produkcję głównie na własne potrzeby, a 423 tj. 47% produkuje na sprzedaż. Gospodarstw wysokotowarowych jest w gminie prawie 4,0%, a w województwie 8%. Przeciętnie jedno gospodarstwo składa się z 5,3 działek (w województwie 4,4). Działki są mniejsze niż średnia w województwie, a odległość siedliska od działki jest większa. Z ogólnej liczby gospodarstw 692 gospodarstwa prowadzą produkcję zwierzęcą, a 121 nie posiada zwierząt gospodarskich.

4.1.4. Charakterystyka kierunku i produktywności gospodarstw.

Rolnictwo w gminie posiada wyraźny profil specjalizacji produkcyjnej, spośród indywidualnych gospodarstw rolnych ponad 50% (51,6%) gospodarstw specjalizuje się w produkcji roślinnej lub zwierzęcej, w tym, 23,6 % w produkcji zwierzęcej. Trzeba także zaznaczyć, że 13.6% gospodarstw nie posiada zwierząt gospodarskich w ogóle.

Pod zasiewami znajduje się 99,8 % powierzchni gruntów ornych. Gospodarstwa charakteryzują się przeciętną towarowością - prawie 50 % gospodarstw produkuje głównie lub wyłącznie na sprzedaż, a 3,1 % gospodarstw prowadzi produkcję wyłącznie na własne potrzeby. Wyłącznie z produkcji rolniczej uzyskuje dochody 14,1 % gospodarstw indywidualnych. Ważna jest ocena stanu rolnictwa przez rolników gminy Baranów, którzy prawie 10 % gospodarstw uznają za rozwojowe, a 24,0 % za nierozwojowe.

4.1.5. Produkcja roślinna.

W strukturze zasiewów 76,3 % stanowią zboża, (z czego: pszenica 6,2 %, żyto – 34,2 %), przemysłowe 0,1 %, ziemniaki 12,3 %, a pastewne 7,1 %. Pozytywnym zjawiskiem ostatnich lat jest znacznie mniejszy udział zbóż w strukturze zasiewów, głównie przez ograniczenie uprawy żyta.

Stan sanitarny rolniczej przestrzeni produkcyjnej pozwala na prowadzenie i rozwijanie produkcji „zdrowej żywności". Aktualnie tylko 3,9% gospodarstw prowadzi ten rodzaj produkcji.

Powierzchnia zasiewów w gminie wynosi 4048 ha, z czego:

-zboża 3088 ha – 76,3%
-ziemniaki 499 ha – 12,3%
-pastewne 287 ha – 7,1%
-przemysłowe 5 ha – 0,1%
-strączkowe na ziarno 2 ha – 0,05%
-kukurydza 9 ha – 0,2%
-pozostałe 158 ha – 3,9%

W gminie Baranów:

- 484 gospodarstw (na pow. 252 ha) uprawia pszenicę
-770 gospodarstw (na pow. 1384 ha) uprawia żyto
-30 gospodarstw (na pow. 19 ha) uprawia jęczmień
-317 gospodarstw (na pow. 310 ha) uprawia pszenżyto
-451 gospodarstw (na pow. 469 ha) uprawia owies
-792 gospodarstw (na pow. 489ha) uprawia ziemniaki

Gmina uzyskuje średnie wyniki produkcyjne. Plony (q/ha) podstawowych ziemiopłodów kształtują się na poziomie:

Wyszczególnienie	Gmina	Województwo	Woj.= 100 %
Pszenica	24,4	28,9	84,4
Żyto	20,0	23,2	86,2
Ziemniaki	19,6	22,0	89,1
Jęczmień	26,0	29,9	87,0
Pszenżyto	20,8	26,0	80,0

Ocena osiąganych plonów jest niekorzystna. Osiągane plony (pszenica 24,4 q/ha) w zasadzie korespondują z jakością wskaźnika rolniczej przestrzeni produkcyjnej i są o 4% wyższe w porównaniu ze średnimi plonami osiąganymi w województwie. Na taki stan rzeczy wpływa niewątpliwie wysoki udział gleb bardzo kwaśnych i kwaśnych oraz niedobory makroskładników. Charakterystycznym zjawiskiem są relatywnie niskie plony roślin tolerujących gleby kwaśne (żyto, ziemniaki). Niskie plony tych roślin można tłumaczyć znacznymi niedoborami makroskładników (głównie potasu i azotu).

4.1.6. Produkcja zwierzęca.

Porównując wyniki spisu rolnego z 1996 r. 2002 r. daje się zauważyć zmniejszenie obsady zwierząt w województwie. Spadek ten dotyczy głównie koni o 50 %, bydła o 33,6 % (w tym krów o 25,6 %), owiec o 37 %, jak również trzody chlewnej o 16 % (w tym macior o 2,1 %). W omawianym okresie wzrosła obsada kóz (o ponad 57 %), radykalnie wzrosła obsada drobiu o 155,3 %, w tym indyków aż o 771 % i gęsi o 365 %,a kur o 150 %. Spadek pogłowia dotyczył tylko kaczek o prawie 49 %.

Produkcję zwierząt podano na podstawie wyników powszechnego spisu 1996 i 2002.

Wyszczególnienie	Pogłowie w gminie		Obsada szt./100 ha UR			
			w gminie		w województwie	
	1996	2002	1996	2002	1996	2002
Bydło ogółem	2115	1505	38,5	31,8	35,3	27,8
W tym krowy	1319	1002	24,0	21,2	20,0	16,6
Trzoda	5065	3795	92,2	80,3	76,4	85,6
W tym lochy	468	545	8,5	11,5	7,0	9,5
Owce	91	9	1,7	0,2	2,0	1,7
Konie	363	207	7,4	5,6	5,1	2,8
Kozy	32	41	0,6	0,9	0,7	1,1
Drób ogółem	10817	41498	139,5	817,2	291,6	744,5
Kury	10148	38454	130,9	757,3	255,8	642,0
Gęsi	48	1586	0,6	31,2	6,0	27,9
Kaczki	503	748	6,5	14,7	24,2	26,7
Indyki	101	625	1,3	12,3	4,2	36,6

Podobne tendencje jak w województwie wystąpiły również w gminie. Największy spadek pogłowia na terenie gminy zaobserwowano:
-owce o 88 %
-konie o 24 %
-trzoda o 17,4 %
-bydło o 11,7 %.
Odwrotne tendencje w gminie niż w województwie dotyczyła obsada macior -wzrost o 35 %. Nieco wolniej w gminie wzrastała obsada kóz (50 %). Produkcja drobiarska w gminie wykazała znacznie wyższą dynamikę niż w województwie. I tak; drób ogółem zwiększył się o 346 %, a kury o 340 % w porównaniu do średnich wielkości charakteryzujących województwo jest to przyrost ponad trzykrotny.
Ponad 36 krotny przyrost obsady gęsi wystąpił w gminie Baranów i był on dziesięciokrotnie wyższy niż w województwie. Ponad sześciokrotny przyrost pogłowia indyków wystąpił w gminie , był on jednak nieco wolniejszy niż w województwie. Najniższa dynamika pogłowia dotyczy kaczek – ich przyrost wynosił prawie 72 % (w województwie 52 %).

Na 892 indywidualne gospodarstwa rolne 23,6% specjalizuje się w produkcji zwierzęcej. W gminie osiągnięto zupełnie przyzwoitą obsadę trzody chlewnej 92,2 szt./100 ha UR, bydła 38,5 szt./100 UR. Wysoka obsada dotyczy krów, trzody chlewnej i macior (około 20% więcej, a koni o 45% wyższej) niż w województwie. Na uwagę zasługuje również wysoka obsada drobiu ogółem, w tym: kur oraz gęsi w gminie.

Gmina Baranów znalazła się w grupie gmin o średnim poziomie produkcji zwierzęcej mimo tego, że z ogólnej liczby indywidualnych gospodarstw rolnych prawie co czwarte gospodarstwo (22,3%) nie posiada podstawowych gatunków zwierząt gospodarskich, a 121 (tj. 13,6%) gospodarstw nie posiada zwierząt w ogóle.

4.1.7. Wyposażenie techniczne gospodarstw rolnych.

Wyposażenie techniczne w województwie i gminie w roku 1996 i 2002 przedstawiono w przeliczeniu na 100 ha UR jak również na 100 gospodarstw rolnych.

Wyszczególnienie	Województwo				Gmina Baranów			
	1996		2002		1996		2002	
	100ha UR	100 gosp.	100ha UR	100 gosp.	100ha UR	100 gosp.	100ha UR	100 gosp.
ciągniki	9,1	39,4	9,8	50,6	5,1	44,3	9,0	43,2
samochody osobowe	8,6	37,3	-	-	3,4	29,4	-	-
sam.dostawcze do 2 t	1,2	5,3	0,3	1,7	0,4	3,1	0,3	1,3
sam.dostaw. pow.2 t	0,5	2,0	0,2	1,1	0,1	0,7	0,1	0,4
Przyczepy	3,2	14,0	3,1	15,6	0,3	2,7	0,9	4,5
Kombajny zbożowe	0,6	2,4	0,9	4,7	0,2	1,6	0,5	2,3
Kombajny ziemniacz.	0,7	2,9	0,6	3,0	0,1	1,2	0,2	0,8
Kombajny buraczane	0,1	05	-	-	-	-	-	-
Rozsiew. nawozów	2,6	11,2	3,7	19,1	1,0	8,6	2,7	12,7
Rozrzutniki obornika	4,4	19,6	4,3	22,2	3,1	26,7	5,0	24,0
Kosiarki ciągnik.	2,4	10,4	3,5	18,2	2,3	20,0	4,1	19,8
Ładowacze chwyt	0,6	2,5	0,8	4,2	0,1	1,2	0,3	1,5
Kopaczki do ziemn	2,8	12,2	2,7	13,9	1,6	14,0	2,7	12,7
Sadzarki do ziemn.	3,0	13,2	3,1	15,7	2,0	17,5	3,2	15,2
przyczepy zbierające	0,2	1,1	0,6	3,0	0,3	3,0	1,1	5,1
Prasy zbierające	0,6	2,6	1,0	5,1	0,1	1,0	0,6	2,7
opryskiwacze polowe	3,4	16,3			1,7	15,0		
opryskiwacze sadow.	0,7	3,1	4,4	22,6	0,01	0,1	3,6	17,1
Dojarki do mleka	0,7	3,0	0,9	4,6	0,4	3,5	0,1	3,8
Schładzarki mleka	0,8	3,5	1,3	6,7	0,5	4,8	1,0	17,0
Sortowniki	0,04	0,2	-	-	0,01	0,1	-	-
Linie technologiczne	0,01	0,04	-	-	-	-	-	-
Agregaty upraw	0,4	1,7	-	-	0,04	0,3	-	-

Z danych zawartych w tabeli wynika, że na przestrzeni lat 1996-2002 w województwie prawie trzykrotnie wzrosła liczba przyczep zbierających. Przyrost zamykający się w przedziale 1,5 do 2-ktrotny dotyczy: kombajnów zbożowych, siewników do rozsiewu nawozów i wapnia, kosiarek ciągnikowych, ładowaczy chwytakowych, pras zbierających, dojarek i schładzarek do mleka. Zmniejszyły się tylko wielkości dotyczące samochodów ciężarowych i dostawczych, przy czym w gminie Baranów zmniejszenie to (liczone na 100 ha UR i 100 gospodarstw) było nieco mniejsze niż w województwie. Około 1,5 krotny wzrost w gminie dotyczył przyczep ciągnikowych, kombajnów zbożowych, rozsiewaczy wapnia i nawozów, jak również przyczep zbierających. Prawie trzykrotny przyrost dotyczył pras zbierających a ponad 3,5 krotny schładzarek do mleka.

Z danych zawartych w tabeli wynika również, że na jeden ciągnik w województwie przypadało około 10-11 ha UR, a w gminie wielkości te wynosiły od 20 ha UR w 1996 r. do 11 ha UR w 2002 r., czyli do wielkości podobnych jak w województwie. Co drugie gospodarstwo posiadało ciągnik. W województwie przypadała jedna przyczepa na 3 ciągniki a w gminie aż na 10 ciągników.

Kombajn zbożowy ma do zebrania około 57 ha zbóż w województwie oraz 93 ha w gminie.

Na dojarkę do mleka przypada 18 krów w województwie i 18,9 w gminie, a na schładzarki do mleka odpowiednio 12,7 i 8,2. Na uwagę zasługuje b. Szybka dynamika wzrostu schładzarek do mleka w gminie spowodowana normami jakościowymi dostarczanego surowca. .

Wyposażenie techniczne w przeliczeniu na 100 ha UR jest mniej korzystne niż przeciętne wyposażenie w gminach województwa lubelskiego. I tak gorsze jest wyposażenie

(od średniego w województwie) w: ciągniki o 25 %, kombajny zbożowe o 67 %, ziemniaczane o 72 %, sadzarki do ziemniaków o 20 %, opryskiwacze polowe o 37%. Lepsze jest wyposażenie w: kosiarki ciągnikowe o 33% i przyczepy zbierające o 67 %.

Wyposażenie w elementy infrastruktury technicznej.

Elementy infrastruktury technicznej mogą być w sposób bezpośredni lub pośredni związane z produkcja rolniczą. Z elementów tych wybrano tylko te, które możliwe są do porównania.

Tab. Indywidualne gospodarstwa rolne korzystające z wyposażenia - %.

Wyszczególnienie	Województwo		Baranów	
	1996	2002	1996	2002
Zaopatrzenie w wodę	76,2	62,0	95,5	61,1
Dowóz z poza gospodarstwa	0,8	2,5	-	1,5
Korzystanie z prądu trójfazowego	76,6	66,6	84,9	69,7
Nie posiadających energii	0,1	12,5	-	7,4
Posiadających telefon	18,1	58,4	1,3	75,4
Brak potrzeby dostępu do telefonu	20,2	29,1	3,2	20,9
Wywóz śmieci na zorganizow. Wysypisko	30,5	46,1	35,8	76,7
Zagospodarowanie we własnym zakresie	69,5	53,9	64,2	23,3

Z danych zawartych w tabeli wynika, że na przestrzeni lat 1996-2002 w województwie najwyższy ujemny wskaźnik dotyczył gospodarstw nie posiadających energii elektrycznej i dotyczył głównie gospodarstw nowopowstałych. Podobna zależność wystąpiła na terenie gminy, jednak dynamika ta była o połowę niższa niż w województwie. Pozytywnym zjawiskiem jest znaczny wzrost gospodarstw posiadających telefon (3 krotny w województwie i 58 krotny w gminie) oraz gospodarstw wywożących śmieci na zorganizowane wysypisko – w gminie podwoiła się liczba gospodarstw korzystających ze zorganizowanej utylizacji odpadów.

Wyposażenie w budynki i budowle.

Gmina Baranów posiada istotne zaplecze w postaci zabudowy produkcyjnej.
Wskaźniki dotyczące budynków i ich wykorzystanie w gminie, na tle województwa, przedstawiono poniżej:

Wyszczególnienie	Województwo				Gmina Baranów			
	m²/100 ha		% budynków niewykorzystanych		m²/100 ha		% budynków niewykorzystanych	
	1996	2002	1996	2002	1996	2002	1996	2002
Obory	855,6	799,5	9,5	22,9	616,2	489,7	9,2	30,6
Chlewnie	65,7	98,8	10,1	14,7	80,2	80,3	4,1	4,9
Kurniki	60,0	80,1	10,5	12,6	8,3	50,3	4,7	4,6
Stodoły	1672,8	1261,0	2,6	14,1	1079,0	1564,4	2,6	18,0
Bud. wielofunkcyjne	653,9	530,1	5,3	13,7	310,5	953,8	5,3	15,5

Z przytoczonych danych wynika, ze w województwie najwyższy przyrost powierzchni produkcyjnej dotyczy chlewni (o 50 %) oraz kurników (o 33%). W pozostałych budynkach wystąpiła tendencja spadkowa w ich wykorzystaniu i mieściła się w przedziale 19- 7 %.

Natomiast w gminie zarejestrowano ponad 6-krotny przyrost powierzchni kurników i 3-krotny budynków wielofunkcyjnych. Niewielki, bo o 45 %, przyrost dotyczył stodół.

Niekorzystnym zjawiskiem jest wykorzystywanie omawianych budynków. Bez względu na przyrost czy tez spadek powierzchni, wzrasta wielkość powierzchni

niewykorzystanych. Dotyczy to wszystkich rodzajów budynków w województwie (tabela) jak również powierzchni w gminie (z wyjątkiem kurników).

Stan techniczny budynków należy ocenić jako dobry.

Obsługa techniczna rolnictwa.

Na terenie gminy występuje niewielka liczba punktów obsługi rolnictwa. Są to:
- obiekty usług. (baza GS) - Baranów, Czołna
- młyny - Baranów, Zagóźdź, Motoga
- punkty skupu owoców i warzyw – Baranów, Motoga
- punkty skupu mleka – Kozieł, Wola Czołnowska, Sniadówka
- buraków cukrowych
- handel artykułami do produkcji rolnej – Baranów
- punkty inseminacji zwierząt i weterynaryjne – Baranów
- usługi ślusarskie i stolarskie –
- obiekty usług (baza SKR) – Śnidówka, Czołna
- obsługa maszynowa produkcji rolniczej –
- naprawa sprzętu rolniczego i handel częściami zamiennymi –
- intensywny chów i hodowla zwierząt – Łukawka

4.2. Kierunki rozwoju

4.2.1 Ocena podstaw rozwoju

Strategia rozwoju rolnictwa wiąże się ściśle ze strategią rozwoju całej gospodarki. U progu przemian restrukturyzacyjnych w rolnictwie gmina Baranów dysponuje:

1/ rolniczą przestrzenią produkcyjną o niższym niż przeciętny w województwie ogólnym wskaźnikiem rolniczej przestrzeni produkcyjnej;

2/ znacznymi zasobami siły roboczej;

3/ stosunkowo dobrym wyposażeniem w środki techniczne;

4/ ogólnie dobrym stanem budynków gospodarczych i siedlisk;

5/ rozległymi przestrzennie kompleksami rolnymi, z predyspozycjami rozwoju:

- chowu bydła (wykorzystujące zasoby relatywnie dobrych użytków zielonych) i trzody chlewnej;
- specjalistycznych gospodarstw produkcyjnych w produkcji przede wszystkim dobrymi warunkami do rozwoju rolnictwa proekologicznego - z uwagi na stan środowiska przyrodniczego.

W porównaniu z przeciętnymi warunkami na terenach wiejskich w gminie występuje:

-Wysoki udział gruntów ornych,

-Bardzo mały udział sadów i ogrodów,

-Stosunkowo wysoki udział użytków zielonych,

-Stosunkowo wysoka towarowość gospodarstw rolnych

Działania strategiczne należy skupić na następujących priorytetach:

- procesach modernizacji rolnictwa, w celu zwiększenia jego towarowości,
- stymulowaniu zrzeszeń producentów rolnych celem stworzenia silniejszej bazy produkcyjnej i inwestycyjnej;
- stymulowaniu specjalizacji rolnej związanej z zaopatrzeniem rynku;
- lepszym urządzaniu terenów obsługi rolnictwa.

4.2.2 Kierunki rozwoju rolnictwa

W granicach gminy Baranów notuje się niekorzystne przemiany w strukturze agrarnej. Zapowiadane przemiany w rolnictwie, sprzyjać powinny tendencjom poprawy struktury agrarnej. Generalnie wszelkie przemiany sprzyjać będą poprawie struktury agrarnej, koncentracji ziemi i wzrostowi towarowości gospodarstw.
Część gruntów powinna jednak świadomie wypaść z produkcji, głównie z uwagi na potrzebę wprowadzenia zalesienia.

Z uwagi na powolne z punktu widzenia efektywności rolnictwa - procesy koncentracji ziemi, w gminie kontynuowane będą przemiany charakterystyczne dla terenów z przewagą ekstensywnego rolnictwa. Przewiduje się zasadnicze zmiany wielkości gospodarstw rolnych (wzrost średniej powierzchni). Jak już wspomniano działania na rzecz poprawy stanu rolniczej przestrzeni produkcyjnej powinny być ukierunkowane na zalesienia gruntów marginalnych (V i VI klasy). Sprzyjać to będzie m.in. poprawie warunków agroklimatycznych.

Jednocześnie powinny nastąpić, w znacznie większej skali zmiany w strukturze użytkowania użytków rolnych, obejmujące wzrost udziału łąk i pastwisk – należy unikać niekorzystnego przekształcenia użytków zielonych na grunty orne wszędzie tam gdzie może to wpływać na strukturę użytkowanych gruntów. Należy przy tym podkreślić, ze zwiększenie powierzchni użytków zielonych ma swoje uzasadnienie (poza gospodarczym) także ekologiczne, klimatyczne, rekreacyjne i krajobrazowe.

Zmiany społeczno - gospodarcze w kraju, konieczność dostosowywania do norm europejskich spowodują, że część gospodarstw ulegnie likwidacji, wzrosnąć też powinna towarowość gospodarstw, ponieważ mimo stosunkowo dobrego wskaźnika charakteryzującego gminę Baranów, istnieją szanse i potrzeba poprawy tego wskaźnika. Pomimo niekorzystnych tendencji w strukturze agrarnej należy oczekiwać pozytywnych efektów restrukturyzacyjnych - ich podstawową bazą mogą być: wyposażenie w budynki gospodarcze, w sprzęt i maszyny. Przemiany w strukturze agrarnej i przemiany technologiczne uzależnione będą przede wszystkim od możliwości zatrudnienia nadwyżek siły roboczej poza rolnictwem. Gmina nie ma specjalnych możliwości zatrudnienia poza rolnictwem, w rzemiośle, handlu i usługach, to jednak widoczne są pozytywne tendencje w aktywnej postawie mieszkańców gminy w poszukiwaniu miejsc pracy poza rolnictwem, także w usługach związanych z obsługą rolnictwa i charakterem rolniczym gminy.

Istnieją przesłanki by sądzić, że funkcja rolnicza wzmocni swoją efektywność na znacznej części obszaru gminy. Generalnie należy stwierdzić, że 10 % gospodarstw rokuje nadzieję na utrzymanie proponowanych standardów europejskich.

Zróżnicowane warunki glebowe w gminie pozwalają na ochronę najlepszych jakościowo gleb, które stanowią największe bogactwo gminy. Aktualny stan zagospodarowania gruntów użytkowanych rolniczo świadczy o gospodarności i pracowitości mieszkańców gminy oraz o „szacunku do ziemi". Jednakże perspektywicznie, wraz z rozwojem funkcji nierolniczych w gminie należy podejmować działania umożliwiające uzyskanie takiego stanu środowiska, który pozwoli na produkcję zdrowej żywności, zwłaszcza w stanie nieprzetworzonym. Działania zmierzające do poprawienia warunków do produkcji rolniczej musza być prowadzone nie tylko w sferze gospodarki żywnościowej, ale przede wszystkim w tych dziedzinach - w obrębie innych działów - które wprowadzone na tereny rolne mogą powodować komplikacje i ograniczenia dla sposobu użytkowania rolniczego i kierunków produkcji rolnej. Jednocześnie technologie stosowane w rolnictwie nie powinny pogarszać warunków życia w otoczeniu rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

Rozpatrując kompleksowo uwarunkowania gospodarki rolnej w obszarze gminy, a także warunki glebowe należy sądzić, że gmina ma szansę na poprawę efektywności produkcji rolniczej roślinnej i zwierzęcej;

1/ W produkcji roślinnej poprawa ta winna nastąpić w wyniku:

-zmniejszenia w strukturze zasiewów udziału zbóż;

-zwiększenia udziału w strukturze upraw zbożowych pszenicy, pszenżyta i jęczmienia, gdzie istnieją takie warunki;

-zwiększenie upraw z grupy przemysłowych;

-rozwoju produkcji ogrodniczej - sadowniczej i warzywniczej;

Jak już podkreślano powyżej jakość gleb a przede wszystkim ich czystość-brak metali ciężkich daje możliwość rozwoju różnych kierunków i zastosowania różnych technologii. Istotne znaczenie mieć tutaj będzie intensywność produkcji–zwiększone nakłady na nawożenie, kwalifikowany materiał siewny, sposób uprawy. Nieodzowne przy tak wysokim zakwaszeniu będzie wapnowanie.

Wysoki udział użytków zielonych w gminie wskazuje znaczne szanse rozwoju chowu bydła. W produkcji zwierzęcej, w zakresie chowu bydła zakłada się przyspieszenie procesu jednokierunkowego użytkowania (mięso lub mleko).

Istotny będzie dobór odpowiednich ras mięsnych i krów o wysokiej wydajności mlecznej. Z uwagi na nowe technologie produkcji i eliminowanie w żywieniu ziemniaków, możliwy jest także dynamiczny rozwój produkcji trzody chlewnej. Nowa ocena rzeźna żywca wieprzowego wymusi stosowanie w żywieniu proporcjonalnych mieszanek przemysłowych. Z aktualnych uwarunkowań ekonomicznych wynika, że powinny powstawać gospodarstwa specjalizujące się w produkcji trzody chlewnej w cyklu zamkniętym (min.250-300 sztuk w skali roku).

Produkcja owczarska na terenie gminy pozostanie w nielicznych gospodarstwach. Ważne znaczenie w produkcji zwierzęcej powinna mieć poprawa efektywności gospodarowania na użytkach zielonych.

Dla mniejszych obszarowo gospodarstw szansą rozwoju powinny być uprawy roślin intensywnych: między innymi jagodowych, warzyw do konsumpcji i dla przetwórstwa oraz sadów.

O przyjętej strukturze upraw i stosowanych technologiach, decydować będzie głównie rynek. Zasadniczo stosowaną technologią będzie rolnictwo konwencjonalne z zastosowaniem nawożenia mineralnego i chemicznej ochrony roślin. Istnieje potrzeba i odpowiednie warunki do wprowadzenia także metod rolnictwa integrowanego i ekologicznego, które mogą być alternatywą rozwoju rolnictwa rodzinnego w gospodarstwach o mniejszym areale. Zasoby siły roboczej w rolnictwie pozwalają na podjęcie technologii przyjaznych środowisku.

Z waloryzacji agroekologicznych dla poszczególnych wsi wynika, że szczególnie korzystne warunki dla rolnictwa ekologicznego występują we wsiach: Baranów, Czołna, Łysa Góra i Pogonów.

Należy propagować rolnictwo integrowane wykorzystujące w sposób harmonijny postęp techniczny i biologiczny w uprawie, nawożeniu i ochronie roślin. W rolnictwie integrowanym przemysłowe środki produkcji (nawozy mineralne i pestycydy) są stosowane w umiarkowanych ilościach, wspomagają one całokształt poczynań agrotechnicznych rolnika i są efektywnie wykorzystywane. Celem gospodarowania jest uzyskanie stabilnej wydajności i odpowiedniego dochodu rolniczego, doraźnie, jak również w długim okresie w sposób niezagrażający środowisku przyrodniczemu. Można w uproszczeniu stwierdzić, że jest to system który łączy w sobie najlepsze elementy rolnictwa ekologicznego (płodozmian, nawożenie organiczne, uprawa międzyplonów, mechaniczna pielęgnacja, dbałość o żyzność biologiczną i aktywność gleby) i konwencjonalnego (nawozy mineralne stosowane w umiarkowanych dawkach oraz interwencyjnie aplikowane pestycydy).

Do określonych proekologicznych wymogów gospodarowania należy dostosować całą infrastrukturę. Chodzi tu m.in. o:
-zaplecze techniczne,
-budownictwo inwentarskie,
-urządzenia melioracyjne,
-przystosowanie i urządzenie dróg gospodarczych i wiejskich.

Ważną rolę spełniać będzie doradztwo i oświata rolnicza dostosowana do zmieniających się warunków rynkowo-gospodarczych, reżimów technologicznych i ochrony konsumenta.

Wraz z rozwojem funkcji nierolniczych, szczególnie usług, należy podejmować w gminie działania umożliwiające podnoszenie dochodów gospodarstw rolniczych. Jedną z tych szans może być rozwój gospodarstw agroturystycznych, chociaż atrakcyjność gminy w tym zakresie nie jest zbyt wysoka. Działania zmierzające do wykorzystania walorów gminy w rozwoju ekologicznie uwarunkowanych funkcji muszą być prowadzone zarówno w odniesieniu do siedlisk (poprawa stanu technicznego, sanitarnego i estetycznego) ale przede wszystkim w dziedzinach związanych z rozwojem infrastruktury na rzecz obsługi turystyki Jednocześnie technologie stosowane w rolnictwie nie powinny ograniczać wspomnianych, innych form działalności, a przede wszystkim nie powodować pogorszenia warunków życia w otoczeniu rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

4.2.3 Rozbudowa infrastruktury wiejskiej i poprawa obsługi wsi i rolnictwa

Efektywność produkcji rolnej jest uzależniona od poziomu obsługi rolnictwa zwłaszcza w zakresie odbioru płodów rolnych i zaopatrzenia w środki do produkcji. Bardzo ważnym zadaniem będzie nie tylko utrzymanie istniejących obiektów obsługi rolnictwa, a także stworzenie warunków dla powstawania nowych, związanych z różnymi formami obsługi. W obsłudze gospodarki rolnej powinno się dążyć do utrzymania zorganizowanych form zaplecza i terenów obejmujących zainwestowanie: bazy, składy, magazyny, chłodnie, suszarnie i elewatory, drobne przetwórstwo i inne składniki niezbędnego majątku trwałego i obiektów związanych z potrzebami rolnictwa**.**

Poprawa możliwości i warunków zbytu może mieć miejsce przy właściwym dostępie gospodarstw do rynku zbytu - jedną z głównych dróg jest organizacja giełd rolnych i towarzystw gospodarczych. W przyszłości ważną rolę odgrywać też powinna spółdzielczość rolników.

Wszystkie omawiane procesy związane z przebudową rolnictwa będą wymagały zwiększenia nakładów związanych z budową i uzupełnianiem infrastruktury w zakresie:
-zaopatrzenia wsi i rolnictwa w wodę,
-melioracji regulujących stosunki wodne,
-kanalizacji wsi,
-telefonizacji i gazyfikacji,
-reelektryfikacji,
-budowy i modernizacji dróg (także dla potrzeb rolnictwa).

4.2.4 Charakterystyka nowych technologii

W związku z preferencjami technologii ekologicznie przyjaznych środowisku, niezbędne jest stopniowe przygotowywanie dla nich właściwych podstaw rozwoju. Opierają się one na następujących głównych zasadach i wymaganiach:
a) w systemie zintegrowanym gospodarstwo jest wielokierunkowe, produkcja roślinna zwierzęca zrównoważona (1-2 gatunki zwierząt). Zmianowanie uproszczone (4-5 gatunków roślin) z udziałem roślin motylkowych (może dominować jakaś grupa roślin):
- nawożenie jest zrównoważone (organiczne i mineralne),

- poplony uprawia się na paszę i dla poprawy jakości stanowiska na 1-2 polach, (głównie krzyżowe i mieszanki z udziałem motylkowych),
- zużycie nawozów mineralnych mniejsze od pobrania, przy czym azotowych w granicach ekologicznie i ekonomicznie uzasadnionych,
- w uprawie roli głęboszowanie jest stosowane sporadycznie, a orki zastępowane często innymi uprawkami,
- odmiany dobrane do intensywności gospodarowania, odporne na patogeny, nasiona kwalifikowane, zaprawiane,
- siew w postaci ścieżek technologicznych,
- pielęgnowanie mechaniczne i chemiczne interwencyjne, gdy szkodnik przekracza próg szkodliwości, a dokarmianie dolistne tylko wg potrzeby,
- w produkcji zwierzęcej - bez hormonów wzrostu z dopuszczeniem określonych leków (w tym antybiotyków),
- dopuszczone uzupełnienia pasz z zakupu.

b) gospodarstwo rolne w systemie ekologicznym jest wielokierunkowe, ale z obsadą kilku gatunków zwierząt dostosowaną do możliwości paszowych (produkcja tylko w oparciu o własne pasze):

-stosuje się zmianowanie tradycyjne wielopolowe z udziałem motylkowych i strączkowych, bez przewagi jednej grupy roślin, często uprawia się mieszanki i tzw. mieszaniny,

-nawożenie tylko organiczne często w formie kompostu, z dużym udziałem poplonów (co najmniej 50% areału), głównie w postaci mieszanek z udziałem motylkowych,

-nawozy stosowane jako dodatki minerałów do kompostów (rzadziej do gleby) - azotowych nie stosuje się,

-głęboszowanie nie ma zastosowania do systemu rolnictwa ekologicznego,

-własny materiał siewny, nie zaprawiony specjalnymi środkami, odmiany dostosowane do systemu rolnictwa ekologicznego,

-siew tradycyjny, dostosowany do mechanicznego pielęgnowania, bez dokarmiania dolistnego.

5. Uwarunkowania rozwoju turystyki i rekreacji.

5.1. Położenie gminy na tle krajowego oraz regionalnego układu obszarów wypoczynkowych.

Przestrzeń rekreacyjna Polski, w tym również wiejska przestrzeń rekreacyjna, klasyfikowana jest według różnych kryteriów i dla różnych celów. Brak jest aktualnego, syntetycznego opracowania klasyfikującego walory turystyczne i rekreacyjne Polski w ujęciu gminnym. W obszarze gminy wyróżnić można dwa obszary zainteresowania turystycznego pod względem krajobrazowym dolina rzeki Wieprz oraz kompleks lasów graniczących z gminą od południa, wchodzący w skład Obszaru Chronionego Krajobrazu „Kozi Bór". Obszar doliny Wieprza z licznymi meandrami, starorzeczami typuje się jako o najbardziej atrakcyjny dla turystyki wypoczynkowej. Pozostały obszar nie wykazuje większego zróżnicowania pod względem krajobrazowym. Zdecydowana przewaga użytków rolnych, zajmujących 59,7 % ogólnej powierzchni gminy przesądza o jej typowo rolniczym krajobrazie, z gruntami ornymi na pofałdowanych wierzchowinach i użytkami zielonymi na równinach akumulacyjnych dolin rzecznych i w lokalnych zaklęsłościach terenu. Średnia lesistość gminy, oraz dogodne warunki do jej intensyfikacji w obszarze centralnym i południowym mogą doprowadzić do zmiany krajobrazu z typowo rolniczego na rolniczo-leśny.

Jak już wspomniano, gmina Baranów w północnej części charakteryzuje się wprawdzie dość wysokimi walorami krajobrazowymi, ale ze względu na uwarunkowania przyrodnicze rozwój turystyki winien być umiarkowany. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa tereny te zalicza do strefy zrównoważonego rozwoju turystyki, w której możliwe jest kształtowanie warunków dla rozwoju tej funkcji.

Niektóre źródła uznają, że umiarkowana atrakcyjność zasobów przyrodniczych i krajobrazowych i brak bardziej wartościowych dóbr kultury materialnej powodują, że „gmina nie stanowi szczególnej atrakcyjności turystycznej".

5.2. Podstawowe uwarunkowania przyrodnicze i krajobrazowe rozwoju turystyki i rekreacji w gminie.

Wykorzystanie obszarów cenniejszych krajobrazowo i przyrodniczo będzie możliwe przez:
-zwiększenie ilości obiektów turystycznych, głównie w oparciu o kwatery prywatne – agroturystyczne;
-lokalizację zabudowy letniskowej głównie w obrębie istniejącej zabudowy;
-realizację zbiorników wodnych o funkcji rekreacyjnej;
-rozwój zaplecza obsługującego turystykę i związanej z nim infrastruktury technicznej;
-wzbogacenie obszarów w urządzenia turystyczne – ścieżki rowerowe, trasy spacerowe, trasy spływów kajakowych, przystań kajakowa, trasy konne, łowiska wędkarskie, punkty widokowe, parki, zieleńce, urządzenia sportowe, wzrost innej infrastruktury turystycznej – np. gastronomia;
-innowacyjność w organizacji różnorodnych form turystyki w oparciu o posiadane walory;
-podniesienie wizerunku turystycznego obszarów przez estetyzację zabudowy i wzbogacenie przyrodnicze terenów wiejskich, poprawę stanu sanitarnego;
-zwiększenie dostępności komunikacyjnej obszarów.

Poprawa lesistości gminy zwłaszcza lasów położonych w sąsiedztwie dolin rzecznych może spowodować wzrost atrakcyjności tych terenów. Nawet lasy położone w centralnej i południowej części gminy mogą być wykorzystane dla celów wypoczynku i rekreacji. Potrzeba ochrony tych lasów nie wyklucza ich rekreacyjnego wykorzystania. Część użytków zielonych (o korzystnych dla rekreacji stosunkach wodnych) może być także wykorzystywana do celów wypoczynku i rekreacji.

5.3. Podstawowe założenia rozwoju funkcji.

Jako główne formy turystyki i rekreacji mające szansę rozwoju w gminie należy wskazać:
-świąteczny wypoczynek mieszkańców przy wykorzystaniu kompleksów leśnych i przydatnych rekreacyjnie łąk, rzek, naturalnych i sztucznych zbiorników wodnych,
-turystyka rowerowa rozwijana ścieżkami rowerowymi,
-sporty wodne-kajakarstwo, wędkarstwo
-agroturystyka, czyli wypoczynek w lokalnych gospodarstwach wiejskich, co daje możliwości łączenia zysków ekonomicznych z zachowaniem istniejących walorów przyrodniczych,
-jeździectwo,
-budownictwo rekreacyjne w wytypowanych rejonach gminy.
-turystyka kulturalna, eksponująca wartości historyczne budownictwa sakralnego, pozostałości założeń dworsko-parkowych, zabytków techniki, miejsc pamięci, pól bitew itp.
-turystyka kwalifikowana dla osób o zainteresowaniach przyrodniczych,

-organizacja letniego wypoczynku dla dzieci w szkołach wiejskich,

5.4. Zasady przestrzennego różnicowania funkcji turystycznych i rekreacyjnych.

Wypoczynek świąteczny.

1/ Obszar gminy pełni funkcję zaplecza rekreacyjnego dla mieszkańców sąsiednich gmin a także takich ośrodków jak Puławy, Ryki, Lublin a nawet Warszawa. Do wypoczynku głównie świątecznego, szczególnie chętnie wykorzystywane są:
- obszary łąk wzdłuż rzek (głównie Wieprz) i zbiorników wodnych,
- obszary leśne okolic Baranowa, Pogonowa, Dębczyny i Zagoździa,

2/ Problemem natomiast jest i pozostanie słaba odporność na presję turystyczną znacznej części występujących w omawianym rejonie siedlisk łąkowych i leśnych. Są to głównie lasy mieszane i mieszane świeże, które pełnią rolę lasów glebochronnych i wodochronnych (takim statusem należy je objąć). Biorąc pod uwagę, że intensywna penetracja lasu przez turystów – „jagodziarzy i grzybiarzy" trwa w skali roku niezbyt długo, szkody powodowane przez zbieraczy są stosunkowo szybko regenerowane. Taka penetracja zwiększa zagrożenie pożarowe i dla ograniczenia ewentualnych szkód, należy rygorystycznie przestrzegać przepisów przeciwpożarowych, porządkowych oraz wprowadzanych przez leśników okresowych zakazów wstępu do lasu – jednym z większych zagrożeń dla lasu są wjeżdżające samochody i zaśmiecanie.

3/ Rzeki i zbiorniki wodne są obiektami szczególnie atrakcyjnymi dla wypoczynku w okresie letnim, niestety nie ma na terenie gminy obszarów wyznaczonych pod skoncentrowany rozwój tego typu form. Rejon łąk nad Wieprzem w okolicach Pogonowa i Baranowa szczególnie jest przydatny. Dogodny dojazd, parking, plaża trawiasta do kąpieli słonecznych, a nawet wodnych to stosunkowo niewielki koszt w stosunku do efektów. W rozwoju rekreacji istotne będzie zapewnienie odpowiedniego zaplecza sanitarnego i gastronomicznego dla osób korzystających z takich obiektów.

4/ Dla ograniczenia zanieczyszczenia i zaśmiecania terenu należy przewidzieć usytuowanie ekologicznego zaplecza sanitarnego, koszy na śmieci, itp. Nie przewiduje się natomiast znacznej rozbudowy infrastruktury turystycznej, aby nie zwiększać nadmiernie ilości odpoczywających tu osób.

Turystyka rowerowa

Brak atrakcyjnych i bezpiecznych tras rowerowych jest jednym z głównych czynników ograniczających rozwój turystyki rowerowej. W „Studium" przewidziano budowę systemu ścieżek rowerowych mających dogodne połączenie ośrodka gminnego z Motogą, Pogonowem i na kierunku wschodnim ze Składowem oraz Debczyną i Zagoździem. Pozostałe ścieżki umożliwiające dogodne połączenia rowerowe – wzdłuż istniejących ciągów komunikacyjnych. Jednym z ważniejszych jest ponadlokalny szlak kulturowy muzealny Lublin - Wojciechów - Nałęczów - Kazimierz - Puławy - Baranów - Wola Gułowska - Wola Okrzejska - Łuków - Biała Podlaska.

Sporty wodne- kajakarstwo, wędkarstwo

Dolina Wieprza posiada walory rekreacyjne i turystyczne liczące się w skali nie tylko regionalnej ale i krajowej. Możliwości ich wykorzystania ogranicza ciągle jeszcze zbyt duże zanieczyszczenie rzeki, oraz występowanie obszarów cennych przyrodniczo (ograniczenie ilościowe). Wpływ gminy na stan czystości rzeki jest niewielki. Należy zakładać, że czystość rzeki stale będzie się poprawiać co wpłynie na jakość i walory przyrodnicze, a tym samym spowoduje większe zainteresowanie turystyką i rekreacją wodną. Potrzebna będzie do tego podstawowa infrastruktura turystyczna. Proponuje się realizację w rejonie Baranowa

przystani kajakowej z sezonowym polem biwakowym. Obsługa sanitarna obiektu przy wykorzystaniu zaplecza sanitarnego oczyszczalni ścieków (ewentualnie jego rozbudowy lub własnego). Jak wspomniano przyszłościowe zaplecze dla plaży należy sytuować w rejonie Pogonowa i Baranowa – co zapobiegnie rozpraszaniu się funkcji w terenie.

Wędkarstwo należy do najbardziej popularnych form rekreacji nadwodnej. Wieprz mimo zanieczyszczeń jest dość zasobny w ryby w tym rzadkich gatunków. Obok rzeki i starorzeczy, w gminie znajdują się liczne stawy hodowlane i łowiska prywatne. Pewną szansą na realizację ogólnodostępnego ale kontrolowanego dużego łowiska myłby być polder zalewowy na terenie po wschodniej stronie drogi na most. W okresie wezbrań rzeki droga stanowi barierę dla spływu wód powodując zatapianie łąk. Teren ten jest predysponowany na realizację takiego zbiornika ale kontrowersyjny ze względu na ochronę środowiska przyrodniczego. Wędkarstwo nie wymaga tworzenia specjalnej infrastruktury. Jest uprawiane na całej długości rzeki, według indywidualnych upodobań. Dotarcie do jej brzegów możliwe jest za pomocą ścieżek i dróg gruntowych. Wędkarze zmotoryzowani korzystać powinni z ogólnodostępnych parkingów. Wykluczyć należy parkowanie samochodów bezpośrednio nad wodą.

Agroturystyka

Agroturystyka, czyli wypoczynek w lokalnych gospodarstwach wiejskich, co daje możliwości łączenia zysków ekonomicznych z zachowaniem istniejących walorów przyrodniczych. Forma w ostatnich latach niezwykle popularna i dzięki programom wspomagającym i promocji medialnej ciągle się rozwijająca. Walory krajobrazowo-przyrodnicze doliny Wieprza są tu elementem sprzyjającym dla gospodarstw agroturystycznych. W gminie Baranów taki sposób wspomagania ekonomicznego wsi jest praktycznie nie realizowany. Jak zwykle w takich wypadkach „celem przełamania lodów „ koniecznym wydaje się wdrożenie programu pilotażowego na przykładzie dwóch –trzech wybranych gospodarstw. Szanse na zwiększenie powodzenia przedsięwzięcia mają gospodarstwa, które wzbogacą ofertę np. o szkółki jazdy konnej lub dysponujące zbiornikiem wodnym – łowiskiem dla wędkarzy.

Jeździectwo

Ta forma czynnej rekreacji rozwijana będzie głównie w oparciu o ewentualnie pojawiające się gospodarstwa agroturystyczne. Pozwalają na to trwałe użytki zielone, które należy oczywiście odpowiednio przygotować i wyposażyć, by spełniały wymogi „szkółek jeździeckich”. Trasy ewentualnych jazd terenowych po okolicznych lasach muszą zostać uzgodnione, zgodnie z obowiązującymi przepisami, z administracją lasów państwowych przez organizatorów rajdów konnych. Rejon doliny Wieprza posiada szczególne predyspozycje dla rozwoju takich form turystyki. Dodatkowym argumentem za 6taka lokalizacja jest obfita baza paszowa pozwalająca na całoroczne utrzymanie koni wierzchowych.

Budownictwo rekreacyjne

Indywidualne budownictwo rekreacyjne staje się coraz modniejsze i należy przewidywać, że będzie to tendencja o charakterze stałym. Ze względu na atrakcyjność położenia oraz uwarunkowania przestrzenne miejscowości w gminie Baranów szczególne predyspozycje do rozwoju tej formy rekreacyjnej a przez to aktywizacji terenów wiejskich mają wsie: Pogonów, Motoga, Baranów, Dębczyna, Składów, Zagóźdź, Łukawica, Gródek oraz południowa część Łysej Góry i Śniadówki. Wprawdzie nie przewiduje się wyznaczenia

obszarów budownictwa rekreacyjnego, to jednak dopuszcza się możliwość przekształcania siedlisk na zabudowę letniskową. Możliwe jest również lokalizowanie nowych obiektów na zasadzie uzupełnień pod warunkiem zachowania historycznie ukształtowanego układu przestrzennego wsi.

Turystyka kulturalna

Gmina Baranów nie posiada szczególnej bazy obiektów historycznych, które mogłyby stanowić atrakcję turystyczną. Na uwagę zasługuje kościół parafialny w Baranowie (1764-81 r.) z pozostałościami założenia dworsko-parkowego, ponadto układ urbanistyczny miejscowości uzupełniony cmentarzem parafialnym z 1829 r., cmentarzem żydowskim z 1 poł. XVII w., kapliczkami i obiektami użyteczności publicznej z XIX/XX w. Tutaj w zasadzie skupia się główny ośrodek zainteresowania gromadzący większość substancji zabytkowej gminy. Tędy przebiega wyznaczony w planie zagospodarowania województwa szlak kulturowy muzealny z Lublina przez Wojciechów, Nałęczów, Kazimierz, Puławy, Baranów, Wola Gułowska, Wola Okrzejska, Łuków do Białej Podlaskiej. Gmina w historii była świadkiem licznych przemarszów wojsk, bitew lokalnych i wydarzeń. Informacje o takiej tematyce powinny być wyeksponowane w programach aktywizacji turystyki.

Turystyka kwalifikowana dla osób o zainteresowaniach przyrodniczych.

Obszary cenne przyrodniczo mogą być, przy zachowaniu niezbędnych rygorów, wykorzystywane do prowadzenia terenowych zajęć dydaktycznych. Wszystkie istniejące i projektowane obszary chronione na terenie gminy mogą być udostępniane na ten cel. Na obszarach lub w pobliżu obiektów cennych przyrodniczo można wyznaczać ścieżki dydaktyczne prezentujące różnorodne zagadnienia np.: zjawiska korytowe zachodzące w zdziczałej rzece, florę starorzeczy, naturalne i półnaturalne ekosystemy terasy zalewowej, funkcjonowanie rzeki meandrującej (Wieprz), jesienne przeloty rzadkich gatunków ptaków (obserwacje pod opieką ornitologa dla młodych miłośników awifauny) itp.. Wzorem mogą być ścieżki urządzone w nadleśnictwie Puławy w rejonie Gołębia. W terenie ustawiono komunikatywne i estetyczne tablice informacyjne, a zainteresowani mogą otrzymać szczegółowy opis ścieżek. Jest jeden z lepszych przykładów realizacji programu edukacji ekologicznej w regionie.

Organizacja letniego wypoczynku dla dzieci w szkołach wiejskich.

Forma turystyki swego czasu bardzo popularna i znana, dziś niedoceniana. Nie mniej daje się zauważyć powrót popularnych „kolonii letnich" dla dzieci miejskich na wsi i odwrotnie. Zmniejszenie ilości szkół na wsi wpływa korzystnie na stopień ich wyposażenia w zaplecze sportowo-sanitarne i gastronomiczno-żywieniowe co znakomicie można wykorzystać dla aktywizacji tej formy turystyki, bez potrzeby budowy specjalnej i kosztownej bazy.

6. Zasady polityki przestrzennej

6.1 Układ strefowy

W układzie strefowym wydziela się:
- system ekologiczny gminy,
- układ kulturowo-krajobrazowy w oparciu o zasoby objęte ochroną i wskazane do ochrony,
- tereny mieszkaniowe,
- tereny usług,
- tereny przedsiębiorczości,
- obszary polne,
- obszary leśne,

Układ strefowy uzupełniają elementy liniowe komunikacji oraz główne obiekty funkcjonalne o znaczeniu węzłowym i ponadlokalnym dla całego obszaru.

Zasady kształtowania przeznaczenia i użytkowania terenu, zostały określone w studium w oparciu o powyższy układ strefowy oraz miejscowości (sołectwa) w obrębie gminy.

W wyniku oceny uwarunkowań naturalnych i historycznych oraz potrzeb, określa się:
- obszary i obiekty podlegające ochronie,
- tereny przeznaczone dla realizacji funkcji publicznych,
- kierunki rozwoju komunikacji i infrastruktury technicznej.

Lokalizacja zainwestowania jest możliwa tylko na wyznaczonych terenach zgodnie z funkcją.

6.2 Obszary objęte ochrona prawną oraz ograniczeń przestrzennych

W studium oznaczono granice obszarów objętych ochroną prawną dotyczącą środowiska przyrodniczego, kulturowego, krajobrazu na podstawie przepisów szczególnych oraz wskazanych do ochrony planistycznej, na których określono warunki ograniczające sposób zagospodarowania.

Obejmują one następujące jednostki (istniejące i projektowane):

1)Obszar Chronionego Krajobrazu „Pradolina Rzeki Wieprz”,
2)Obszar Natura 2000
-Specjalny Obszar Ochrony (SOO) siedlisk,
3)Użytki ekologiczne,
4)Lasy wodo- i glebochronne,
5)Dna dolin rzecznych,
6)Projektowane pomniki przyrody,
7)System Przyrodniczy Gminy (SPG),
8)Lasy i zadrzewienia,
9)Wody otwarte,
10) Zbiorniki wodne wskazane do odtworzenia,
11) Tereny cmentarzy,
12) Tereny złóż surowców mineralnych,
13) Strefa ochrony zasobów wód podziemnych GZWP
14) Tereny zalesień (ustalonych w planie urządzenia lasu i w studium)
15) Tereny zalewowe predysponowane na półnaturalne zbiorniki wodne (poldery)
16) Tereny i obiekty wpisane do rejestru zabytków
17) Tereny i obiekty wpisane do ewidencji zabytków
18) Stanowiska i obszary zainteresowania archeologicznego

19) Strefa ekspozycji krajobrazu:
-punkty widokowe,
-panoramy widokowe,
20) Strefa rekultywacji terenów zdegradowanych,
21) Obszary zagrożenia powodzią,
22) Tereny powierzchniowej eksploatacji, obszary górnicze,
23) Granice stref wokół obiektów uciążliwych (strefy sanitarne),

6.3 Zasady ochrony i realizacji zagospodarowania przestrzennego

Aktywizacja rozwoju gminy jest możliwa poprzez tworzenie stref (ośrodków) przedsiębiorczości, kształtujących przestrzeń ekonomiczną. W studium wskazano tereny pod rozwój składów, baz, rzemiosła, urządzeń obsługi rolnictwa, usług komercyjnych. W studium wyznaczono tereny adresowane do rozwoju funkcji imiennych, dla których wskazano lokalizacje, spełniające określone wymagania, z uwzględnieniem znaczenia tych obiektów w otoczeniu gminnym. Zaproponowane obiekty publiczne warunkują podniesienie rangi osadniczej i funkcji administracyjno-usługowych. Kluczowe znaczenie przypisuje się budowie zespołu takich obiektów jak gminny ośrodek kultury, zespół administracyjno-usługowy.

Przyjmuje się, że w realizacji polityki przestrzennej przestrzegane będą następujące zasady:

A. **Na terenach upraw polowych i ogrodniczych bez prawa zabudowy** (obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej bez prawa zabudowy), określonych na rysunku, ustala się:
1/Zakaz zmiany przeznaczenia użytków rolnych na cele nierolnicze, poza funkcjami ekologicznymi (zalesienia, zadrzewienia) oraz drogami i liniowymi urządzeniami infrastruktury,
2/ Zakaz lokalizacji budynków, obiektów budowlanych poza zainwestowanymi dopuszczonymi do adaptacji i modernizacji,

B.**Na terenach upraw polowych i ogrodniczych o ograniczonych prawach zabudowy** ustala się:
1/ Ochronę terenów otwartych: polnych i polno-leśnych. Dopuszcza się ograniczoną działalność budowlaną z zachowaniem przepisów szczególnych oraz ustaleń polityki przestrzennej w strefach określonych w studium;
2/ Możliwość adaptacji istniejącej zabudowy, jej odtworzenia i rozbudowy w granicach istniejącego siedliska, pod warunkiem utrzymania gabarytów istniejących budynków,
3/ Lokalizacje nowej zabudowy siedliskowej wyłącznie w sąsiedztwie istniejącej;
4/ Dopuszcza się przekształcenie istniejącej zabudowy lub jej dopełnianie w granicach działki budowlanej na funkcje rekreacyjne, usługowe, drobnej przedsiębiorczości i inne, pod warunkiem, że uciążliwość prowadzonej działalności nie przekroczy granicy terenu do którego inwestor ma tytuł prawny,

C. **Na terenach trwałych użytków zielonych,** ustala się:
1/ Ochronę łąk, muraw i pastwisk oraz transformację upraw polowych na użytki zielone obejmujących tereny położone w dnach dolin, podmokłe oraz suche obrzeża lasu,

2/ Zakaz zmiany przeznaczenia użytków zielonych na cele budowlane i inne kolizyjne dla ich przydatności rolniczej i przyrodniczej, poza funkcjami wskazanymi w studium oraz drogami i liniowymi urządzeniami infrastruktury,
3/ Ochronę łąk podmokłych i zbiorowisk roślinności łęgowej przed zachwianiem stabilności wodno-gruntowej;
4/ Ochronę torfowisk i roślinności torfowiskowej przez zakaz ingerencji w naturalne ekosystemy;

D**. Na obszarach zabudowy zagrodowej i jednorodzinnej** ***oraz w terenach zabudowy z przewagą zabudowy zagrodowej*** ustala się:
1/Utrzymanie tradycyjnego charakteru zabudowy i układu przestrzennego wsi:
a) przez kontynuację zabudowy pasmowej wzdłuż ciągów komunikacyjnych,
b) utrzymanie „skali" zabudowy poprzez ograniczenie wysokości i kubatury obiektów,
c) kontynuację form i proporcji bryły budynków w nawiązaniu do tradycji lokalnych,
d) sytuowaniu budynków w ujednoliconej linii od krawędzi dróg publicznych,
2/ Optymalna wielkość działki zagrodowej *0,30 - 1,00* ha;
3/ Adaptację, modernizację i budowę obiektów budowlanych w granicach działek zgodnie z przepisami techniczno-budowlanymi lub ustaleniami planu miejscowego,
4/ Lokalizację nowych siedlisk rolniczych,
5/Możliwość lokalizacji zabudowy jednorodzinnej na działkach jako uzupełnienie niezabudowanych enklaw lub wydzielonych z siedliska rolnego pod warunkiem bezpośredniej dostępności do drogi publicznej,
6/Możliwość lokalizacji usług oraz innych funkcji pod warunkiem, że nie spowodują kolizji z istniejącym i projektowanym zagospodarowaniem,
7/ Możliwość przekształcania siedlisk na zabudowę letniskową,
8/Wyklucza się lokalizację ferm hodowlanych mogących szczególnie pogorszyć stan środowiska, poza terenami wskazanymi w palnie miejscowym.

E**. Na obszarach zabudowy jednorodzinnej** ***oraz terenach zabudowy z przewagą zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej*** ustala się:
1/Utrzymanie tradycyjnego charakteru zabudowy i układu przestrzennego wsi:
a) przez kontynuację układu przestrzennego osiedli,
b) utrzymanie „skali" zabudowy poprzez ograniczenie wysokości i kubatury obiektów,
c) kontynuację form i proporcji bryły budynków w nawiązaniu do tradycji lokalnych,
d) sytuowaniu budynków w ujednoliconej linii od krawędzi dróg publicznych,
e) ograniczenie kubatury i gabarytów dla towarzyszącej zabudowy gospodarczej,
2/ Optymalna wielkość działki *0,10 - 0,50* ha;
3/ Adaptację, modernizację i budowę obiektów budowlanych w granicach działek, zgodnie z przepisami techniczno-budowlanymi lub ustaleniami planu
4/ Adaptację i modernizację istniejących siedlisk zagrodowych, bez prawa ich rozbudowy,
5/ Zakaz lokalizacji nowych siedlisk rolniczych,
6/Możliwość lokalizacji usług oraz innych funkcji pod warunkiem, że nie spowodują kolizji z istniejącym i projektowanym zagospodarowaniem,
7/ Możliwość przekształcania zabudowy jednorodzinnej i zagrodowej na zabudowę letniskową,

F. **Na obszarach zabudowy zagrodowej rozproszonej,** ustala się:
1/ Minimalizacja konfliktów zabudowy z wartościami przyrodniczymi i krajobrazowymi, a także harmonizowanie zabudowy oraz osłabianie negatywnej ekspozycji widokowej,

2/ Sukcesywne zmniejszanie intensywności zainwestowania (przenoszenie zainwestowania o kolizyjnej lokalizacji na tereny rozwojowe);
3/ Wzbogacanie terenów zabudowy zielenią; tworzenie w otoczeniu zabudowy kompleksów zieleni użytkowej i ozdobnej tzw. osłon krajobrazowych;
4/ Lokalizację nowej zabudowy na dużych działkach (min. 3000 m^2), tylko w sąsiedztwie istniejących siedlisk zagrodowych lub w ramach odtworzenia siedliska;
5/Przekształcanie funkcji zabudowy zagrodowej na letniskową, jako mniej kolizyjną formę użytkowania i zagospodarowania terenu,
6/ Pozostałe zasady jak w pkt. D.

F. **Na terenach usług publicznych i komercyjnych** ***oraz w terenach zabudowy usługowej*** ustala się:
1/ Lokalizację usług oświaty i wychowania, kultury, obiekty sakralne, usługi zdrowia, opieki społecznej, sportu i kultury fizycznej, administracji publicznej, porządku i bezpieczeństwa, łączności publicznej oraz inne obiekty użyteczności publicznej związane z realizacją oczywistych celów publicznych, a także usług komercyjnych takich jak handlu, gastronomii, rzemiosła itp.;
2/ Lokalizację obiektów usługowych o charakterze publicznym, ważnych dla struktury gminy oraz rangi ośrodka należy imiennie wskazać w planie miejscowym,
3/ Adaptację istniejących obiektów usługowych z dopuszczeniem ich modernizacji lub rozbudowy,
4/ Przeznaczenie w zagospodarowaniu działki min. 25% powierzchni brutto na zieleń rekreacyjną i izolacyjną;

G. **Na terenach usług sportu i rekreacji** ustala się:
1/ Lokalizację obiektów i urządzeń sportowo-rekreacyjnych o charakterze publicznym, wydzielonych z możliwością uzupełnienia obiektami o funkcji pokrewnej,
2/ W zagospodarowaniu należy przewidzieć odpowiednią ilość miejsc postojowych w ramach obsługi komunikacyjnej zespołu,
3/ Stosować zieleń izolacyjną szczególnie na kierunkach gdzie mogą występować konflikty przestrzenne.

H. **Na terenach usług dla rolnictwa-specjalistyczne gospodarstwa wielkotowarowe** ustala się:
1/. Grupowanie funkcjonalne usług obsługujących obszary rolne z zachowaniem odpowiednich dla rodzaju działalności warunków sytuowania obiektów, a także zagospodarowanie zielenią osłonową i izolacyjną,
2/. Lokalizację specjalistycznych gospodarstw wielkotowarowych, ogrodniczych, hodowlanych, magazynowania i przechowalnictwa rolniczego. Możliwość lokalizacji usług: zaopatrzenia, skupu, agrotechnicznych, naprawczych, konserwacji narzędzi i sprzętu rolniczego, a także innych usług komplementarnych dla terenów wiejskich i produkcji rolnej,
3/. Likwidację obiektów kolidujących z warunkami zagospodarowania ustalo- nymi w strefach polityki przestrzennej lub z zagospodarowaniem sąsiednich terenów;
4/. Możliwość przekształceń funkcjonalnych i modernizacji obiektów z zakresu usług handlu, baz magazynowo-składowych itp. adaptowanych na usługi dla rolnictwa poza obszarami wyznaczonymi w studium, pod warunkiem zmniejszenia uciążliwości dla środowiska i uzyskania pozytywnej opinii właściwego organu inspekcji sanitarnej,
5/ Zakaz lokalizowania obiektów szczególnie uciążliwych dla środowiska i zdrowia ludzi, kolidujących z sąsiednim zagospodarowaniem np. terenami zabudowy mieszkaniowej, zagrodowej, usług sportu rekreacji itp.

I. **Na terenach zabudowy produkcyjnej i składowej** ***oraz w terenach obiektów produkcyjnych, składów i magazynów*** (istniejące i projektowane) ustala się:
1/Lokalizację obiektów przemysłowych, rzemiosła produkcyjnego, obiektów magazynowych i składowo-produkcyjnych, przetwórstwa płodów rolnych, produkcji materiałów budowlanych, zakładów produkcyjno-naprawczych, drobnych zakładów wytwórczych, motoryzacji, gospodarki komunalnej i innych obiektów gospodarczych towarzyszących procesom produkcyjno-usługowym;
2/ Zasadę grupowania obiektów usługowo-produkcyjnych oraz kształtowanie zagospodarowania z uwzględnieniem warunków wynikających z sąsiedztwa funkcji;
3/ Adaptację istniejących obiektów produkcyjnych, restrukturyzację terenów zdegradowanych jako dostosowanie zagospodarowania i modernizacji zabudowy do nowych mniej uciążliwych funkcji, uwzględnienie wymogu ograniczenia ich oddziaływania do granic terenu do którego inwestor ma tytuł prawny,
4/ Możliwość lokalizacji obiektów mogących *znacząco oddziaływać na środowisko, przy zachowaniu wymogów i procedur wynikających z przepisów.*
5/ Uwzględnienie w zagospodarowaniu warunków ochrony środowiska dotyczących wód i powietrza np. uszczelnienie podłoża, odwodnienie nawierzchni placów, magazynowanie nawozów oraz sypkich środków chemicznych w obiektach zamkniętych, zagospodarowanie otoczenia obiektów zielenią osłonową;
6/ Wyklucza się lokalizację funkcji mieszkaniowych o charakterze stałym w obrębie części produkcyjnej zespołu;
7/ Urządzenie miejsc postojowych i parkingowych dla potrzeb użytkowników terenu,
8/ Warunek zagospodarowania działek zielenią izolacyjną jednoczesny z realizacją inwestycji; pasy zieleni izolacyjnej o szerokości min. 5,0 m należy wprowadzić wzdłuż granic działek o różnych funkcjach oraz przyległych do dróg,
9/ realizacja wspólnej dla zespołu infrastruktury technicznej jak: drogi dojazdowe, place nawrotowe, miejsca postojowe, urządzenia sanitarne.

J**. Na terenach powierzchniowej eksploatacji złóż surowców mineralnych** ustala się**:**
1/ Powierzchniową eksploatację surowców ilastych i piasku, pod warunkiem, że wykorzystanie miejscowych zasobów surowców mineralnych nie spowoduje degradacji środowiska przyrodniczego mimo zastosowania właściwej dla danego terenu rekultywacji,
2/ Z eksploatacji wyłącza się tereny mogące spowodować naruszenie równowagi stosunków wodnych oraz:
a. koryta rzek i strefy zboczowe dolin rzecznych;
b. tereny leśne i w strefie ochrony warunków siedliskowych lasu min. 30 m;
3/ Kontrolowana tzw. mikro-eksploatacja możliwa jedynie we wskazanych miejscach i po uzyskaniu wymaganych prawem pozwoleń,
4/ Dopuszcza się wyznaczanie nowych terenów eksploatacji w obrębie wskazanych złóż pod warunkiem zachowania zasad określonych w rozdziale dotyczącym ochrony środowiska,
5/Rekultywację wyrobisk; preferuje się rekultywację poprzez zalesienie.

K. ***Na terenach urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW*** *ustala się:*
1/ Możliwość lokalizowania elektrowni fotowoltaicznych o mocy przekraczających 100 kW.
2/ Wyznaczone na rysunku studium tereny stanowią jednocześnie obszar ich stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu - poza granicą wyznaczonych terenów nie wprowadza się szczególnych ograniczeń w zagospodarowaniu terenów.

3/ Wyklucza się, w granicach wyznaczonych terenów, lokalizowanie elektrowni wiatrowych oraz biogazowni.

6.3.1. Bilans zmian w strukturze funkcjonalno-przestrzennej gminy

Podstawą dokonania bilansu terenów wyznaczonych w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego są ustalenia obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obowiązujących w granicach gminy Baranów.

Obliczając chłonność terenów wyznaczonych w studium można się oprzeć na chłonności wyliczonej uprzednio dla miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, w odniesieniu do tych terenów, które mają tożsame przeznaczenie i zasady zagospodarowania. Różnica w oszacowaniu chłonności terenów będzie się odnosić wyłącznie do tych obszarów, które w obowiązującym studium są przeznaczone pod zabudowę, a nie obejmują ich obowiązujące plany miejscowe oraz dla których studium przewiduje zmianę kierunków zagospodarowania, przeznaczając niezabudowane tereny rolne pod inne funkcje, w szczególności tereny zabudowy z przewagą zabudowy zagrodowej oraz przeznaczane na funkcje usługowe i związane z prowadzeniem działalności gospodarczej.

Tabela. Bilans powierzchni terenów nie objętych planami miejscowymi, wyznaczonych w studium pod określone rodzaje zabudowy w poszczególnych obrębach (powierzchnie podane w ha):

Lit.	**Miejscowość**	**Powierzchnia terenów przeznaczonych w obowiązującym studium pod zabudowę, a nie obejmują ich obowiązujące plany miejscowe**		**Powierzchnia terenów, dla których studium przewiduje zmianę kierunków zagospodarowania z przeznaczeniem pod zabudowę**	
		mieszkalnictwo	**przedsiębiorczość**	**mieszkalnictwo**	**przedsiębiorczość**
A	Pogonów	0,45		0,48	
B	Motoga				
C	Baranów	5,08		4,26	3,78
D	Składów				
E	Zagóźdź	0,64		2,61	
F	Czołna	5,89	3,45	6,77	0,24
G	Wola Czołnowska	3,01		1,76	
H	Kozioł			0,89	
I	Dębczyna			0,41	
J	Nowomichowska				
K	Gródek				
L	Łukawica				
Ł	Huta				
M	Łysa Góra				
N	Niwa	0,93			
O	Śniadówka			0,51	
P	Klin	1,98		1,22	
R	Karczunek				
S	Łukawka			0,78	
	RAZEM	17,98	3,45	19,69	4,02

Sumując chłonność terenów wyznaczonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, które mają ustaloną taką samą funkcję w studium, z nowymi terenami wyznaczonymi w studium pod zabudowę mieszkaniową, które nie mają swojego odzwierciedlenia w planie miejscowym, otrzymamy łączną chłonność wyznaczonych w studium terenów różnorodnej zabudowy mieszkaniowej.

Przy analizie chłonności terenów do potencjalnej zabudowy wyznaczonych w planie miejscowym przyjęto założenie, iż w budynki mieszkalne będą na terenie gminy realizowane na działkach w taki sposób, że średnio z jednym budynkiem mieszkalnym będzie związane 0,50 ha powierzchni terenów wyznaczonych pod zabudowę w planie miejscowym - budynki w zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej będą realizowane na mniejszych działkach, a w obszarach zabudowy zagrodowej będą realizowane na większych działkach. Przyjęto także założenie, że przeciętna powierzchnia nowo realizowanych budynków mieszkalnych będzie wynosić 130 m^2 / 1 gospodarstwo domowe. Można oszacować możliwą do zrealizowania liczbę nowych budynków mieszkalnych oraz ich powierzchnię użytkową we wszystkich terenach wyznaczonych na ten cel w studium.

Tabela. Bilans chłonności terenów zabudowy mieszkaniowej wyznaczonych w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego:

Lp.	Tereny	Powierzchnia terenów [ha]	Chłonność terenów [liczba budynków mieszkalnych]	Chłonność terenów [m^2 powierzchni użytkowej]
1.	Tereny zabudowy mieszkaniowej na podstawie planu miejscowego dające potencjalną możliwość realizacji nowej zabudowy	91,44	182	23 660
2.	Tereny zabudowy mieszkaniowej wyznaczone w studium, a nie objęte miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego	37,67	75	9 750
3.	OGÓLNY BILANS (SUMA)	129,11	257	33 410

Obliczone zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową w zabudowie mieszkaniowej (budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne oraz zagrodowe) w perspektywie do 2050 roku wynosi 27 170 m2. Chłonność terenów wyznaczonych w studium do zabudowy mieszkaniowej, wyrażona w m2 powierzchni użytkowej wynosi 33 410 m2. Chłonność terenów wyznaczonych w studium pod zabudowę mieszkaniową w perspektywie do 2050 roku przewyższa obliczone zapotrzebowanie o 22,96%, co jest zgodne z wymaganiami wynikającymi z przepisów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (nie więcej niż 30%).

6.4. Szczegółowe uwarunkowania i kierunki kształtowania jednostek osadniczych gminy.

BARANÓW-osada, główny ośrodek usługowy, siedziba władz i administracji gminy. Niegdyś miasto, lokowane w p. XVI w. na prawie magdeburskim. Położony na dawnym szlaku komunikacyjnym z Lublina przez Kurów do przeprawy przez Wieprz i dalej na Podlasie i Mazowsze. Historyczny układ urbanistyczny z najważniejszymi obiektami (rynek, zespół kościelny, pozostałości założenia dworskiego), Baranów zachował do dziś. Według

tego rozplanowania rozwinęła się zabudowa. Główne ciągi komunikacyjne ulice Błotna, Zagrodzka, Czołnowska, Puławska zbiegają się w rynku, centrum adaministarcyjno-usługowym i głównym węźle komunikacyjnym. Ciągi te uzupełniają rozwidlenia na kierunku do Michowa, ul. Michowska i do Pogonowa, ul. Tartaczna. Szkielet taki uzupełniony ulicami wewnętrznymi stanowił osnowę rozwoju zabudowy, zwartej w pobliżu rynku, dalej rozluźnionej przybierającej charakter wiejskich zagród. W wyniku kolejnych zmian i rozbudowy układu powstała sieć ulic wewnętrznych w południowej części, dla których trzonem układu jest wybiegająca z południowo-zachodniego narożnika rynku ulica Buźnicza.
Na terenie pozostałości zabudowy dworskiej powstała dzielnica przemysłowo-składowa tworząc tzw Baranów Przemysłowy (teren byłej bazy GS). W późniejszym czasie w rejonie cmentarza ukształtował się następny zespół o charakterze usługowo-przemysłowym. Tworzy zespół szkolny, baza samorządowej administracji mienia komunalnego SAMK, stacja paliw i skład materiałów budowlanych. Dynamiczny rozwój zabudowy mieszkaniowej i towarzyszących jej usług w ostatnim trzydziestoleciu dalej następował głównie w kierunku południowym. Realizacja osiedla następowała w oparciu o m.p.z.p. opracowany pod koniec lat osiemdziesiątych (uchwalony w 1990 r.). Na obszarze tym realizacja zabudowy następowała w oparciu o wyznaczoną siatkę ulic, skupiając program usługowy wzdłuż ulicy Buźniczej. Część mieszkaniowa osiedla została zrealizowana, zaś program usług praktycznie nie doczekał się realizacji. Tereny zurbanizowane Baranowa od strony północno-wschodniej otaczają kompleksy łąk i starorzeczy doliny Wieprza. Jest to teren potencjalnych zagrożeń powodziowych. Od strony północno-zachodniej znajduje się zespół stawów hodowlanych, łąk i starorzeczy doliny Wieprza. Tereny zabudowy przed niebezpieczeństwem powodzi na tym kierunku chroni system grobli stawów (ale nie wyklucza się występowania okresowych podtopień). W tej części przy drodze do starej przeprawy usytuowano oczyszczalnię ścieków, w rejonie której znajdują się dogodne warunki na realizację przystani kajakowej. Rozwojowe kierunki możliwe do zabudowy to tereny położone na kierunku południowym jako kontynuacja realizowanego osiedla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Niewielkie rezerwy terenowe znajdują się na południe w widłach ulic Michowskiej i Czołnowskiej. Na kierunku wschodnim istnieje możliwość przedłużenia zabudowy wzdłuż ulicy Zagrodzkiej aż do strefy sanitarnej składowiska odpadów a mojego rekultywacji lub ograniczeniu uciążliwości częściowo także w strefie. Na tym kierunku istnieje duża rezerwa terenów budowlanych położonych w sąsiedztwie cmentarza i bazy SAMK. Na kierunku zachodnim podobnie jak poprzednio przewiduje się kontynuacje zabudowy wzdłuż ulicy Tartacznej a także wewnątrz kwartału ograniczonego tą ulicą, lasem i ulicą Puławską. Bliższego omówienia wymagają uwarunkowania zabudowy części południowej realizowanej w oparciu o plan z 1990 r. Zgodnie z tym planem w obszarze wyznaczono sieć ulic z zabudową mieszkaniową jednorodzinną oraz przewidziano rezerwy terenu m.in. pod centrum usługowo-handlowe, przystanek (dworzec PKS), targowisko. Rozwój zabudowy ograniczyć miała południowa obwodnica zadaniem, której było wyprowadzenie ruchu tranzytowego wschód-zachód z centrum. Połączenie przeprawy z obwodnicą przewidziano na przedłużeniu ulic Błotnej i Buźniczej wzdłuż, której lokowano usługi. Dalej na południe od obwodnicy znajduje się wzniesienie z którego rozciąga się jeden z najpiękniejszych widoków na Baranów i dolinę Wieprza. Obwodnica jako droga tranzytowa nie była przeznaczona do obsługi terenów do niej przylegających. Obwodnica i program usług publicznych nie został zrealizowany a rezerwy terenu budzą sprzeciw właścicieli nieruchomości. Z drugiej strony nawet niewielki ruch tranzytowy prowadzony obecnie przez centrum przy niewielkich szerokościach ulic jest dla mieszkańców dość uciążliwy. Stąd ilość zwolenników realizacji obwodnicy jest znacząca. O ile wyprowadzenie ruchu ciężkiego z centrum jest uzasadnione to ruch lekki (osobowy) może niekorzystnie wpłynąć na kondycję centrum usługowego. Uwzględniając wymienione uwarunkowania, proponuje się utrzymanie koncepcji realizacji południowej obwodnicy

Baranowa jako drogi tranzytowej dla ruchu ciężkiego, ale z korektą jej lokalizacji, odsunięcie w kierunku południowym. Rozwój terenów budowlanych na tym kierunku proponuje się ograniczyć do obszaru wskazywanych w ostatnio obowiązujaceych planach miejscowych. Dokładne granice i układ ulic winny być wskazane w planie miejscowym, który winien być sporządzony dla całej osady.

POGONÓW-wieś w układzie ulicówki przy drodze z Baronowa do Wilczanki i dalej traktu Warszawsko-Lubelskiego. Zabudowa dość zwarta prawie wyłącznie zagrodowa. Zapotrzebowanie na nowe tereny budowlane nieznaczne. Od strony północnej kompleks polno-łąkowy, z licznymi starorzeczami doliny Wieprza, narażony na okresowe zalewanie. Od północy kompleks leśny. Wieś predysponowana do rozwoju funkcji agroturystycznych. Wskazuje się nowe tereny budowlane na kierunku wzdłuż drogi do Baranowa oraz poprzez intensyfikację i zabudowę niezabudowanych enklaw w obszarze zainwestowanym. Postuluje się utrzymanie minimalnego programu usług podstawowych i ich rozwój na kierunkach wskazanych jak i wbudowanych w inne funkcje.

MOTOGA- niewielka wieś położona przy drodze z Baranowa do Pogonowa. Zabudowa skupia się głównie po północnej stronie w pasie pomiędzy drogą a lasem. Na skraju wsi znajduje się zabytkowy młyn, ponadto na jej terenie znajduje się jeden z największych zakładów w gminie-przetwórnia owoców i warzyw. Podobnie jak Pogonów, Motoga posiada predyspozycje do rozwoju funkcji agroturystycznych. Ze względu na duże rezerwy terenu w obrębie istniejącego zainwestowania oraz umiarkowanego zapotrzebowania rozwój nowych terenów budowlanych wskazuje się po południowej stronie drogi i w ramach zabudowy enklaw. Program zabudowy może być wzbogacony o elementarne usługi podstawowe jako wbudowane w tereny wskazanego przeznaczenia.

SKŁADÓW-najdalej na północ wysunięta wieś w gminie i położona najbliżej rzeki Wieprz. Od lat istnieje tutaj sezonowa przeprawa promowa łącząca Składów i położony w gminie Jeziorzany Blizocin. Wieś usytuowana jest na niewielkim wzniesieniu pośród łąk i starorzeczy rozlewającej się tu szeroko doliny Wieprza. Starsza część miejscowości rozwinęła się w układzie pasma zabudowy oddalonego od drogi przy krawędzi zboczowej wzniesienia, część późniejsza powstała już wzdłuż drogi po jej południowej stronie. Wieś jest niewielka i i poza małym sklepem spożywczym nie posiada innych usług. Ze względu na swoje położenie posiada natomiast bardzo dobre warunki dla rozwoju funkcji agroturystycznych. Jedyna droga utwardzona poprzez Zagóźdź do ośrodka gminnego ze względu na odległość nie wpływa pobudzająco na rozwój miejscowości. W studium wskazano znacznie krótsze połączenie przez tereny łąk, jednak ze względów przyrodniczych droga ta powinna być przystosowana do prowadzenia ruchu uspokojonego. Możliwe do zainwestowania tereny znajdują się w obrębie zabudowy istniejącej i wzdłuż północnej strony drogi.

ZAGÓŹDŹ-wieś położona przy zbiegu dróg z Baranowa, Składowa i Gródka, w miejscu gdzie dolina niewielkiej rzeki Byliny przechodzi w dolinę rzeki Wieprz. Układ przestrzenny zwarty, rozwinął się wzdłuż głównych ciagów komunkacyjnych, wspomaganch uliczkami bocznymi. Charakterystycznym obiektem kształtującym przestrzeń jest rozległy staw i młyn wodny. Zagóźdź posiada przysiółek Zabór położony na południowym-wschodzie, nad rzeka Byliną. Podobnie jak poprzednie miejscowości wieś posiada doskonałe warunki dla rozwoju agroturystyki. Umiarkowane potrzeby inwestycyjne i ograniczenia przestrzenne-położenie wśród łąk i lasu ukierunkowuje rozwój zabudowy w obrębie istniejących terenów jako uzupełnień. Niewielkie rezerwy terenowe wskazuje się wzdłuż drogi do Składowa, i uliczki do niej dochodzącej. Poza wskazanymi obszarami usług w przypadku rozwoju letniskowego

charakteru wsi program usług może wymagać rozbudowy co należy uwzględnić w opracowaniach planistycznych.

DĘBCZYNA- wieś położona przy drodze z Baranowa do Zagoździa, otoczona kompleksem leśnio-łąkowym. Zabudowa realizowana po obu stronach drogi tworzy układ łańcuchowy z możliwością jego uzupełnień i przekształceń. Jest to ostatnia z miejscowości położonych wzdłuż doliny Wieprza. Dębczyna dzięki położeniu i rezerwom terenowym posiada dobre warunki do realizacji zabudowy letniskowej i rozwoju agroturystyki. Remiza OSP i sklep to skromna baza programu usługowego, ale w przypadku rozwoju wsi na wskazanym kierunku zawsze istnieje możliwość jej rozbudowy. Doskonałe warunki nawet o rozbudowanym profilu funkcji agroturystycznej posiada gospodarstwo z kompleksem stawów usytuowane nad rzeką Byliną. Rozwój zabudowy wskazuje się w obrębie obszarów zainwestowanych poprzez zabudowę wolnych enklaw. Nie należy dopuszczać do zbyt dużego rozdrobnienia parceli w przypadku realizacji zabudowy letniskowej.

GRÓDEK I ŁUKAWICA-wsie położone obok siebie o podobnym układzie zabudowy, rozsianej łańcuchowo wzdłuż rzeki Byliny. W części przynależącej do Gródka znajduje się skrzyżowanie dróg Baranów-Michów i Zagwóźdź-Łukawka, wokół którego zlokalizowano program usługowy. Głównym elementem programu była szkoła podstawowa, punkt skupu, sklep i kopalnia piasku. Stagnacja gospodarcza, likwidacja szkoły to podstawowe przyczyny zmniejszenia rangi miejscowości. Ekstensywny sposób zabudowy a tym samym dostępność terenów inwestycyjnych, istniejące obiekty i dostępność komunikacyjna to walory, które mogą sprzyjać inwestowaniu. Wobec niewielkiego ruchu inwestycyjnego realizacja zabudowy winna odbywać się w obrębie terenów zainwestowanych miejscowości jako uzupełniania niezabudowanych enklaw.

ŁUKAWKA-najdalej wysunięta na południowy wschód wieś w gminie. Jej zabudowa skupia się w dwóch zwartych obszarach wzdłuż drogi do Gródka i drogi gminnej do niej dochodzącej, tworząc ciag zabudowy ulicowej i pasmowej. Pozostała zabudowa silnie rozproszona praktycznie po całym areale wsi tworzy formy kolonijne o typowo rolniczym charakterze. Wieś posiada sklep i swietlicę wiejską, które zabezpieczają podstawowe potrzeby w zakresie usług. Na terenie Łukawki w zabudowaniach Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej znajduje się duże gospodarstwo specjalistyczne-ferma drobiu. Rozpraszanie zabudowy pod względem przestrzennym uznaje się za tendencję nieporządaną. Realizacja nowej zabudowy winna się skupiać w formach zwartych jako uzupełnienia istniejącego zainwestowania. Dla zabudowy rozproszonej wyznaczono obszary na których winna być prowadzona zrównoważona polityka inwestycyjna szczególnie uwzględniająca walory krajobrazowe i ekonomiczne przestrzeni, zgodnie z zasadami ustalonymi dla tej strefy funkcjonalnej.

HUTA-wieś położona w środkowowschodniej części gminy, wzdłuż drogi dochodzącej do traktu Baranów-Michów. Zabudowa prawie wyłącznie zagrodowa, zrealizowano pasmowo po zachodniej strony drogi. Wieś otoczona otwartymi polami tworzy zwartą sylwetkę w krajobrazie rolniczym. Sklep spożywczy i świetlica wiejska uzupełniają program funkcjonalny miejscowości. Istniejące rezerwy terenowe po drugiej stronie drogi i niezabudowane enklawy wystarczająco zabezpieczają potrzeby inwestycyjne wsi. Za cenne i wskazane do zachowania uznaje się utrzymanie zwartego charakteru zabudowy.

KARCZUNEK-położona na przedłużeniu drogi z Huty, podobnie tworzy zwarty układ wsi o typie ulicówki. Taki układ w tej części gminy na tle innych miejscowości jest rzadki.

Przeważają tu bowiem układu mieszane: ulicowe zwarte i rozproszone-kolonijne. Wobec minimalnego zapotrzebowania na grunty inwestycyjne nie wskazuje się nowych terenów budowlanych poza wyznaczonymi w obrebie istniejącego zainwestowania.

NOWOMICHOWSKA-mała wieś powstała w wyniku XX w. parcelacji i komasacji gruntów. Położona w pobliżu traktu Baranów-Michów w centralnej części gminy tworzy układ zabudowy łańcuchowej. Wieś typowo rolnicza otoczona otwartą przestrzenią pól, fragmentami poprzecinanych zagajnikami i zadrzewieniami. Zakłada się utrzymanie charakteru zabudowy z możliwością jej uzupełnienia wzdłuż drogi. Na terenach słabych klas bonitacyjnych postuluje się wprowadzenie dolesień i zadrzewień.

KOZIOŁ-stosunkowo duża wieś położona w centralnej części gminy, przecięta traktem Baranów-Michów. Zabudowana stosunkowo zwarta zabudową zagrodową w układzie ulicowym. Skromny program usługowy uzupełnia zabudowę wsi. Centralne położenie, dogodny dojazd i dostępność terenów budowlanych (liczne niezabudowane enklawy) predysponują wieś do rozwoju i przekształceń gospodarstw w wielkotowarowe, specjalistyczne o charakterze ogrodniczym, hodowlanym. Obszar w obrębie traktu wskazuje się do lokalizacji obiektów usługowych związanych z obsługa rolnictwa lub pokrewnych. Tereny wskazane do zainwestowania zgodnie z rysunkiem studium-obszar po obu stronach drogi na całej długości wsi, w ramach uzupełniania niezabudowanych enklaw. Utrzymać zwarty charakter zabudowy.

CZOŁNA- stosunkowo duża wieś tzw. królewszczyzna (dobra królewskie), położona na południe od Baranowa. Czołna to dwa rodzaje zabudowy zwarta zagrodowa w układzie widlicowym oraz liczne kolonie i przysiółki rozsiane głównie w południowej części. Obok zabudowy zagrodowej Czołna posiada stosunkowo bogaty program usługowy (dwa sklepy spożywcze, strażnica OSP, klub-świetlica wiejska). Na terenie wsi znajduje się zabytkowy wiatrak. Gminne ujęcie wody stacja telefonii komórkowej. Obok w zabudowaniach po bazie Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej realizowne będzie duże gospodarstwo ogrodnicze z przechowalnią owoców. Ze względu na położenie w sąsiedztwie ośrodka gminnego przewiduje się wzrost znaczenia miejscowości a tym samym zainteresowania inwestycyjnego. W układzie wsi przewiduje się rozwój terenów budowlanych w ramach kontynuacji istniejącego układu na kierunku wzdłuż drogi Baranów-Śniadówka. Przy czym na kierunku od Baranowa, stronę zachodnią drogi należy zostawić niezabudowaną ze względu na walory krajobrazowe-punkt widokowy. Ponadto wskazuje się nowe tereny budowlane na wschód od istniejącej zabudowy wzdłuż bocznych dróg dojazdowych. Obszary zabudowy kolonijnej grupuje się i wprowadza reżim wynikający z ustaleń zawartych w strefie polityki przestrzennej jak dla terenów zabudowy zagrodowej rozproszonej.

WOLA CZOŁNOWSKA I KLIN-wsie powstałe w wyniku XIX i XX w. parcelacji i komasacji. Położone w centralnej części gminy o silnie rozproszonej zabudowie, praktycznie na całym obszarze. Wola Czołnowska stosunkowo duża wieś wyposażona w obiekty usługowe i produkcyjne takie jak: klub wiejski, zakład produkcji opakowań, paczkownia artykułów spożywczych, punkt skupu mleka do niedawna funkcjonowła tu szkoła podstawowa-obiekt wskazany do przekształceń i zmiany funkcji na usługowo-produkcyjne lub mieszkalne. W przeciwieństwie do niej maleńki Klin składa się zaledwie z kilku gospodarstw i nie posiada innych form zabudowy. Wola Czołnowska, zwłaszcza jej część położona w sąsiedztwie traktu do Michowa może być atrakcyjna pod względem inwestycyjnym ze względu na niewielką odległość od Baranowa i dostępność komunikacyjną. W obszarze tym wskazuje się nowe tereny budowlane jako uzupełnienie i kontynuacja

istniejącej zabudowy w kierunku kształtowania form zabudowy zwartej w układzie ulicowym. Analogiczna zasada obowiązuje w centralnej części wsi. Dla pozostałych terenów zabudowy kolonijnej zgrupowanych w obszary zabudowy zagrodowej rozproszonej celem dyscyplinowania działalności inwestycyjnej, obowiązują zasady zawarte w ustaleniach dla tych obszarów.

ŚNIADÓWKA-druga co do wielkości wieś w gminie, pełniąca funkcje ośrodka wspomagającego ośrodek gminny. Wieś położona w południowej części gminy, o typowo rolniczym charakterze krajobrazu, zabudowana zabudową zagrodową. Zabudowa ukształtowała się tworząc dwa podstawowe typy: zwartą w formie ulicówki i silnie rozproszona w układzie kolonijnym. Miejscowość posiada stosunkowo dobrze rozwinięty program usług na który składają się: kościół, sklep spożywczy, punkt skupu mleka, zakład naprawczy i pomocy drogowej, skład nawozów sztucznych, do niedawna funkcjonowała tu filia szkoły podstawowej-obecnie do przekształcenia funkcji na mieszkalne lub usługowe, ponadto do wykorzystania na cele usługowe są obiekty po dawnej bazie SKR. Dla zabudowy zwartej usytuowanej wzdłuż drogi w pobliżu traktu z Baranowa do Kurowa przyjmuje się kierunek kontynuacji formy ulicowej poprzez przedłużenie i uzupełnienia niezabudowanych enklaw z wyłączeniem łąk i obszarów lokalnych obniżeń w centralnej części wsi. Zachowanie wskazanego programu usług i jego rozbudowę i uzupełnienie w ramach ustaleń dla poszczególnych stref polityki przestrzennej. Tereny pozostałe (kolonijne) grupuje się w obszary zabudowy zagrodowej rozproszonej i wprowadza zasady zawarte w ustaleniach dla tej strefy. Obszary te szczególnie predysponowane są do rozwoju siedlisk zagrodowych średniotowarowych i gospodarstw specjalistycznej produkcji rolnej: hodowlanych, ogrodniczych itp.

NIWA-niewielka wieś położona w południowej części gminy w rejonie traktu z Czołny do Żyrzyna. Rozplanowana wzdłuż drogi jako zabudowa ulicowa o częściowo zwartej zabudowie, w centralnej części wsi rozluźnionej ze względu na lokalne obniżenie dolinne.
Od strony wschodniej graniczy z lasem. Poza wskazanym obszarem zabudowy nie występują formy kolonijne i rozproszone co stanowi wyjątek w tej części gminy. Baza usług jest skromna-na terenie wsi realizowana jest świetlica wiejska. Wskazuje się rozwój terenów budowlanych w obrębie istniejącego zainwestowania (uzupełnienia i zabudowa wolnych enklaw) oraz w kierunku zachodnim jako kontynuacje zabudowy ulicowej aż do skrzyżowania z drogą powiatową Czołna-Żyrzyn. Wskazuje się potrzebę uzupełnienia programu usług min. z zakresu handlu poziomu elementarnego (sklep spożywczy).

ŁYSA GÓRA-wieś położona na południowym skraju gminy w rejonie drogi powiatowej Baranów-Czołna-Żyrzyn. Wieś o zabudowie wyłącznie rozproszonej, głównie zagrodowej. W części przydolinnej niektóre gospodarstwa przekształcono na zabudowę letniskową-niewielki strumyk (wzdłuż którego przebiega granica gminy), las po drogiej stronie to walory przyrodnicze sprzyjające rozwojowi takich form zabudowy. Proces taki jest wskazany na tym obszarze, kontrolować należy wyznaczanie nowych obszarów pod zabudowę letniskową nie dopuszczając do zbyt dużego rozdrobnienia parceli. Pozostałe tereny zabudowy kolonijnej grupuje się w obszary zabudowy zagrodowej rozproszonej i ustanawia zasady obowiazujące w tej strefie.

TERENY I USŁUGI IMIENNIE WSKAZANE DO ZAGOSPODAROWANIA:

BARANÓW

1.Cegielnia: adaptacja funkcji z możliwością lokalizacji funkcji przemysłowo-składowych, przetwórstwa itp.
2.Lubzel s.a.-baza techniczna: do adaptacji funkcji
3.Baza GS -składy, piekarnia: do adaptacji i rozbudowy funkcji produkcyjno-usługowych
4.Baza GS -składy, chłodnia, masarnia, skup zwierząt, skup owoców: do adaptacji i rozbudowy funkcji produkcyjno-usługowych,
5.Przychodnia dla zwierzą: do adaptacji i rozbudowy funkcji z zakresu obsługi rolnictwa
6.Kościół – adaptacja funkcji
7.Zespół administracyjny-urząd gminy, straż pożarna, sklepy, agencja banku,biblioteka, ośrodek kultury: do adaptacji i rozbudowy funkcji administracyjno-usługowych
8.Dom handlowy: adaptacja funkcji
9.Przychodnia zdrowia: adaptacja funkcji
10.Bank, sklepy, restauracja, poczta: do adaptacji i rozbudowy funkcji
11.Dom weselny, zakład kontroli pojazdów: adaptacja funkcji
12.Sklep spożywczy: do adaptacji i rozbudowy funkcji
13.Zespół szkół gminnych-gimnazjum, szkoła podstawowa, izba pamięci: adaptacja funkcji,
14.Baza SAMK, stacja paliw, składy budowlane: do adaptacji i rozbudowy funkcji
15.Cmentarz katolicki: adaptacja funkcji
16.Cmentarz żydowski: adaptacja funkcji
17.Stacja paliw auto-gaz: do adaptacji i rozbudowy funkcji w kierunku handlu i gastronomii, realizacja zabudowy mieszkaniowej jako funkcji towarzyszącej dla właścicieli,
18.Wyroby pszczelarskie (Apis): do adaptacji i rozbudowy funkcji
19.Składowisko odpadów: adaptacja funkcji, docelowo do likwidacji i rekultywacji,
20.Oczyszczalnia ścieków: do adaptacji i rozbudowy funkcji

CZOŁNA

1.Sklep spożywczy: adaptacja funkcji,
2.Remiza OSP, sklep spożywczy, świetlica wiejska: adaptacja funkcji
3.Wiatrak zabytkowy: adaptacja na funkcje usługowe, mieszkalne, turystyki,
4.Kiosk spożywczy: do adaptacji i rozbudowy funkcji
5.Baza (RSP) –chłodnia, specjalistyczne gospodarstwo rolno-ogrodnicze: do adaptacji i rozbudowy funkcji
6.Ujęcie wody, wieża telefonii komórkowej: adaptacja funkcji
7.Sklep spożywczy: adaptacja funkcji

DĘBCZYNA

1.Tartak: adaptacja funkcji,
2.Sklep spożywczy, remiza OSP: do adaptacji i rozbudowy funkcji
3.Młyn: adaptacja funkcji,

GRÓDEK

1.Szkoła podstawowa (nie czynna), mieszkania: adaptacja funkcji mieszkalnej, rozbudowa funkcji z zakresu usług,
2.Punkt skupu mleka: do adaptacji lub rozbudowa funkcji z zakresu usług,

3.Sklep spożywczy: adaptacja funkcji
4.Kopalnia piasku: adaptacja funkcji

HUTA

1.Ujęcie wody (nie czynne): adaptacja funkcji-studnia awaryjna,
2.Remiza OSP, świetlica wiejska, sklep spożywczy: do adaptacji i rozbudowy funkcji

KOZIOŁ

1.Remiza OSP, klub wiejski: do adaptacji i rozbudowy funkcji
2.Sklep spożywczy: adaptacja funkcji
3.Pieczarkarnia: do adaptacji i rozbudowy funkcji z zakresu obsługi rolnictwa
4.Punkt skupu mleka: do adaptacji lub rozbudowa funkcji z zakresu usług

ŁUKAWKA

1.Sklep spożywczy: adaptacja funkcji
2.RSP (ferma drobiu): do adaptacji i rozbudowy funkcji z zakresu obsługi rolnictwa
3.Świetlica wiejska: adaptacja funkcji

NIWA

1.Świetlica wiejska: adaptacja funkcji

MOTOGA

1.Młyn: adaptacja na funkcje z zakresu usług, turystyki, mieszkalnictwa
2.Przetwórnia owoców i warzyw „Aleksander": do adaptacji i rozbudowy funkcji,

POGONÓW

1.Świetlica wiejska: adaptacja funkcji
2.Sklep spożywczy: adaptacja funkcji
3.Sklep spożywczy: adaptacja funkcji

SKŁADÓW

1.Sklep spożywczy: adaptacja i rozbudowa funkcji

ŚNIADÓWKA

1.Baza (dawny SKR): adaptacja na funkcje usługowe, składowe, obsługi rolnictwa, produkcyjne-małej przesiębiorczości
2.Kościół: adaptacja funkcji
3.Punkt skupu mleka: do adaptacji lub rozbudowa funkcji z zakresu usług,
4.Sklep spożywczy: adaptacja funkcji
5.Szkoła podstawowa (nie czynna), mieszkania, świetlica wiejska, przed szkołą pomnik pomordowanych podczas pacyfikacji wsi w czasie ii wojny światowej: adaptacja na funkcje mieszkalne, usługowe, produkcyjne-małej przedsiębiorczości
6.Pomoc drogowa, auto-złom: adaptacja i rozbudowa funkcji obsługi komunikacji

7.Skład materiałów do produkcji rolnej: adaptacja funkcji

WOLA CZOŁNOWSKA

1.Punkt skupu mleka: do adaptacji lub rozbudowa funkcji z zakresu usług,
2.Szkoła podstawowa (nie czynna), klub wiejski: adaptacja na funkcje mieszkalne, usługowe, produkcyjne-małej przedsiębiorczości,
3.Zakład produkcji opakowań (LIBRUS): adaptacja i rozbudowa funkcji
4.Paczkownia produktów spożywczych (DAMTOF): adaptacja i rozbudowa funkcji

ZAGÓŹDŹ

1.Remiza OSP: adaptacja funkcji
2.Młyn: adaptacja i rozbudowa funkcji z zakresu usług i turystyki
3.Sklep spożywczy: adaptacja funkcji

Dla wszystkich podanych wyżej obiektów obowiązują zasady ustalone dla poszczególnych obszarów funkcjonalnych.

7. Zasady rozwoju infrastruktury

7.1. Komunikacja.

7.1.1. Zasady kształtowania układu komunikacyjnego gminy

Docelowy układ komunikacyjny gminy Baranów opiera się na zhierarchizowanym układzie dróg w którym występuje:

A.Układ głównych powiązań zewnętrznych, przenoszący ruch daleki, krajowy i międzynarodowy-obecnie nie występuje.

B.Układ podstawowych powiązań zewnętrznych (bliskich), przenoszący ruch międzywojewódzki i międzypowiatowy. Ruch ten prowadzony jest głównie po drogach powiatowych:

•Droga powiatowa nr *1516L* relacji Zyrzyn-Baranów-Michów-droga wojewódzka 809, stanowi połączenie gminy Baranów z gminą Zyrzyn (drogą krajową nr 17), a poprzez drogę wojewódzką nr 824 z miastem powiatowym Puławy oraz z gminą Michów w powiecie lubartowskim (drogą wojewódzką nr 809).

•Droga powiatowa nr *1434L* relacji droga krajowa nr 48 - Ułęż - Baranów stanowi połączenie gminy Baranów z gminą Ułęż w powiecie ryckim (drogą krajową nr 48).

•Droga powiatowa nr *2500L* relacji Niebrzegów-Parafianka-Cezaryn-Baranów stanowi połączenie z gminą Zyrzyn (drogą krajową nr 17),

•Droga powiatowa nr *2515L* relacji Baranów-Kotliny-droga powiatowa *1514L*, stanowi połączenie gminy Baranów z gminą Zyrzyn,

•Droga powiatowa nr *1518L* relacji Markuszów-Wolica-Zagódź-Blizocin, stanowi połączenie gminy Baranów z gminą Abramów i gminą Jeziorzany (brak przeprawy przez rzekę Wieprz)

•Droga powiatowa nr *2514L* relacji Zagrody-Łysa Góra-droga powiatowa *2511L*, stanowi połączenie gminy Baranów z gminą Żyrzyn

•Droga powiatowa nr *1515L* relacji Michów-Miastkówek-Łukawica stanowi połączenie gminy Baranów z gminą Michów

•Droga powiatowa nr *2511L* relacji droga krajowa nr 17-Żerdź-Łysa Góra-Niwa-Śniadówka stanowi połączenie stanowi połączenie gminy Baranów z gminą Żyrzyn.

Wszystkie w/w dogi tworzą szkielet układu drogowego gminy Baranów.

C. Układ powiązań lokalnych przenoszący ruch wewnątrz-gminny tworzony jest przez wszystkie drogi gminne, jako pozostałe drogi publiczne. Lokalnym uzupełnieniem sieci drogowej są także ogólnodostępne drogi wewnętrzne, które głównie stanowią dojazdy do pól, łąk i lasów i nie maja większego znaczenia komunikacyjnego.

D. Układ tras rowerowych –winien być utworzony, gdyż na terenie gminy nie ma żadnego szlaku przeznaczonego dla komunikacji rowerowej.

E. Powiązania kolejowe-nie występują.

7.1.2. Opis zasad i kryteriów modernizacji i rozbudowy układu komunikacyjnego.

Rozwój sieci komunikacyjnej gminy wymuszają potrzeby w zakresie poprawy bezpieczeństwa i wygody ruchu oraz sprawności i szybkości przejazdu. Ponadto istotną sprawą jest eliminacja uciążliwości ruchu drogowego dla mieszkańców i środowiska przyrodniczego oraz tworzenie warunków do rozwoju turystyki. Bezpieczeństwo i wygoda ruchu realizowane są poprzez następujące działania:

1/budowa południowej obwodnica Baranowa
2/budowę nawierzchni na drogach gruntowych,
3/trasowanie nowych przebiegów dróg oraz dostosowanie do odpowiednich parametrów pasów drogowych istniejących dróg,
4/budowa obiektów inżynierskich (mostów, przepustów),
5/modernizacja zniszczonych nawierzchni drogowych,
6/zmiany w organizacji ruchu drogowego.

W celu ograniczenia uciążliwości stwarzanych przez ruch drogowy należy przewidywać następujące działania:

1/uspokojenie ruchu (ograniczenie prędkości jazdy) na odcinkach dróg przechodzących przez miejscowości,
2/trasowanie nowych przebiegów z uwzględnieniem ochrony przyrody,
3/budowa obwodnicy obszarów zabudowanych dla ruchu tranzytowego,
4/budowa przepustów ułatwiających powiązania ekologiczne i regulację stosunków wodnych.

Rozwój turystyki zapewni wyznaczenie i organizacja tras turystycznych i szlaków rowerowych oraz parkingów w celu umożliwienia dojazdu i zaparkowania pojazdów w miejscach atrakcji turystycznych i rekreacji.

7.1.3. Koncepcja rozwoju układu komunikacyjnego w obszarze gminy.

Modernizacja i rozbudowa układu podstawowych powiązań zewnętrznych bliskich.

1/ W skład tego układu wchodzą drogi powiatowe. Stan techniczny dróg jest dość niski, ale większość z utwardzonych dróg posiada dostateczną jakość jezdni. Przejścia dróg o dużym natężeniu ruchu przez obszary zabudowane jest uciążliwe dla mieszkańców i stwarza zagrożenie bezpieczeństwa. Dla poprawy istniejącej sytuacji należałoby przewidzieć następujące działania:

–droga powiatowa nr *1516L* pełni ważną rolę przenosząc ruch o największym natężeniu na terenie gminy, w tym w dużej mierze ruch tranzytowy relacji Żyrzyn (droga krajowa nr 17) – Michów (droga wojewódzka nr 809), dlatego winna posiadać docelowo klasę techniczną G - główną; wymagana jest też jej modernizacja, a na odcinku przechodzącym przez Baranów konieczne jest wybudowanie obwodnicy południowej, co pozwoli na uspokojenie ruchu w miejscowości.
–droga powiatowa nr *1434L* pełni ważną rolę - połączenie z sąsiednim powiatem i drogą krajową nr 48, krótki odcinek do przeprawy przez Wieprz wymaga modernizacji wymagana klasa techniczna G, ale ze względu na uwarunkowania przestrzenne zabytkowy układ urbanistyczny centrum Baranowa przyjęto klasę Z,
–droga powiatowa nr *2500L* łącząca Baranów z Parafianką i drogą krajową nr 17. Przewiduje się wzrost znaczenia drogi. Wymagana modernizacja nawierzchni oraz wydzielenie trasy rowerowej.
–droga powiatowa nr *2515L* Baranów-Kotliny, łączy Baranów z gminą Żyrzyn i dalej do Kurowa. Droga łączy ośrodek gminny z ośrodkiem wspomagającym w Śniadówce, poza tym jest to ważny historyczny szlak komunikacyjny do Lublina (klasa techniczna L),
–drogi powiatowe nr *2514L i 2511L* lokalne połączenia z gmina Żyrzyn. Połączenie Śniadówki-Niwa w kierunku Żerdzi pełni podrzędna rolę i wątpliwe jest jego wykorzystanie do komunikacji międzygminnej (wystarczająca nawet klasa L)
–droga powiatowa nr *1518L*, łączy trzy gminy Abramów, Baranów (wsie Łukawka, Gródek, Zagóźdź, Składów) i gminę Jeziorzany. Dla gminy Baranów jest to ważne wewnętrzne połączenie z drogą Baranów- Michów, jako połączenie międzygminne o mniejszym znaczeniu. Brak stałej przeprawy przez Wieprz, gruntowe nawierzchnie na odcinkach końcowych. Nie mniej postuluje się utrzymanie klasy Z.
–droga powiatowa nr *1515L* Połączenie międzygminne Michów -Miastkówek –Łukawica. Droga o niewielkim znaczeniu, w obszarze gminy na całej długości gruntowa, winna być utwardzona, jej klasa techniczna nie musi być wysoka (wystarczająca L)

Modernizacja i rozbudowa układu powiązań lokalnych.

1./ W skład tego układu wchodzą drogi gminne, które w znacznej większości są nieutwardzone lub wymagają modernizacji. Przewiduje się weryfikację sieci dróg gminnych oraz ich modernizację do odpowiednich parametrów technicznych. Ponadto wiele posesji nie posiada bezpośredniego dostępu do drogi publicznej. W celu poprawy tej sytuacji planowane jest wytrasowanie nowych przebiegów dróg gminnych tak, aby ograniczyć do minimum zabudowę mającą połączenie z drogą publiczną jedynie poprzez drogę wewnętrzną. Jednocześnie należy utwardzić wszystkie odcinki gruntowe i zmodernizować nawierzchnie złej jakości.
2./ Z uwagi na konieczność zabezpieczenia i poprawę obsługi komunikacyjnej terenów planowanej i istniejącej zabudowy projektuje się drogi gminne w rejonie:
- Baranowa: rozwój terenów mieszkaniowych na wskazanych kierunkach wymaga wytrasowania wewnętrznego układu komunikacyjnego dróg publicznych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, jako otwartego (umożliwiajacego jego kontynuację), ponadto w rejonie po północnej stronie zabudowy wzdłuż ulicy Zagrodzkiej przewiduje się weryfikację i rozbudowę nieurządzonego odcinka do rangi drogi gminnej (droga równoległa do ul. Zagrodzkiej,
- Pogonowa: odcinek drogi do pastwisk nadwieprzańskich (dojazd do atarkcyjnych rekreacyjnie terenów nad rzeką)
- Zagoździa: krótkie odcinki obsługujące wewnątrz wsi i w kierunku na Meszno,

- Łukawka: drogi obsługujące, przebiegi tych dróg wynikają z konieczności utworzenia dojazdu do zespołów siedlisk zagrodowych oraz tworzenia alternatywnych przejazdów ruchu lokalnego (rolniczego) do dróg o dużym natężeniu,
3./ Planowane jest zniesienie kategori dróg gminnych odcinka leśnego w Baranowie, Dębczynie (do łąk i Byliny) i Pogonowie-weryfikacja ta nie jest obligatoryjna,

Koncepcja rozwoju ścieżek rowerowych.

1/Obecnie na terenie gminy nie ma żadnych ścieżek ani tras rowerowych. Ciągi piesze istnieją sporadycznie w miejscowościach i są sprzężone z jezdniami. Z uwagi na szybki rozwój komunikacji rowerowej planowane jest wytrasowanie i utwardzenie tras rowerowych na odcinkach:
–Składów-Baranów- Pogonów (od granicy z gminą Jeziorzany do granicy z gminą Zyrzyn wzdłuż doliny Wieprza,
–Baranów-Dębczyna –Zagóźdź,
–wzdłuż drogi *1516L i 1434L* relacji Zyrzyn Baranów Drążgów jako wydzielona ścieżka rowerowa na kulturowym szlaku muzealnym Lublin-Wojciechów-Nałęczów-Kazimierz-Puławy-Baranów-Wola Gułowska-Wola Okrzejska-Łuków-Biała Podlaska.
2/Poza wskazanymi trasami rowerowymi mogą być tworzone inne trasy rowerowe, głównie w systemie dróg gminnych, które obok znaczenia komunikacyjnego miałyby znaczenie turystyczne.

Obsługa transportowa i zaplecze techniczne

1) W istniejącym układzie drogowym sieć obsługi komunikacji publicznej równoważy możliwości, rentowność i potrzeby w tym zakresie. Działania planistyczne winny być skierowane na trasowanie nowych połączeń w odpowiednim stanie technicznym. Istnieje natomiast potrzeba urozmaicenia usług w tym zakresie tj. wprowadzenia obsługi możliwie wszystkich miejscowości przy zastosowaniu różnej wielkości autobusów i zwiększeniu częstotliwości ich kursowania. Jednak działania te muszą być poprzedzone szczegółową analizą potrzeb i możliwości w tym zakresie.
2) Przewiduje się rozwój zaplecza motoryzacji.
a) zakłada się adaptację istniejących obiektów, obejmujących:
- stacje paliw (jedna w trakcie realizacji),
- zakłady naprawy samochodów i zakłady usługowe
- parkingi ogólnodostępne w Baranowie (centrum administracyjne),
b) proponowany rozwój zaplecza obejmuje:
-parkingi (do obsługi turystyki): przy drodze do Składowa, w Baranowie w obrębie lokalizacji przystani kajakowej, w Pogonowie nad rzeką,
-stacja gazowe i paliw w Śniadówce i Gródku,

7.2. Uzbrojenie sanitarne i ciepłownictwo.

7.2.1 Założenia rozwoju i wyposażenia w infrastrukturę sanitarną.

1/Gmina należy do obszaru, w którym powinny obowiązywać zaostrzone reżimy sanitarne i ochrona przed zanieczyszczeniem i degradacją środowiska przyrodniczego (OCK Pradolina Rzeki Wieprz).
2/Dla zapewnienia odpowiedniego standardu życia mieszkańców wsi, możliwości korzystania z wodociągu, kanalizacji, gazu, energii elektrycznej i cieplnej, konieczne jest

wyposażenie zabudowy w infrastrukturę techniczną. Gospodarkę wodno-ściekową rozwiązano w oparciu o komunalne urządzenia źródłowe i sieci przy założeniu modernizacji i wdrażania najnowszych rozwiązań technicznych, z racjonalizacją zużycia wody. Wraz z realizacją i uzupełnianiem wodociągów wiejskich powinno postępować równoległe rozwiązanie problemu kanalizacji wsi.

3/Dla kolonijnej zabudowy wsi zakłada się budowę małych przydomowych oczyszczalni ścieków dla indywidualnych bądź grupowych gospodarstw. Stosowane systemy naturalnego oczyszczania ścieków wyróżniają się efektywnością technologiczną i ekonomiczną, są stosunkowo tanimi rozwiązaniami pod względem inwestycyjnym i eksploatacyjnym, są do zastosowania w warunkach wiejskich. Wśród systemów oczyszczania ścieków w środowisku wodnym znalazły zastosowanie stawy i zbiorniki wodne, w których procesy oczyszczania występują przy udziale mikroorganizmów zwanych planktonem oraz roślin naczyniowych. Dla intensyfikacji procesów oczyszczania ścieków stosowane są stawy biologiczne z roślinnością pływającą – glonami albo rzęsą wodną, względnie z roślinnością wynurzoną – trzciną. Stosunkowo dużą grupę małych oczyszczalni lokalnych mogą stanowić złoża gruntowe z roślinnością bagienną, najczęściej z trzciną lub nasadzeniami wierzby krzaczastej.

4/ *Na terenie Gminy Baranów nie ma możliwości przetwarzania odpadów komunalnych. Zgodnie z „ Planem Gospodarki Odpadami dla Województwa Lubelskiego 2022". Odpady komunalne zebrane z tereny Gminy Baranów przekazywane są do Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych prowadzonej przez Zakład Usług Komunalnych Sp. z o.o. w Puławach.*

5/Źródło zaopatrzenia w ciepło docelowo powinno stanowić wyłącznie paliwo niskoemisyjne.

7.2.2 Zaopatrzenie w wodę.

1/Gmina posiada zbiorczy system zaopatrzenia w wodę do celów komunalnych i p.pożarowych, obsługiwany przez dwa główne ujęcia w Czołnie-obsługujące północną część gminy i w Śniadówce obsługujące część południową. W sąsiedztwie ujęcia wody w Czołnie projektowana jest druga studnia głębinowa. Istniejące systemy zaopatrzenia w wodę zaspokajają potrzeby gminy. Gmina jest prawie w 100% zwodociągowana. Podjęcia pilnych działań inwestycyjnych w tym zakresie wymagają: wieś Składów a także część zabudowy kolonijnej głównie we wsiach Łukawka i Śniadówka Nie ma przeszkód natury technicznej aby rozbudować sieć wodociągową na terenie przewidywanej zabudowy.

2/Adaptuje się istniejące ujęcia wody oraz strefy sanitarne wokół ujęć (bezpośrednie). Zakłada się adaptację istniejącego systemu sieci wodociągowych z możliwością jego modernizacji i rozbudowy na projektowanych w studium kierunkach rozwoju zabudowy. Zaleca się przy opracowaniu programów i projektów rozbudowy sieci stosowanie układów zamkniętych, pierścieniowych zaletą, których jest zwiększenie pewności dostawy wody. Jako wspomagający system przyjmuje się możliwość wykorzystania istniejących studni wierconych zlokalizowanych na terenach zakładów i obiektów techniczno-przemysłowych dla potrzeb tych zakładów. Realizacja nowych studni wierconych dla potrzeb zakładów a także specjalistycznych gospodarstw rolniczych w ramach wykraczających prawo do zwykłego (do celów własnego gospodarstwa domowego lub rolnego) korzystania z wód podziemnych jest możliwe, jeżeli nie zakłóci to funkcjonowania gminnego systemu zaopatrzenia w wodę. Obok wskazanych komunalnych ujęć wody, zakłada się możliwość prowadzenia rozpoznania i ewentualnych realizacji nowych ujęć i stacji uzdatnia na całym obszarze gminy z zachowaniem zasady racjonalnej lokalizacji - minimalizacji konfliktów przestrzennych.

7.2.3. Gospodarka ściekowa.

Dysproporcja pomiędzy zaopatrzeniem w wodę a rozwojem systemów zbierania i oczyszczania ścieków stwarza poważne zagrożenie dla warunków sanitarnych i ochrony środowiska. Zbiorczym systemem kanalizacji sanitarnej objęto tylko niewielki fragment gminy, właściwie tylko sam Baranów z którego odprowadzane są ścieki do gminnej oczyszczalni ścieków. Do czasu rozbudowy sieci kanalizacyjnej ścieki powinny być gromadzone do bezodpływowych, szczelnych zbiorników i wywożone do oczyszczalni. Przewidziane parametry techniczne oczyszczalni winny zapewniać odbiór ścieków komunalnych z obszaru gminy. Sukcesywnie, na pozostałym nie uzbrojonym obszarze przewiduje się dalszą realizację systemu obsługi kanalizacyjnej. Realizacja rozbudowy sytemu winna uwzględniać wskazane w studium kierunki rozwoju terenów inwestycyjnych. Ze względu na ukształtowania terenu preferuje się systemy mieszane grawitacyjne i wymuszone.

Rozwiązaniem alternatywnym dla grupowych sieci kanalizacji sanitarnych i gminnej oczyszczalni mogą być lokalne systemy unieszkodliwiania ścieków. W każdej lokalnej oczyszczalni należy przeprowadzić analizę wyboru właściwego rozwiązania szczegółową, wariantową analizę techniczno-ekonomiczną. Planowane oczyszczalnie powinny posiadać wysokosprawną technologię, a zarazem powinny być proste i niezawodne w eksploatacji, o dużej pewności działania. Zaleca się aby odbiór oczyszczonych ścieków następował za pośrednictwem zrzutowych zbiorników wodnych (stawów).Tego typu oczyszczalnie winny być sytuowane poza terenami budowlanymi (mieszkaniowymi) przy zachowaniu zasady minimalizacji konfliktów.

Dla pojedynczych gospodarstw i małych zakładów nie mających możliwości podłączenia do sieci zbiorczej przyjmuje się kanalizację indywidualną – osadnik gnilny, wywóz taborem asenizacyjnym do punktu zlewczego oczyszczalni gminnej, lub unieszkodliwianie przy pomocy tzw. przydomowych oczyszczalni ścieków.

7.2.4. Gospodarka odpadami

Na terenie Gminy Baranów nie ma możliwości przetwarzania odpadów komunalnych. Zgodnie z „ Planem Gospodarki Odpadami dla Województwa Lubelskiego 2022". Odpady komunalne zebrane z tereny Gminy Baranów przekazywane są do Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych prowadzonej przez Zakład Usług Komunalnych Sp. z o.o. w Puławach.

7.2.5. Zaopatrzenie w ciepło i gaz

Gospodarka cieplna gminy bazuje na indywidualnych źródłach ciepła opalanych paliwem stałym lub gazem ze zbiorników przydomowych. Gmina nie posiada systemu sieci rozdzielczej gazu. Przez teren gminy przebiega gazociąg wysokoprężny do tłoczni we Wronowie. Ponadto zgodnie z planem województwa przewiduje się realizację drugiego gazociągu magistralnego ze stacją redukcyjną. Możliwości zasilania zarówno obecnie jak i w przyszłości istnieją dogodne. Docelowo przewiduje się gazyfikacje całego obszaru gminy. Niezbędnym jest opracowanie i realizacja programu gazyfikacji w oparciu o wskazane gazociągi źródłowe.

7.3. Elektroenergetyka i telekomunikacja.

Zakłada się utrzymanie funkcjonowania podstawowych źródeł zasilania w energię elektryczną gminy. Źródłem zasilania gminy w energie elektryczną jest GPZ Michów, GPZ Puławy-Rudy i GPZ-Ryki. Przez teren gminy przewidywany jest przebieg linii 110 kV, która nie będzie obsługiwać bezpośrednio gminy.

Za podstawę zaopatrzenia wsi w energie elektryczną przyjmuje się istniejący napowietrzny system sieci średniego napięcia 15 kV. Zasilanie gospodarstw, terenów zabudowy zagrodowej, usługowej odbywać się będzie za pośrednictwem stacji transformatorowych SN/nN (15/0,4 kV) w wykonaniu słupowym, a dla odbiorców o większym zapotrzebowaniu mocy w wykonaniu wnętrzowym.

Na terenach wiejskich sieć niskiego napięcia przewiduje się w wykonaniu napowietrznym, przy zabudowie zwartej intensywnej w wykonaniu kablowym.

Dla linii energetycznych należy zarezerwować pasy techniczne wolne od zabudowy i zalesień o następujących szerokościach:
- 40 m dla projektowanej linii WN – 110 kV
– 15 m dla linii SN – 15 kV.

Na kierunkach rozwoju terenów budowlanych, przemysłowych i obsługi rolnictwa przewiduje się rozbudowę układu zasilania polegającą na budowie linii napowietrznych lub kablowych SN – 15 kV i nN oraz stacji transformatorowych bądź przebudowie istniejących sieci nN. Dla pozostałych miejscowości przewiduje się rozbudowę w ramach istniejącego układu zasilania.

Obsługę gminy w zakresie łączności przewiduje się za pomocą kablowej sieci podziemnej. Wskazany wskaźnik telefonizacji przyjmuje się ok. 50 abonamentów na 100 mk. Uzupełniającym systemem łączności będzie system telefonii komórkowej-w obrębie wsi Czołna znajduje się stacja przekaźnikowa. Lokalizację ewentualnych nowych stacji przekaźnikowych należy określić w planie miejscowym z uwzględnieniem zasad ochrony wartości krajobrazowych.

8. Uzasadnienie zawierające objaśnienie przyjętych rozwiązań oraz syntezę ustaleń studium.

W celu określenia polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania, rada gminy podejmuje uchwałę o przystąpieniu do sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Wójt sporządza studium zawierające część tekstową i graficzną, uwzględniając ustalenia strategii rozwoju i planu zagospodarowania przestrzennego województwa, a także strategii rozwoju ponadlokalnego oraz strategii rozwoju gminy. Studium sporządza się dla obszaru w granicach administracyjnych gminy.

Studium uchwala rada gminy, a ustalenia studium są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, co należy rozumieć w taki sposób, że ustalenia planów miejscowych nie mogą naruszać ustaleń studium.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Baranów zostało przyjęte uchwałą Rady Gminy Baranów nr XXXI/174/2005 z dnia 10 listopada 2005 r. Podstawę opracowania zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Baranów stanowi Uchwała Nr VII/46/2019 Rady Gminy Baranów z dnia 31 maja 2019 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Baranów.

Studium, zawierające część tekstową i graficzną, analizuje uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego oraz określa kierunki zagospodarowania przestrzennego, które zwierają ustalenia odnoszące się poszczególnych zagadnień i problemów zagospodarowania przestrzennego, występujących na terenie gminy Baranów.

Studium zostało sporządzone w powiązaniu z dokumentami strategicznymi:
- Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego,
- Strategią Rozwoju Gminy Baranów.

Gmina Baranów jest typową gminą rolniczą, zatem na terenie gminy przeważają tereny określone w planie miejscowym jako rolnicza przestrzeń produkcyjna. Rolnicza przestrzeń produkcyjna w planie miejscowym obejmuje tereny upraw polowych oraz użytków zielonych w skład których wchodzą łąki i pastwiska. Lesistość gminy nie jest wysoka, bo wynosi około 27,8% powierzchni gminy. Tereny przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową obejmują zabudowę zagrodową, zabudowę mieszkaniową jednorodzinną. W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wyznaczone są tereny działalności gospodarczej oraz tereny przemysłowe, tereny usług komercyjnych (handlu, gastronomii, inne), tereny usług publicznych, oświaty, kultury, usługi sportu, usługi rekreacji i turystyki. W planie wyznaczone są również tereny przeznaczone na lokalizację stacji paliw oraz parkingi. Plany miejscowe są bardzo ważnym dokumentem w zakresie zagospodarowania przestrzennego gminy, ale również są bardzo istotne przy opracowywaniu studium, są bowiem punktem wyjścia zarówno w zakresie analiz istniejącego przeznaczenia i zagospodarowania terenów, jak również formułowania kierunków zmian w przeznaczeniu i zagospodarowaniu terenów.

Gmina usytuowana jest w środkowo-zachodniej części województwa lubelskiego, w powiecie puławskim. Obejmuje obszar o powierzchni 85 km2. Gminę zamieszkuje 3886 osób.

Wiodącym celem strategicznym przyświecającym działaniom planistycznym jest zwiększenie potencjału społeczno - ekonomicznego gminy pozwalające na poprawę warunków życia oraz zamożności mieszkańców. Gmina powinna poprawić swoją pozycję w regionie pod względem gospodarczym, kulturalnym, społeczno - administracyjnym i rekreacyjnym. Ważną podstawą ugruntowania pozycji jest ukierunkowanie rozwoju ośrodka gminnego, a także generalnie urozmaiconej bazy ekonomicznej gminy, wzbogacenie ośrodków wiejskich o obiekty podnoszące ich rangę w systemie osadniczym gminy i jej otoczenia.

Gmina pod względem zasobów ludności należy do mniejszych w województwie lubelskim. Liczba ludności od 2010 stale zmniejsza się, co wynika ze stale ujemnego przyrostu naturalnego oraz ujemnego salda migracji, a ponadto zwiększa się udział osób w wieku poprodukcyjnym.

Prognoza demograficzna dla gminy przewiduje dalsze zmniejszanie się liczby ludności do liczby poniżej 3500 osób w roku 2050 oraz zmniejszanie się liczby osób przypadających na jedno gospodarstwo domowe.

W związku z tymi procesami demograficznymi oszacowano zapotrzebowanie na nową zabudowę w perspektywie do 2050 roku na poziomie 27 170 m2.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego nie obejmują obszaru całej gminy w granicach administracyjnych, co oznacza, że nie wszystkie tereny w granicach gminy mają przeznaczenie ustalone w planach miejscowych. Na terenie gminy Baranów obowiązują następujące plany miejscowe:

1) *Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Baranów – I etap, zatwierdzony uchwałą Nr XXX/263/2008 Rady Gminy Baranów z dnia 30 grudnia 2008 r.*
2) *Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Baranów – zalesienia, zatwierdzony uchwałą Nr XXX/265/2008 Rady Gminy Baranów z dnia 30 grudnia 2008 r.*
3) *Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Baranów – II etap, zatwierdzony uchwałą Nr XLIX/399/2010 Rady Gminy Baranów z dnia 31 sierpnia 2010 r.*
4) *Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu w miejscowości Śniadówka, zatwierdzony uchwałą Nr XXXIX/337/2018 Rady Gminy Baranów z dnia 16 października 2018 r.*

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego gminy Baranów - I etap i II etap obejmują tereny zwartych obszarów zabudowanych w poszczególnych wsiach, przy czym II etap obejmuje ośrodek gminny - Baranów, zaś I etap planu obejmuje pozostałe wsie gminy. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Baranów - zalesienia, obejmuje obszary przeznaczone do zalesienia, natomiast miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu w miejscowości Śniadówka obejmuje tereny rolnicze (teren upraw polowych objęty zakazem zabudowy oraz dwa wydzielenia pod zabudowę zagrodową) oraz tereny leśne.

Północna część gminy Baranów została włączona w granice obszaru Natura 2000 PLH060051 Dolny Wieprz. Obszar Chronionego Krajobrazu „Pradolina Wieprza" obejmuje obszar 33159 ha, z czego w granicach gminy Baranów znajduje się jego środkowa część o powierzchni około 3100 ha (36,5% powierzchni gminy). Gmina znajduje się w północnej części Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 406.

W studium scharakteryzowane zostały szczegółowo elementy fizjograficzne, które często mają decydujące znaczenie w procesie przeznaczania terenów na określone cele. Przeanalizowano zatem:
litosferę (budowę geologiczną terenu, zasoby surowców mineralnych),
klimat,
hydrosferę,
pedosferę,
biosferę,
wskazując ich cechy przewodnie, potencjały i szanse rozwojowe oraz zagrożenia i ograniczenia rozwojowe.
Jako podstawowe elementy Systemu Przyrodniczego Gminy wskazano:
- węzeł leśny Dębczyna,

- korytarz ekologiczny doliny Wieprza.
Biorąc pod uwagę wartości środowiska, prawne uwarunkowania ochronne dotyczące zasobów przyrody, stan sanitarny środowiska oraz jego naturalne predyspozycje do pełnienia określonych funkcji, wyróżniono następujące grupy obszarów:
- obszary o wybijających się wartościach przyrodniczych, objęte ochroną prawną lub wymagające takiej ochrony (OCK „Pradolina Wieprza", Obszar Natura 2000 PLH060051 Dolny Wieprz, obiekty wskazane do ochrony jako pomniki przyrody lub użytki ekologiczne),
- obszary o podwyższonej wartości ekologicznej i użytkowej wymagające pozostawienia w dotychczasowym użytkowaniu (doliny rzeczne i obniżenia pozadolinne jako główne powiązania SPG, obszary leśne, obszary gleb klasy III),
- obszary o przeciętnych walorach przyrodniczych i użytkowych środowiska, nie podlegające ochronie przed zmianą użytkowania, przydatne pod różne formy zagospodarowania (tereny występowania gruntów IV, V i VI klasy, tereny występowania użytków zielonych poza dolinami o słabej wartości produkcyjnej).

Pomimo, że struktura użytkowania ziemi w gminie na ogół jest zgodna z naturalnymi predyspozycjami terenu, istnieje potrzeba modyfikacji struktury ekologicznej, zarówno pod względem zasięgu ekosystemów naturalnych i utrzymywanych przez człowieka, jak i ich charakteru i składu gatunkowego. Zmiany powinny zmierzać w kierunku podniesienia ogólnej stabilności krajobrazu, zwiększenia produktywności ekosystemów oraz przyrodniczego wzbogacenia środowiska. W istniejących warunkach naturalnych gminy za główne sposoby jej wzbogacania przyrodniczego uznaje się zalesienia. Małą retencję i fitomelioracją traktuje się jako działania wspomagające.

W odniesieniu do terenów o szczególnych walorach bioróżnorodności, z siedliskami cennych gatunków, z naturalnymi i mało przekształconymi ekosystemami leśnymi i bagiennymi oraz z rzadkimi zbiorowiskami roślinnymi (a więc terenów Obszaru Chronionego Krajobrazu „Pradolina Wieprza" oraz ostoi NATURA 2000) generalna strategia działań w zakresie ochrony bioróżnorodności powinna polegać na:
- zachowaniu stosunków ekologicznych w stanie nienaruszonym, bądź
- podnoszeniu walorów bioróżnorodności środowiska poprzez podtrzymywanie (nie przeszkadzanie) takich procesów sukcesji ekologicznej, które przejawiają się w pojawianiu się w ekosystemach gatunków rodzimych, dla których zaistniała możliwość powstania nisz ekologicznych).

Zasady ochrony i zagospodarowania przestrzennego obszarów szczególnej ochrony obowiązują w szczególności do:

- *obszaru Natura 2000 PLH060051 Dolny Wieprz, w którym zabronione jest podejmowanie działań mogących w znaczący sposób pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków roślin i zwierząt, a także w znaczący sposób wpłynąć negatywnie na gatunku, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000,*
- *Obszaru Chronionego Krajobrazu „Pradolina Wieprza" w którym obowiązują zakazy ustanowione Rozporządzeniem Nr 38 Wojewody Lubelskiego z dnia 16 lutego 2006 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Pradolina Wieprza" (w przyszłości przepis regulujący zasady obowiązujące w obszarze oraz obowiązujące zakazy mogą zostać zmienione, zgodnie z przepisami odrębnymi),*
- *miejsc rozrodu i regulowanego przebywania zwierząt gatunków chronionych, które to miejsca pozostają do wiadomości służb leśnych i Regionalnego Konserwatora Przyrody w Lublinie, zabronione jest dokonywanie zmian polegających na wycinaniu drzew lub krzewów, prowadzeniu robót melioracyjnych, wznoszeniu obiektów, urządzeń i instalacji oraz prowadzeniu prac mających wpływ na ochronę miejsc rozrodu i regularnego przebywania tych zwierząt,*

- *stanowisk roślin chronionych obowiązują w obrębie których zakazane jest dokonywanie zmian stosunków wodnych, stosowanie środków chemicznych, niszczenie ściółki leśnej, niszczenie gleby w ich pobliżu, z wyjątkami określonymi w ustawie o ochronie przyrody,*
- *projektowanych pomników przyrody, dla których obowiązuje utrzymanie w dotychczasowym stanie do czasu ustanowienia ochrony prawnej,*
- *projektowanych użytków ekologicznych, dla których obowiązuje nienaruszalność stosunków wodnych i zespołów roślinnych,*
- *projektowanych lasów ochronnych.*

Za zasadne uznano objęcie statusem obszaru ochronnego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 406, na terenie którego w całości znajduje się gmina Baranów. Ustanowienie obszaru ochronnego głównego zbiornika wód podziemnych następuje w drodze aktu prawa miejscowego. Na obszarze ochronnym może być zakazane lub ograniczone wykonywanie robót lub czynności, które mogą spowodować trwałe zanieczyszczenie gruntów lub wód.

W studium ochroną planistyczną objęto te elementy struktury przyrodniczej gminy, które decydują o funkcjonowaniu środowiska bądź wspomagają je i wprowadzono jedną, specjalną formę ochrony planistycznej o szczególnych zasadach użytkowania terenu, to jest System Przyrodniczy Gminy.

W zakresie ochrony przeciwpowodziowej studium ustala dążenie do lokalizacji zabudowy poza wskazanymi obszarami narażonymi na niebezpieczeństwo powodzi, zabezpieczenie obiektów położonych w terenach narażonych na niebezpieczeństwo powodzi przed wodą powodziową, retencjonowanie wód, inne działania doraźne związane z funkcjonowaniem urządzeń ochrony przeciwpowodziowej.

Studium dopuszcza na terenach nie przewidzianych do ochrony eksploatację przemysłową i na cele lokalne złóż surowców ilastych ceramiki budowlanej i kruszywa naturalnego pod warunkiem udokumentowania złóż i uzyskania koncesji. Jednocześnie wykluczona została eksploatacja kopalin na terenie obszarów prawnie chronionych i planowanych do takiej ochrony.

Jako podstawę proekologicznej gospodarki leśnej studium uznało spójną koncepcję hodowli, ochrony i użytkowania lasu oraz ograniczanie ingerencji człowieka w naturalne procesy rozwoju ekosystemów. Racjonalną pod względem agroekologicznym i ekonomicznym, to jest dostosowaną do naturalnych predyspozycji gospodarką glebami, uznaje się za podstawę poprawy jakości produkcji rolnej w gminie.

Rekultywacja środowiska i ochrona stanu sanitarnego według studium powinna być realizowana poprzez ochronę atmosfery i poprawę warunków aerosanitarnych, ochronę wód i poprawę jakościową wód powierzchniowych oraz rekultywację powierzchni ziemi, zwłaszcza wyrobisk i terenów poeksploatacyjnych surowców naturalnych.

Osadnictwo na terenie gminy Baranów skoncentrowało się przede wszystkim w dolinie Wieprza i okolicach głównego ośrodka – Baranowa. Pozostały teren z przewagą terenów piaszczystych i kompleksów leśnych nie sprzyjał rozwojowi osadnictwa. Zasoby środowiska kulturowego nie są zbyt liczne na terenie gminy Baranów. W rejestrze zabytków figuruje wiatrak koźlak w Czołnie oraz zespół kościoła parafialnego w Baranowie. Pozostałe obiekty zabytkowe wpisane do gminnej ewidencji zabytków to głównie kapliczki i krzyże przydrożne, cmentarze, młyn wodny oraz miejsca pamięci narodowej. Zidentyfikowano również około 90 stanowisk archeologicznych. Studium ustala zgodne z przepisami odrębnymi zasady zagospodarowania w obrębie i w otoczeniu obiektów wpisanych do rejestru zabytków oraz innych wpisanych do gminnej ewidencji zabytków. Studium ustala, że w zakresie ochrony i kształtowania krajobrazu kulturowego priorytetem działań planistycznych winna być ochrona obszarów i elementów krajobrazu kulturowego gminy o najwyższych wartościach oraz kształtowanie harmonijnych układów przestrzennych

wiążących walory użytkowe i estetyczne w zagospodarowaniu i zabudowie terenu. Celem ochrony krajobrazu kulturowego jest
- zachowanie ekspozycji krajobrazu w dalekim widoku i ochrona przestrzeni rolniczej.
- utrzymanie dotychczasowego sposobu użytkowania terenów polnych oraz zachowanie struktury przestrzennej gminy (istniejącej relacji między terenami niezainwestowanymi i zabudowanymi) przez ograniczenie wszelkich form zainwestowania do terenów ukształtowanej i kształtującej się zabudowy wiejskiej,
- zachowanie zabytkowych cech układów ruralistycznych – z uwzględnieniem typów zabudowy, sposobu jej kształtowania w danej miejscowości, linii zabudowy, gabarytów, użytych materiałów budowlanych i tradycyjnych rozwiązań architektonicznych.

Przemiany w rolnictwie, sprzyjać powinny tendencjom poprawy struktury agrarnej. Generalnie wszelkie przemiany sprzyjać będą poprawie struktury agrarnej, koncentracji ziemi i wzrostowi towarowości gospodarstw. Część gruntów powinna świadomie wypaść z produkcji, głównie z uwagi na potrzebę wprowadzenia zalesienia.

Należy propagować rolnictwo integrowane wykorzystujące w sposób harmonijny postęp techniczny i biologiczny w uprawie, nawożeniu i ochronie roślin. W rolnictwie integrowanym przemysłowe środki produkcji (nawozy mineralne i pestycydy) są stosowane w umiarkowanych ilościach, wspomagają one całokształt poczynań agrotechnicznych rolnika i są efektywnie wykorzystywane. Celem gospodarowania jest uzyskanie stabilnej wydajności i odpowiedniego dochodu rolniczego, doraźnie, jak również w długim okresie w sposób niezagrażający środowisku przyrodniczemu. W obsłudze gospodarki rolnej powinno się dążyć do utrzymania zorganizowanych form zaplecza i terenów obejmujących zainwestowanie: bazy, składy, magazyny, chłodnie, suszarnie i elewatory, drobne przetwórstwo i inne składniki niezbędnego majątku trwałego i obiektów związanych z potrzebami rolnictwa.

Gmina Baranów w północnej części charakteryzuje się wprawdzie dość wysokimi walorami krajobrazowymi, ale ze względu na uwarunkowania przyrodnicze rozwój turystyki winien być umiarkowany. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa tereny te zalicza do strefy zrównoważonego rozwoju turystyki, w której możliwe jest kształtowanie warunków dla rozwoju tej funkcji.

Lokalizacja zainwestowania jest możliwa tylko na wyznaczonych terenach zgodnie z funkcją. W studium wskazano tereny pod rozwój składów, baz, rzemiosła, urządzeń obsługi rolnictwa, usług komercyjnych. W studium wyznaczono tereny adresowane do rozwoju funkcji imiennych, dla których wskazano lokalizacje, spełniające określone wymagania, z uwzględnieniem znaczenia tych obiektów w otoczeniu gminnym. W studium ustalono ogólne zasady gospodarowania w poszczególnych obszarach funkcjonalnych:

- *terenów upraw polowych i ogrodniczych bez prawa zabudowy,*
- *terenów upraw polowych i ogrodniczych o ograniczonych prawach zabudowy,*
- *terenów trwałych użytków zielonych,*
- *obszarów zabudowy zagrodowej i jednorodzinnej oraz terenów zabudowy z przewagą zabudowy zagrodowej,*
- *obszarów zabudowy jednorodzinnej oraz terenów zabudowy z przewagą zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,*
- *obszarów zabudowy zagrodowej rozproszonej,*
- *terenów usług publicznych i komercyjnych oraz terenów zabudowy usługowej,*
- *terenów usług sportu i rekreacji,*
- *terenów usług dla rolnictwa - specjalistycznych gospodarstw wielkotowarowych,*
- *terenów zabudowy produkcyjnej i składowej oraz terenów obiektów produkcyjnych, składów i magazynów,*
- *terenów powierzchniowej eksploatacji złóż surowców mineralnych,*

– *terenów urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW (dopuszczających wyłącznie elektrownie fotowoltaiczne).*

Studium charakteryzuje i ustala kierunki rozwoju dla każdej wsi z osobna.

W zakresie kształtowania układu komunikacyjnego gminy:

– *układ głównych powiązań zewnętrznych, przenoszący ruch daleki, krajowy i międzynarodowy - nie występuje,*
– *układ podstawowych powiązań zewnętrznych bliskich, przenoszący ruch międzywojewódzki i międzypowiatowy prowadzony jest w gminie Baranów po drogach powiatowych,*
– *układ powiązań lokalnych przenoszący ruch wewnątrz gminny tworzony jest przez wszystkie drogi gminne, jako pozostałe drogi publiczne. Lokalnym uzupełnieniem sieci drogowej są także ogólnodostępne drogi wewnętrzne, które głównie stanowią dojazdy do pól, łąk i lasów i nie maja większego znaczenia komunikacyjnego,*
– *powiązania kolejowe gminy nie występują.*

Zaplecze obsługi ruchu samochodowego stanowią istniejące stacje paliw, zakłady naprawy samochodów oraz parkingi ogólnodostępne. Proponuje się rozwój zaplecza poprzez realizację parkingów oraz nowych stacji paliw i autogazu.

Dla zapewnienia odpowiedniego standardu życia mieszkańców wsi, możliwości korzystania z wodociągu, kanalizacji, gazu, energii elektrycznej i cieplnej, konieczne jest wyposażenie zabudowy w infrastrukturę techniczną. Gospodarkę wodno-ściekową rozwiązano w oparciu o komunalne urządzenia źródłowe i sieci przy założeniu modernizacji i wdrażania najnowszych rozwiązań technicznych, z racjonalizacją zużycia wody. Wraz z realizacją i uzupełnianiem wodociągów wiejskich powinno postępować równoległe rozwiązanie problemu kanalizacji wsi. Odpady komunalne zebrane z tereny Gminy Baranów przekazywane są do Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych prowadzonej przez Zakład Usług Komunalnych Sp. z o.o. w Puławach. Źródło zaopatrzenia w ciepło docelowo powinny stanowić wyłącznie paliwo niskoemisyjne.

Zakłada się utrzymanie funkcjonowania podstawowych źródeł zasilania w energię elektryczną gminy. Źródłem zasilania gminy w energie elektryczną jest GPZ Michów, GPZ Puławy-Rudy i GPZ-Ryki. Przez teren gminy przewidywany jest przebieg linii 110 kV, która nie będzie obsługiwać bezpośrednio gminy.

Za podstawę zaopatrzenia wsi w energie elektryczną przyjmuje się istniejący napowietrzny system sieci średniego napięcia 15 kV. Zasilanie gospodarstw, terenów zabudowy zagrodowej, usługowej odbywać się będzie za pośrednictwem stacji transformatorowych SN/nN (15/0,4 kV) w wykonaniu słupowym, a dla odbiorców o większym zapotrzebowaniu mocy w wykonaniu wnętrzowym.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Baranów zostało zatwierdzone uchwałą Rady Gminy Baranów nr XXXI/174/2005 z dnia 10 listopada 2005 r. Od tamtego czasu opracowane zostały 4 wymienione wcześniej miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Nie obejmują one obszaru całej gminy Baranów, część gminy pozostała bez planów miejscowych, w tych obszarach gmina miała możliwość wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenów, zgodnie ze zgłoszonymi wnioskami. Okres przekraczający 15 lat od uchwalenia studium spowodował, że ustalenia studium w niektórych obszarach przestały być aktualne i zgodne z potrzebami i oczekiwaniami lokalnej społeczności. Na przestrzeni wielu lat do gminy były składane wnioski dotyczące zagospodarowania przestrzennego, których uwzględnienie spowodowało konieczność wprowadzenia zmian do studium. W studium, opracowanym zgodnie z przepisami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym dokonano, w części

tekstowej jak i graficznej studium, zmian w odniesieniu do wszystkich treści, które w wyniku wprowadzonej zmiany przestały być aktualne.

Załącznik nr 4
do Uchwały Nr XXXIII/198/2022
Rady Gminy Baranów
z dnia 25 lutego 2022 r.

ROZSTRZYGNIĘCIE
RADY GMINY BARANÓW
o sposobie rozpatrzenia uwag do projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Baranów

Zgodnie z art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2021 r. poz. 741 ze zm.), Rada Gminy Baranów postanawia nie uwzględnić uwag, które wpłynęły w wyniku wyłożenia do publicznego wglądu projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Baranów w okresie przewidzianym ww. ustawą, które nie zostały uwzględnione w projekcie zmiany studium i zostały skierowane do rozpatrzenia przez Radę Gminy Baranów.

Projekt zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Baranów wraz z prognozą oddziaływania na środowisko był wyłożony do publicznego wglądu w okresie od 17 listopada 2021 r. do 16 grudnia 2021 r. W wyznaczonym terminie wnoszenia uwag dotyczących projektu zmiany studium wpłynęły 2 uwagi.

W zgłoszonych uwagach składający uwagi zakwestionowali ustalenia studium, wymienione w kolumnie nr 4 wykazu tabelarycznego, stanowiącego integralną część niniejszego rozstrzygnięcia.

W związku z przeprowadzoną analizą istniejących uwarunkowań przestrzennych i prawnych, Rada Gminy Baranów:

postanawia odrzucić wszystkie zgłoszone uwagi, wymienione w zestawieniu tabelarycznym, stanowiącym integralną część niniejszego rozstrzygnięcia.

Uzasadnienie faktyczne odnoszące się do każdej ze zgłoszonych uwag zawarte jest w kolumnie 9 wykazu tabelarycznego, stanowiącego integralną część niniejszego rozstrzygnięcia.

Uzasadnienie prawne dotyczące odrzucenia zgłoszonych uwag:

Zgodnie z art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2021 r., poz. 741 ze zm.) wójt gminy sporządza studium zawierające część tekstową i graficzną, uwzględniając ustalenia strategii rozwoju województwa i planu zagospodarowania przestrzennego województwa, a także strategii rozwoju ponadlokalnego oraz strategii rozwoju gminy, o ile gmina dysponuje takim opracowaniem.

Zgodnie z art. 11 pkt 9 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2021 r., poz. 741 ze zm.) wójt gminy przedstawia radzie gminy do uchwalenia projekt studium wraz z listą nieuwzględnionych uwag.

Zgodnie z art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2021 r., poz. 741 ze zm.) studium uchwala rada gminy, rozstrzygając jednocześnie o sposobie rozpatrzenia uwag, o których mowa w art. 11 pkt 9. Tekst i rysunek studium oraz rozstrzygnięcie o sposobie rozpatrzenia uwag stanowią załączniki do uchwały o uchwaleniu studium.

Zgodnie z art. 27 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2021 r., poz. 741 ze zm.) zmiana studium lub planu miejscowego następuje w takim trybie, w jakim są one uchwalane.

WYKAZ NIEUWZGLĘDNIONYCH UWAG DO WYŁOŻONEGO PROJEKTU ZMIANY STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY BARANÓW

Lp.	Data wpływu uwagi	Nazwisko i imię nazwa jednostki organizacyjnej i adres zgłaszającego uwagę	Treść uwagi	Oznaczenie nieruchomości której dotyczy uwaga	Ustalenia projektu studium dla nieruchomości której dotyczy uwaga	Rozstrzygnięcie Rady Gminy w sprawie rozpatrzenia uwagi		Uzasadnienie faktyczne rozstrzygnięcia
						uwaga uwzględniona	uwaga nieuwzględniona	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	23.11.2021	Gabriela Kwiatkowska ul. Romów 11/33 24-100 Puławy	Zwraca się z prośbą o objęcie zmianą studium wymienionych działek położonych w miejscowości Pogonów z możliwością zagospodarowania domkami rekreacyjnymi, ogrodzenie i zagospodarowanie nasadzeniami oraz zbiornikami wodnymi, urządzeniami dla hodowli koni, a także przeznaczenie terenu pod rekreację z możliwością dodatkowych usług nieuciążliwych dla środowiska, a w przypadku działki o numerze ewidencyjnym 757 również pod rekreację (częściowo). Zwraca się z prośbą o uwzględnienie zgłoszonej uwagi w aktualnej zmianie studium.	967, 968, 947, 948, 939, 940, 954/1, 742, 741, 685, 684/2,	tereny upraw polowych i ogrodniczych o ograniczonych prawach zabudowy, tereny trwałych użytków zielonych, w części w granicach obszaru szczególnego zagrożenia powodzią, obszar Natura 2000 „Dolny Wieprz” tereny upraw polowych i ogrodniczych o ograniczonych prawach zabudowy, tereny trwałych użytków zielonych, w granicach obszaru szczególnego zagrożenia powodzią, obszar Natura 2000 „Dolny Wieprz” tereny trwałych użytków zielonych, w granicach obszaru szczególnego zagrożenia powodzią, obszar Natura 2000 „Dolny Wieprz” tereny upraw polowych i ogrodniczych o ograniczonych prawach zabudowy, tereny trwałych użytków zielonych tereny upraw polowych i ogrodniczych o ograniczonych prawach zabudowy, tereny trwałych użytków zielonych, w części w granicach obszaru szczególnego zagrożenia powodzią, obszar Natura 2000 „Dolny Wieprz”, stanowisko archeologiczne		nieuwzględniona	Zgłoszona uwaga podlega odrzuceniu. W odniesieniu do przedmiotowych działek, w terminie wyznaczonym na składanie wniosków do zmiany studium, tj. do dnia 30 kwietnia 2020 r. nie zgłoszono żadnych wniosków dotyczących sposobu ich zagospodarowania. Przedmiotowe działki, za wyjątkiem działki 1267, znajdują się w dolinie rzeki Wieprz lub w pobliżu doliny rzeki. Stanowi to bardzo niekorzystne uwarunkowania z punktu widzenia możliwości wyznaczenia terenów pod zabudowę i zagospodarowanie rekreacyjne. Część działek znajduje się w obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, gdzie wprowadzanie nowej zabudowy jest wykluczone, wykluczone jest także wprowadzanie takiego zagospodarowania, które utrudniałoby swobodny przepływ wód powodziowych w przypadku wystąpienia powodzi. Działki, za wyjątkiem działki o numerze ewidencyjnym 757, znajdują się z dala od terenów przeznaczonych pod zabudowę, stanowią grunty rolne. Zgodnie z ustawą o ochronie gruntów rolnych i leśnych, grunty rolne podlegają ochronie, która polega w szczególności na ograniczaniu przeznaczania tych gruntów na cele nierolnicze, a takimi celami byłoby zagospodarowanie działek domkami rekreacyjnymi, o których mowa w uwadze. Położenie przedmiotowych działek z dala od terenów zabudowy stwarza wysokie koszty zapewnienia dostępu do sieci i urządzeń infrastruktury technicznej oraz zapewnienia dojazdu drogami publicznymi do terenów przeznaczonych pod zabudowę. Jedynie część działki o numerze ewidencyjnym 757 znajduje się częściowo w obszarach przeznaczonych pod zabudowę i dla południowej części tej działki studium dopuszcza zabudowę. W związku z tym, że we właściwym terminie nie zgłoszono stosownego wniosku o wprowadzenie zmiany do studium oraz w związku z

1	2	3	4	5	6	7	8	9
				1267, 757 Pogonów	tereny wskazane do zalesień tereny upraw polowych o ograniczonych prawach zabudowy, tereny zabudowy zagrodowej i jednorodzinnej każda z wymienionych działek znajduje się w całości lub częściowo w granicach systemu przyrodniczego gminy			niekorzystnymi uwarunkowaniami przestrzennymi dla przedmiotowych działek, skutkującymi brakiem możliwości spełnienia żądań wymienionych w uwadze, postanowiono o nie uwzględnieniu w projekcie zmiany studium zgłoszonej uwagi.
2.	03.01.2022	Alojzy Marian Mikos ul. Licealna 4/41 16-300 Augustów	W dniu 12.08.2020 r. został zgłoszony do wójta gminy Baranów wniosek dotyczący zagospodarowania działek w taki sposób, aby były one przeznaczone pod zabudowę inwestycyjno-mieszkaniową. Na wniosek ten nie została udzielona odpowiedź. Składający uwagę, doprecyzowując swój wniosek żąda, aby grunty sklasyfikowane w ewidencji gruntów jako rolne położone na działkach o numerach ewidencyjnych 652, 657 659 w Baranowie zostały zaliczone do obszarów zabudowy zagrodowej i jednorodzinnej oraz do terenów zabudowy z przewagą zabudowy zagrodowej. Zdaniem składającego uwagę treść projektu studium jest niezgodny z art. 1 ust. 3 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, gdyż organ sporządzający projekt nie wyważył odpowiednio interesu publicznego i prywatnego. Zgodnie z wyrokiem SN z dnia 18 listopada 1993 r. w każdym indywidualnym przypadku działający organ ma obowiązek wskazać o jaki interes publiczny chodzi i udowodnić, iż jest on na tyle ważny i znaczący, że wymaga ograniczenia uprawnień indywidualnego obywatela. Zdaniem składającego uwagę organ nie wskazał, jaki interes publiczny zostanie zapewniony poprzez objęcie tego terenu dolesieniami ani jaki interes publiczny zostanie naruszony przez zmianę treści studium zgodnie ze złożonym wnioskiem. Nie zostały udostępnione żadne analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne, które uzasadniałyby tego typu zapisy w studium. Nie ma żadnego uzasadnienia do	652, 657, 659 Baranów	obszary lasów i zadrzewień, tereny wskazane do zalesień, tereny upraw polowych i ogrodniczych o ograniczonych prawach zabudowy tereny wskazane do zalesień, tereny upraw polowych i ogrodniczych o ograniczonych prawach zabudowy tereny wskazane do zalesień każda z wymienionych działek znajduje się częściowo w granicach systemu przyrodniczego gminy działki położone są bezpośrednio przy granicy Obszaru Chronionego Krajobrazu „Pradolina Wieprza”.		nieuwzględniona	Zgłoszona uwaga podlega odrzuceniu. W odniesieniu do przedmiotowych działek, w terminie wyznaczonym na składanie wniosków do zmiany studium, tj. do dnia 30 kwietnia 2020 r. nie zgłoszono żadnych wniosków dotyczących sposobu ich zagospodarowania, jednakże dnia 18 sierpnia 2020 r. został zgłoszony wniosek o wprowadzenie w studium zmiany polegającej na przeznaczeniu przedmiotowych działek pod zabudowę inwestycyjno-mieszkaniową. Mimo iż wniosek wpłynął znacznie po upływie wyznaczonego terminu, Wójt Gminy dokonał analizy dotyczącej możliwości wprowadzenia zmiany w studium, zgodnie z oczekiwaniami wnioskodawcy. Wymienione działki znajdują się z dala od terenów przeznaczonych pod zabudowę, stanowią grunty rolne i leśne przeznaczone w części do zalesienia. Zgodnie z ustawą o ochronie gruntów rolnych i leśnych, grunty rolne i lasy podlegają ochronie, która polega w szczególności na ograniczaniu przeznaczania gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne. Położenie przedmiotowych działek z dala od terenów zabudowy stwarza wysokie koszty zapewnienia dostępu do sieci i urządzeń infrastruktury technicznej oraz zapewnienia dojazdu drogami publicznymi do terenów przeznaczonych pod zabudowę. Do przedmiotowych działek nie są bowiem doprowadzone żadne sieci infrastruktury technicznej, a droga która przylega do działek nie stanowi drogi gminnej w rozumieniu przepisów ustawy o drogach publicznych. W celu zapewnienia możliwości realizacji zabudowy dla jednego właściciela gruntów, gmina musiałaby ponieść znaczące koszty zapewnienia dostępu do urządzeń infrastruktury technicznej i do drogi o parametrach i nawierzchni odpowiedniej dla zabudowy inwestycyjno-mieszkaniowej. Tym samym wyważono odpowiednio interes publiczny oraz prywatny i podjęto decyzję o nie wprowadzaniu zmiany w studium w tym zakresie. Biorąc pod uwagę fakt, iż nie jest w interesie publicznym dokonanie zmiany w studium w sposób spełniający oczekiwania składającego uwagę ze względu na wysokie koszty po stronie gminy, a także fakt, że we właściwym terminie nie zgłoszono stosownego wniosku o

1	2	3	4	5	6	7	8	9
			przeznaczenia akurat tych działek do dolesienia, gdy wokół są setki hektarów lasu, które mieszkańcy gminy mogą wykorzystywać do wypoczynku i rekreacji. Działki zostały częściowo przeznaczone do dolesień niezgodnie z zaleceniami Krajowego Programu Zwiększania Lesistości, opracowanego na podstawie ustawy o lasach. Nie istnieją wynikające z przepisów prawa przeciwwskazania do przeznaczenia przedmiotowych działek na obszary zabudowy zagrodowej, również w zakresie stosownych uzgodnień z organami ochrony środowiska. Ponadto, zdaniem składającego uwagę, położenie działek mających bezpośredni dostęp do dróg publicznych: ul. Leśnej i przedłużenia ul. Polnej, w sąsiedztwie zabudowań i mediów, predystynuje obszar do wykorzystania na cele zabudowy zagrodowej. Składający uwagę nigdy nie wnioskował, ani nie wyraził zgody na przeznaczenie w.w działek pod zalesienie, a jako właściciel ma inne plany co do przeznaczenia tych gruntów.					wprowadzenie zmiany do studium, postanowiono o nie uwzględnieniu w projekcie zmiany studium zgłoszonej uwagi.

Załącznik Nr 5 do uchwały Nr XXXIII/198/2022

Rady Gminy Baranów

z dnia 25 lutego 2022 r.

Zalacznik5.gml

Dane przestrzenne, o których mowa w art. 67a ust. 3 i 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (j.t. Dz.U. z 2020 r. poz. 293 z późn. zm.) ujawnione zostaną po kliknięciu w ikonę

Uzasadnienie

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy jest dokumentem planistycznym, określającym politykę zagospodarowania przestrzennego gminy. W odróżnieniu od miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego studium nie stanowi prawa miejscowego. Jest zobowiązaniem władz gminy do działań zgodnie z wyznaczonymi kierunkami. W dokumencie studium formułuje się zasady polityki przestrzennej, integruje dokumenty programowe i propozycje związane z rozwojem gospodarczym i społecznym. Studium stanowi zbiór zapisów ustalonych i uzgodnionych jako nienaruszalne uwarunkowania i kierunki zagospodarowania przyjęte za podstawę do opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Baranów zostało uchwalone 10 listopada 2005 r. Od tamtego czasu ustalenia studium częściowo przestały być aktualne. Zasadność opracowania studium wynikała z potrzeby posiadania przez gminę aktualnego dokumentu określającego politykę przestrzenną gminy Baranów, służącego jako podstawa do opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Potrzeba opracowania zmiany studium podyktowana była przesłankami formalnymi, merytorycznymi jak i oczekiwaniami mieszkańców gminy oraz inwestorów, wnioskujących o zmianę kierunków zagospodarowania dla wielu działek. Bez opracowania zmiany studium nie jest możliwe wprowadzanie zmian do obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub opracowanie nowych planów miejscowych, spełniających oczekiwania i potrzeby właścicieli gruntów. Podjęcie prac nad opracowaniem studium uzasadniały potrzeby rozwoju społeczno – gospodarczego gminy.

Procedura opracowania studium została zainicjowana podjętą przez Radę Gminy Baranów Uchwałą Nr VII/46/2019 z dnia 31 maja 2019 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Baranów

Na podstawie art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym Wójt Gminy Baranów sporządził projekt zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Baranów i przeprowadził czynności wynikające z art. 11 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, poprzedzające przedłożenie Radzie Gminy Baranów projektu zmiany studium. Projekt zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Baranów został sporządzony z uwzględnieniem zasad zagospodarowania przestrzennego, wynikających z art. 10 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz wniosków osób fizycznych, organów administracji publicznej oraz innych podmiotów zainteresowanych zagospodarowaniem przestrzeni w gminie Baranów.

Przedmiotowe „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Baranów" jest podstawowym dokumentem określającym politykę przestrzenną gminy. Wytyczone kierunki zagospodarowania przestrzennego są zbieżne z wizją gminy ujętą w strategii rozwoju, stanowić będzie także podstawę do dalszych prac planistycznych, w szczególności sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub ich zmian, które tworzą prawo lokalne.

Na kompletne opracowanie, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy składa się: ujednolicona część tekstowa określająca uwarunkowania oraz kierunki zagospodarowania oraz ujednolicone rysunki przedstawiające w formie graficznej uwarunkowania przestrzenne występujące na terenie gminy oraz ustalenia określające kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy. Integralną częścią uchwały w sprawie uchwalenia zmiany studium jest rozstrzygnięcie Rady Gminy Baranów o sposobie rozpatrzenia uwag zgłoszonych do projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Baranów. Dane przestrzenne dla studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy obejmują lokalizację przestrzenną obszaru objętego zmianą studium w postaci wektorowej w obowiązującym państwowym systemie odniesień przestrzennych, informacje o studium oraz część graficzną w postaci cyfrowej z nadaną georeferencją.

Celem działania władz samorządowych powinno być zwiększanie potencjału społeczno-ekonomicznego gminy, wyrażającego się pośrednio w poprawie dobrobytu jej mieszkańców. Przyjęcie niniejszej uchwały pozwoli na zrównoważony rozwój gminy poprzez wprowadzenie zasad zagospodarowania przestrzennego pozwalających zachować ład przestrzenny, a także odpowiadających aktualnym potrzebom

i oczekiwaniom społecznym oraz umożliwi określenie warunków zabudowy i zagospodarowania terenów w planach miejscowych opracowywanych w oparciu o sporządzoną zmianę studium.